



EUROOPA PARLAMENT

2009–2014

---

*Õigusloomega seotud konsolideeritud dokument*

---

15.1.2014

EP-PE\_TC1-COD(2011)0439

**\*\*\*I**

## **EUROOPA PARLAMENDI SEISUKOHT**

vastu võetud esimesel lugemisel 15. jaanuaril 2014. aastal eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2014/.../EL, milles käsitletakse vee-, energeetika-, transpordi- ja postiteenuste sektoris tegutsevate üksuste riigihankeid ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2004/17/EÜ (EP-PE\_TC1-COD(2011)0439)

PE 526.504

**ET**

*Ühinenud mitmekesisuses*

**ET**



## **EUROOPA PARLAMENDI SEISUKOHT**

**vastu võetud esimesel lugemisel 15. jaanuaril 2014. aastal**

**eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2014/.../EL, milles käsitletakse vee-, energeetika-, transpordi- ja postiteenuste sektoris tegutsevate üksuste riigihankeid ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2004/17/EÜ**

**(EMPs kohaldatav tekst)**

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 53 lõiget 1, artiklit 62 ja artiklit 114,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust<sup>1</sup>,

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust<sup>2</sup>,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt<sup>3</sup>


---

<sup>1</sup> ELT C 191, 29.6.2012, lk 84.

<sup>2</sup> ELT C 391, 18.12.2012, lk 49.

<sup>3</sup> Euroopa Parlamendi 15. jaanuari 2014. aasta seisukoht.

ning arvestades järgmist:

- (1) Komisjoni töödokumendi "Hindamisaruanne - ELi riigihangetealaste õigusaktide mõju ja tõhusus"  arvestades tundub asjakohane säilitada vee-, energeetika-, transpordi- ja postiteenuste sektoris tegutsevate üksuste riigihankeid käsitlevad eeskirjad, sest liikmesriikide ametiasutused saavad jätkuvalt mõjutada kõnealuste üksuste käitumist, sh osaledes nende kapitalis ja olles esindatud nende üksuste haldus-, juhtimis- ja järelevalveorganites. Teine põhjus, miks reguleerida jätkuvalt nendes sektorites tehtavaid riigihankeid, on nende turgude, kus nende sektorite ettevõtjad tegutsevad, suletud laad, mis on tingitud liikmesriikide antud eri- või ainuõigustest, mida rakendatakse kõnealust teenust pakkuvate võrkude varustamise, kättesaadavaks tegemise ja käitamise suhtes.
- (2) Et tagada vee-, energeetika-, transpordi- ja postiteenuste sektoris tegutsevate üksuste riigihangete avatus konkurentsile, on soovitatav koostada sätted, millega kooskõlastatakse hankemenetlused teatavat maksumust ületavate hankelepingute puhul. Sellist kooskõlastamist on vaja selleks, et tagada Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) põhimõtete mõju, eriti kaupade vaba liikumine, asutamisvabadus ja teenuste osutamise vabadus ning nendest tulenevad põhimõtted, nagu võrdne kohtlemine, mittediskrimineerimine, vastastikune tunnustamine, proportsionaalsus ja läbipaistvus. Arvestades sellisest kooskõlastamisest puudutatud sektorite olemust, peaks hankemenetluste liidu tasandil kooskõlastamine, tagades nendest põhimõtetest kinnipidamise, moodustama heade äritavade raamistiku ja olema võimalikult paindlik.

- (3) Liidupoolset kooskõlastamist käivitavatest piirmääradest allapoole jääva maksumusega riigihangete puhul on soovitatav pidada silmas Euroopa Liidu Kohtu praktikat ELi toimimise lepingu eeskirjade ja põhimõtete õige kohaldamise kohta.
- (4) Riigihanked täidavad väga olulist rolli komisjoni 3. märtsi 2010. aasta teatises „Euroopa 2020. aastal. Aruka, jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu strateegia” (aruka, jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu strateegia „Euroopa 2020”), kuna need on üks turupõhistest vahenditest aruka, jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu toetamiseks ning aitavad samas tagada, et avaliku sektori rahalisi vahendeid kasutatakse kõige tõhusamalt. Seetõttu tuleks läbi vaadata ja ajakohastada praegu kehtivad riigihanke-eeskirjad, mis on vastu võetud kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2004/17/EÜ<sup>1</sup> ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2004/18/EÜ<sup>2</sup> et suurendada avaliku sektori kulutuste tõhusust, hõlbustades eelkõige väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate (VKEd) riigihangetes osalemist ning võimaldades hankijatel kasutada riigihankeid tulemuslikumalt ühiste ühiskondlike eesmärkide toetamiseks. Ka on vaja selgitada põhimõisteid ja -kontseptsioone, et suurendada õiguskindlust ja võtta arvesse Euroopa Liidu Kohtu asjakohase väljakujunenud kohtupraktika teatavaid asjakohaseid aspekte.

---

<sup>1</sup> Euroopa Parlamendi ja nõukogu 31. märtsi 2004. aasta direktiiv 2004/17/EÜ, millega kooskõlastatakse vee-, energeetika-, transpordi- ja postiteenuste sektoris tegutsevate ostjate hankemenetlused (ELT L 134, 30.4.2004, lk 1).

<sup>2</sup> Euroopa Parlamendi ja nõukogu 31. märtsi 2004. aasta direktiiv 2004/18/EÜ ehitustööde riigihankelepingute, asjade riigihankelepingute ja teenuste riigihankelepingute sõlmimise korra kooskõlastamise kohta (ELT L 134, 30.4.2004, lk 114).

- (5) *Käesoleva direktiivi rakendamisel tuleks arvesse võtta ÜRO puuetega inimeste õiguste konventsiooni<sup>1</sup>, eelkõige sidevahendite valimisel ning tehniliste kirjelduste, pakkumuste hindamise kriteeriumide ja hankelepingu täitmise tingimuse osas.*

■

- (6) On asjakohane, et riigihanke mõiste *oleks* võimalikult sarnane *sellega*, mida kohaldatakse vastavalt ■ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile ...<sup>2\*</sup>, võttes nõuetekohaselt arvesse käesoleva direktiiviga hõlmatud sektorite eripära. ■

- (7) *Tuleks meelde tuletada, et käesolevas direktiivis ei kohustata liikmesriike mitte millegagi andma selliste teenuste osutamise ülesannet kolmandatele isikutele või sisse ostma selliste teenuste osutamist, mida nad soovivad ise osutada või korraldada muul viisil kui riigihankena käesoleva direktiivi tähenduses. Teenuste osutamine õigusnormide või töölepingute alusel ei peaks olema hõlmatud. Mõnes liikmesriigis võiks see olla näiteks teatavate teenuste osutamine kogukonnale, näiteks joogiveega varustamine.*

---

<sup>1</sup> Heaks kiidetud nõukogu 26. novembri 2009. aasta otsusega 2010/48/EÜ Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni puuetega inimeste õiguste konventsiooni sõlmimise kohta Euroopa Ühenduse nimel (ELT L 23, 27.1.2010, lk 35).

<sup>2</sup> Euroopa Parlamendi ja nõukogu ... direktiiv .../EL riigihangete kohta (ELT ...).

\* Väljaannete talitus: palun sisestada dokumendis 74/13 sisalduva direktiivi number ning kuupäev, number ja avaldamisviide joonealuses märkuses.

- (8) *Samuti on asjakohane meelde tuletada, et käesolev direktiiv ei tohiks mõjutada liikmesriikide sotsiaalkindlustust käsitlevaid õigusakte ega käsitleda avalik-õiguslikele või eraõiguslikele isikutele reserveeritud üldist majandushuvi pakkuvate teenuste liberaliseerimist ega teenuseid osutavate avalik-õiguslike isikute erastamist*

*Samuti tuleks meelde tuletada, et liikmesriikidel on vabadus korraldada kohustuslike sotsiaal- või muude teenuste, näiteks postiteenuste osutamist kas üldist majandushuvi pakkuvate teenuste või majandushuvi mittepakkuvate üldhuviteenuste osutamisenä või korräga mõlemat liiki teenuste osutamisenä. On asjakohane selgitada, et majandushuvi mittepakkuvad üldhuviteenused ei peaks kuuluma käesoleva direktiivi reguleerimisalasse.*

- (9) *Lõpuks tuleks meelde tuletada, et käesolev direktiiv ei piira riiklike, piirkondlike ja kohalike ametiasutuste vabadust määrata oma avaliku poliitika eesmärkide täitmiseks kooskõlas liidu õigusega kindlaks üldist majandushuvi pakkuvad teenused, nende ulatuse ja osutatava teenuse omadused, sealhulgas mis tahes tingimused seoses teenuse kvaliteediga. Samuti ei tohiks käesolev direktiiv piirata riiklike, piirkondlike ja kohalike ametiasutuste õigust kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 14 ja ELi toimimise lepingule ja ELi lepingule lisatud protokolliga nr 26 (üldhuvi teenuste kohta) majandushuvi pakkuvaaid teenuseid osutada, tellida ja rahastada. Lisaks ei käsitle käesolev direktiiv üldist majandushuvi pakkuvate teenuste rahastamist ega liikmesriikide antava abi süsteeme, eelkõige sotsiaalvaldkonnas, vastavalt liidu konkurentsieeskirjadele.*

(10) *Hankelepingut tuleks ehitustööde hankelepinguna käsitada ainult juhul, kui hankelepingu ese hõlmab konkreetselt I lisas loetletud töid, isegi juhul, kui hankelepinguga reguleeritakse kõnealusteks töödeks vajalike muude teenuste osutamist. Teenuste hankelepingud, eriti kinnisvarahaldusega seotud teenuste valdkonnas, võivad teatavatel tingimustel hõlmata ehitustöid. Asjaolu, et hankelepinguga hõlmatakse kõnealuseid ehitustöid, kuivõrd need on hankelepingu põhiesemega seotud või võivad sellest tuleneda või seda täiendada, ei anna siiski alust pidada teenuste hankelepingut ehitustööde hankelepinguks.*

*Silmas pidades ehitustööde hankelepingute mitmekesisust, peaks võrgustiku sektori hankijatel olema siiski võimalus ette näha, kas ehitustööde projekteerimist ja tegemist käsitlevad hankelepingud sõlmitakse eraldi või ühiselt. Käesoleva direktiivi eesmärk ei ole teha ettekirjutusi hankelepingute ühiselt või eraldi sõlmimise kohta.*



- (11) *Ehitustöö tegemine vastavalt võrgustiku sektori hankija nõuetele eeldab, et kõnealune hankija on võtnud meetmeid ehitustöö liigi määratlemiseks või on vähemalt avaldanud otsustavat mõju selle projektile. See, kas töövõtja teeb kõik tööd või osa nendest ise või tagab tööde elluviimise muul viisil, ei tohiks mõjutada asjaomase hankelepingu liigitamist ehitustööde hankelepinguks, seni kuni töövõtjal on otsene või kaudne õiguslikult täitmisele pööratav kohustus tagada tööde tegemine.*
- (12) *Euroopa Liidu Kohtu praktikas on korduvalt analüüsitud mõistet „avaliku sektori hankija” ja eelkõige mõistet „avalik-õiguslik isik”. Selleks et selgitada, et käesoleva direktiivi isikuline kohaldamisala (ratione personae) peaks jääma muutumatuks, on asjakohane järgida määratlust, millest lähtus kohus, ja lisada teatavad kõnealusest kohtupraktikast tulenevad täpsustused, mis on olulised selle mõiste mõistmiseks, kavatsuseta muuta kohtupraktikas täpsustatud mõiste mõistmist.*

*Selleks tuleks selgitada, et asutust, mis tegutseb tavapäraistes turutingimustes, püüab teenida kasumit ja kannab oma tegevusega seotud kahju, ei tuleks käsitada avalik-õigusliku isikuna, sest üldist huvi pakkuvaid vajadusi, mille rahuldamiseks see asutus on loodud või mille rahuldamine on tehtud talle ülesandeks, võib pidada olemuselt tööstuslikuks või äriliseks. Sarnaselt on kohtupraktikas käsitletud asjaomase asutuse rahastamisallikaga seotud asjaolusid ning on muu hulgas selgitatud, et rahastamine „suuremas osas” osutab suuremale osale kui pool ning et selline rahastamine võib hõlmata kasutajate tehtavaid makseid, mis kehtestatakse, mille suurus arvutatakse ja mis kogutakse vastavalt avaliku õiguse normidele.*

- (13) *Segalepingute korral tuleks kohaldatavad eeskirjad määrata kindlaks hankelepingu põhieseme alusel, kui hankelepingu eri osad ei ole objektiivselt eraldatavad. Seetõttu tuleks selgelt sätestada, kuidas võrgustiku sektori hankijad peaksid määrama kindlaks, kas eri osad on eraldatavad või mitte. Sellise selgitamise puhul tuleks lähtuda Euroopa Liidu Kohtu asjaomasest praktikast. Eraldatavus tuleks kindlaks määrata iga üksikjuhtumi korral, kui võrgustiku sektori hankija väljendatud või eeldatav soov käsitada segalepingu eri aspekte eraldamatuna ei ole piisav, kuid sellele peaksid lisanduma objektiivsed tõendid, mille alusel saab seda soovi tõendada ja teha kindlaks vajadus sõlmida ühtne hankeleping. Selline tõendatud vajadus sõlmida ühtne hankeleping võiks näiteks esineda ühe hoone ehitamise korral, mille üht osa hakkab kasutama asjaomane võrgustiku sektori hankija otse ning teist osa hakatakse haldama kontsessiooni alusel, näiteks avaliku parkimisteenuse pakkumiseks. Tuleks selgitada, et vajadus sõlmida ühtne hankeleping võib tuleneda nii tehnilistest kui ka majanduslikest põhjustest.*

- (14) *Segalepingute korral, mille osad on eraldatavad, on võrgustiku sektori hankijatel alati vabadus sõlmida eraldi hankelepinguid segalepingu eraldi osade kohta. Sellisel juhul tuleks iga eraldi osa suhtes kohaldatavad sätted määrata kindlaks üksnes lähtuvalt selle konkreetse hankelepingu omadustest. Teiselt poolt, kui võrgustiku sektori hankijad otsustavad lisada riigihankesse muid elemente, olenemata lisatud elementide maksumusest ja nende suhtes muidu kohaldatavast õiguskorrast, peaks peamine põhimõte olema, et kui hankeleping sõlmitakse eraldi käesoleva direktiivi sätete kohaselt, siis tuleks käesolevat direktiivi kohaldada jätkuvalt kogu segalepingu suhtes.*
- (15) *Ent segalepingute jaoks, mis sisaldavad kaitse- või julgeolekuaspekte või ELi toimimise lepingu reguleerimisalasse mittekuuluvaid osi, tuleks ette näha erisätted. Sellistel juhtudel peaks olema võimalik käesolevat direktiivi mitte kohaldada, tingimusel et ühtse hankelepingu sõlmimine on objektiivsetel põhjustel õigustatud ning et otsust sõlmida ühtne hankeleping ei tehta eesmärgiga arvata hankelepingud välja käesoleva direktiivi või Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/81/EÜ<sup>1</sup> kohaldamisest. Tuleks selgitada, et võrgustiku sektori hankijaid ei tohiks takistada direktiivi 2009/81/EÜ asemel kohaldamast käesolevat direktiivi teatavate segalepingute suhtes.*

---

<sup>1</sup> *Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta direktiiv 2009/81/EÜ, millega koostöölastatakse teatavate kaitse- ja julgeolekuvaldkonnas ostjate poolt sõlmitavate ehitustööde ning asjade ja teenuste riigihankelepingute sõlmimise kord ja muudetakse direktiive 2004/17/EÜ ja 2004/18/EÜ (ELT L 216, 20.8.2009, lk 76).*

- (16) *Samuti võib hankelepinguid sõlmida mitmesuguste selliste tegevuste nõuete täitmiseks, mis võivad kuuluda erineva õigusrežiimi alla. Tuleks selgitada, et õigusrežiim, mida rakendatakse eri tegevusi hõlmava ühtse hankelepingu puhul, peaks arvestama eeskirju, mida kohaldatakse hankelepingu peamiseks eesmärgiks oleva tegevuse puhul.*
- Hankelepingu peamiseks eesmärgiks oleva tegevuse kindlaksmääramine võib põhineda konkreetse hankelepingu nõuete analüüsil, mille koostab võrgustiku sektori hankija, et hinnata hankelepingu maksumust ja koostada hankedokumendid. Teatavatel juhtudel, nagu ühe seadme ostmine tegevusteks, mille puhul ei ole võimalik saada teavet, mis võimaldaks hinnata, milline on nende kasutusviiside suhteline sagedus, võib olla objektiivselt võimatu määrata kindlaks, millise tegevuse jaoks see hankeleping on peamiselt ette nähtud. Tuleks märkida, milliseid eeskirju sellistel puhkudel kohaldatakse.*

- (17) *Tuleks selgitada, et mõistet „ettevõtja” tuleks tõlgendada laialt nii, et see hõlmaks mis tahes isikuid ja/või üksusi, kes pakuvad turul vastavalt ehitustööde tegemist, asju või teenuseid, olenemata õiguslikust vormist, millena nad on otsustanud tegutseda. Seega peaks ettevõtja mõiste hõlmama äriühinguid, filiaale, tütarettevõtjaid, ühisettevõtteid, ühistuid, aktsiaseltse, era- või avalik-õiguslikke ülikoole ja muud liiki üksusi, mis ei ole füüsilised isikud, olenemata sellest, kas nad on „juriidilised isikud” kõigis aspektides.*
- (18) *Tuleks selgitada, et ettevõtjate rühm, sealhulgas juhul, kui nad on kokku tulnud ajutise ühenduse vormis, võib osaleda hankemenetlustes, ilma et neil oleks vaja võtta mingit konkreetset õiguslikku vormi. Vajalikus ulatuses, näiteks juhul kui on nõutav solidaarvastutus, võib selline konkreetne juriidiline vorm olla vajalik siis, kui kõnealuse rühmaga sõlmitakse leping.*
- Samuti tuleks selgitada, et võrgustiku sektori hankijad peaksid saama selgelt sätestada, kuidas ettevõtjate rühmad peavad vastama käesolevas direktiivis sätestatud kvalifikatsiooni ja kvantitatiivsetele kvalifitseerimise tingimustele ja -nõuetele, mida nõutakse üksi osalevatelt ettevõtjatelt.*

***Hankelepingute täitmine ettevõtjate rühmade poolt võib tingida vajaduse kehtestada selliseid tingimusi, mida ei kehtestata eraldiseisvate osalejate suhtes. Sellised tingimused, mis peaksid olema objektiivsetel alustel põhjendatavad ja proportsionaalsed, võiksid hõlmata näiteks hankemenetluse läbiviimiseks ühise esindaja või juhtiva partneri määramise nõudmist või nende ülesehituse kohta teabe esitamise nõudmist.***

- (19) Et tagada turu tegelik avamine ja õiglane tasakaalustatus hanke-eeskirjade kohaldamisel vee-, energeetika-, transpordi- ja postiteenuste sektoris, on vaja, et hõlmatud üksused oleksid määratletud mingil muul alusel peale nende juriidilise staatuse. Seepärast tuleks tagada, et avalikus sektoris ja erasektoris tegutsevate võrgustiku sektori hankijate võrdse kohtlemise põhimõtet ei rikuta. ELi toimimise lepingu artikli 345 kohaselt on vaja ka tagada, et ei mõjutataks omandi õiguslikku režiimi liikmesriikides.

- (20) Eri- või ainuõiguste mõiste on käesoleva direktiivi reguleerimisala määratlemisel kesksel kohal, kuna selliste üksuste suhtes, mis ei ole käesoleva direktiivi tähenduses avaliku sektori hankijad ega avalik-õiguslikud äriühingud, kohaldatakse direktiivi sätteid üksnes niivõrd, kuivõrd nad teostavad selliste õiguste alusel mõnd direktiiviga hõlmatud tegevust. Seepärast on asjakohane selgitada, et õigusi, mis on antud objektiivsetel kriteeriumidel põhineva menetluse käigus eelkõige liidu õigusaktide kohaselt ja mille puhul on tagatud piisav avaldamine, ei käsitata käesoleva direktiivi kohaste eri- või ainuõigustena.

Kõnealuste õigusaktide hulka peaksid kuuluma Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv **2009/73/EÜ**<sup>1</sup>, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/72/EÜ<sup>2</sup>, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 97/67/EÜ<sup>3</sup>, Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20 direktiiv 94/22/EÜ<sup>4</sup> ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1370/2007<sup>5</sup>.

---

<sup>1</sup> Euroopa Parlamendi ja nõukogu **13. juuli 2009. aasta** direktiiv 2009/73/EÜ, mis käsitleb maagaasi siseturu ühiseeskirju **ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2003/55/EÜ** (ELT L 211, 14.8.2009, lk 94).

<sup>2</sup> Euroopa Parlamendi ja nõukogu **13. juuli 2009. aasta** direktiiv 2009/72/EÜ, mis käsitleb elektrienergia siseturu ühiseeskirju **ning millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 2003/54/EÜ** (ELT L 211, 14.8.2009, lk 55).

<sup>3</sup> Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. detsembri 1997. aasta direktiiv 97/67/EÜ ühenduse postiteenuste siseturu arengut ja teenuse kvaliteedi parandamist käsitlevate ühiseeskirjade kohta (EÜT L 15, 21.1.1998, lk 14).

<sup>4</sup> Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 1994. aasta direktiiv 94/22/EÜ süsivesinike geoloogilise luure, uurimise ja tootmise lubade andmis- ning kasutamistingimuste kohta (EÜT L 164, 30.6.1994, lk 3).

<sup>5</sup> Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2007. aasta määrus (EÜ) nr 1370/2007, mis käsitleb avaliku reisijateveoteenuse osutamist raudteel ja maanteel ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 1191/69 ja (EMÜ) nr 1107/70 (ELT L 315, 3.12.2007, lk 1).

*Tuleks samuti selgitada, et see õigusaktide loetelu ei ole tüülik ning et mis tahes vormis õigusi, sh kontsessiooniga antud õigusi, mis on antud muude objektiivsetel kriteeriumidel põhinevate menetluste käigus ja mille puhul on tagatud piisav avaldamine, ei käsitata käesoleva direktiivi *ratione personae* reguleerimisala määratlemisel eri- või ainuõigustena. Ainuõiguste mõistet tuleks samuti kasutada selle kindlakstegemisel, kas väljakuulutamiseta läbirääkimistega hankemenetluse kasutamine oleks õigustatud, kuna teatavate ainuõiguste kaitsmise tõttu saab ehitustöid, asju või teenuseid pakkuda üksnes konkreetne ettevõtja.*



*Pidades aga silmas nende sätete taga peituvat erinevat ratio legis't, tuleks selgitada, et ainuõiguste mõistel ei pea olema kahes kontekstis sama tähendus. Seega tuleks selgitada, et üksus, mis on objektiivsetel kriteeriumidel põhineva menetlusega, millele on tagatud piisav läbipaistvus, võitnud ainuõiguse osutada teatavat teenust teatavas geograafilises piirkonnas, ei ole (kui tegemist on eraõigusliku isikuga) võrgustiku sektori hankija ise, ent on siiski ainus üksus, mis võiks osutada asjaomast teenust selles piirkonnas.*

- (21) *Teatavad üksused tegelevad aktiivselt nii soojus- kui ka jahutusenergia tootmise, edastamise või jaotamisega. Võib esineda teatavat ebakindlust selle osas, milliseid eeskirju kohaldatakse vastavalt soojus- ja jahutusenergiaga seotud tegevustele. Seega tuleks selgitada, et avaliku sektori hankijate, avalik-õiguslike äriühingute ning eraettevõtete suhtes, mis tegutsevad soojusenergia sektoris, kohaldatakse käesolevat direktiivi. Eraettevõtete puhul on lisatingimuseks see, et nad tegutsevad eri- või ainuõiguse alusel. Teisalt kohaldatakse jahutusenergia valdkonnas tegutsevatele avaliku sektori hankijate suhtes direktiivi .../.../EL<sup>\*</sup> eeskirju, samas avalik-õiguslike äriühingute ja eraettevõtete suhtes, olenemata sellest, kas viimased tegutsevad eri-või ainuõiguse alusel, hanke-eeskirju ei kohaldata. Lõpuks tuleks selgitada, et nii soojus- kui ka jahutusenergialepingute sõlmimise eesmärgil sõlmitavad hankelepingud tuleks läbi vaadata seoses mitmete tegevuste sooritamiseks kohaldatavate hankelepingute sätetega, et teha kindlaks, milliseid hanke-eeskirju hankelepingute sõlmimisel kasutada, kui neid üldse kasutada.*

---

\*

*Väljaannete talitus: palun sisestada dokumendis PE-CONS 74/13 sisalduva direktiivi number.*

- (22) *Enne, kui kavandada jahutusenergia sektori direktiivide ja direktiivi .../.../EL<sup>\*</sup> reguleerimisalasse muudatusi, tuleks analüüsida nimetatud sektori olukorda, et saada piisavalt teavet, eelkõige konkurentsiolukorra, piiriüleste riigihangete osakaalu ja sidusrühmade seisukohtade suhtes. Võttes arvesse, et kontsessioonide direktiivi ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi .../.../EL<sup>1\*\*</sup> kohaldamine käesolevale sektorile võib avaldada märkimisväärset mõju seoses turu avamisega, oleks kontsessioonide direktiivi<sup>\*\*\*</sup> mõju hindamisel asjakohane seda analüüsida.*
- (23) *Ilma et see laiendaks mingil moel direktiivi reguleerimisala, tuleks selgitada, et juhul, kui direktiivis osutatakse elektrienergiaga varustamisele, hõlmab direktiiv elektri tootmist, hulgimüüki ja jaemüüki.*
- (24) Võrgustiku sektori hankijad, kes tegutsevad joogiveesektoris, võivad tegeleda ka muude veega seotud tegevustega, nt vesiehitusprojektide, niisutus- või kuivendustööde või reovee ärajuhtimise ja töötlemisega. Sel juhul peaks võrgustiku sektori hankijatel olema võimalik kohaldada käesoleva direktiiviga ette nähtud hankemenetlusi kõigi veega seotud tegevuste puhul, olenemata sellest milline veetsükli osa on hõlmatud. Ent asjade tarnimist hõlmavad hanke-eeskirjad ei ole asjakohased vee ostmiseks, kuna vett tuleb hankida selle kasutuskoha lähedal asuvatest allikatest.

---

<sup>\*</sup> Väljaannete talitus: palun sisestada dokumendis PE-CONS 74/13 sisalduva direktiivi number.

<sup>1</sup> Euroopa Parlamendi ja nõukogu ... direktiiv .../.../EL (ELT L ...).

<sup>\*\*</sup> Väljaannete talitus: palun sisestada dokumendis PE-CONS 73/13 sisalduva direktiivi number ning sisestada selle kuupäev, number ja avaldamisviide joonealusesse märkusesse.

<sup>\*\*\*</sup> Väljaannete talitus: palun sisestada dokumendis PE-CONS 73/13 sisalduva direktiivi number.

- (25) On asjakohane jätta välja nafta ja maagaasi leiukohtade uurimiseks sõlmitavad riigihanked, kuna on korduvalt leitud, et kõnealuses sektoris on selline konkurentsisurve, et liidu hanke-eeskirjadega loodavat hankedistsipliini ei ole enam vaja. ***Kuna nafta ja gaasi ammutamine kuulub endiselt käesoleva direktiivi reguleerimisalasse, võiks olla vaja teha vahet uuringute ja ammutamise vahel. Sellisel juhul tuleks leida, et „uuringud” hõlmab tegevust, mida viiakse läbi selleks, et kontrollida, kas teatavas piirkonnas on olemas naftat ja gaasi, ning kui on, siis kas seda kasutatakse kaubanduslikel eesmärkidel, samal ajal kui „ammutamine” peaks tähendama nafta ja gaasi „tootmist”. Kooskõlas väljakujunenud tavaga ühinemist hõlmavate juhtude puhul peaks „tootmine” hõlmama ka „arendustegevust”, st tulevaseks tootmiseks sobiva infrastruktuuri loomist (naftaplatvormid, torustikud, terminalid jne).***

- I**
- (26) ***Avaliku sektori hankijad peaksid kasutama kõiki siseriiklike õigusnormide kohaselt nende käsutuses olevaid võimalikke vahendeid, et hoida hankemenetlustes ära huvide konfliktidest tulenevad moonutused. See võiks hõlmata menetlusi huvide konfliktide tuvastamiseks, vältimiseks ja heastamiseks.***
- I**

- (27) Nõukogu otsusega 94/800/EÜ<sup>1</sup>, kiideti heaks Maailma Kaubandusorganisatsiooni riigihankeid käsitlev leping (edaspidi „WTO riigihankeleping”). WTO riigihankelepingu eesmärk on luua hankelepingute mitmepoolne tasakaalustatud õiguste ja kohustuste raamistik, et liberaliseerida ja laiendada maailmakaubandust. WTO riigihankelepingu *Euroopa Liitu käsitleva I liite 1., 2., 4. ja 5. lisa ja üldiste märkuste*, samuti teiste asjakohaste, liidu suhtes siduvate rahvusvaheliste kokkulepetega hõlmatud lepingute puhul *peaksid* võrgustiku hankijad täitma kõnealuste kokkulepetega sätestatud kohustusi, kohaldades käesolevat direktiivi kokkulepetega ühinenud kolmandate riikide ettevõtjate suhtes.
- (28) WTO riigihankelepingut kohaldatakse teatavat kõnealuses lepingus kindlaks määratud ja Rahvusvahelise Valuutafondi eriarveldusühikutes väljendatud maksumust ületavate hankelepingute suhtes. Käesoleva direktiiviga sätestatud piirmäärasid tuleks kohandada nii, et need vastaksid WTO riigihankelepingus sätestatud piirmäärade ekvivalendile eurodes. Samuti tuleks ette näha, et eurodes väljendatud piirmäärad vaadatakse teatavate ajavahemike järel läbi ja neid kohandatakse üksnes matemaatikatehte alusel euro väärtuse võimaliku kõikumise võrra eriarveldusühiku suhtes.

---

<sup>1</sup> Nõukogu 22. detsembri 1994. aasta otsus 94/800/EÜ, mis käsitleb Euroopa Ühenduse nimel sõlmitavaid tema pädevusse kuuluvaid küsimusi puudutavaid kokkuleppeid, mis saavutati mitmepoolsete kaubanduslääbirääkimiste Uruguay voorus (11036–1994) (EÜT L 336, 23.12.1994, lk 1).

*Peale nende perioodiliste matemaatiliste kohandamiste tuleks järgmises läbirääkimistevoorus analüüsida WTO riigihankelepingus kehtestatud piirmäärade suurendamist.*

Selleks et vältida piirmäärade mitmekordistamist, on lisaks asjakohane kohaldada jätkuvalt samu piirmäärasid kõigi võrgustiku sektori hankijate suhtes, hoolimata sellest, millises sektoris nad tegutsevad, ilma et see mõjutaks liidu rahvusvahelisi kohustusi.

- (29) *Tuleks selgelt sätestada, et hankelepingu maksumuse arvestamisel tuleb võtta arvesse kõiki nii võrgustiku sektori hankijalt kui ka kolmandatelt isikutelt saadud tulu.*

*Samuti tuleks selgelt sätestada, et piirmäärade arvestamiseks tuleks sarnaseid asju käsitada kui tooteid, mis on mõeldud samaks või sarnaseks otstarbeks, nagu näiteks erinevad toiduained või mitmesugused kontorid kasutatavad mööbliesemed. Üldjuhul pakub asjaomases valdkonnas tegutsev ettevõtja tõenäoliselt selliseid tooteid oma tavapärase tootevaliku hulgas.*

(30) *Konkreetses hankemenetluses maksumuse hindamiseks tuleks selgitada, et riigihanke jaotamise põhjal peaks maksumuse hindamine olema lubatud ainult objektiivselt põhjendatud juhtudel. Näiteks võiks olla põhjendatud hankelepingu maksumuse hindamine võrgustiku sektori hankija eraldi tegutseva üksuse tasandil, tingimusel et kõnealune üksus on oma riigihanke eest sõltumatult vastutav. See võib nii olla juhul, kui eraldi tegutsev üksus viib sõltumatult läbi hankemenetlusi ja teeb ostuotsuseid, tal on asjaomaste riigihangete jaoks eraldi eelarverida, ta sõlmib hankelepingu sõltumatult ning rahastab seda oma kontrollitavast eelarvest. Riigihanke jaotamine ei ole põhjendatud, kui võrgustiku sektori hankija pelgalt korraldab riigihanke detsentraliseeritud viisil.*

- (31) Direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele ning seda ei kohaldata riigihangete suhtes, mida korraldavad rahvusvahelised organisatsioonid oma nimel ja arvel. Tuleb siiski selgitada, mil määral tuleks direktiivi kohaldada teatavate rahvusvaheliste eeskirjadega hõlmatud riigihangete suhtes.
- (32) *Tuleks meelde tuletada, et vahekohtu- ja lepitamisteenuseid ning muid sarnaseid alternatiivseid vaidluste lahendamise vorme osutavad tavaliselt asutused või isikud, kes määratakse või valitakse viisil, mida ei saa riigihanke-eeskirjadega reguleerida. Tuleks selgitada, et käesolevat direktiivi ei tuleks selliste teenuste osutamiseks sõlmitud teenuste hankelepingute suhtes kohaldada, sõltumata nende teenuste nimetusest siseriiklikus õiguses.*

- (33) *Teatud õigusteenuseid, mis hõlmavad juristide poolt klientide esindamist kohtumenetluses, osutavad liikmesriigi kohtu määratud teenuseosutajad, neid peavad osutama notarid või need on seotud riigivõimu teostamisega. Selliseid õigusteenuseid osutavad tavaliselt asutused või isikud, kes määratakse või valitakse viisil, mida ei saa riigihanke-eeskirjadega reguleerida, näiteks võib olla tegemist riigiprokuröri ametissenimetamisega teatud liikmesriikides. Need õigusteenused tuleks seega käesoleva direktiivi reguleerimisalast välja jätta.*
- (34) *On asjakohane täpsustada, et käesolevas direktiivis osutatud finantsinstrumentide mõistel on sama tähendus nagu muudes siseturu õigusaktides ning, võttes arvesse Euroopa Finantsstabiilsuse Fondi ja Euroopa Stabiilsusmehhanismi hiljutist loomist, tuleks näha ette, et selle fondi ja mehhanismi raames tehtud toimingud jäetakse käesoleva direktiivi reguleerimisalast välja. Samuti tuleks selgelt sätestada, et laenud, olenemata sellest, kas need on seotud väärtpaberite või muude finantsinstrumentide emiteerimise või muude neid puudutavate toimingutega, tuleks käesoleva direktiivi reguleerimisalast välja jätta.*



- (35) *Tuleks meeles pidada, et Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1370/2007<sup>1</sup> artikli 5 lõikes 1 on selgelt öeldud, et direktiivi 2004/17/EÜ ja direktiivi 2004/18/EÜ kohaldatakse vastavalt teenuste hankelepingute ja avalike teenuste hankelepingute suhtes, millega hangitakse avalikku reisijateveoteenust bussi või trammiga, samas kui määrust (EÜ) nr 1370/2007 kohaldatakse teenuste kontsessioonide suhtes, millega hangitakse avalikku reisijateveoteenust bussi või trammiga. Lisaks tuleks meeles pidada, et nimetatud määrust kohaldatakse jätkuvalt teenuste hankelepingute ning teenuste kontsessioonide suhtes, millega hangitakse avalikku reisijateveoteenust raudteel või metroos. Käesoleva direktiivi ja määruse (EÜ) nr 1370/2007 vaheliste suhete selgitamiseks tuleks selgelt sätestada, et käesolevat direktiivi ei tuleks kohaldada teenuste hankelepingute suhtes, millega hangitakse avaliku reisijateveoteenuse osutamist raudteel või metroos; neid sõlmitakse jätkuvalt nimetatud määruse kohaselt. Kui määrus (EÜ) nr 1370/2007 lubab siseriiklike õigusaktidega kalduda kõrvale nimetatud määrusest, peaks liikmesriikidel olema võimalik näha jätkuvalt oma siseriiklikes õigusaktides ette, et avaliku reisijateveoteenuse osutamist raudteel või metroos tuleb hankida nende üldiste riigihanke-eeskirjade kohase hankemenetlusega.*

---

<sup>1</sup> *Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2007. aasta määrus (EÜ) nr 1370/2007, mis käsitleb avaliku reisijateveoteenuse osutamist raudteel ja maanteel ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 1191/69 ja (EMÜ) nr 1107/70) (ELT L 315, 3.12.2007, lk 1).*

- (36) *Käesolevat direktiivi ei tuleks kohaldada teatavate päästeteenuste suhtes, mida osutavad mittetulunduslikud organisatsioonid ja ühendused, kuna nende organisatsioonide eripära oleks raske säilitada juhul, kui teenuseosutajaid tuleks valida vastavalt käesolevas direktiivis sätestatud menetlustele. Siiski ei tohiks see väljajätmine minna hädavajalikust kaugemale. Seega tuleks selgelt sätestada, et patsiendi veo kiirabiteenuseid ei tohiks reguleerimisalast välja jätta. Samuti on sellega seoses vaja selgitada, et CPV grupp 601 „Maanteetransporditeenused” ei hõlma kiirabiteenuseid, mis asuvad CPV klassis 8514. Seetõttu tuleks selgitada, et CPV koodiga 85143000-3 hõlmatud teenuste suhtes, mis on ainult patsiendi veo kiirabiteenused, tuleks kohaldada erikorda, mida kohaldatakse sotsiaalteenustele ja muudele teenustele ("lihtsustatud kord"). Sellest tulenevalt peaks ka kiirabiteenuste osutamiseks sõlmitud hankelepingute suhtes üldiselt kohaldama lihtsustatud korda, kui patsiendi veo kiirabiteenuste maksumus on suurem kui muude kiirabiteenuste maksumus.*
- (37) *Teatud juhtudel võib teatav avaliku sektori hankija või avaliku sektori hankijate ühendus olla konkreetse teenuse ainus osutaja, mille osutamiseks tal on ainuõigus vastavalt õigusnormidele või avaldatud haldusnormidele, mis on kooskõlas ELi toimimise lepinguga. Tuleks täpsustada, et käesolevat direktiivi ei pea kohaldama teenuste hankelepingu sõlmimisele sellise avaliku sektori hankija või ühendusega.*

- (38) Esineb märkimisväärsed õiguskindlusetust selle suhtes, mil määral peaks riigihanke-eeskirjad hõlmama *avaliku sektori hankijate* vahel *sõlmitud lepinguid*. Euroopa Liidu Kohtu asjaomast kohtupraktikat tõlgendavad liikmesriigid ja isegi avaliku sektori hankijad *erinevalt*. Kuna kõnealune kohtupraktika on samaväärselt kohaldatav käesoleva direktiiviga hõlmatud sektorites tegutsevate ametiasutuste suhtes, on asjakohane tagada, et samu eeskirju kohaldatakse ja tõlgendatakse ühetaoliselt nii käesoleva direktiivi kui ka direktiivi **...**/.../EL\* **...** puhul.
- (39) *Mitmed võrgustiku sektori hankijad on koondunud majandusüksusesse, mis võib koosneda mitmetest eraldiseisvatest ettevõtjatest; sageli on igal ettevõtjal kogu majandusüksuse kontekstis spetsialiseerunud roll. Seetõttu on* asjakohane jätta käesoleva direktiivi kohaldamisest välja jätta teatavad teenuste, asjade ja ehitustööde hankelepingud, mis on sõlmitud sidusettevõtjaga, kelle põhitegevuseks on selliste teenuste osutamine või tarnete või ehitustööde tegemine rühmale, kuhu ta kuulub, mitte nende pakkumine turul. Samuti on asjakohane jätta välja teatavad teenuste, asjade ja ehitustööde hankelepingud, mis võrgustiku sektori hankija sõlmib mitme võrgustiku sektori hankija loodud ühisettevõttega käesolevas direktiivis määratletud tegevuseks, kui võrgustiku sektori hankija ise on selle ühisettevõtte osa. Siiski on vaja tagada, et see väljajätmine ei moonutaks konkurentsi nende ettevõtjate või ühisettevõtete kasuks, mis on seotud võrgustiku sektori hankijatega; on vaja ette näha asjakohased eeskirjad, eriti seoses maksimaalsete piirmääradega, mille ulatuses äriühingud võivad saada osa käibest turult ja mille ületamisel nad kaotavad võimaluse hankelepingu sõlmimiseks riigihanget välja kuulutamata, ühisettevõtete koosseisuga ja nende ühisettevõtete ning neid moodustanud võrgustiku sektori hankijate vaheliste sidemete stabiilsuse kohta.

---

\* Väljaannete talitus: palun sisestada dokumendis PE-CONS 74/13 sisalduva direktiivi number.

- (40) Ka on asjakohane selgitada, kuidas on sätted, milles käsitletakse ametiasutuste vahelist koostööd, seotud sätetega, milles käsitletakse hankelepingute sõlmimist sidusettevõtjatega või ühisettevõtete kontekstis.
- (41) *Ettevõtjaid tuleks lugeda seotuks, kui asjaomase võrgustiku sektori hankija ja ettevõtja vahel on otsene või kaudne valitsev mõju või kui mõlemad on mõne teise ettevõtja valitseva mõju all; selles osas ei tohiks iseenesest erasektori osalus oluline olla. Tõendamine, kas ettevõtja on konkreetse võrgustiku sektori hankijaga seotud või mitte, peaks toimuma võimalikult lihtsalt. Sellest tulenevalt ja võttes arvesse, et sellise otsese või kaudse valitseva mõju võimalik olemasolu peab olema juba tõendatud, et otsustada, kas asjaomaste ettevõtjate ja hankijate raamatupidamise aastaaruanded tuleks konsolideerida, tuleks ettevõtjad lugeda seotuks juhul, kui nende raamatupidamise aastaaruanded on konsolideeritud. Liidu eeskirju konsolideeritud raamatupidamisaruannete kohta ei kohaldata siiski teatavatel juhtudel, näiteks seoses asjaomase ettevõtja suuruse tõttu või seetõttu, et teatavad nõuded nende õigusliku vormi suhtes ei ole täidetud. Sellistel juhtumitel, mil Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2013/34/EÜ<sup>1</sup> ei kohaldata, tuleb analüüsida, kas otsene või kaudne valitsev mõju on olemas, võttes arvesse omandiõigust, rahalist osalust või nimetatud ettevõtjaid reguleerivaid eeskirju.*

---

<sup>1</sup> *Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. juuni 2013. aasta direktiiv 2013/34/EL teatavat liiki ettevõtjate aruandeaasta finantsaruannete, konsolideeritud finantsaruannete ja nendega seotud aruannete kohta ja millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2006/43/EÜ ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiivid 78/660/EMÜ ja 83/349/EMÜ (ELT L 182, 29.6.2013, lk 19).*

- (42) *Tuleks ergutada teadusuuringute ja arendustegevuse programmide kaasrahastamist tööstuse poolt. Seetõttu tuleks selgelt sätestada, et käesolevat direktiivi kohaldatakse üksnes juhul, kui sellist kaasrahastamist ei esine ning kui teadusuuringute ja arendustegevuse tulemus läheb asjaomase võrgustiku sektori hankijale. See ei tohiks takistada need tegevused sooritanud teenuseosutajal avaldada nende kohta aruande, kui võrgustiku sektori hankija säilitab ainuõiguse kasutada oma tegevuses teadusuuringute ja arendustegevuse tulemust. Teadusuuringute ja arendustegevuse tulemuste puhtalt näilik jagamine või sümboolne osalemine teenuseosutajale tasu maksmises ei takista käesoleva direktiivi kohaldamist.*
- (43) Käesolevat direktiivi ei tuleks kohaldada selliste lepingute suhtes, mille eesmärk on *käesoleva direktiivi kohaste* tegevuste võimaldamine, ega ka selliste ideekonkursside suhtes, mis korraldatakse kõnealuse tegevuse läbiviimiseks, kui liikmesriigis, milles see tegevus toimub, on see vahetult avatud konkurentsile piiramata juurdepääsuga turgudel. Seetõttu on kohane säilitada menetlus, mida kohaldatakse kõigis käesoleva direktiiviga hõlmatud sektorites *või selle osades* ja mis võimaldaks võtta arvesse seda mõju, mida avaldab kas juba toimunud või tulevikus toimuv turu avamine konkurentsile. Sellise menetlusega tuleks ette näha õiguskindlus asjaomastele üksustele ja ka asjakohane otsustamiskord, tagades lühikese tähtaja jooksul liidu õiguse ühetaolise rakendamise selles valdkonnas. *Õiguskindluse huvides tuleks selgelt sätestada, et jätkuvalt kohaldatakse kõiki enne käesoleva direktiivi jõustumist vastu võetud otsuseid direktiivi 2004/17/EÜ artiklis 30 esitatud vastavate sätete kohaldatavuse kohta.*

- (44) Otsest avatust konkurentsile tuleks hinnata objektiivsete kriteeriumide alusel, võttes arvesse asjaomase sektori ***või selle asjaomaste osade*** konkreetseid omadusi. Kõnealust hindamist piiravad siiski kohaldatavad lühikesed tähtajad ja asjaolu, et tuleb lähtuda komisjonile kättesaadavast teabest, mis pärineb kas juba olemasolevatest allikatest või artikli 35 kohaldamisel saadud teabel, mida ei saa täiendada aeganõudvamate meetoditega, sh eelkõige asjaomaste ettevõtjate avaliku küsitlemisega. Käesoleva direktiivi kontekstis antav hinnang otsesele konkurentsile avatuse kohta ei piira seega konkurentsioiguse täielikku kohaldamist.
- (45) ***Selle hindamisel, kas asjaomane sektor või selle asjaomased osad on konkurentsile otseselt avatud, tuleks analüüsida lähtudes konkreetsest piirkonnast, kus asjaomased ettevõtjad tegevust või selle asjaomaseid osi läbi viivad, st nn asjakohast geograafilist turgu. Kuna see mõiste on hindamise seisukohast oluline, peaks seda asjakohaselt määratlema liidu õiguses olemasolevate mõistete alusel. Samuti tuleks selgelt sätestada, et asjaomane geograafiline turg ei tohiks kokku langeda asjaomase liikmesriigi territooriumiga; sellest tulenevalt peaks olema võimalik teha kohaldatavusest erandi tegemist puudutavaid otsuseid üksnes asjaomase liikmesriigi territooriumi osade kohta.***

- (46) Loetakse, et teatava sektori või selle osa avamist käsitlevate liidu asjaomaste õigusaktide, rakendamine ja kohaldamine peaks andma piisava aluse eeldamiseks, et kõnealusele turule on vaba juurdepääs. Sellised õigusaktid peaksid olema esitatud lisa, mida komisjon saab ajakohastada. ***Komisjon peaks nimetatud lisa ajakohastamisel võtma eelkõige arvesse seda, et võidakse vastu võtta meetmed, millega reaalselt avatakse konkurentsile muud sektorid kui need, mille kohta kehtivatele õigusaktidele on juba osutatud nimetatud lisa, näiteks riiklikul raudteel reisijateveo sektor.***
- (47) ***Kui vaba pääsu mingile turule ei saa tuletada liidu asjaomaste õigusaktide rakendamise alusel, siis tuleks tõendada, et pääs sellisele turule on vaba de facto ja de jure. Kui liikmesriik laiendab liidu õigusakti kohaldamist, avades teatava sektori konkurentsile olukordades, mis jäävad välja selle õigusakti reguleerimisalast, näiteks kohaldab Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 94/22/EÜ<sup>1</sup> sõesektori suhtes või 2 Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2012/34/EL,<sup>2</sup> reisijateveoteenuse suhtes riigi tasandil, tuleks seda asjaolu arvesse võtta, kui hinnatakse seda, kas juurdepääs asjaomasele sektorile on vaba.***

---

<sup>1</sup> Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. mai 1994. aasta direktiiv 94/22/EÜ süsivesinike geoloogilise luure, uurimise ja tootmise lubade andmis- ning kasutamistingimuste kohta (EÜT L 164, 30.6.1994, lk 3).

<sup>2</sup> Euroopa Parlamendi ja nõukogu 1. novembri 2012. aasta direktiiv 2012/34/EL, millega luuakse ühtne Euroopa raudteepiirkond (ELT L 343, 14.12.2012, lk 32).

(48) *Tavaliselt on sõltumatutel riigi ametiasutustel, näiteks valdkondlikel reguleerivatel asutustel või konkurentsiasutustel, spetsialiseeritud oskusteave, andmed ja teadmised, mis on vajalikud, et hinnata, kas teatav tegevus või selle osad on konkurentsile otseselt avatud turgudel, millele pääsu ei ole piiratud. Erandi tegemise taotlustele tuleks seega vajaduse korral lisada või esitada taotluses asjaomases tegevuses pädeva sõltumatu riigi ametiasutuse poolt vastu võetud seisukoht asjaomases sektoris valitseva konkurentsiolukorra kohta.*

*Asjaomases tegevuses pädeva sõltumatu riigi ametiasutuse poolt vastu võetud põhjendatud seisukoha puudumise korral on erandi tegemise taotluse hindamiseks vaja rohkem aega. Seepärast tuleks ajavahemike pikkust, mille jooksul komisjon peab esitama oma hinnangu selliste taotluste kohta, vastavalt kohandada.*



- (49) *Komisjonil peaks alati olema kohustus vaadata läbi taotlused, mis vastavad selliste menetluste kohaldamise üksikasjalikele eeskirjadele, mida kasutatakse selleks, et teha kindlaks, kas teatav tegevus või selle osad on konkurentsile otseselt avatud turgudel, millele pääsu ei ole piiratud. Tuleks aga samuti selgelt sätestada, et sellised taotlused võivad olla nii keerukad, et alati ei ole võimalik tagada, et rakendusaktid, millega tehakse kindlaks, kas teatav tegevus või selle osad on konkurentsile otseselt avatud turgudel, millele pääsu ei ole piiratud, võetakse vastu kohaldatavate tähtaegade jooksul.*
- (50) *Tuleks selgelt sätestada, et komisjonil peaks olema võimalik nõuda, et liikmesriigid või võrgustiku sektori hankijad esitaksid, täiendaksid või selgitaksid teavet. Komisjon peaks määrama selle tegemiseks sobiva tähtaja, arvestades samuti vajadust pidada kinni tähtajast, mis on ette nähtud komisjoni rakendusakti vastuvõtmiseks, ning võtma arvesse selliseid tegureid nagu nõutava teabe keerukus ja teabe kiire kättesaadavus.*

- (51) *Töötamine ja kutsetegevus aitavad ühiskonda integreeruda ning on kesksel kohal kõigile inimestele võrdsete võimaluste tagamisel. Sellega seoses on oluline roll kaitstud töö keskustel. Sama kehtib muu sotsiaalse ettevõtluse suhtes, mille peamine eesmärk on toetada puudega või ebasoodsas olukorras isikute, nagu töötud ning ebasoodsas olukorras olevatesse vähemusrühmadesse või muul viisil sotsiaalselt tõrjutud rühmadesse kuuluvate isikute sotsiaalset ja kutsealast integratsiooni või taasintegratsiooni. Ent sellised keskused ja ettevõtjad ei pruugi olla suutelised saama tellimusi normaalse konkurentsi tingimustes. Sellest tulenevalt on asjakohane ette näha, et liikmesriigid võivad anda sellistele keskustele ja ettevõtjatele õiguse osaleda hankepingute või nende riigihangete teatavate osadega seotud hankemenetlustes või näha ette hankepingute täitmise kaitstud tööhõive programmide raames.*
- (52) *Selleks et hankemenetlustesse asjakohaselt integreerida keskkonnavalased, sotsiaalsed ja tööalased nõuded, on eriti oluline, et liikmesriigid ja võrgustiku sektori hankijad võtavad asjakohaseid meetmeid, mis tagavad kohustuste täitmise, mis on sätestatud keskkonna-, sotsiaal- ja tööõiguses, mida kohaldatakse kohas, kus hakatakse ehitustöid tegema või teenuseid osutama, ning mis tulenevad nii siseriiklikul kui ka liidu tasandil kehtivatest õigusnormidest, määrustest ja otsustest ning kollektiivlepingutest, tingimusel et sellised eeskirjad ja nende kohaldamine on kooskõlas liidu õigusega. Samuti tuleks hankepingu täitmise ajal täita kõikide liikmesriikide poolt ratifitseeritud ja XIV lisas loetletud rahvusvahelistest kokkulepetest tulenevaid kohustusi. Siiski ei tohiks see ühelgi viisil takistada töötajate jaoks soodsamate töötingimuste kohaldamist.*

*Asjaomaseid meetmeid tuleks kohaldada kooskõlas Euroopa Liidu õiguse aluspõhimõtetega, eelkõige võrdse kohtlemise tagamiseks. Kõnealuseid meetmeid tuleks kohaldada vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile 96/71/EÜ<sup>1</sup> ning sellisel viisil, mis tagab võrdse kohtlemise ega diskrimineeri ei otseselt ega kaudselt muude liikmesriikide ettevõtjaid ja töötajaid.*

- (53) *Teenused tuleks lugeda osutatuks kohas, kus täidetakse nende iseloomulikud kohustused. Kui teenuseid osutatakse distantstilt, näiteks kõnekeskuste poolt osutatavad teenused, tuleks lugeda teenused osutatuks nende täitmise kohas, sõltumata sellest, kuhu ja millistele liikmesriikidele on asjaomased teenused suunatud.*
- (54) *Asjaomaseid kohustusi võiks kajastada hankelepingu klauslites. Samuti peaks olema võimalik lisada klauslid, millega tagatakse kollektiivlepingute järgimine kooskõlas liidu õigusega hankelepingute valdkonnas. Asjaomaste kohustuste täitmata jätmist võidakse käsitleda asjaomase ettevõtja raske eksimusena, mille alusel võib kõnealuse ettevõtja hankelepingute sõlmimise menetlusest kõrvaldada.*

---

<sup>1</sup> *Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 1996. aasta direktiiv 96/71/EÜ töötajate lähetamise kohta seoses teenuste osutamisega (EÜT L 18, 21.1.1997, lk 1).*

- (55) *Nende keskkonna-, sotsiaal- ja tööõigusealaste sätete järgimist tuleks kontrollida hankemenetluse asjaomastes etappides, kui kohaldatakse osalejate valikut ja hankelepingle sõlmimist reguleerivaid üldpõhimõtteid, kõrvaldamiskriteeriume ja põhjendamatult madala maksumusega pakumusi käsitlevaid sätteid. Sel eesmärgil tuleks vajalik kontrollimine teostada kooskõlas käesoleva direktiivi asjakohaste sätetega, eelkõige nendega, mis reguleerivad tõendusviise ja ettevõtja enda kinnitusi.*
- (56) *Käesolev direktiiv ei tohiks ühelgi viisil takistada selliste meetmete kehtestamist või elluviimist, mis on vajalikud avaliku korra, kõlbluse, julgeoleku, tervishoiu, inimeste ja loomade elu, taimede kaitse või muude keskkonnameetmete jaoks, ning eelkõige säästva arengu seisukohalt, kui need meetmed on kooskõlas ELi toimimise lepinguga.*

- (57) Teadusuuringud ja innovatsioon, sealhulgas ökoinnovatsioon ja sotsiaalne innovatsioon, on tulevase majanduskasvu peamisi mõjutajaid ning seega aruka, jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu strateegias „Euroopa 2020” väga tähtsal kohal. Võrgustiku sektori hankijad peaksid kasutama riigihankeid võimalikult strateegiliselt innovatsiooni edendamiseks. Innovatiivsete toodete, *ehitustööde* ja teenuste ostmisega saab oluliselt parandada avalike teenuste tõhusust ja kvaliteeti ning lahendada tõsiseid sotsiaalseid probleeme. Nii saab raha kõige tulusamalt kasutada ning lisaks kaasnevad uute ideede loomisega, nende ideede muutmiseks innovatiivseteks toodeteks ja teenusteks ning seeläbi jätkusuutliku majanduskasvu edendamise üldisemad hüved majandusele, keskkonnale ja ühiskonnale.

*Tuleks meeles pidada, et kommertskasutusele eelnevaid riigihankeid käsitlevas komisjoni 14. detsembri 2007. aasta teatises „Kommertskasutusele eelnevad riigihanked: Innovatsiooni kiirendamine jätkusuutlike ja kõrgekvaliteediliste avalike teenuste tagamiseks Euroopas” on visandatud mitmeid hankemudeleid, milles käsitletakse käesoleva direktiivi reguleerimisalast välja jäävate teadusuuringute ja arendustegevusega seotud teenuste riigihanget. Neid mudeleid oleks võimalik endiselt kasutada, kuid käesolev direktiiv peaks samuti aitama soodustada innovatiivsete toodete riigihangete läbiviimist ning aitama liikmesriikidel saavutada innovatiivse liidu eesmärgi.*

- (58) *Innovatsiooni tähtsuse tõttu ergutatakse võrgustiku sektori hankijaid lubama alternatiivseid lahendusi nii sageli kui võimalik. Kõnealuste hankijate tähelepanu tuleks seega juhtida vajadusele määratleda miinimumnõuded, millele alternatiivsed lahendused peavad vastama, enne selle teatamist, et alternatiivseid lahendusi on lubatud esitada.*
- (59) *Kui innovatiivse toote või teenuse või innovatiivsete ehitustööde väljaarendamise ning sellest tulenevate asjade, teenuste või ehitustööde järgneva soetamise vajadust ei saa rahuldada juba turul olemas olevate lahendustega, peaks võrgustiku sektori hankijatel olema võimalik kasutada erimenetlust seoses käesoleva direktiivi reguleerimisalasse kuuluvate hankelepington. Selline erimenetlus peaks võimaldama võrgustiku sektori hankijatel luua pikaajalisi innovatsioonipartnerlusi uue innovatiivse toote, teenuse või ehitustöö väljaarendamiseks ja hilisemaks ostmiseks, tingimusel et sellise innovatiivse toote saab tarnida või sellise teenuse osutada või sellised innovatiivsed ehitustööd teha kokkulepitud kvaliteedi ja hinnaga, ilma et ostmiseks oleks vaja eraldi hankemenetlust. Innovatsioonipartnerlus peaks põhinema menetluseeskirjadel, mida kohaldatakse väljakuulutamisega läbirääkimistega hankemenetluse suhtes, ning hankelepington sõlmimine tuleks otsustada üksnes parima hinna ja kvaliteedi suhte alusel, mis on kõige sobivam kriteerium innovatiivseid lahendusi hõlmavate pakkumuste võrdlemiseks. Nii väga suurte projektide kui ka väiksemate innovatiivsete projektide puhul peaks innovatsioonipartnerlus olema üles ehitatud nii, et see saaks luua vajaliku innovatiivse lahenduse väljatöötamist motiveeriva turunõudluse, põhjustamata seejuures turu sulgemist. Võrgustiku sektori hankijad peaksid seetõttu kasutama innovatsioonipartnerlusi viisil, mis ei tõkesta, piira ega moonuta konkurentsi. Teatavatel juhtudel võiks innovatsioonipartnerluste loomine mitme partneriga aidata sellist mõju vältida.*

- (60) *Kogemused on näidanud, et direktiivis 2014/.../EL\* sätestatud konkurentidega peetav dialoog on osutunud kasulikuks juhtudel, kus avaliku sektori hankijad ei suuda määratleda nende vajadustele vastavaid vahendeid või hinnata, milliseid tehnilisi, rahalisi või õiguslikke lahendusi võib turg pakkuda. Selline olukord võib tekkida eelkõige innovatiivsete projektide, suurte integreeritud transpordiinfrastruktuuriprojektide, suurte arvutivõrkude või keeruka ja struktureeritud finantseerimisega projektide puhul. Liikmesriikidel peaks seepärast olema lubatud anda see vahend võrgustiku sektori hankijate käsutusse. Asjakohasel juhul tuleks avaliku sektori hankijaid ergutada määrama projektijuhi, et tagada hankemenetluse ajal hea koostöö ettevõtjate ja avaliku sektori hankija vahel.*
- (61) Konkurentsi kahjustavat mõju silmas pidades tuleks väljakuulutamisetähtaajaga läbirääkimistega hankemenetlust kasutada ainult väga erandlikes olukordades. Sellise erandi kohaldamine peaks piirduma ainult juhtudega, kus väljakuulutamine ei ole võimalik **äärmiselt kiireloomulise olukorra tõttu, mis on põhjustatud võrgustiku sektori hankijale ettenägematutest ja temast sõltumatutest asjaoludest**, või kui algusest peale on selge, et väljakuulutamine ei aitaks konkurentsi suurendada **või saavutada paremat hanketulemust**, eelkõige seetõttu, et objektiivsetel asjaoludel leidub ainult üks ettevõtja, kes suudab hankelepingut täita. **Selline on olukord kunstiteoste puhul, kus kunstniku isik määrab olemuslikult kunstiobjekti unikaalse iseloomu ja väärtuse. Selline olukord saab tekkida ka muudel põhjustel, kuid** väljakuulutamisetähtaajaga läbirääkimistega hankemenetluse kasutamist saab õigustada **üksnes** olukorras, kus ainuõiguse kasutamine on objektiivselt põhjendatud, kui sellist olukorda ei ole tekitanud tulevast hankemenetlust silmas pidades võrgustiku sektori hankija ise ■.

---

\* Väljaannete talitus: palun sisestada dokumendis PE-CONS 74/13 sisalduva direktiivi number.

*Sellele erandile tuginev võrgustiku sektori hankija peaks esitama põhjendused, miks ei ole mõistlikke alternatiive või aseaaineid, nagu alternatiivsete, sealhulgas võrgustiku sektori hankija liikmesriigist väljastpoolt lähtuvate jaotuskanalite kasutamine või funktsionaalselt võrreldavate ehitustööde, asjade ja teenuste võimalik hankimine.*

*Kui eksklusiivsus tuleneb tehnilistest põhjustest, tuleks need iga üksikjuhtumi puhul üksikasjalikult määratleda ja põhjendada. Need võivad hõlmata näiteks seda, et teistel ettevõtjatel on tehniliselt peaaegu võimatu saavutada nõutavat kvaliteeti, või on vaja spetsiifilist oskusteavet või spetsiifilisi tööriistu või vahendeid, mis on ainult ühe ettevõtja käsutuses. Tehnilised põhjused võivad tuleneda spetsiifilistest koostalitlusvõime nõuetest, mis peavad olema täidetud, et tagada hangitavate ehitustööde, asjade või teenuste toimimine.*

*Lisaks ei ole kasulik kasutada hankemenetlust, kui asjad ostetakse otse tooraineturult, sealhulgas kaupade, nagu põllumajandustooted või tooraine, kauplemisplatvormi kaudu, või energiabörsilt, kus reguleeritud ja järelevalvele allutatud mitmepoolne kauplemissüsteem tagab loomulikult viisil turuhinna.*



- (62) *Tuleks selgitada, et konfidentsiaalse teabe kaitset käsitlevad sätted ei takista ühelgi viisil sõlmitud hankelepingute mittekonfidentsiaalsete osade, sealhulgas nende hilisemate muudatuste avalikustamist.*
- (63) Elektroonilised teabevahendid võivad hankelepingute väljakuulutamist oluliselt lihtsustada ning suurendada hankeprotsesside tõhusust ja läbipaistvust. Need tuleks hankemenetluses kasutusele võtta standardsete side- ja teavitusvahenditena, *sest need suurendavad oluliselt ettevõtjate võimalusi osaleda hankemenetluses kogu siseturul. Sel eesmärgil tuleks teha kohustuslikuks edastada teated elektroonilisel teel, teha hankedokumendid elektrooniliselt kättesaadavaks ning minna 30-kuulise üleminekuperioodi järel täielikult üle elektroonilisele sidele, mis tähendab sidet, sealhulgas osalemistaotluste ja eelkõige pakkumuste esitamist (elektrooniline esitamine) elektrooniliste vahendite kaudu riigihanke kõigis etappides. Liikmesriikidel ja võrgustiku sektori hankijatel peaks olema vabadus minna soovi korral kaugemale. Samuti tuleks selgelt sätestada, et käesoleva direktiivi kohane kohustus kasutada elektroonilisi sidevahendeid ei peaks siiski kohustama võrgustiku sektori hankijaid töötleva pakkumusi elektrooniliselt ega muutma kohustuslikuks elektroonilist hindamist või automaattöötlust. Lisaks ei tohiks käesoleva direktiivi alusel ühegi hankemenetluse elemendi ega võrgustiku sektori hankija sisese suhtluse suhtes kehtida pärast hankelepingu sõlmimist kohustus kasutada elektroonilisi sidevahendeid.*

(64) *Välja arvatud teatavatel erijuhtudel, peaksid võrgustiku sektori hankijad kasutama elektroonilisi sidevahendeid, mis on mittediskrimineerivad, üldiselt kättesaadavad ja koostalitlusvõimelised üldkasutatavate info- ja kommunikatsioonitehnoloogia (IKT) toodetega ning ei piira ettevõtjate võimalusi hankemenetluses osalemiseks. Selliste sidevahendite kasutamisel tuleks nõuetekohaselt arvesse võtma ka puudega inimeste ligipääsuvõimalusi. Tuleks selgitada, et kohustus kasutada elektroonilisi vahendeid kõigis hankemenetluse etappides ei ole asjakohane, kui elektrooniliste vahendite kasutamine nõuaks eriseadmeid või üldiselt mittekasutatavate failivormingute kasutamist või kui vastavat sidet saaks pidada üksnes spetsiaalsete kontoriseadmete abil. Seetõttu teatavatel juhtudel, mis tuleks ammendavalt loetleda, ei peaks võrgustiku sektori hankijad olema kohustatud nõudma esitamisprotsessis elektrooniliste sidevahendite kasutamist. Käesolevas direktiivis nähakse ette, et sellised juhud hõlmavad olukordi, mis nõuavad spetsiaalsete kontoriseadmete kasutamist, mida võrgustiku sektori hankijad üldiselt ei kasuta, nagu laiformaatprinterid. Mõnes hankemenetluses võidakse hankedokumentides nõuda füüsilise või mõõtkavas mudeli esitamist, mida ei saa võrgustiku sektori hankijale esitada elektrooniliste vahendite abil. Sellistel juhtudel tuleks mudel esitada võrgustiku sektori hankijale posti teel või muul sobival infokandjal.*

*Siiski tuleks selgelt sätestada, et muude sidevahendite kasutamisel tuleks piirduda nende pakkumuse elementidega, mille puhul ei ole nõutav elektrooniliste sidevahendite kasutamine.*

*On asjakohane selgelt sätestada, et juhul, kui see on tehnilistel põhjustel vajalik, peaks võrgustiku sektori hankijatel olema võimalik näha ette dokumendifailide maksimaalne suurus, mida võib esitada.*

- (65) *Võib olla erandjuhtumeid, kus võrgustiku sektori hankijatel peaks olema lubatud elektroonilisi sidevahendeid mitte kasutada, kui nende mittekasutamine on vajalik selleks, et kaitsta teabe eriti tundlikku iseloomu. Tuleks selgitada, et kui selliste elektrooniliste vahendite kasutamine, mis ei ole üldiselt kättesaadavad, saab pakkuda vajalikul tasemel kaitset, tuleks neid vahendeid kasutada. Nii võib see näiteks olla juhul, kus võrgustiku sektori hankijad nõuavad spetsiaalsete turvaliste sidevahendite kasutamist, millele nad pakuvad juurdepääsu*

- (66) *Erinevad tehnilised vormingud või protsessid ja erinevad sõnumiedastusstandardid võivad potentsiaalselt takistada koostalitlust mitte üksnes liikmesriigi siseselt, vaid eriti ka liikmesriikide vahel. Näiteks selleks, et osaleda hankemenetluses, kus on lubatud või nõutud kasutada elektroonilisi katalooge, mis on ühine vorming teabe esitamiseks ja organiseerimiseks kõigile osalevatele pakkujatele ja mida on võimalik kasutada elektrooniliselt, oleks ettevõtjatel standardi puudumisel vaja kohandada oma katalooge vastavalt igale hankemenetlusele, mis tähendaks väga sarnase teabe esitamist eri vormingutes, sõltuvalt asjaomase võrgustiku sektori hankija nõuetest. Kataloogi vormingu standardimine parandaks seega koostalitlusvõime ulatust, suurendaks tõhusust ja vähendaks ettevõtjate tehtavaid jõupingutusi.*
- (67) *Kaaludes, kas on vaja tagada erinevate tehniliste vormingute ja protsesside ning sõnumiedastusstandardite vahelist koostalitlusvõimet või seda suurendada, tehes konkreetsete standardite kasutamise kohustuslikuks, ning sellise vajaduse olemasolu kindlaks teinuna kaaludes, millised standardid kehtestada, peaks komisjon võtma suurel määral arvesse asjaomaste sidusrühmade arvamust. Samuti tuleks uurida, millises ulatuses on ettevõtjad ja võrgustiku sektori hankijad standardeid tegelikkuses juba kasutanud ja kui hästi need on toiminud. Enne mõne tehnilise standardi kasutamise kohustuslikuks tegemist peaks komisjon samuti hoolikalt analüüsima sellega kaasneda võivaid kulusid, eelkõige seoses olemasolevate elektrooniliste hankelepingle sõlmimise lahenduste, sealhulgas infrastruktuuri, protsesside ja tarkvara kohandamisega.*

*Kui asjaomased standardid ei ole välja töötanud rahvusvaheline, Euroopa või riiklik standardiorganisatsioon, peaksid need vastama IKT standardite suhtes kohaldatavatele nõuetele, nagu on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) nr 1025/2012<sup>1</sup>.*

- (68) *Enne hankemenetluse erinevates etappides kasutatavate elektrooniliste sidevahendite puhul nõutava turvalisuse taseme kehtestamist peaksid liikmesriigid ja võrgustiku sektori hankijad hindama ühelt poolt asjaomase teabe saatjate korrektse ja usaldusväärse tuvastamise ja teabe sisu tervikluse tagamise eesmärgil kehtestatavate nõuete ja teiselt poolt probleemide tekkimise (näiteks olukorras, kus sõnumi saadab muu kui märgitud saatja) riskide vahelist proportsionaalsust. Kõiki muid tingimusi samasugustena käsitades tähendaks see seda, et näiteks sellise e-posti sõnumi puhul nõutav turvalisuse tase, milles palutakse täpsustada teabekoosoleku toimumise aadressi, ei peaks olema sama kui pakkumuse puhul, mis on ettevõtja jaoks siduv pakkumine. Sarnaselt võib proportsionaalsuse hindamise tulemuseks olla madalama tasemega turvalisuse taseme nõue seoses elektrooniliste kataloogide uuesti esitamisega või pakkumuste esitamisega raamlepingute kohaste minikonkursside raames või hankedokumentidele juurdepääsuga.*

---

<sup>1</sup> *Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta määrus (EL) nr 1025/2012, mis käsitleb Euroopa standardimist ning millega muudetakse nõukogu direktiive 89/686/EMÜ ja 93/15/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 94/9/EÜ, 94/25/EÜ, 95/16/EÜ, 97/23/EÜ, 103/34/EÜ, 2004/22/EÜ, 2007/23/EÜ, 2009/23/EÜ ja 2009/105/EÜ ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu otsus 87/95/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsus nr 1673/2006/EÜ (ELT L 316, 14.11.2012, lk 12).*

- (69) *Kuigi hankemenetluse olulised elemendid, nagu hankedokumendid, osalemistaotlused, huvi kinnitamise avaldused ja pakkumused tuleks alati esitada kirjalikult, peaks olema jätkuvalt võimalik suhelda ettevõtjatega suuliselt, tingimusel et see dokumenteeritakse piisavas ulatuses. See on vajalik selleks, et tagada piisav läbipaistvus, mis võimaldab tõendada, kas on järgitud võrdse kohtlemise põhimõtet. Eelkõige on oluline, et suuline suhtlemine pakkujatega, mis võib mõjutada pakkumuste sisu ja hindamist, dokumenteeritakse piisavas ulatuses ja sobival viisil, näiteks kirjalikult või helisalvestusvahenditega või tehes kokkuvõtte suhtluse peamistest elementidest.*
- (70) Euroopa riigihanketurgudel on avaliku sektori hankijad hakanud järjest rohkem nõudlust koondama, et saavutada mastaabisäästu, sealhulgas vähendada hindu ja tehingukulusid, ning tõhustada ja muuta professionaalsemaks riigihangete korraldust. Seda saab kas osalevate võrgustiku sektori hankijate arvu või hankelepingute mahu ja maksumuse koondamisega pikema aja jooksul. Riigihangete koondamist ja keskseks muutmist tuleb siiski hoolikalt jälgida, et vältida ostujõu ülemäärast koondumist ja konkurentsivastast koostööd ning säilitada läbipaistvus ja konkurents, samuti VKEdel turulepääsu võimalused.

- (71) Raamlepingute kasutamine võib olla kogu liidus tõhusaks hankemeetodiks; samas on vaja konkurentsi tõhustada, suurendades raamlepingute abil korraldatavate riigihangete läbipaistvust ja juurdepääsu neile. Seepärast on asjakohane vaadata läbi kõnealuste raamlepingute suhtes kohaldatavad sätted, eelkõige nähes ette ■ konkreetsete raamlepingul põhinevate hanklepingute *sõlmimise objektiivsete eeskirjade ja kriteeriumide alusel, näiteks minikonkursi tulemusena*, ning piirates raamlepingute kehtivusaega.
- (72) *Samuti tuleks selgitada, et samas kui raamlepingul põhinevad hanklepingud tuleb sõlmida enne raamlepingu kehtivuse lõppemist, ei pea raamlepingul põhinevate üksikute hanklepingute kestus langema kokku selle raamlepingu kestusega, vaid võib olla vastavalt vajadusele kas sellest lühem või pikem. Eelkõige peaks olema lubatud võtta raamlepingul põhinevate üksikute hanklepingute kestuse kindlaksmääramisel arvesse selliseid tegureid nagu nende täitmiseks vajalik aeg, kui hankleping seondub ka seadmete hooldamisega, mille eeldatav kasulik eluiga on rohkem kui kaheksa aastat, või kui hanklepingu täitmiseks on vaja töötajate ulatuslikku koolitamist.*

*Samuti tuleks selgitada, et võib olla juhtumeid, kus ka raamlepingute endi kestus peaks olema lubatud olla pikem kui kaheksa aastat. Sellised juhtumid, mis peaksid olema nõuetekohaselt põhjendatud, eelkõige raamlepingu esemega, võivad tekkida näiteks siis, kui ettevõtjatel on vaja seadmeid, mille amortisatsiooniaeg on pikem kui kaheksa aastat ning mis peavad kogu raamlepingu kestuse ajal olema igal ajal kättesaadavad. Seoses üldsusele põhiteenuseid pakkuvate kommunaalteenustajatega võib esineda vajadus kasutada nii pikemaid raamlepinguid kui ka pikema kestusega üksikuid hankelepinguid, näiteks selliste raamlepingute korral, mille eesmärk on tagada selliste võrgustike korrapärane ja erakorraline hooldus, mille kalleid seadmeid võivad kasutada töötajad, kes on saanud eriti spetsialiseeritud ad hoc väljaõppe, mille eesmärk on tagada teenuste osutamise jätkuvus ja viia miinimumini võimalikud katkestused.*

- (73) Samuti oleks vaja omandatud kogemusi arvesse võttes kohandada dünaamiliste hankesüsteemide suhtes kohaldatavaid eeskirju, et võrgustiku sektori hankijad saaksid täielikult ära kasutada **kõnealuse** vahendiga seotud võimalused. Neid süsteeme tuleb lihtsustada, eelkõige **tuleks neid rakendada** piiratud menetluse kujul, kõrvaldades seega esialgsete pakkumuste vajaduse, mida on **dünaamiliste hankesüsteemide** puhul peetud üheks peamiseks probleemiks. Seega igal ettevõtjal, kes esitab osalemistaotluse ja vastab **kvalifitseerimise tingimustele**, tuleks lubada osaleda dünaamilise hankesüsteemiga korraldatud hankemenetluses **selle kehtivusaja jooksul**.



See hankesüsteem võimaldab võrgustiku sektori hankijal saada eriti suures valikus pakkumusi ja tagada seega rahaliste vahendite optimaalne kasutamine ulatusliku konkurentsi alusel *seoses tavapäraste või valmistoodetega, ehitustööde või teenustega, mis on turul üldiselt kättesaadavad.*

- (74) *Need osalemistaotlused tuleks tavapäraselt läbi vaadata maksimaalselt kümne tööpäeva jooksul, arvestades asjaolu, et kvalifitseerimise tingimuste hindamine toimub võrgustiku sektori hankijate esitatud dokumentatsiooninõuete alusel, kui see on kohaldatav vastavalt direktiivi .../.../EL\* lihtsustatud sätetele. Dünaamilise hankesüsteemi kehtestamisel võivad võrgustiku sektori hankijad siiski hanketeate esmakordse avaldamise või huvi kinnitamise ettepaneku korral seista vastamisi nii suure osalemistaotluste hulgaga, et nad vajavad nende läbivaatamiseks rohkem aega. See peaks olema lubatud, tingimusel et konkreetset riigihanget ei käivitata enne, kui kõik taotlused on läbivaadatud.*

---

\*

*Väljaannete talitus: palun sisestada dokumendis PE-CONS 74/13 sisalduva direktiivi number.*

*Võrgustiku sektori hankijatel peaks olema võimalik määrata kindlaks, millisel viisil nad kavatsevad osalemistaotlused läbi vaadata, näiteks otsustades viia sellise läbivaatamise läbi üksnes korra nädalas, tingimusel et järgitakse iga osalemistaotluse läbivaatamise tähtaega. Direktiivis .../.../EL\* sätestatud kõrvaldamise ja kvalifitseerimise tingimusi kasutavad võrgustiku sektori hankijad peaksid dünaamilise hankesüsteemi puhul kohaldama selle direktiivi asjakohaseid sätteid samal viisil nagu avaliku sektori hankijad, kes kasutavad dünaamilisi hankesüsteeme direktiivi .../.../EL\* kohaselt.*

- (75) *VKEde suurtes dünaamilistes hankesüsteemides (näiteks keskse hankija hallatavas hankesüsteemis) osalemise võimaluste parandamiseks peaks asjaomane avaliku või võrgustiku sektori hankija saama süsteemi jagada objektiivselt määratletud toodete, ehitustööde või teenuste kategooriateks. Need kategooriad tuleks määratleda objektiivsete kriteeriumide alusel, mis võivad hõlmata näiteks asjaomase kategooria raames sõlmitava konkreetse hankelepingu maksimaalset lubatud suurust või teatud geograafilist ala, kus konkreetsete hankelepingle täitmine peab toimuma. Kui dünaamiline hankesüsteem on jagatud kategooriateks, peaks avaliku või võrgustiku sektori hankija kohaldama kvalifitseerimise tingimusi, mis on proportsionaalsed asjaomase kategooria omadustega.*

---

\*

*Väljaannete talitus: palun sisestada dokumendis PE-CONS 74/13 sisalduva direktiivi number.*


(76) *Tuleks selgelt sätestada, et teatavate ehitustööde hankelepingute ja teenuste hankelepingute puhul, mille esemeks on intellektuaalne tegevus, näiteks ehitustööde projekteerimine, ei ole tavaliselt sobilik kasutada elektroonilist oksjonit, sest elektroonilise oksjoni esemeks võivad olla ainult elemendid, mida saab hinnata automaatselt elektrooniliste vahenditega ilma võrgustiku sektori hankija sekkumise või hindamiseta, nimelt elemendid, mis on kvantifitseeritavad nii, et neid saab väljendada arvudes või protsendimäärana.*

*Siiski tuleks lisaks täpselt sätestada, et elektroonilisi oksjoneid võib kasutada hankemenetluses konkreetse intellektuaalomandi õiguse ostmiseks. Samuti on asjakohane meeles pidada, et kuigi võrgustiku sektori hankijad võivad kohaldada kvalifitseerimise tingimusi, mis võimaldavad neil vähendada tootlejate ja pakkujate arvu kuni oksjon ei ole veel alanud, ei tohiks pärast oksjoni algust olla lubatud vähendada täiendavalt elektroonilisel oksjonil osalevate pakkujate hulka.*

- (77) Töötatakse pidevalt välja uusi elektroonilisi hankemeetodeid, näiteks elektroonilised kataloogid. *Elektrooniline kataloog on kõigile osalevatele pakkujatele ühine vorming teabe esitamiseks ja organiseerimiseks, mida on võimalik kasutada elektrooniliselt. Selle näiteks võivad olla tabeli kujul esitatud pakkumused. Võrgustiku sektori hankijatel peaks olema võimalik nõuda elektroonilisi katalooge kõikides kättesaadavates menetlustes, mille puhul on nõutav elektrooniliste sidevahendite kasutamine. Elektroonilised kataloogid aitavad suurendada konkurentsi ning tõhustada riigihankeid, eelkõige säästes aega ja raha. Siiski tuleb kehtestada teatavad eeskirjad, mis aitaksid tagada, et kõnealune kasutamine vastab käesoleva direktiivi sätetele ning võrdse kohtlemise, mittediskrimineerimise ja läbipaistvuse põhimõtetele. Seega ei peaks elektrooniliste kataloogide kasutamine pakkumuste esitamiseks tähendama seda, et ettevõtjad võivad pöörduda oma üldkataloogi esitamisega. Ettevõtjad peaksid siiski kohandama oma üldkatalooge vastavalt konkreetsele hankemenetlusele. Selline kohandamine tagab, et konkreetsetes hankemenetlustes edastatavas kataloogis käsitletakse üksnes sellised tooteid, ehitustöid või teenuseid, mis ettevõtja aktiivse analüüsi põhjal vastavad võrgustiku sektori hankija nõuetele. Seda tehes peaks ettevõtjatel olema lubatud kopeerida oma üldkataloogis sisalduvat teavet, kuid ei tohiks olla lubatud esitada üldkataloogi ennast. Lisaks tuleks piisavalt tagatud jälgitavuse, võrdse kohtlemise ja prognoositavuse korral lubada võrgustiku sektori hankijatel koostada teatavate riigihangetega seoses pakkumusi varem edastatud elektrooniliste kataloogide alusel, eelkõige kui raamlepingu alusel on riigihange uuesti välja kuulutatud või kui kasutatakse dünaamilist hankesüsteemi.*

***Kui võrgustiku sektori hankija on koostanud pakkumuse, peaks asjaomasele ettevõtjale andma võimaluse teha kindlaks, et selliselt võrgustiku sektori hankija poolt koostatud pakkumus ei sisalda sisulisi vigu. Kui esinevad sisulised vead, ei tohiks võrgustiku sektori hankija koostatud pakkumus olla ettevõtja jaoks siduv enne vigade parandamist.***

Kooskõlas elektroonilisi sidevahendeid käsitlevate eeskirjadega ei tohiks võrgustiku sektori hankijad põhjendamatult takistada ettevõtjate juurdepääsu hankemenetlustele, mille puhul pakkumused esitatakse elektrooniliste kataloogide kujul ja tagatakse kooskõla mittediskrimineerimist ja võrdset kohtlemist käsitlevate üldpõhimõtetega.

(78) Enamikus liikmesriikides kasutatakse üha enam keskseid hankemeetodeid. Keskseid hankijad vastutavad riigihangete korraldamise, *dünaamiliste hankesüsteemide haldamise* või hankelepingle/raamlepingute sõlmimise eest teiste avaliku sektori või  võrgustiku sektori hankijate *jaoks tasu eest või tasuta. Võrgustiku sektori hankijad, kelle jaoks raamleping on sõlmitud, peaksid saama seda kasutada üksiku ostu või korduvate ostude sooritamiseks*. Riigihangete suurte mahtude tõttu *võivad* need meetodid aidata suurendada konkurentsi ja *peaksid* aitama muuta riigihangete läbiviimise professionaalsemaks. Seetõttu tuleks liidu tasandil kehtestada võrgustiku sektori hankijate heaks tegutsevaid keskseid hankijad käsitlevad sätteid *ning tuleks selgelt sätestada, et kesksed hankijad tegutsevad kahel erineval viisil*.

*Esiteks peaks neil olema võimalik tegutseda hulgikaubandusettevõtjana, ostes, ladustades ja müües edasi kaupu, ning teiseks peaks neil olema võimalik tegutseda vahendajatena, sõlmides hankelepingleid, rakendades dünaamilisi hankesüsteeme või sõlmides raamlepinguid võrgustiku sektori hankijate jaoks.*

*Sellist vahendajarolli võidakse mõnedel juhtudel täita, viies asjaomase hankemenetluse läbi autonoomselt, ilma asjaomase võrgustiku sektori hankija üksikasjalike juhusteta. Muudel juhtudel võidakse viia asjaomased hankemenetlused läbi asjaomase võrgustiku sektori hankija juhiste kohaselt, tema nimel ja arvel.*

**Lisaks tuleks** sätestada **eeskirjad** käesolevast direktiivist tulenevate kohustuste täitmise eest vastutuse jaotamiseks keskse hankija ja avaliku sektori hankijate vahel riigihangete puhul keskselt hankijalt või tema kaudu, seda ka õiguskaitsevahendite puhul. Kui keskne hankija vastutab ainuisikuliselt hankemenetluste läbiviimise eest, peaks ta ka ainuisikuliselt ja vahetult vastutama menetluste õiguspärasuse eest. Kui menetluse teatavat osa, näiteks minikonkurssi raamlepingu kohaselt või dünaamilise hankesüsteemi alusel individuaalsete hankelepingute sõlmimist, viib läbi võrgustiku sektori hankija, peaks võrgustiku sektori hankija jätkuvalt vastutama menetluse nende osade eest, mida viib läbi tema.

- (79) ***Võrgustiku sektori hankijatel peaks olema võimalik sõlmida keskse hankijaga teenuste hankeleping keskse riigihanke teenuste osutamiseks, kasutamata käesolevas direktiivis ette nähtud menetlusi. Samuti peaks olema lubatud, et selline teenuste hankeleping hõlmab riigihangete tugiteenuste osutamist. Teenuste hankeleping riigihangete tugiteenuste osutamiseks tuleks sõlmida koosõlas käesoleva direktiiviga, kui neid teenuseid osutatakse muul viisil kui keskse hankija poolt seoses keskse riigihanke läbiviimisega asjaomase võrgustiku sektori hankija jaoks. Samuti tuleks meeles pidada, et käesolevat direktiivi ei tuleks kohaldada juhul, kui keskset riigihanget viiakse läbi või riigihangete tugiteenuseid osutatakse muul viisil kui käesolevas direktiivis riigihankena käsitatava rahaliste huvidega seotud hankelepingu alusel.***

(80) *Keskseid hankijaid käsitlevate sätete tugevdamine ei tohiks mingil viisil välistada praeguse ajutiste ühishangete läbiviimise tava jätkumist, mis on vähem institutsionaliseeritud ja vähem süstemaatiline ühine riigihangete korraldamine, ega selliste teenuseosutajate kasutamise kujunenud tava jätkumist, kes valmistavad hankemenetluse ette ja juhivad seda võrgustiku sektori hankija nimel ja arvel ning tema juhiste kohaselt. Vastupidi – teatavad ühishangete omadused tuleks selgelt määratleda, sest neil võib olla oluline roll näiteks seoses innovatiivsete projektidega.*

*Ühishanked võivad esineda mitmel kujul, alates kooskõlastatud riigihankest, kus mitme võrgustiku sektori hankija, kellest igaüks viib läbi eraldi hankemenetluse, hangitavate tööde, asjade või teenuste kohta koostatakse ühised tehnilised kirjeldused, kuni olukordadeni, kus asjaomased võrgustiku sektori hankijad viivad ühiselt läbi ühe hankemenetluse, tegutsedes kas koos või tehes hankemenetluse kõigi võrgustiku sektori hankijate nimel juhtimise ülesandeks ühele võrgustiku sektori hankijale.*



*Kui mitmed võrgustiku sektori hankijad viivad ühiselt läbi hankemenetluse, peaksid nad ühiselt vastutama oma käesoleva direktiivi kohaste kohustuste täitmise eest. Kui võrgustiku sektori hankijad viivad ühiselt läbi üksnes mõned hankemenetluse osad, peaks ühine vastutus kehtima ainult nende riigihanke osade puhul, mis viiakse läbi ühiselt. Iga võrgustiku sektori hankija peaks ainuisikuliselt vastutama menetluse või menetluse osade eest, mille ta viib läbi ainuisikuliselt, nagu hankelepingu sõlmimine, raamlepingu sõlmimine, dünaamilise hankesüsteemi kasutamine või minikonkurss raamlepingu kohaselt.*

- (81) Kesksete riigihangete toetamiseks sobivad eriti hästi elektroonilised sidevahendid, kuna need pakuvad võimaluse andmete taaskasutamiseks ja automaatseks töötlemiseks, minimeerides seega teabe- ja tehingukuluseid. Seepärast tuleks esimese sammuna teha elektrooniliste sidevahendite kasutamine kesksete avaliku sektori hankijate jaoks kohustuslikuks ning soodustada ka tavade ühtlustamist kogu liidus. Seejärel tuleks **30-kuulise** üleminekuperioodi järel muuta elektrooniliste sidevahendite kasutamine kohustuslikuks kõigi hankemenetluste puhul.

- (82) Eri liikmesriikidest pärit võrgustiku sektori hankijate ühist hankelepingle sõlmimist raskendavad praegu õiguslikud probleemid, ***mis on seotud*** vastuoludega siseriiklike õigusaktide vahel. Olenemata sellest, et direktiiviga 2004/17/EÜ võimaldati kaudselt läbi viia piiriüleseid ühishankeid, ***esineb võrgustiku sektori hankijatel endiselt märkimisväärsed õiguslikke ja praktilisi raskusi teise liikmesriigi keskselt hankijalt ostmisel või*** hankelepingle ühisel sõlmimisel. Selleks et ***võimaldada võrgustiku sektori hankijatel*** kasutada maksimaalselt ära siseturu potentsiaal mastaabisäästu ning riski ja kasu jaotamise osas, eelkõige innovatiivsete projektide puhul, mis on seotud suurema riskiga, kui ühel võrgustiku sektori hankijal oleks mõistlik kanda, ***tuleks need raskused kõrvaldada***. Seetõttu tuleks kehtestada uued eeskirjad piiriüleste ühishangete kohta ***■***, et soodustada võrgustiku sektori hankijate vahelist koostööd ***ja suurendada siseturust saadavat kasu, luues piiriüleseid ärivõimalusi tarnijatele ja teenuseosutajatele. Need eeskirjad peaksid määrama kindlaks keskse hankija piiriülese kasutamise tingimused ja määrama kindlaks piiriüleste ühishangete korral kohaldatava riigihankeid käsitlevad õigusaktid, sealhulgas kohaldatavaid õiguskaitsevahendeid käsitlevad õigusaktid, täiendades Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 593/2008<sup>1</sup> sätestatud kollisiooninorme***. Lisaks võivad eri liikmesriikide võrgustiku sektori hankijad moodustada siseriikliku või liidu õiguse kohaselt loodavaid ühiseid juriidilisi isikuid. Selliste ühishangete jaoks tuleks kehtestada erisätted.

---

<sup>1</sup> ***Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. juuni 2008. aasta määruses (EÜ) nr 593/2008 (lepinguliste võlasuhete suhtes kohaldatava õiguse kohta (Rooma I) (ELT L 309, 24.11.2009, lk 87).***

*Võrgustiku sektori hankijad ei peaks aga kasutama liidu õiguse kohaseid piiriülese ühishanke võimalusi selleks, et hoida kõrvale kohustuslike avaliku õiguse normide kohaldamisest, mis kehtivad nende suhtes liikmesriigis, kus nad asuvad. Sellised eeskirjad võivad hõlmata näiteks sätteid läbipaistvuse ja dokumentidele juurdepääsu kohta või konkreetseid nõudeid tundlike tarnete jälgitavuse kohta.*

- (83) Hankijate koostatud tehnilised kirjeldused peavad võimaldama riigihangete *avatust* konkurentsile *ja jätkusuutlikkusega seotud eesmärkide saavutamist*. Seepärast peaks olema võimalik esitada pakkumusi, mis põhinevad mitmesugustel *turul kasutuses olevatel tehnilistel lahendustel, standarditel ja tehnilistel kirjeldustel, ning pakkumusi, mis on koostatud olelusringi ning ehitustööde, asjade ja teenuste tootmisprotsessi jätkusuutlikkusega seotud tulemuslikkuse kriteeriumide põhjal*.

Seega tuleks tehnilised kirjeldused koostada nii, et need ei vähendaks kunstlikult konkurentsi teatavat ettevõtjat soosivate nõuetega, kirjeldades vastava ettevõtja poolt tavapäraselt pakutavate asjade, teenuste või ehitustööde põhiomadusi. Kõige paremini aitab seda eesmärki saavutada see, kui tehnilise kirjelduse koostamisel lähtutakse funktsionaalsetest nõuetest ja kasutusomadustest. ***Funktsionaalsed ja kasutusomadustega seotud nõuded on samuti sobilikud vahendid innovatsiooni soodustamiseks riigihangetes ja neid peaks kasutama võimalikult ulatuslikult.*** Kui viidatakse Euroopa standardile või selle puudumisel riiklikule standardile, ***peaksid*** võrgustiku sektori hankijad võtma arvesse pakkumusi, mis põhinevad teistel samaväärsetel süsteemidel ning mis vastavad võrgustiku sektori hankija esitatud nõuetele ja on ohutuselt samaväärsed. ***Nõutava märgisega samaväärsuse tõendamine peaks olema ettevõtja kohustus.***

Samaväärsuse **tõendamiseks** peaks olema võimalik pakkujalt nõuda kolmandate isikute poolt kontrollitud tõendusmaterjali. Samas tuleks siiski aktsepteerida ka muid sobivaid tõendeid, nagu tootja tehniline toimik, kui asjaomasel ettevõttel puudub juurdepääs sellistele tõenditele või katsearuannetele või tal ei ole võimalik neid asjaomase tähtaja jooksul hankida, **tingimusel et asjaomane ettevõtja seeläbi tõendab, et ehitustööd, asjad või teenused vastavad tehnilises kirjelduses, pakkumuste hindamise kriteeriumides või hankelepingu täitmise tingimustes sätestatud nõuetele või kriteeriumidele.**

- (84) **Kõigi selliste riigihangete puhul, mille eseme kavandatud kasutajateks on inimesed, olenemata sellest, kas nendeks on üldsus või võrgustiku sektori hankija töötajad, peavad võrgustiku sektori hankijad koostama kõnealused tehnilised kirjeldused nii, et neis võetakse arvesse puudega inimeste ligipääsukriteeriumeid või arvestatakse kõigi kasutajatega, v.a nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel.**

- (85) Võrgustiku sektori hankijad, kes soovivad osta teatavate keskkonna-, sotsiaalsete või muude omadustega ehitustöid, asju või teenuseid, peaksid saama viidata teatavatele märgistele, nagu Euroopa ökomärgis, riiklikud või rahvusvahelised ökomärgised või muud märgised, tingimisel, et märgise nõuded on seotud hankelepingu esemega, näiteks toote ja selle esitusviisi kirjeldusega, sealhulgas pakendusnõuetega. Samuti on oluline, et kõnealused nõuded on koostatud ja kinnitatud objektiivselt kontrollitavate kriteeriumide alusel ja kasutades menetlust, milles saavad osaleda sellised sidusrühmad nagu valitsusasutused, tarbijad, tootjad, turustajad ja keskkonnaorganisatsioonid, ning et märgise nõuded on kõigile huvitatud osapooltele kättesaadavad. ***Tuleks selgitada, et sidusrühmad võivad olla avalik-õiguslikud või eraõiguslikud isikud, ettevõtjad või mis tahes liiki valitsusvälised organisatsioonid (organisatsioonid, mis ei kuulu valitsuse juurde ega ole tavapärase kasumit taotlevad ettevõtjad).***

***Samuti tuleks selgitada, et konkreetsed riigi- või valitsusasutused või organisatsioonid võivad olla seotud märgist käsitlevate nõuete koostamisega, mida võib kasutada seoses ametiasutuste riigihangetega, ilma et need asutused või organisatsioonid kaotaksid oma kolmanda isiku staatuse. Märgistele viitamisel ei tohiks olla innovatsiooni piiravat mõju.***

- (86) ***Tehniliste kirjelduste koostamisel peaksid võrgustiku sektori hankijad võtma arvesse andmekaitseaduse valdkonnas liidu õigusest tulenevaid nõudeid, eelkõige seoses isikuandmete töötlemise kavandamisega (lõimitud andmekaitse).***
- (87) ***Riigihanked tuleks kohandada VKEde vajadustele. Võrgustiku sektori hankijaid tuleks ergutada kasutama komisjoni talituste 25. juuni 2008. aasta töödokumendis „Euroopa parimate tavade juhend, millega lihtsustatakse VKEde juurdepääsu riigihankelepingutele” sätestatud parimate tavade koodeksi, milles juhendatakse, kuidas nad saavad kohaldada hankemenetluse raamistikku viisil, mis hõlbustab VKEde osalemist hankemenetlustes. Sel eesmärgil tuleks selgelt sätestada, et hankelepinguid võib jaotada osadeks. Selline osadeks jaotamine tuleks teha kvantitatiivsel alusel, et eri hankelepingute suurus vastaks paremini VKEde suutlikkusele, või kvalitatiivsel alusel, kooskõlas erinevate asjaomaste tegevusalade ja spetsialiseerumisega, et kohandada eri hankelepingute sisu täpsemalt VKEde spetsialiseerunud sektoritele vastavalt või kooskõlas erinevate järgnevate projektietappidega. Osade suuruse ja eseme peaks saama vabalt kindlaks määrata võrgustiku sektori hankija, kes peaks saama ka kooskõlas***

riigihanke eeldatava *maksumuse arvutamise eeskirjadega sõlmida mõnede osade puhul hankelepingu ilma käesolevas direktiivis käsitletavaid menetlusi kasutamata.*

*Liikmesriikidel peaks olema jätkuvalt võimalik minna kaugemale oma jõupingutustes soodustada VKEde osalemist riigihanketurul, nähes ette hankelepingu väiksemateks hankelepinguteks jaotamise asjakohasuse arvestamise kohustuse, nõudes võrgustiku sektori hankijatelt põhjenduste esitamist otsuse kohta jätta hankeleping osadeks jaotamata või kehtestades kohustuse jaotada hankeleping teatavatel tingimustel osadeks. Samal eesmärgil peaks liikmesriikidel olema võimalik näha ette alltöövõtjatele otsemaksete tegemise mehhanisme.*

- (88) Osadeks jaotatud hankelepingute puhul *peaks* võrgustiku sektori hankijatel *olema* näiteks konkurentsi säilitamiseks või *tarnekindluse* tagamiseks *võimalik* piirata nende osade arvu, mille kohta üks ettevõtja võib pakkumuse esitada; samuti *peaks* neil *olema võimalik* piirata nende osade arvu, mille suhtes võib ühe pakkujaga hankelepingu sõlmida.



*Kuid hankelepingle VKEde jaoks juurdepääsu hõlbustamise eesmärgi saavutamist võib takistada see, kui võrgustiku sektori hankijad on kohustatud sõlmima hankelepingu osade kaupa, isegi kui seejuures tuleb aktsepteerida oluliselt vähemsoodsaid lahendusi võrreldes sellega, kui hankelepingu sõlmitakse mitme osa või kõigi osade kohta. Kui sellise meetodi kohaldamise võimalusele on eelnevalt selgelt osutatud, peaks võrgustiku sektori hankijatel seega olema võimalik viia läbi pakkumuste võrdlev hindamine, et määrata kindlaks, kas konkreetse pakkuja esitatud pakkumused teatava osade kombinatsiooni kohta kokku täidavad kooskõlas käesoleva direktiiviga kehtestatud pakkumuste hindamise kriteeriume seoses nende osadega paremini kui üksikute asjaomaste osade kohta esitatud pakkumused eraldi võttes. Kui see on nii, siis peaks võrgustiku sektori hankijatel olema lubatud sõlmida asjaomase pakkujaga hankeping, milles on kõnealused osad kokku liidetud. Tuleks selgitada, et võrgustiku sektori hankijad peaksid läbi viima sellise võrdleva hindamise, mille käigus määravad esmalt kindlaks, millised pakkumused täidavad kõige paremini pakkumuste hindamise kriteeriume ning seejärel võrdlema neid konkreetse pakkuja esitatud pakkumustega teatava osade kombinatsiooni kohta kokku.*

(89) *Menetluste kiirendamiseks ja tõhusamaks muutmiseks peaks hankemenetluses osalemise tähtsajad olema võimalikult lühikesed, tekitamata lubamatuid takistusi ettevõtjatele, eelkõige VKEdele kogu siseturul. Seetõttu tuleks meeles pidada, et pakkumuste ja osalemistaotluste laekumise tähtsaja kehtestamisel peaksid võrgustiku sektori hankijad võtma eelkõige arvesse hankelepingu keerukust ja pakkumuste koostamiseks vajalikku aega, isegi kui sellega kaasneb käesolevas direktiivis ette nähtud miinimumtähtaegadest pikemate tähtaegade kehtestamine. Teisest küljest võimaldab elektrooniliste teabeedastus- ja sidevahendite kasutamine, eelkõige kõigi hankedokumentide kättesaadavus ettevõtjatele, pakkujatele ja taotlejatele elektrooniliste vahendite kaudu ning elektrooniline side, suurendada läbipaistvust ja säästa aega. Seetõttu tuleks näha ette avatud hankemenetluste puhul kohaldatavate miinimumtähtaegade lühendamine kooskõlas WTO riigihankelepingus sätestatud eeskirjadega ja tingimusel, et need vahendid on kooskõlas liidu tasandil ette nähtud konkreetse teabeedastusviisiga. Samuti peaks võrgustiku sektori hankijatel olema võimalik avalike hankemenetluste puhul pakkumuste laekumise tähtaegu veelgi lühendada juhtudel, kui olukorra kiireloomulisuse tõttu on tavapärased tähtsajad ebapraktilised, kuid lühendatud tähtsajaga avatud hankemenetluse järgimine ei ole võimalu. Üksnes erakorralistes olukordades, kui on äärmiselt kiireloomuline olukord, mida asjaomane võrgustiku sektori hankija ei suutnud ette näha ja mida see hankija ei põhjustanud, mis ei võimalda läbi viia tavapärast hankemenetlust isegi lühendatud tähtaegadega, peaks võrgustiku sektori hankijatel olema võimalik sõlmida üksnes vajalikus ulatuses hankelepinguid väljakuulutamisetähtaegade lühendamise teel hankemenetluse kohaselt. Selline olukord võib tekkida, kui loodusõnnetused nõuavad viivitamata tegutsemist.*

- (90) *Tuleks selgitada, et vajadus tagada ettevõtjatele piisav aeg asjakohaste pakkumuste koostamiseks võib tingida selle, et algselt seatud tähtaegu võib vaja olla pikendada. Eelkõige oleks see nii juhul, kui hankedokumentides tehakse olulisi muudatusi. Samuti tuleks täpsustada, et sellega seoses tuleks olulisteks muudatusteks pidada eelkõige tehnilisi kirjeldusi hõlmavaid muudatusi, mille tõttu ettevõtjatel oleks vaja lisaaega, et neist õigesti aru saada ja asjakohaselt reageerida. Siiski tuleks selgitada, et sellised muudatused ei peaks olema nii sisulised, et lubatud oleks osaleda ka muudel kui algselt välja valitud taotlejatel või et hankemenetlusse kaasatakse täiendavaid osalejaid. Eelkõige oleks see nii juhul, kui muudatuste tagajärjel muutub hankeleping või raamleping olemuselt olulisel määral võrreldes algselt hankedokumentides esitatud hankelepingu või raamlepinguga.*

(91) *Tuleks selgelt sätestada, et võrgustiku sektori hankijad peaksid edastama teavet, mis käsitleb teatavaid hankemenetluse käigus tehtud otsuseid, muu hulgas otsust hankelepingut mitte sõlmida või sõlmida raamleping, ilma et taotlejad või pakkujad peaksid sellist teavet taotlema. Samuti tuleks meeles pidada, et nõukogu direktiivis 92/13/EMÜ<sup>1</sup> nähakse võrgustiku sektori hankijatele ette kohustus esitada asjaomastele taotlejatele ja pakkujatele hankemenetluse käigus tehtud mõnede keskse tähtsusega otsuste asjaomaste põhjenduste kokkuvõte, ilma et taotlejad või pakkujad peaksid seda taotlema. Samuti tuleks selgelt sätestada, et taotlejatel ja pakkujatel peaks olema võimalik taotleda üksikasjalikumalt teavet nende põhjenduste kohta, mida võrgustiku sektori hankijatel peaks olema kohustatud anda, välja arvatud juhul, kui sellest keeldumiseks on tõsiseid põhjusi. Need põhjused tuleks käesolevas direktiivis sätestada. Vajaliku läbipaistvuse tagamiseks hankemenetluse käigus, mille raames peetakse läbirääkimisi ja dialoogi pakkujatega, peaks nõuetele vastavaks tunnistatud pakkumuse teinud pakkujatel olema võimalik samadel tingimustel taotleda teavet menetluse läbiviimise ja edenemise kohta, välja arvatud kui on tõsine põhjus seda mitte teha.*

---

<sup>1</sup> Nõukogu 25. veebruari 1992. aasta direktiiv 92/13/EMÜ veevarustus-, energeetika-, transpordi- ja telekommunikatsioonisektoris tegutsevate üksuste hankemenetlusi käsitlevate ühenduse eeskirjade kohaldamisega seotud õigusnormide kooskõlastamise kohta (EÜT L 76, 23.3.1992, lk 14).

- (92) Kui see on kooskõlas vajadusega tagada objektiivsed ja usaldusväärsed äritavad, võimaldades samal ajal maksimaalset paindlikkust, on asjakohane ette näha direktiivi .../.../EL\* (riigihangete kohta) kohaldamine majandus- ja finantssuutlikkuse nõuete ning tõendavate dokumentide suhtes. Võrgustiku sektori hankijatel tuleks seetõttu lubada kohaldada nimetatud direktiiviga ette nähtud *kvalifitseerimise tingimusi* ja kui nad seda teevad, peaks neil olema kohustus kohaldada teatud teisi sätteid, milles käsitletakse eelkõige minimaalse käibe piirmäärade *ning Euroopa ühtse hankedokumendi kasutamise* nõudeid.
- (93) Võrgustiku sektori hankijatel peaks olema võimalik nõuda, et hankelepingu täitmise jooksul järgitakse keskkonnajuhtimismeetmeid ja -kavasid. Olenemata sellest, kas keskkonnajuhtimiskavad on registreeritud liidu mõne õigusakti kohaselt, nagu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1221/2009,<sup>1</sup> võivad need näidata, et ettevõtjal on hankelepingu täitmiseks vajalik tehniline suutlikkus. Ettevõtja rakendatavate selliste meetmete kirjeldust, millega tagatakse samaväärne keskkonnakaitse tase, tuleks aktsepteerida keskkonnajuhtimiskavade registreerimise alternatiivina, kui asjaomasel ettevõtjal puudub juurdepääs sellistele kavadele või ei ole võimalik neid saada määratud tähtajaks.

---

\* Väljaannete talitus: palun sisestada dokumendis PE-CONS 74/13 sisalduva direktiivi number.

<sup>1</sup> Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2009. aasta määrus (EÜ) nr 1221/2009 organisatsioonide vabatahtliku osalemise kohta ühenduse keskkonnajuhtimis- ja -auditeerimissüsteemis (EMAS) (ELT L 342, 22.12.2009, lk 1).

- (94) *Kuna pakkumuste hindamise kriteeriumide mõiste on käesolevas direktiivis kesksel kohal, on oluline, et asjaomased sätted oleksid esitatud võimalikult lihtsal ja ühtlustatud viisil. Seda võib saavutada, kasutades üldise kontseptsioonina mõistet „majanduslikult soodsaim pakkumus”, kuna kõik pakkumused tuleks lõpuks välja valida vastavalt sellele, mida konkreetne võrgustiku sektori hankija peab esitatud pakkumuste seas majanduslikult kõige paremaks lahenduseks. Segaduse vältimiseks selle pakkumuste hindamise kriteeriumiga, mida praegu tuntakse direktiivides 2004/17/EÜ ja 2004/18/EÜ „majanduslikult kõige soodsama pakkumisena”, tuleks mõiste „parim hinna ja kvaliteedi suhe” hõlmamiseks kasutada erinevat terminit. Seetõttu tuleks seda tõlgendada kooskõlas nimetatud direktiividega seonduva kohtupraktikaga, välja arvatud juhul, kui käesolevas direktiivis on tegemist sisuliselt selgelt erineva lahendusega.*
- (95) *Hankelepingud tuleks sõlmida objektiivsete kriteeriumide alusel, mis tagavad kooskõla läbipaistvuse, mittediskrimineerimise ja võrdse kohtlemise põhimõtetega, eesmärgiga tagada pakkumuste suhtelise maksumuse objektiivne hindamine, et teha tõhusa konkurentsi tingimuste kohaselt kindlaks, milline pakkumus on majanduslikult kõige soodsam. Tuleks sõnaselgelt sätestada, et majanduslikult soodsaimat pakkumust tuleks hinnata parima hinna ja kvaliteedi suhte alusel, mis peaks alati hõlmama hinna või kulude elementi. Samuti tuleks selgitada, et sellist majanduslikult soodsaima pakkumuse hindamist võib läbi viia ka üksnes kas hinna või kulutasuvuse alusel. Lisaks on asjakohane meelde tuletada, et võrgustiku sektori hankijatel on vabadus kehtestada piisavad kvaliteedistandardid, kasutades tehnilisi kirjeldusi või hankelepingu täitmise tingimusi.*

*Selleks et soodustada riigihangete puhul suundumist kõrgeima kvaliteedi poole, peaks liikmesriikidel olema võimalik keelata majanduslikult soodsaima pakkumuse hindamine ainult hinna või kulude alusel või sellist hindamist piirata, kui nad peavad seda asjakohaseks.*

*Võrdse kohtlemise põhimõtte järgimise tagamiseks hankelepingu sõlmimisel peaks võrgustiku sektori hankijad olema kohustatud tagama vajaliku läbipaistvuse, et kõik pakkujad oleksid mõistlikult teavitatud kriteeriumidest ja korrast, mida hankelepingu sõlmimise otsuse tegemisel kohaldatakse.*

*Võrgustiku sektori hankijad peaksid olema seetõttu kohustatud esitama pakkumuste hindamise kriteeriumid ja iga kriteeriumi osakaalu. Võrgustiku sektori hankijatel peaks siiski olema lubatud nõuetekohaselt õigustatud juhtudel mitte esitada kriteeriumide osakaalu, mida nad peavad põhjendama, kui osakaalu ei ole eelnevalt eelkõige hankelepingu keerukuse tõttu võimalik kindlaks määrata. Sellistel juhtudel peaksid nad esitama kriteeriumid tähtsuse vähenemise järjekorras.*

- (96) *ELi toimimise lepingu artiklis 11 nõutakse, et liidu poliitika ja tegevuse määratlemisse integreeritakse keskkonnakaitse nõuded, eelkõige pidades silmas säästva arengu edendamist. Käesolevas direktiivis selgitatakse, kuidas võrgustiku sektori hankijad saavad kaasa aidata keskkonnakaitsele ja säästva arengu edendamisele ning samas tagada hankelepingutega seotud kulutuste parima tasuvuse.*
- (97) *Parima hinna ja kvaliteedi suhte hindamisel peaksid võrgustiku sektori hankijad kehtestama hankelepingu esemega seotud majanduslikud ja kvalitatiivsed pakkumuste hindamise kriteeriumid, et teha kindlaks võrgustiku sektori hankija seisukohast majanduslikult kõige soodsam pakkumus. Need kriteeriumid peaksid seega võimaldama võrdlevalt hinnata iga pakkuja pakkumust hankelepingu eseme täitmise seisukohast, nagu on määratletud tehnilistes nõuetes. Seoses parima hinna ja kvaliteedi suhtega on käesolevas direktiivis esitatud võimalike pakkumuste hindamise kriteeriumide mittetäielik loetelu. Võrgustiku sektori hankijaid tuleks ergutada valima pakkumuste hindamise kriteeriumid, mis võimaldavad neil saada kvaliteetseid ehitustöid, asju ja teenuseid, mis vastavad optimaalsel viisil nende vajadustele.*



Valitud ***pakkumuste hindamise*** kriteeriumidega ei tuleks anda võrgustiku sektori hankijale piiramatut valikuvabadust ning nendega tuleks tagada tegeliku ja ausa konkurentsi võimaldamine ning kriteeriumidega peaksid kaasnema nõuded, mis lubavad pakkuja teavitada teavet tegelikkuses kontrollida.

***Majanduslikult soodsaima pakkumuse kindlakstegemisel ei peaks hankilepingu sõlmimise otsus põhinema üksnes kuluga mitteseotud kriteeriumidel. Seetõttu peaks hinnaga seotud kvalitatiivsete kriteeriumidega kaasnema kulupõhised kriteeriumid, mille puhul võib võrgustiku sektori hankija eelistuse kohaselt lähtuda kas hinna- või kulutõhususepõhisest lähenemisviisist, nagu kogu olelusringi jooksul tekkivate kulude arvestamine. Pakkumuste hindamise kriteeriumid ei tohiks siiski mõjutada selliste riiklike sätete kohaldamist, millega kehtestatakse tasud teatavate teenuste osutamise eest või fikseeritakse teatavate asjade hind.***

- (103) *Kui siseriiklikes sätetes kehtestatakse tasud teatavate teenuste osutamise eest või fikseeritakse teatavate asjade hind, tuleks selgitada, et endiselt on võimalik hinnata majanduslikku tulusust muude tegurite kui ainult hinna või tasu põhjal. Sõltuvalt asjaomasest teenusest või tootest võivad sellised tegurid hõlmata näiteks tarne- ja maksetingimusi, müügijärgsete teenustega seotud aspekte (näiteks nõustamis- ja asendamisteenuste ulatust) või keskkonna- või sotsiaalaspekte (näiteks kas raamatud on trükitud ümbertöödeldud või puidust säästval viisil toodetud paberile, keskkonnaga seotud välismõjude arvele kantavad kulud või see, kas on edendatud ebasoodsas olukorras olevate isikute või haavatavate rühmade liikmete sotsiaalset integreerimist hankelepingut täitma määratud töötajate hulka). Arvestades arvukaid võimalusi hinnata majanduslikku tulusust sisuliste kriteeriumide alusel, tuleks vältida seda, et liisutõmbamine on ainus vahend hankelepingu sõlmimiseks.*
- (99) *Kui hankelepingu täitmise tasemega seoses on asjakohane töötajate kvalifikatsioon, peaks võrgustiku sektori hankijatel olema võimalik kasutada pakkumuste hindamise kriteeriumina asjaomast hankelepingut täitma määratavate töötajate töökorraldust, kvalifikatsiooni ja kogemust, sest see võib mõjutada hankelepingu täitmist ning sellest tulenevalt pakkumuse majanduslikku maksumust. Selline võib olla olukord näiteks hankelepingute puhul, mis hõlmavad intellektuaalteenuseid, nagu konsultatsioonid või arhitektuuriteenused. Võrgustiku sektori hankijad, kes seda võimalust kasutavad, peaksid sobivate lepinguliste vahenditega tagama, et hankelepingut täitma määratud töötajad vastavad tegelikult ettenähtud kvaliteedinõuetele, ja et need töötajad võib asendada vaid võrgustiku sektori hankija nõusolekul, kes teeb kindlaks, et asendustöötajatel on samaväärse tasemega kvalifikatsioon.*

(100) On väga oluline täiel määral ära kasutada riigihangete potentsiaali aruka, jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu strateegia „Euroopa 2020” eesmärkide saavutamisel. ***Sellega seoses tuleks meelde tuletada, et riigihanked on innovatsiooni oluline liikumapanev jõud, mis on Euroopa tulevase majanduskasvu jaoks väga oluline.*** Pidades silmas üksikute sektorite ja turgude vahelisi olulisi erinevusi, ei oleks siiski otstarbekas kehtestada riigihangete keskkonnasõbralikumaks, sotsiaalselt vastutustundlikumaks ning innovatiivsemaks muutmiseks üldisi kohustuslikke nõudeid.

Liidu seadusandjad on juba kehtestanud kohustuslikud hankenõuded konkreetsete eesmärkide saavutamiseks maanteeõidukite (Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/33/EÜ<sup>1</sup>) ja kontoriseadmete (Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 106/2008<sup>2</sup>) sektoris. Lisaks on oluliselt edenenud ühiste meetodite määratlemine olelusringi kulude arvestamiseks.

---

<sup>1</sup> Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2009. aasta direktiiv 2009/33/EÜ keskkonnasõbralike ja energiatõhusate maanteeõidukite edendamise kohta (ELT L 120, 15.5.2009, lk 5).

<sup>2</sup> Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. jaanuari 2008. aasta määrus (EÜ) nr 106/2008 ühenduse kontoriseadmete energiatõhususmargistuse programmi kohta (ELT L 39, 13.2.2008, lk 1).

Seetõttu tundub otstarbekas samal viisil jätkata, nähes kohustuslikud eesmärgid ette sektoripõhiste õigusaktidega, mis võtavad arvesse asjaomase sektori suhtes kohaldatavaid poliitikameetmeid ja tingimusi, ning edendades olulusringi kulude arvestamisel üleeuroopalise meetodi väljatöötamist ja kasutamist, mis aitaks riigihangete abil toetada jätkusuutlikku kasvu.

- (101) Kõnealuste sektoripõhiste meetmete täiendamiseks **tuleks** vastu võtta direktiive 2004/17/EÜ ja 2004/18/EÜ, millega võimaldatakse võrgustiku sektori hankijatel järgida oma hankestrateegiates aruka, jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu strateegia „Euroopa 2020” eesmäärke. Seetõttu tuleks selgelt sätestada, **välja arvatud juhul, kui hinnatud on ainult hinna põhjal**, et võrgustiku sektori hankijad võivad majanduslikult soodsaima pakkumuse ja madalaima kulu teha kindlaks kogu olulusringi käigus tekkivate kulude arvestamise alusel ■ . Olulusringi kulude arvestamisel võetakse arvesse kõiki ehitustööde, asjade või teenuste olulusringi käigus tekkivaid kulusid ■ .

*See tähendab sisekulusid, nagu tehtavad teadusuuringud, arendus-, tootmis-, transpordi-, kasutus- ja hooldus- ning kasutamisjärgse kõrvaldamise kulud, kuid samuti võivad olla hõlmatud keskkonnaga seotud välismõjude arvele kantavad kulud, näiteks tootes kasutatud toorainete kaevandamise käigus põhjustatud reostus või toote enda poolt või selle tootmise käigus põhjustatud reostus, kui neid saab rahaliselt hinnata ja kindlaks teha. Meetodid, mida võrgustiku sektori hankijad kasutavad keskkonnaga seotud välismõjude arvele kantavate kulude arvestamiseks, tuleks kehtestada eelnevalt objektiivsel ja mittediskrimineerival viisil ning need peaksid olema kättesaadavad kõigile huvitatud osapooltele. Sellised meetodid võib kehtestada riiklikul, piirkondlikul või kohalikul tasandil, kuid need peaksid konkurentsi vajadustele kohandatavate meetodite abil moonutamise vältimiseks jääma üldisteks selles mõttes, et neid ei tuleks kehtestada spetsiaalselt konkreetse hankemenetluse jaoks. Olelusringi kulude arvestamiseks konkreetsete asjade või teenuste kategooriate puhul tuleks välja töötada liidu tasandil ühised meetodid. Kui sellised ühised meetodid välja töötatakse, tuleks nende kasutamine muuta kohustuslikuks.*

*Lisaks tuleks uurida, kas on võimalik kehtestada sotsiaalse olelusringi kulude arvutamise ühine meetod, võttes arvesse olemasolevaid meetodeid, näiteks ÜRO keskkonnaprogrammi raames vastu võetud suuniseid toodete sotsiaalse olelusringi hindamiseks.*

(102) *Lisaks peaks sotsiaalsete ja keskkonnaalaste kaalutluste parema integreerimise eesmärgil olema võrgustiku sektori hankijatel võimalik kasutada pakkumuste hindamise kriteeriume või hankelepingu täitmise tingimusi, mis on seotud hankelepingu alusel tehtavate ehitustööde, tarnitavate asjade või osutatavate teenuste olelusringi – alates tootes kasutatavate toorainete kaevandamisest kuni toote kõrvaldamiseni – mis tahes aspektidega ja selle kõigi etappidega, sealhulgas nende ehitustööde, asjade või teenuste tootmise, osutamise või nendega kauplemise (ja selle tingimuste) konkreetse protsessiga seotud teguritega või konkreetse protsessiga nende olelusringi hilisemates etappides, isegi kui need tegurid ei ole nende oluliseks osaks. Sellist tootmisprotsessi või ehitustööde tegemist, asjade tarnimist või teenuste osutamist käsitlevate kriteeriumide ja tingimuste hulka kuulub näiteks nõue, et ostetud asjade tootmisel ei kasutata toksilisi kemikaale või et ostetud teenused osutatakse energiatõhusate masinatega.*

*Vastavalt Euroopa Liidu Kohtu praktikale kuuluvad nende hulka ka pakkumuste hindamise kriteeriumid ja hankelepingu täitmise tingimused, mis on seotud õiglase kaubanduse põhimõttele vastavate toodete tarnimise või kasutamisega sõlmitava hankelepingu täitmise käigus. Keskkonnakaitselisi kaalutlusi kätkevates hankelepingu täitmise tingimustes võidakse muu hulgas käsitleda näiteks toodete kättetoimetamist, pakendamist ja kõrvaldamist ning ehitustööde ja teenuste hankelepingute puhul jätmete koguse piiramist ja ressursitõhusust.*

*Tingimus, et peab esinema seos hankelepingu esemega, välistab siiski kriteeriumid ja tingimused, mis on seotud üldise ettevõttepoliitikaga, mida ei saa pidada konkreetset tootmisprotsessi või hangitavate ehitustööde tegemise, asjade tarnimise või teenuste osutamise konkreetset protsessi iseloomustavaks teguriks. Võrgustiku sektori hankijatel ei peaks seetõttu olema lubatud nõuda pakkujatelt, et neil kehtiks teatav sotsiaalne või keskkonnavalast vastutust reguleeriv ettevõttepoliitika.*

(103) *On oluline, et tootmisprotsessi sotsiaalset aspekti puudutavad pakkumuste hindamise kriteeriumid ja hankelepingu täitmise tingimused on seotud hankelepingu alusel läbiviidavate ehitustööde, tarnitavate asjade või osutatavate teenustega. Lisaks tuleks neid kohaldada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 96/71/EÜ nagu seda on tõlgendanud Euroopa Liidu Kohus, ja neid ei tuleks valida ega kohaldada viisil, mis on otseselt või kaudselt diskrimineeriv liikmesriikide või selliste kolmandate riikide ettevõtjate suhtes, kes osalevad WTO riigihankelepingus või vabakaubanduslepingutes, mille osaline on Euroopa Liit. Seega peaksid direktiiviga 96/71/EÜ reguleeritavaid põhilisi töötingimusi, nagu miinimumpalk, käsitlevad nõuded olema tasemel, mis on sätestatud siseriiklikus õiguses või kollektiivlepingutes, mida kohaldatakse liidu õiguse kohaselt nimetatud direktiivi raames.*

*Hankelepingu täitmise tingimuste eesmärk võib olla ka soodustada tööl meeste ja naiste võrdse kohtlemise edendamist, naiste suuremat osalemist tööturul ning töö- ja pereelu ühildamist, keskkonnakaitset või loomade heaolu, tagada kooskõla Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni (ILO) põhikonventsioonidega, ning võtta tööle suurem arv ebasoodsas olukorras olevaid isikuid, kui on ette nähtud siseriiklike õigusaktidega.*



(104) *Pakkumuste hindamise kriteeriumides ja hankelepingu täitmise tingimustes võib samuti käsitleda tootmisprotsessis osalevate töötajate tervise kaitset, ebasoodsas olukorras olevate isikute või haavatavate rühmade liikmete sotsiaalset integreerimist hankelepingut täitma määratud töötajate hulka või asjaomase hankelepingu puhul vajalike oskuste õpetamist, tingimusel et need on seotud hankelepingu kohase ehitustööde tegemisega, asjade tarnimisega või teenuste osutamisega. Näiteks võib nendes kriteeriumides ja tingimustes osutada muu hulgas pikka aega tööotsijaks olnud isikute töölevõtmisele, koolitusmeetmete võtmisele töötute või noorte jaoks sõlmitava hankelepingu täitmise käigus. Tehnilistes nõuetes võivad võrgustiku sektori hankijad esitada selliseid sotsiaalalaseid nõudeid, mis otseselt iseloomustavad asjaomast toodet või teenust, nagu puudega inimeste ligipääsuvõimalus või kõigi kasutajatega arvestamine.*

(105) *Hankelepinguid ei tohiks sõlmida ettevõtjatega, kes on osalenud kuritegelikus ühenduses või kes on mõistetud süüdi korruptsioonis, liidu finantshuve kahjustavas pettuses, terroriakti toimepanekus, rahapesus või terrorismi rahastamises. Ka maksude või sotsiaalkindlustusmaksete tasumata jätmist tuleks karistada menetlusest kõrvaldamisega kogu liidus. Liikmesriikidel peaks siiski olema võimalik näha ette erandid nimetatud kohustuslikust kõrvaldamisest erakorralistes olukordades, kui üldiste huvidega seotud kaalukatel põhjustel on hankelepingu sõlmimine hädavajalik. Selline olukord võiks näiteks tekkida juhul, kui kiiresti vajaminevaid vaktsiine või hädaolukorra puhul tarvilikku varustust saab osta üksnes ettevõtjalt, kes tuleks muidu ühel nimetatud põhjustest hankemenetlusest kohustuslikus korras kõrvaldada. Arvestades et võrgustiku sektori hankijatel, kes ei ole avaliku sektori hankijad, ei pruugi olla juurdepääsu vaieldamatule asjaomasele tõendusmaterjalile, on asjakohane lasta kõnealustel võrgustiku sektori hankijatel endil valida, kas kohaldada direktiivi .../.../EL\* kohaseid kõrvaldamiskriteeriume või mitte. Võrgustiku sektori hankijatest tuleks seepärast kohustada ainult avaliku sektori hankijaid kohaldama direktiivi .../.../EL\* artikli 57 lõikeid 1 ja 2.*

---

\*

*Väljaannete talitus: palun sisestada dokumendis PE-CONS 74/13 sisalduva direktiivi number.*

(106) *Lisaks tuleks võrgustiku sektori hankijatele anda võimalus menetlusest kõrvaldada ettevõtjaid, kes on osutunud ebausaldusväärseteks, näiteks keskkonna- või sotsiaalsete kohustuste täitmata jätmise pärast, sealhulgas puudega inimeste juurdepääsu nõude eiramise pärast, või muu raske ametialaste eeskirjade rikkumise tõttu, näiteks konkurentsieeskirjade või intellektuaalomandi õiguste rikkumine. Tuleks selgitada, et raske ametialaste eeskirjade rikkumine võib muuta ettevõtja aususe küsitavaks ning seega hankelepingu sõlmimiseks sobimatuks, sõltumata sellest, kas asjaomasel ettevõtjal oleks muidu olemas hankelepingu täitmiseks vajalik tehniline ja majanduslik suutlikkus.*

*Võttes arvesse, et võrgustiku sektori hankija vastutab oma võimaliku eksliku otsuse tagajärgede eest, peaks võrgustiku sektori hankijatel olema samuti võimalik võtta seisukoht, et on raskelt eksitud ametialaste eeskirjade vastu, kui enne lõpliku ja siduva otsuse tegemist kohustusliku kõrvaldamise aluse kohta saavad nad mis tahes asjakohasel viisil näidata, et ettevõtja on rikkunud oma kohustusi, sealhulgas kohustust tasuda maksusid või sotsiaalkindlustusmakseid, kui siseriiklikus õiguses ei ole sätestatud teisiti.*

*Neil peaks olema samuti võimalik kõrvaldada taotlejad ja pakkujad, kelle tegevuses varasemate hankelepingute või muude võrgustiku sektori hankijatega sõlmitud hankelepingute täitmisel on olnud suuri puudusi oluliste nõuete osas, näiteks ei ole suudetud täita kohustusi, tarnitud toote või osutatud teenusega seoses on esinenud olulisi puudusi, mistõttu ei ole olnud võimalik neid kavandatud otstarbel kasutada, või on aset leidnud sobimatu käitumine, mis põhjustab tõsiseid kahtlusi ettevõtja usaldusväärsuse suhtes. Siseriiklikus õiguses tuleks näha ette selliste kõrvaldamiste maksimaalne kestus.*

*Vabatahtlikke kõrvaldamise aluseid kohaldades tuleks erilist tähelepanu pöörata proportsionaalsuse põhimõttele. Väikesed rikkumised peaksid ainult erandjuhtudel viima ettevõtja kõrvaldamiseni. Siiski võivad korduvad väikesed rikkumised seada kahtluse alla ettevõtja usaldusväärsuse ja põhjendada tema kõrvaldamist.*

- (107) *Kui võrgustiku sektori hankijatel on kohustus kohaldada nimetatud kõrvaldamiskriteeriume või nad otsustavad seda teha, peaksid nad kohaldama direktiivi .../.../EL<sup>\*</sup>, seoses ettevõtjate võimalusega võtta vastu vastavusmeetmed kuriteo või väärteo tagajärgede heastamiseks ning edasiste rikkumiste tõhusaks ärahoidmiseks.*

- (108) Pakkumused, mille maksumus tundub asjaomaste ehitustööde, asjade või teenuste kohta põhjendamatult madal, võivad põhineda tehniliselt, majanduslikult või õiguslikult ebausaldusväärsetel eeldustel või tavadel. ■ Kui pakkuja ei suuda maksumust piisavalt põhjendada, peaks võrgustiku sektori hankijal olema õigus paksumus tagasi lükata. Tagasilükkamine peaks olema kohustuslik juhul, kui võrgustiku sektori hankija on teinud kindlaks, et põhjendamatult madal maksumus **või kavandatud kulu** tuleneb liidu **või sellega kooskõlas oleva siseriikliku** kohustuslike sotsiaal-, töö- või keskkonnaõiguse sätete või rahvusvahelise tööõiguse sätete täitmata jätmisest.

\*

*Väljaannete talitus: palun sisestada dokumendis PE-CONS 74/13 sisalduva direktiivi number.*

- (109) *Hankelepingu täitmise tingimustega kehtestatakse hankelepingu täitmisega seotud erinõuded. Erinevalt pakkumuste hindamise kriteeriumidest, mille alusel viiakse läbi pakkumuste kvaliteedi võrdlev hindamine, on hankelepingu täitmise tingimused konkreetsed objektiivsed nõuded, millel ei ole mõju pakkumuste hindamisele.*

Hankelepingu täitmise tingimused peaksid olema kooskõlas käesoleva direktiiviga juhul, kui need ei ole otseselt ega kaudselt diskrimineerivad *ning* on seotud *hankelepingu* esemega, mis hõlmab kõiki tootmise, osutamise või turuleviimise konkreetse protsessiga seotud tegureid. See hõlmab hankelepingu täitmise tingimusi, ent mitte üldist ettevõttepoliitikat puudutavaid nõudeid.

- (110) *On oluline, et pädevad riiklikud asutused, näiteks tööinspeksioonid või keskkonnakaitseametid tagavad oma vastutusalala ja pädevuse piirides asjakohaste meetmetega keskkonna-, sotsiaal- ja tööõiguse valdkonnas alltöövõtjate poolt nende kohaldatavate kohustuste täitmise, mis on kehtestatud liidu või siseriiklike õigusaktidega või kollektiivlepingutega või käesolevas direktiivis loetletud rahvusvaheliste keskkonna-, sotsiaal- ja tööõiguse sätetega, tingimusel et sellised eeskirjad ja nende kohaldamine on kooskõlas liidu õigusega.*

*Samuti on vaja tagada mõningane läbipaistvus alltöövõtuahelas, kuna see annab võrgustiku sektori hankijatele teavet selle kohta, kes ehitusplatsidel viibivad, milliseid töid nende jaoks tehakse või millised ettevõtjad osutavad teenuseid hoonete, taristute või alade, näiteks linnavalitsuste, munitsipaalkoolide, spordirajatiste, sadamate või kiirteede juures, mille eest võrgustiku sektori hankijad on vastutavad või mille üle nad teostavad otsust järelevalvet. Tuleks selgitada, et nõutava teabe esitamise kohustus on igal juhul peatöövõtjal, seda kas konkreetsete klauslite alusel, mida iga võrgustiku sektori hankija kõikides hankemenetlustes ette näeb, või kohustuste alusel, mida liikmesriigid peatöövõtjale panevad üldiselt kohaldatavate sätetega.*

*Samuti tuleks selgitada, et alati kui liikmesriigi siseriiklik õigus näeb ette alltöövõtjate ja peatöövõtja solidaarvastutuse mehhanismi, tuleks kohaldada tingimusi, mis seonduvad keskkonna-, sotsiaal- ja tööõiguse valdkonnas nende kohaldatavate kohustuste täitmisega, mis on kehtestatud liidu või siseriiklike õigusaktidega või kollektiivlepingutega või käesolevas direktiivis loetletud rahvusvaheliste keskkonna-, sotsiaal- ja tööõiguse sätetega, tingimusel et sellised eeskirjad ja nende kohaldamine on kooskõlas liidu õigusega. Lisaks tuleks sõnaselgelt sätestada, et liikmesriikidel peaks olema võimalik minna kaugemale, näiteks laiendades läbipaistvusega seotud kohustusi, võimaldades alltöövõtjatele otsemaksete tegemist või lubades või nõudes seda, et avaliku sektori hankijad kontrolliksid, et alltöövõtjad ei ole üheski olukorras, mille puhul oleks õigustatud ettevõtjate kõrvaldamine. Kui selliseid meetmeid alltöövõtjate suhtes kohaldatakse, tuleks tagada sidusus peatöövõtjate suhtes kohaldatavate sätetega, nii et kohustusliku kõrvaldamise aluste olemasolule järgneks nõue, et peatöövõtja peab asjaomast alltöövõtjat asendama. Kui sellisel kontrollimisel ilmnevad mittekohustusliku kõrvaldamise alused, tuleks selgitada, et avaliku sektori hankijad võivad nõuda asendamist. Siiski tuleks sõnaselgelt sätestada, et avaliku sektori hankijad võivad olla kohustatud nõudma asjaomase alltöövõtja asendamist, kui samal ajal on osutunud kohustuslikuks peatöövõtjad kõrvaldada.*

*Lõpuks tuleks sõnaselgelt sätestada, et liikmesriigid võivad oma siseriikliku õiguse alusel kehtestada vastutuse osas rangemad eeskirjad või minna alltöövõtjatele otsemaksete tegemisel kaugemale.*

(111) *Arvestades arutelusid, mida praegu peetakse horisontaalsete sätete üle, millega reguleeritakse suhteid kolmandate riikidega, on asjakohane säilitada vaheperioodil direktiivi 2004/17/EÜ artiklite 58 ja 59 kohane kommunaalteenuste suhtes kohaldatav režiim. Sellest tulenevalt tuleks jätta need sätted muutmata, sealhulgas säte rakendusaktide vastuvõtmise kohta, kui liidu ettevõtjatel on raskusi kolmanda riigi turgude hindamisel. Neid asjaolusid arvestades peaks selliseid rakendusakte võtma jätkuvalt vastu nõukogu.*

■

(112) *Tuleks meelde tuletada, et nõukogu määrust (EMÜ, Euratom) nr 1182/71<sup>1</sup> kohaldatakse käesolevas direktiivis sisalduvate tähtaegade arvutamisel.*

---

<sup>1</sup> Nõukogu 3. juuni 1971. aasta määrus (EMÜ, Euratom) nr 1182/71, millega määratakse kindlaks ajavahemike, kuupäevade ja tähtaegade suhtes kohaldatavad eeskirjad (*EÜT L 124, 8.6.1971, lk 1*).



- (113) Euroopa Liidu Kohtu asjaomast kohtupraktikat arvesse võttes on vaja selgitada tingimusi, mille puhul hankelepingu muutmine täitmise ajal nõuab uut hankemenetlust. Uut hankemenetlust on vaja juhul, kui esialgsesse hankelepingusse tehakse olulisi muudatusi, eelkõige seoses lepingupoolte vastastikuste õiguste ja kohustustega, sealhulgas intellektuaalomandi õiguste jaotumisega. Sellised muudatused näitavad lepingupoolte kavatsust hankelepingu olulised tingimused uuesti läbi rääkida. Eelkõige tuleb seda teha juhul, kui muudetud tingimused oleksid menetluse tulemusi mõjutanud, kui need oleksid kehtinud esialgse menetluse ajal.

*Hankelepingu muutmine, mille tulemusena muutub hankelepingu maksumus teatava summani, peaks olema alati võimalik, ilma et oleks vaja korraldada uut hankemenetlust. Sel eesmärgil ja käesoleva direktiivi õiguskindluse tagamiseks tuleks näha ette miinimumkünnised, millest allpool ei ole uue hankemenetluse korraldamine vajalik. Nende künniste ületamise korral hankelepingusse tehtavad muudatused peaksid olema võimalikud, ilma et oleks vaja korraldada uut hankemenetlust, kui need muudatused vastavad käesolevas direktiivis sätestatud asjakohastele tingimustele.*

- (114) *Võrgustiku sektori hankijad võivad sattuda olukorda, kus on vaja täiendavaid ehitustöid, asju või teenuseid; sellisel juhul võib olla põhjendatud algse hankelepingu muutmine ilma uut hankemenetlust korraldamata, eelkõige siis, kui lisatarned on ette nähtud kas olemasolevate teenuste, asjade või seadmete osaliseks asendamiseks või nende täiendamiseks ning kui tarnija vahetamine sunniks võrgustiku sektori hankijat hankima teistsuguste tehniliste omadustega materjali, ehitustöid või teenuseid, mis tooks kaasa ühildamatuse või ebaproportsionaalsed tehnilised raskused käitamisel ja hooldamisel.*
- (115) Võrgustiku sektori hankijaid võivad mõjutada välised asjaolud, mida nad hankelepingu sõlmimise ajal ei osanud ette näha, ***eelkõige juhul, kui hankelepingu täitmine hõlmab pikemat ajavahemikku.*** Sellisel juhul on vaja teatavat paindlikkust, mis võimaldaks hankelepingut selliste asjaoludega kohandada ilma uue hankemenetluseta. Ettenägematute asjaolude all mõistetakse asjaolusid, mida võrgustiku sektori hankija ei saanud hoolimata esialgse hankelepingu sõlmimisele eelnenud põhjalikust ettevalmistustööst ette näha, võttes arvesse olemasolevaid vahendeid, konkreetse projekti olemust ja omadusi, vastava valdkonna häid tavasid ning vajadust tagada mõistlik tasakaal hankelepingu sõlmimise ettevalmistamisele kulunud ressursside ja hankelepingu eeldatava maksumuse vahel.

Selle all ei mõisteta siiski olukorda, kus hankelepingu muudatuse tulemusena muutub kogu riigihanke olemus – kui näiteks riigihanke esemeks olevad ehitustööd, asjad või teenused asendatakse millegi muuga või riigihanke liiki oluliselt muudetakse –, sest sellisel juhul võib eeldada hüpoteetilist mõju esialgse hankemenetluse tulemusele.

- (116) Kooskõlas võrdse kohtlemise ja läbipaistvuse põhimõtetega ei tohiks riigihanget uuesti välja kuulutamata asendada edukat pakkujat teise ettevõtjaga, ***näiteks kui hankeleping lõpetatakse selle täitmisel esinenud puuduste tõttu***. Siiski peaks hankelepingut täitval edukal pakkujal olema võimalik läbida hankelepingu täitmise ajal näiteks sisemiste ümberkorralduste, ***ülevõtmiste***, ühinemiste ja omandamiste või maksejõuetuse tulemusena teatavaid struktuurimuutusi, ***eelkõige juhul, kui hankeleping on sõlmitud rohkem kui ühe ettevõtjaga***. Selliste muutuste puhul ei peaks automaatselt nõudma uusi hankemenetlusi kõigi asjaomase ***pakkuja*** täidetavate hankelepingute suhtes.

- (117) Võrgustiku sektori hankijatel peaks olema võimalus individuaalsetes hankelepingtones ette näha muudatused läbivaatamis- või valikuklauslite kasutamise alusel, kuid sellised klauslid ei tohiks anda neile piiramatut kaalutlusõigust. Seepärast tuleks direktiivis sätestada, mil määral võib esialgse hankelepingtona ette näha muudatusi. *Sellest tulenevalt tuleks selgitada, et piisavalt selgelt sõnastatud läbivaatamis- või valikuklauslitega võib ette näha näiteks hindade indekseerimist või tagada seda, et teatava ajavahemiku jooksul tarnitavad sideseadmed on jätkuvalt sobivad ka muutuvate sideprotokollide või muude tehnoloogiliste muudatuste korral. Samuti peaks piisavalt selgesõnaliste klauslite korral olema võimalik ette näha hankelepingtones tehtavad kohandused, mille vajaduse on tinginud käitamise või hooldamise ajal ilmnenud tehnilised raskused. Tuleks meelde tuletada ka seda, et hankelepingtones võiksid hõlmata näiteks nii tavapärasest kui ka erakorralisest hooldusest, mis võib osutuda vajalikuks avaliku teenuse jätkumise tagamiseks.*

I

- (118) Võrgustiku sektori hankijad seisavad vahel silmitsi asjaoludega, mis nõuavad hankelepingtones ennetähtaegset lõpetamist, et täita liidu riigihankevaldkonna alase õigusest tulenevaid kohustusi. Liikmesriigid peaksid seepärast tagama, et võrgustiku sektori hankijal on võimalik siseriikliku õigusega ette nähtud tingimuste kohaselt lõpetada hankeping selle kehtivusaja jooksul, kui see on liidu õigusega nõutav.

- (119) Komisjoni 27. juuni 2011. aasta töödokumendi „Hindamisaruanne: ELi riigihankealaste õigusaktide mõju ja tõhusus” tulemused *näitasid*, et teatavate teenuste väljajätmine direktiivi 2004/17/EÜ täielikust reguleerimisalast tuleks läbi vaadata. Selle tulemusena tuleks käesoleva direktiivi kogu reguleerimisala laiendada mitmele teenusele ■ .

- (120) **Teatavate** teenusekategoriate puhul on teenuste olemuse tõttu piiriülene mõõde jätkuvalt piiratud; sellised teenused on näiteks nn isikutele osutatavad teenused – teatavad sotsiaal-, tervishoiu- ja haridusteenused. Selliste teenuste osutamise kontekst varieerub liikmesriikide erinevate kultuuritraditsioonide tõttu suuresti. Seetõttu tuleks selliste teenuste hankelepingute suhtes kehtestada erikord ning kõrgem piirmäär **kui teistele teenustele kohaldatakse..**

Seoses kõneluste sektorite riigihanke konkreetse kontekstiga ei paku allapoole seda piirmäära jääva maksumusega isikuteenuste riigihange üldjuhul teiste liikmesriikide teenuseosutajatele huvi, kui ei esine konkreetseid tõendeid, mis näitaksid vastupidist, nt piiriüleste projektide rahastamine liidu poolt.

Kõnealust piirmäära ületavate isikuteenuste hankelepingute suhtes tuleks kohaldada kogu liidus kehtivaid läbipaistvusnõudeid. Arvestades kultuurikonteksti olulisust ja kõnealuste teenuste tundlikkust, tuleks liikmesriikidele anda laialdased volitused teenuseosutajate valimise korraldamiseks viisil, mida nad peavad kõige asjakohasemaks. Direktiivi sätteid võtavad seda vajadust arvesse, kehtestades üksnes läbipaistvuse ja võrdse kohtlemise põhimõtete järgimise kohustuse ning tagades, et avaliku sektori hankijad saavad teenuseosutajate valimisel kohaldada teatavaid kvaliteedikriteeriume, näiteks sotsiaalkaitsekomitee välja töötatud vabatahtlikkuse alusel rakendatavat sotsiaalteenuste Euroopa kvaliteediraamistikku. ***Kui liikmesriigid määravad kindlaks menetlusi, mida tuleb isikuteenuseid käsitlevate hankelepingute sõlmimisel järgida, peaksid nad arvesse võtma ELi toimimise lepingu artiklit 14 ja protokolli nr 26. Seejuures peaksid liikmesriigid seadma eesmärgiks ka võrgustiku sektori hankijate ja ettevõtjate halduskoormuse lihtsustamise ja vähendamise; tuleks selgitada, et see võib tähendada ka tuginemist eeskirjadele, mida kohaldatakse nende hankelepingute suhtes, millele erikorda ei kohaldata.***

Liikmesriikidel ja/või võrgustiku sektori hankijatel on vabadus valida, kas osutada kõnealuseid teenuseid ise või korraldada sotsiaalteenused viisil, mis ei näe ette hankalepingute sõlmimist, näiteks neid teenuseid pelgalt rahastades või andes ilma piirangute või kvootideta litsentsid või load kõigile ettevõtjatele, kes vastavad võrgustiku sektori hankija poolt varem kindlaks määratud tingimustele, eeldusel et selline süsteem tagab piisava avaldamise ning vastab läbipaistvuse ja mittediskrimineerimise põhimõtetele.

- (121) *Samuti pakuvad hotelli- ja restoraniteenuseid tavaliselt konkreetses nende teenuste osutamise kohas asuvad ettevõtjad ja neil on seetõttu samuti piiratud piiriülene ulatus. Seetõttu peaks nende suhtes kohaldatama üksnes lihtsustatud korda 1 000 000 euro suuruse piirmäära ületamise korral. Selle piirmäära ületavad suured hotelli- ja restoraniteenuste hankalepingud võivad huvi pakkuda erinevatele ettevõtjatele, nagu reisibürood ja muud vahendajad, ka piiriülesel alusel.*



(122) *Sama olukord kehtib teatavate õigusteenuste osas, mis puudutavad üksnes siseriikliku õiguse küsimusi ja mida seepärast pakuvad üldiselt ainult asjaomases liikmesriigis asuvad ettevõtjad ning neil on seetõttu samuti piiratud piiriülene ulatus. Seetõttu peaks nende suhtes kohaldatama üksnes lihtsustatud korda 1 000 000 euro suuruse piirmäära ületamise korral. Seda piirmäära ületavad suuremahulised õigusteenuste hankelepingud võivad pakkuda huvi erinevatele ettevõtjatele, näiteks rahvusvahelistele õigusbüroodele, ka piiriüleselt, eelkõige juhul, kui need sisaldavad õigusküsimusi, mis tulenevad liidu või rahvusvahelisest õigusest või millel on liidu või rahvusvahelise õiguse alane taust või mis puudutavad rohkem kui ühte riiki.*

(123) *Kogemused on näidanud, et mitmed muud teenused, näiteks päästeteenused, tuletõrjeteenused ja vanglateenused, pakuvad tavaliselt üksnes teatud piiriülest huvi siis, kui need on saavutanud oma suhteliselt kõrge hinna tõttu piisava kriitilise massi. Selles ulatuses, kus need teenused käesoleva direktiivi reguleerimisalast välja ei jää, tuleks nende suhtes kohaldada lihtsustatud korda. Kuna muid teenuste kategooriaid, näiteks uurimis- ja turvateenused, osutatakse tegelikult hankelepingute alusel, pakuksid need tõenäoliselt piiriülest huvi alates 1 000 000 euro suurusest piirmäärast ning seetõttu peaks nende suhtes kohaldatama lihtsustatud korda.*

(124) *Avalike teenuste jätkuvuse tagamiseks peaks käesolev direktiiv lubama, et teatavaid teenuseid tervishoiu-, sotsiaal- ja kultuurivaldkonnas käsitlevatel hankemenetlustel osalemine võiks olla reserveeritud organisatsioonidele, mis põhinevad töötajate omandil või juhtimises aktiivsel osalemisel, ning olemasolevatele organisatsioonidele, näiteks kooperatiividele, et osaleda nende teenuste osutamises lõpptarbijatele. Käesoleva sätte kohaldamisala piirdub üksnes teatavate tervishoiu- ja sotsiaalteenuste ja nendega seotud teenuste, teatavate haridus- ja koolitusteenuste, raamatukogude, arhiivide, muuseumite ja muude kultuuriteenuste, sporditeenuste ja eramajapidamistele osutatavate teenustega ning see ei hõlma ühtegi erandit, kui käesolevas direktiivis ei ole sätestatud teisiti. Sellised teenused peaksid olema kaetud ainult lihtsustatud korraga.*

(125) *Neid teenuseid on asjakohane kindlaks teha Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 2195/2002<sup>1</sup> vastu võetud ühtse riigihangete klassifikaatori (CPV) konkreetsetele punktidele viitamisega. CPV on hierarhiliselt struktureeritud nomenklatuur, mis on jaotatud divisjonideks, gruppideks, klassideks, kategooriateks ja allkategooriateks. Õiguskindlusetuse vältimiseks tuleks selgitada, et viitamine divisjonile ei tähenda kaudselt viitamist alldivisjonidele. Selline terviklik hõlmatus tuleks selle asemel sätestada sõnaselgelt, esitades kõik asjaomased punktid, vajaduse korral koodide vahemikuna.*

---

<sup>1</sup> *Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. novembri 2002. aasta määrus (EÜ) nr 2195/2002 ühtse riigihangete klassifikaatori (CPV) kohta ( EÜT L 340, 16.12.2002, lk 1).*

- (126) *Ideekonkursse on tavaliselt kõige rohkem kasutatud linnade ja maapiirkondade planeerimise, arhitektuuri ja inseneritöö või andmetöötluse valdkonnas. Tuleks siiski meelde tuletada, et selliseid paindlikke vahendeid võib kasutada ka muudel põhjustel ning et võib sätestada, et järgnevaid teenuste hankelepingsid võib sõlmida ideekonkursi võitjaga või ühega võitjatest väljakuulutamisetähtaegade läbiviimistega menetluse raames.*
- (127) *Hindamine on näidanud, et liidu riigihanke-eeskirjade kohaldamist on võimalik märkimisväärselt paremaks muuta. Tõhusama ja järjepidevama eeskirjade kohaldamise saavutamiseks on oluline saada hea ülevaade võimalikest struktuursetest probleemidest ja riiklike riigihankepoliitikate üldistest omadustest, et käsitleda võimalikke probleeme sihipäraselt. Selline ülevaade tuleks saada asjakohase järelevalve kaudu, mille tulemused tuleks regulaarselt avaldada, et võimaldada pidada informeeritud arutelu riigihangete eeskirjade ja tavade võimaliku parandamise üle. Sellise hea ülevaate saamine võimaldaks heita pilku ka riigihanke-eeskirjade kohaldamisele liidu kaasrahastatavate projektide rakendamise kontekstis. Liikmesriikidel peaks olema võimalik otsustada, kes seda järelevalvet tegelikkuses teostab ja kuidas see toimub. Seda tehes peaks neil olema samuti võimalik otsustada, kas järelevalve peaks rajanema valimipõhisel järelkontrollil või süstemaatilisel käesoleva direktiivi reguleerimisalasse kuuluvate hankemenetluste eelkontrollil. Peaks olema võimalik pöörata asjaomaste asutuste tähelepanu võimalikele probleemidele; see ei peaks tingimata eeldatama, et järelevalve teostaja saab kohtus kaebõiguse.*

*Riigihangete tõhusust aitab oluliselt suurendada võrgustiku sektori hankijate ja ettevõtjate parem juhendamine, teavitamine ja toetamine, suurendades teadmisi ja õiguskindlust ning muutes hankemenetluste läbiviimise professionaalsemaks. Selline juhendamine tuleks võrgustiku sektori hankijatele ja ettevõtjatele teha kättesaadavaks alati, kui ilmneb, et on vaja parandada eeskirjade korrektset kohaldamist. Pakutav juhendamine võiks hõlmata kõiki riigihangetega seonduvaid küsimusi, nagu riigihanke kavandamine, menetlused, meetodite ja vahendite valik ning menetluste läbiviimise head tavad.*

*Õiguslike küsimuste osas ei peaks juhendamine tähendama tingimata asjaomase probleemi täielikku õiguslikku analüüsi. See võiks piirduda üldise osutamisega elementidele, mida tuleks võtta edasises üksikasjalikus probleemide analüüsis arvesse, näiteks osutades kohtupraktikale, mis võib olla asjakohane, andes juhtnööre või osutades teistele üksustele, kes on asjaomast konkreetset probleemi analüüsinud.*

(128) *Direktiivis 92/13/EMÜ nähakse ette teatav läbivaatamise kord, mida saab kasutada vähemalt iga isik, kellel on või on olnud huvi konkreetse hankelepingu sõlmimise vastu ja kes on saanud või võib saada kahju riigihankeid käsitleva liidu õiguse või seda õigust rakendavate riiklike eeskirjade väidetava rikkumise tõttu. Käesolev direktiiv ei tohiks seda läbivaatamise korda mõjutada. Kodanikel, asjaomastel organiseerunud või organiseerumata sidusrühmadel ja muudel isikutel või organitel, kellel ei ole võimalik kasutada direktiivi 92/13/EMÜ kohast läbivaatamise korda, on siiski maksumaksjatena õiguspärane huvi nõuetekohaste hankemenetluste vastu. Seetõttu tuleks neile anda võimalus teatada käesoleva direktiivi võimalikest rikkumistest pädevale asutusele või struktuurile muul viisil kui direktiivi 92/13/EMÜ kohase läbivaatamise korra alusel ja ilma et sellega kaasneks tingimata neile kaebeõiguse andmine. Olemasolevate asutuste ja struktuuride dubleerimise vältimiseks peaks liikmesriikidel olema võimalik ette näha, et selleks kasutatakse üldisi järelevalveasutusi või -struktuure, valdkondlikke järelevalveorganeid, kohalike omavalitsuste järelevalveasutusi, konkurentsiameteid, ombudsmani või riiklikke audiitoreid.*

- (129) *Selleks et täielikult ära kasutada riigihangete potentsiaali aruka, jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu strateegia „Euroopa 2020” eesmärkide saavutamiseks, peavad oma osa andma ka riigihangete keskkonnasõbralikumaks, sotsiaalselt vastutustundlikumaks ning innovaativsemaks muutmine. Seetõttu on oluline saada ülevaade arengutest strateegiliste riigihangete valdkonnas, et kujundada tõenditel põhinev arusaam selles valdkonnas üldisel tasandil esinevate üldsuundumuste kohta. Sellega seoses võib muidugi kasutada ka kõiki juba koostatud asjakohaseid aruandeid.*
- (130) *Võttes arvesse VKEde potentsiaali töökohtade loomise, majanduskasvu ja innovatsiooni seisukohast, on oluline ergutada VKEde osalemist riigihangetel nii käesoleva direktiivi asjaomaste sätetega kui ka riiklikul tasandil võetavate meetmetega. Käesoleva direktiivi uued sätted peaksid aitama parandada edukuse taset, mida väljendatakse VKEdega sõlmitud hankelepingute kogumaksumuse alusel. Ei ole asjakohane kehtestada kohustuslikku edukuse määra, ent arvestades VKEde osalemise tähtsust, tuleks tähelepanelikult jälgida riiklikke algatusi selle suurendamiseks.*

(131) *Komisjoni teatistest ja liikmesriikidega peetud kohtumistest tulenevalt on kehtestatud juba mitmeid menetlusi ja töökorraldusi, nagu ELi toimimise lepingu artiklites 258 ja 260 sätestatud menetlustega seotud suhtlemine ja kontaktid, siseturu probleemide lahendamise võrgustik (SOLVIT) ja süsteem EU Pilot, mida käesoleva direktiiviga ei muudeta. Neid tuleks siiski täiendada komisjoniga tehtava koostöö jaoks ühtse keskse asutuse määramisega igas liikmesriigis, mis toimiks ainsa kontaktpunktina asjaomase liikmesriigi riigihangete küsimustes. Seda ülesannet võivad täita isikud või struktuurid, kes juba peavad regulaarselt ühendust komisjoniga riigihangetega seotud küsimustes, nagu riiklikud kontaktpunktid, riigihangete nõuandekomitee liikmed, riigihangete võrgustiku liikmed ja riiklikud koordineerimisasutused.*



- (132) *Nõuetekohaste menetluste tagamiseks on olulised hankemenetluste raames otsuste tegemise jälgitavus ja läbipaistvus, sealhulgas tõhus korruptsiooni- ja pettustevastane võitlus. Avaliku sektori hankijad peaksid seetõttu säilitama suure maksumusega hankelepingle koopiad, et huvitatud pooltel oleks nendele juurdepääs vastavalt dokumentidele juurdepääsu reguleerivatele eeskirjadele. Lisaks peaksid võrgustiku sektori hankijad dokumenteerima riigihanke aruandes eri hankemenetluste olulised elemendid ja otsused. Halduskoormuse võimalikult suurel määral vältimiseks peaks olema lubatud esitada riigihanke aruandes juba asjaomases hankelepingu sõlmimise teates sisalduvat teavet. Samuti tuleks parandada komisjoni hallatavaid nende teadete avaldamise elektroonilisi süsteeme, et soodustada andmete sisestamist, lihtsustades samas üldaruannete väljavõtete tegemist ja süsteemidevahelist andmevahetust.*
- (133) *Haldusliku lihtsustamise huvides ja liikmesriikide koormuse vähendamiseks peaks komisjon regulaarselt uurima, kas hankemenetlustega seoses esitatavates teatistes sisalduva teabe kvaliteet ja täielikkus on piisav, et võimaldada komisjonil saada statistilisi andmeid, mida vastasel korral peaksid edastama liikmesriigid.*

(134) *Piiriüleses olukorras hankemenetluse läbiviimiseks vajaliku teabe vahetamiseks on vaja teha tõhusat halduskoostööd, eelkõige seoses kõrvaldamise aluste ja kvalifitseerimise tingimuste kontrollimisega ning kvaliteedi- ja keskkonnastandardite kohaldamisega. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 1024/2012<sup>1</sup> võiks olla kasulik elektrooniline platvorm halduskoostöö soodustamiseks ja intensiivistamiseks, kuna teabevahetust hallatakse lihtsate ühtsete meetodite alusel, mille puhul ei ole takistuseks keelebarjäär. Seetõttu tuleks võimalikult kiiresti käivitada katseprojekt, et kontrollida, kas on sobilik laiendada IMId, et hõlmata sellega käesoleva direktiivi kohane teabevahetus.*

---

<sup>1</sup> *Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta määrus (EL) nr 1024/2012, mis käsitleb siseturu infosüsteemi kaudu tehtavat halduskoostööd ning millega tunnistatakse kehtetuks komisjoni otsus 2008/49/EÜ (IMI määrus) (ELT L 316, 14.11.2006, lk 1).*

(135) Kiirete tehniliste, majanduslike ja õiguslike muutuste arvessevõtmiseks peaks komisjonil olema õigus võtta kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 290 vastu delegeeritud õigusakte käesoleva direktiivi vähem oluliste elementide kohta. Rahvusvaheliste kokkulepete järgimiseks peaks komisjonil olema õigus muuta piirmäärade arvutamise tehnilist menetlust ning vaadata piirmäärad regulaarselt läbi. Viited CPV nomenklatuurile võivad muutuda liidu tasandi õigusaktide muutmise tõttu ning sellised muutused peavad kajastuma ka käesoleva direktiivi tekstis. Elektrooniliste vastuvõtuseadmete tehnilisi üksikasju ja omadusi tuleb ajakohastada, võttes arvesse tehnoloogia arengut  . Samuti tuleb anda komisjonile õigus muuta kohustuslikuks teatud elektroonilise teabevahetuse tehnilised standardid, et tagada elektrooniliste sidevahendite abil läbi viidavates hankemenetlustes kasutatavate tehniliste vormingute, protsesside ja teadete koostalitlusvõime, võttes arvesse tehnoloogia arengut  . Komisjonil peaks samuti olema õigus kohandada liidu seadusandlike aktide loetelu, millega kehtestatakse olulusringi kulude arvestamise ühised meetodid. Rahvusvaheliste sotsiaal- ja keskkonnakonventsioonide loetelu ning liidu õigusaktide loetelu, mille rakendamine loob eelduse vabaks juurdepääsuks asjaomasele turule, ning artikli 4 lõikes 4 osutatud II lisa, milles esitatakse loetelu õigusaktidest, mida tuleb arvesse võtta eri- või ainuõiguste olemasolu hindamisel, tuleks kiiresti ajakohastada, et integreerida valdkondlikult vastuvõetud meetmed. Selle vajaduse rahuldamiseks peaks komisjonil olema õigus ajakohastada kõnealuseid loetelusid. On eriti oluline, et komisjon viiks oma ettevalmistava töö käigus läbi asjakohaseid konsultatsioone, sealhulgas ekspertide tasandil. Delegeeritud õigusaktide ettevalmistamisel ja koostamisel peaks komisjon tagama asjaomaste dokumentide sama- ja õigeaegse ning asjakohase edastamise Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

- (136) *Komisjon peaks käesoleva direktiivi kohaldamisel konsulteerima asjaomaste eksperdirühmadega elektrooniliste riigihangete valdkonnas, et tagada peamiste sidusrühmade tasakaalustatud koosseis.*
- (137) Selleks et tagada käesoleva direktiivi rakendamiseks ühetaolised tingimused, tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused seoses IX lisa kohase andmete saatmise ja avaldamise korraga ning teadete koostamise ja edastamise korraga, samuti teadete avaldamiseks kasutatavate standardvormidega ■ . Neid volitusi tuleks teostada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011<sup>1</sup>.
- (138) Teadete avaldamise standardvormide kohta rakendusaktide vastuvõtmisel tuleks kasutada nõuandemenetlust, kuna nimetatud aktidel puudub finantsmõju ning need ei mõjuta käesolevast direktiivist tulenevate kohustuste olemust ega ulatust. Kõnealused aktid täidavad üksnes halduseesmärki ning aitavad kaasa direktiivi sätete kohaldamisele.

---

<sup>1</sup> Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).

Lisaks tuleks otsused, millega tehakse kindlaks, kas teatud tegevus on vahetult avatud konkurentsile vaba juurdepääsuga turul, võtta vastu tingimustel, millega tagatakse kõnealuse sätte rakendamisel ühetaolised tingimused. Seepärast tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused ka seoses üksikasjalike sätetega, milles käsitletakse artikli 35 kohast menetlust, millega tehakse kindlaks, kas artikkel 34 on kohaldatav, ning **rakendusaktide** endiga. Neid volitusi tuleks teostada kooskõlas määrusega (EL) nr 182/2011. Kõnealuste rakendussaktide vastuvõtmiseks tuleks kasutada nõuandemenetlust.

**(139) Komisjon peaks vaatama läbi piirmäärade kohaldamisest tuleneva mõju siseturule ja esitama selle kohta Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande. Seda tehes peaks ta arvesse võtma selliseid tegureid nagu piiriüleste riigihangete tase, VKEde osalemine, tehingukulud ja kulutõhususe saavutamiseks tehtav kompromiss.**

***WTO riigihankelepingu XXII artikli lõike 7 kohaselt peetakse selle üle täiendavaid läbirääkimisi kolme aasta möödumisel selle jõustumisest ja seejärel kindlate ajavahemike järel. Sellega seoses tuleks inflatsiooni mõju silmas pidades vaadata läbi piirmäärade asjakohasus, mistõttu ei pea WTO riigihankepingus sätestatud piirmäärasid pika ajavahemiku jooksul muutma. Kui sellest tulenevalt tuleks piirmäärasid muuta, peaks komisjon võtma vajaduse korral vastu õigusakti ettepaneku, millega muudetakse käesolevas direktiivis sätestatud piirmäärasid.***

- (140) Kuna käesoleva direktiivi eesmärki, nimelt teatavate hankemenetluste suhtes kohaldatavate liikmesriikide õigus- ja haldusnormide kooskõlastamist, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga on seda ulatuse ja mõju tõttu parem saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev direktiiv nimetatud eesmärgi saavutamiseks vajalikust kaugemale.

- (141) Direktiiv 2004/17/EÜ tuleks kehtetuks tunnistada.
- (142) Kooskõlas liikmesriikide ja komisjoni 28. septembri 2011. aasta ühise poliitilise avaldusega selgitavate dokumentide kohta kohustuvad liikmesriigid põhjendatud juhtudel esitama ülevõtmismeetmetest teatamisel ühe või mitu dokumenti, milles selgitatakse seoseid direktiivi komponentide ja ülevõtvate siseriiklike õigusaktide vastavate osade vahel. Seoses käesoleva direktiiviga peab seadusandja selliste dokumentide esitamist õigustatuks,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

## **I JAOTIS. REGULEERIMISALA, MÕISTED JA ÜLDPÕHIMÕTTED**

### **I PEATÜKK. Reguleerimisese ja mõisted**

Artikkel 1. Reguleerimisese- ja -ala

Artikkel 2. Mõisted

Artikkel 3. Avaliku sektori hankijad

Artikkel 4. Võrgustiku sektori hankijad

Artikkel 5. Sama tegevust hõlmav segahange

Artikkel 6. Mitut tegevust hõlmavad riigihanked

### **II PEATÜKK. Tegevused**

Artikkel 7: Üldsätted

Artikkel 8. Gaas ja soojusenergia

Artikkel 9. Elektrienergia

Artikkel 10. Vesi

Artikkel 11. Transporditeenused

Artikkel 12. Sadamad ja lennuväljad

Artikkel 13. Postiteenused

Artikkel 14. Nafta ja gaasi ammutamine ning söe ja teiste tahkekütuste leiukohtade uuringud või kaevandamine

### **III PEATÜKK. Reguleerimisala**

#### **1. JAGU. PIIRMÄÄRAD**

Artikkel 15. Piirmäärad

Artikkel 16. Hanke eeldatava maksumuse arvutamise meetodid

Artikkel 17. Piirmäärade läbivaatamine

#### **2. JAGU. HANKELEPINGUTE JA IDEEKONKURSSIDE ERANDID; ERISÄTTED RIIGIHANGETE JAOKS, MIS SISALDAVAD KAITSE- VÕI JULGEOLEKUASPEKTE**

1. alajagu. Kõigi võrgustiku sektori hankijate suhtes kohaldatavad erandid ning vee- ja energeetikavaldkonnas kohaldatavad erandid

Artikkel 18. Kolmandatele isikutele edasimüügi või rentimise eesmärgil sõlmitavad hankelepingud

Artikkel 19. Muul eesmärgil kui hõlmatud tegevuse teostamiseks või sellise tegevuse teostamiseks kolmandas riigis sõlmitavad hankelepingud ja korraldatavad ideekonkursid



Artikkel 20. Rahvusvaheliste eeskirjade kohaselt sõlmitud hankelepingud ja korraldatud ideekonkursid

Artikkel 21. Erandid teenuste hankelepingute puhul

Artikkel 22: Ainuõiguse alusel sõlmitavad teenuste hankelepingud

Artikkel 23. Teatavate võrgustiku sektori hankijate sõlmitavad hankelepingud vee hankimiseks ja elektrienergia tarnimiseks või elektrienergia tootmiseks vajalike kütuste tarnimiseks

1. alajagu. Kaitse- või julgeolekuaspektiga seotud riigihanked

Artikkel 24. Kaitse ja julgeolek

Artikkel 25. Sama tegevust hõlmav segahange, millega kaasnevad kaitse- või julgeolekuaspektid

Artikkel 26. Mitut tegevust hõlmavad riigihanked, millega kaasnevad kaitse- või julgeolekuaspektid

Artikkel 27. Kaitse- ja julgeolekuaspekte sisaldavad hankelepingud ja ideekonkursid, mis on sõlmitud või korraldatud rahvusvaheliste eeskirjade kohaselt

2. alajagu. Erisuhted (koostöö, sidusettevõtted ja ühisettevõtted)

Artikkel 28. Avaliku sektori hankijate vahelised hankelepingud

Artikkel 29. Sidusettevõtjatega sõlmitud hankelepingud

Artikkel 30. Ühisettevõtte või ühisettevõttesse kuuluva võrgustiku sektori hankijaga sõlmitavad hankelepingud

Artikkel 31. Teabe edastamine

3. alajagu. Eriolukorrad

Artikkel 32. Teadusuuringute ja arendustegevuse alased teenused

Artikkel 33. Erikorra alusel sõlmitavad hankelepingud

4. alajagu. Otseselt konkurentsile avatud tegevused ja nendega seotud menetlussätted

Artikkel 34. Otseselt konkurentsile avatud tegevused

Artikkel 35. Menetlus, millega tehakse kindlaks artikli 34 kohaldatavus

#### **IV PEATÜKK. Üldpõhimõtted**

Artikkel 36. Riigihanke üldpõhimõtted

Artikkel 37. Ettevõtjad

Artikkel 38. Reserveeritud hankelepingud

Artikkel 39. Konfidentsiaalsus

Artikkel 40. Teabevahetuse suhtes kohaldatavad eeskirjad

Artikkel 41. Nomenklatuurid

Artikkel 42. Huvide konfliktid

## **II JAOTIS. LEPINGUTE SUHTES KEHTIVAD EESKIRJAD**

### **I PEATÜKK. Menetlus**

Artikkel 43. WTO riigihankelepingu ja muude rahvusvaheliste kokkulepetega seotud tingimused

Artikkel 44. Menetluse valik

Artikkel 45. Avatud hankemenetlus

Artikkel 46. Piiratud hankemenetlus

Artikkel 47. Väljakuulutamisega läbirääkimistega hankemenetlus

Artikkel 48. Võistlev dialoog

Artikkel 49. Innovatsioonipartnerlus

Artikkel 50. Väljakuulutamiseta läbirääkimistega hankemenetluse kasutamine

### **II PEATÜKK. Elektrooniliste ja koondhangete puhul kasutatavad meetodid ja vahendid**

Artikkel 51 Raamlepingud

Artikkel 52. Dünaamilised hankesüsteemid

Artikkel 53. Elektroonilised oksjonid

Artikkel 54. Elektroonilised kataloogid

Artikkel 55. Keskne hankimine ja kesksed hankijad

Artikkel 56. Ajutised ühishanked

Artikkel 57. Eri liikmesriikide võrgustiku sektori hankijaid hõlmavad riigihanked

### **III PEATÜKK. Menetluse läbiviimine**

#### **1. JAGU. ETTEVALMISTAMINE**

Artikkel 58. Esialgsed turu-uuringud

Artikkel 59. Taotlejate ja pakkujate eelnev osalemine

Artikkel 60. Tehnilised kirjeldused

Artikkel 61. Märgised

Artikkel 62. Katsearuanded, sertifitseerimine ja muu tõendusmaterjal

Artikkel 63. Tehniliste kirjelduste edastamine

Artikkel 64. Alternatiivsed lahendused

Artikkel 65. Hankelepingute osadeks jaotamine

Artikkel 66. Tähtaegade kehtestamine

## 2. JAGU. AVALDAMINE JA LÄBIPAISTVUS

Artikkel 67. Perioodilised eelteated

Artikkel 68. Kvalifitseerimissüsteemi olemasolu teated

Artikkel 69. Hanketeated

Artikkel 70. Hankelepingu sõlmimise teated

Artikkel 71. Teadete avaldamise vorm ja viis

Artikkel 72. Avaldamine riigi tasandil

Artikkel 73. Hankedokumentide elektrooniline kättesaadavus

Artikkel 74. Ettepanek taotlejatele

Artikkel 75. Kvalifitseerimise taotlejate, taotlejate ja pakujate teavitamine

## 3. JAGU. OSALEJATE VALIMINE JA LEPINGUTE SÕLMIMINE

Artikkel 76. Üldpõhimõtted

1. alajagu. Kvalifitseerimine ja kvalitatiivne valik

Artikkel 77. Kvalifitseerimissüsteemid

Artikkel 78. Kvalitatiivse valiku kriteeriumid

Artikkel 79. Teiste üksuste suutlikkusele toetumine

Artikkel 80. Kõrvaldamise aluste ja kvalifitseerimise tingimuste kasutamine vastavalt direktiivile  
.../.../EL\*

Artikkel 81. Kvaliteeditagamis- ja keskkonnajuhtimisstandardid

2. alajagu. Hankelepingu sõlmimine

Artikkel 82. Pakkumuste hindamise kriteeriumid

Artikkel 83. Olelusringi kulude arvestamine

Artikkel 84. Põhjendamatult madala maksumusega pakkumused

4. jagu. Kolmandatest riikidest pärinevaid tooteid sisaldavad pakkumused ja suhted nende riikidega

---

\* Väljaannete talitus: palun sisestada dokumendis PE-CONS 74/13 sisalduva direktiivi number.

Artikkel 85. Kolmandatest riikidest pärinevaid tooteid sisaldavad pakkumused

Artikkel 86. Suhted kolmandate riikidega ehitustööde, asjade ja teenuste hankelepingute alal

#### **IV peatükk: Hankelepingu täitmine**

Artikkel 87. Hankelepingute täitmise tingimused

Artikkel 88. Allhanked

Artikkel 89. Hankelepingute muutmine nende kehtivusajal

Artikkel 90. Hankelepingute lõpetamine

### **III JAOTIS. ERIHANGETE KORD**

#### **I PEATÜKK. Sotsiaalteenused ja muud eriteenused**

Artikkel 91. Sotsiaalteenuste ja muude eriteenuste hankelepingute sõlmimine

Artikkel 92. Teadete avaldamine

Artikkel 93. Hankelepingute sõlmimise põhimõtted

Artikkel 94. Teatavatele teenustele reserveeritud hankelepingud

#### **II PEATÜKK. Ideekonkursside reguleerivad eeskirjad**

Artikkel 95. Reguleerimisala

Artikkel 96. Teated

Artikkel 97. Ideekonkursside korraldamise ja osalejate valimise eeskirjad ja žürii

Artikkel 98. Žürii otsused

### **IV JAOTIS. JUHTIMINE**

Artikkel 99. Jõustamine

Artikkel 100. Üksikaruanded hankelepingute sõlmimise menetluse kohta

Artikkel 101. Liikmesriikide aruandlus ja statistiline teave

Artikkel 102. Halduskoostöö

### **V JAOTIS. DELEGEERITUD VOLITUSED, RAKENDUSVOLITUSED JA LÕPPSÄTTED**

Artikkel 103. Delegeeritud volituste rakendamine

Artikkel 104. Kiirmenetlus

Artikkel 105. Komiteemenetlus

Artikkel 106. Ülevõtmine ja üleminekusätted

Artikkel 107. Kehtetuks tunnistamine

Artikkel 108. Läbivaatamine

Artikkel 109. Jõustumine

Artikkel 110. Adressaadid

## **LISAD**

I LISA. Artikli 2 punkti 2 alapunktis a sätestatud tegevuste loetelu

II LISA. Artikli 4 lõikes 3 osutatud liidu õigusaktide loetelu

III LISA. Artikli 34 lõikes 3 osutatud liidu õigusaktide loetelu

IV LISA. Artiklis 35 osutatud rakendusaktide vastuvõtmise tähtaeg

V LISA. Pakkumuste, osalemistaotluste, kvalifitseerimistaotluste ja konkurssidel plaanide ning projektide elektrooniliseks vastuvõtmiseks ette nähtud vahenditele ja seadmetele esitatavad nõuded

VI LISA A osa. Perioodilistes eelteadetes avaldatav teave (millele on osutatud artiklis 67)

VI LISA B osa. Teave, mis sisaldub hankijaprofiili lisatava perioodilise eelteate avaldamise teadetes, mida ei kasutata hanke teadetena (millele on osutatud artikli 67 lõikes 1)

VII LISA. Hankedokumentides sisalduv teave elektroonilise oksjoni kohta (artikli 53 lõige 4)

VIII LISA. Teatavate tehniliste kirjelduste määratlused

IX LISA. Avaldamisega seotud tingimused

X LISA. Kvalifitseerimissüsteemi olemasolu teates avaldatav teave (millele on osutatud artikli 44 lõike 4 punktis b ja artiklis 68)

XI LISA. Hanketeates avaldatav teave (millele on osutatud artiklis 69)

XII LISA. Hankelepingu sõlmimise teates avaldatav teave (millele on osutatud artiklis 70)

XIII LISA. Artikliga 74 ette nähtud pakkumuse esitamise ettepaneku, dialoogis osalemise ettepaneku, läbirääkimiste alustamise ettepaneku või huvi kinnitamise ettepaneku sisu

XIV LISA. Artiklites 76 ja 84 osutatud rahvusvaheliste sotsiaal- ja keskkonnakonventsioonide loetelu

XV LISA. Artikli 83 lõikes 3 osutatud liidu õigusaktide loetelu

XVI LISA. Teave, mis avaldatakse teates hankelepingu muutmise kohta selle kehtivuse ajal (millele on osutatud artikli 89 lõikes 1)

XVII LISA. Artiklis 91 osutatud teenused

XVIII LISA. Sotsiaalteenuste ja muude eriteenuste hankelepinguid käsitlevatesse teadetes lisatav teave (millele on osutatud artiklis 92)

XIX LISA. Ideekonkursi teates avaldatav teave (millele on osutatud artikli 96 lõikes 1)

XX LISA. Teave, mis avaldatakse teates ideekonkursi tulemuste kohta (millele on osutatud artikli 96 lõikes 1)

XXI LISA. Vastavustabel

I JAOTIS  
REGULEERIMISALA, MÕISTED JA ÜLDPÕHIMÕTTED

I PEATÜKK  
Reguleerimisese ja mõisted

Artikkel 1  
Reguleerimisese ja -ala

1. Käesoleva direktiiviga kehtestatakse võrgustiku sektori hankijate tehtavate riigihangete menetluseeskirjad seoses selliste hankilepingute ja ideekonkurssidega, mille eeldatav maksumus ei jää artiklis 15 sätestatud piirmääradest allapoole.
2. Hangete all mõeldakse käesolevas direktiivis ühe või mitme võrgustiku sektori hankija poolt ehitustööde, asjade või teenuste **hankimist asjade, ehitustööde ja teenuste hankilepingutega** kõnealuste võrgustiku sektori hankijate valitud ettevõtjatelt, tingimusel et kõnealused ehitustööd, asjad või teenused on ette nähtud mõne artiklites 8–14 osutatud tegevuse teostamiseks.

3. *Käesolevat direktiivi kohaldatakse ELi toimimise lepingu artikli 346 kohaselt.*
4. *Käesolev direktiiv ei mõjuta liikmesriikide vabadust määrata kooskõlas liidu õigusega kindlaks, milliseid teenuseid nad loevad üldist majandushuvi pakkivateks teenusteks, kuidas selliste teenuste osutamist tuleks korraldada ja rahastada kooskõlas riigiabi eeskirjadega ning milliseid konkreetseid kohustusi nende suhtes tuleks kohaldada. Samuti ei mõjuta käesolev direktiiv ametiasutuste otsuseid selle üle, kas, kuidas ja millises ulatuses nad ise vastavalt ELi toimimise lepingu artiklile 14 ja protokollile nr 26 avalikes huvides ülesandeid täita tahavad.*
5. *Käesolev direktiiv ei mõjuta viisi, kuidas liikmesriigid korraldavad oma sotsiaalkindlustussüsteeme.*
6. *Majandushuvi mittepakkuvad üldhuviteenused ei kuulu käesoleva direktiivi reguleerimisalasse.*



## Artikkel 2

### Mõisted

Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

- 1) „asjade, ehitustööde ja teenuste hankelepingud” – vähemalt ühe võrgustiku sektori hankija ja vähemalt ühe ettevõtja vahel sõlmitud kirjalikud rahaliste huvidega seotud hankelepingud, mille eesmärgiks on ehitustööde tegemine, asjade tarnimine või teenuste osutamine;
- 2) „ehitustööde hankelepingud” – hankelepingud, mille eesmärgiks on üks järgmistest:
  - a) I lisas loetletud ehitustööde tegemine või ehitustööde tegemine koos projekteerimisega;
  - b) ehitustöö tegemine või ehitustöö tegemine koos projekteerimisega;
  - c) ehitustöö tegemine mis tahes vahenditega vastavalt ehitise liigile ja projektile otsustavat mõju avaldava võrgustiku sektori hankija esitatud nõuetele;
- 3) „ehitustöö” – ehitus- või tsiviilehitustööde tulemused tervikuna, millel on iseseisev majanduslik või tehniline otstarve;
- 4) „asjade hankelepingud” – hankelepingud, mille eesmärgiks on asjade ostmine, üürimine, rentimine või liisimine koos väljaostuvõimalusega või ilma. Asjade hankeleping võib kaasneva tööna hõlmata ka kohaletoomis- ja paigaldustöid;

- 5) „teenuste hankepingud” – hankepingud, mille esemeks on selliste teenuste osutamine, välja arvatud hankepingud punktis 2 osutatud teenuste osutamiseks;
- 6) „ettevõtja” – füüsiline või juriidiline isik või võrgustiku sektori hankija või selliste isikute ja/või üksuste rühm, **sealhulgas ettevõtjate ajutised ühendused**, kes pakub turul ehitustööde ja/või ehitustöö tegemist, asju või teenuseid;
- 7) „pakkuja” – pakkumuse esitanud ettevõtja;
- 8) „taotleja” – ettevõtja, kes on esitanud hankemenetluses osalemise taotluse või keda on kutsutud osalema piiratud hankemenetluses või läbirääkimistega hankemenetluses, **võistlevas dialoogis** või innovatsioonipartnerluses;
- 9) „**hankedokument**” – iga võrgustiku sektori hankija esitatud või tema poolt viidatud **dokument**, milles kirjeldatakse riigihanke või menetluse elemente või määratakse need kindlaks, sh hanketeade, **perioodiline eelteade** või kvalifitseerimissüsteemi olemasolu teated, kui neid kasutatakse riigihanke väljakuulutamiseks, tehnilised kirjeldused, **kirjeldav dokument**, hankepingu kavandatavad tingimused, taotlejate ja pakkujate esitatavate dokumentide vormingud, teave kõikide suhtes kohaldatavate kohustuste kohta ja kõik täiendavad dokumendid;

- 10) „kesksed riigihanked” – pidevad riigihanked ühel järgmisel kujul:
- a) võrgustiku sektori hankijate jaoks ettenähtud asjade ja/või teenuste hankimine;
  - b) võrgustiku sektori hankijate jaoks ettenähtud ehitustööde, asjade või teenuste hankelepingute või raamlepingute sõlmimine;
- 11) „hangete tugiteenused” – riigihankeid toetav tegevus, eelkõige järgmisel kujul:
- a) tehniline taristu, et võimaldada võrgustiku sektori hankijatel sõlmida ehitustööde, asjade või teenuste hanke- või raamlepinguid;
  - b) hankemenetluse läbiviimise või korraldamise alane nõustamine või
  - c) hankemenetluse ettevalmistamine ja juhtimine asjaomase võrgustiku sektori hankija nimel;
- 12) „keskne hankija” – *võrgustiku* sektori hankija käesoleva direktiivi artikli 4 lõike 1 ■ tähenduses või avaliku sektori hankija direktiivi ■ .../.../EL\* ■ artikli 2 punkti 1 tähenduses, kes osutab keskseid hanketeenuseid ning võib pakkuda ka riigihangete tugiteenuseid;

---

\* Väljaannete talitus: palun sisestada dokumendis PE-CONS 74/13 sisalduva direktiivi number.

***Hanget, mille keskne hankija on korraldanud keskse hankimise läbiviimiseks, käsitatakse riigihankena artiklites 8–14 kirjeldatud tegevuste teostamiseks. Artiklit 18 ei kohaldata riigihanke suhtes, mille keskne hankija on korraldanud keskse hankimise läbiviimiseks;***

- 13) „tugiteenuse osutaja” – avalik-õiguslik või eraõiguslik isik, kes pakub turul riigihangete tugiteenuseid;
- 14) „kirjalik” või „kirjalikult” – sõnadest või numbritest koosnev avaldus, mida on võimalik lugeda, paljundada ja seejärel edastada, sh elektrooniliste vahendite abil edastatav ja salvestatav teave;
- 15) „elektroonilised vahendid” – elektroonilised seadmed, mida kasutatakse kaablite, raadio, optiliste vahendite või muude elektromagnetiliste vahendite kaudu saadetud, edastatud ja vastu võetud andmete töötlemiseks (sealhulgas digitaalseks pakkimiseks) ja salvestamiseks;

- 16) „olelusring” – kõik toodete või ehitustööde olemasolu või teenuste osutamise järjestikused ja/või omavahel seotud etapid, sh ***teostatav uurimis- ja arendustegevus***, tootmine, ***kauplemine ja selle tingimused***, transport, kasutamine ning hooldus, alates tooraine hankimisest või ressursside loomisest kuni kõrvaldamiseni ja ***teenuste osutamise või kasutamise lõpuni***;
- 17) „ideekonkurss” – menetlus, mille kaudu võrgustiku sektori hankija peamiselt maa- ja linnaplaneeringute, arhitektuuri ja inseneritöö või andmetöötuse valdkonnas omandab kavandi või projekti, mille valib välja žürii auhinnalisel või auhindadeta konkursil.
- 18) „innovatsioon” – ***sellise uue või märkimisväärselt täiustatud toote, teenuse või protsessi, sealhulgas tootmis- või ehitusprotsesside (kuid mitte ainult), uue turustusviisi või uue organisatsioonilise meetodi kasutuselevõtt äritavades, töökorralduses või välissuhetes, muu hulgas eesmärgiga aidata lahendada ühiskondlikke väljakutseid või toetada aruka, jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu strateegiat „Euroopa 2020”.***

- 19) *„märgis” – mis tahes dokument, sertifikaat või tõend, mis tõendab, et asjaomased ehitustööd, tooted, teenused, protsessid või menetlused vastavad teatavatele nõuetele;*
- 20) *„märgise nõue (nõuded)” – nõuded, millele asjaomased ehitustööd, tooted, teenused, protsessid või menetlused peavad asjaomase märgise saamiseks vastama.*

### Artikkel 3

#### Avaliku sektori hankijad

1. Käesoleva direktiivi kohaldamisel on "avaliku sektori hankijad" riik, piirkondlikud või kohalikud omavalitsused, avalik-õiguslikud isikud, ühe või mitme sellise omavalitsuse või avalik-õigusliku isiku moodustatud ühendused.
2. Mõiste „piirkondlikud omavalitsused” hõlmab kõiki *haldusüksuste omavalitsusorganeid, mille mittetäielik loetelu on esitatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 1059/2003<sup>1</sup> osutatud NUTS 1. ja 2. tasandi piirkondade loetelus.*
3. Mõiste „kohalikud omavalitsused” hõlmab kõiki *NUTS 3. tasandile kuuluvate haldusüksuste omavalitsusorganeid ja väiksemate haldusüksuste omavalitsusorganeid, nagu on osutatud määruses (EÜ) nr 1059/2003;*
4. Mõiste „avalik-õiguslik isik” tähendab isikut, mis vastab kõigile järgmistele tingimustele:
  - a) see on moodustatud ■ konkreetse eesmärgiga rahuldada vajadusi üldistes huvides ning sellel ei ole tööstuslikku ega ärilist iseloomu; ■
  - b) see on juriidiline isik, ja

---

<sup>1</sup> *ELT L 154, 21.6.2003, lk 1.*

- c) seda rahastavad põhiliselt riik, piirkondlikud või kohalikud omavalitsused või muud avalik-õiguslikud isikud; või selle juhtimine toimub kõnealuste avalik-õiguslike isikute järelevalve all; või selle haldus-, juhtimis- või järelevalveorgani liikmetest üle poole on määranud riik, piirkondlik või kohalik omavalitsus või muud avalik-õiguslikud isikud ■ .

#### Artikkel 4

##### Võrgustiku sektori hankijad

1. ***Käesoleva direktiivi kohaldamisel on võrgustiku sektori hankijad üksused, kes:***
  - a) ***on avaliku sektori hankijad või avalik-õiguslikud äriühingud ja kes tegelevad ühe artiklites 8–14 osutatud tegevusega;***
  - b) ***juhul, kui tegemist ei ole avaliku sektori hankijatega või avalik-õiguslike äriühingutega, tegutsevad ühe või mitme artiklites 8–14 osutatud tegevusega või nende tegevuste kombinatsiooniga ja kelle tegevuse aluseks on liikmesriigi pädeva ametiasutuse antud eri- või ainuõigused.***

2. Mõiste „avalik-õiguslik äriühing” tähendab äriühingut, millele avaliku sektori hankijad võivad omandiõiguse, rahalise osaluse või selle reguleerimise eeskirjade alusel otseselt või kaudselt avaldada valitsevat mõju.

■ Eeldatakse, et hankijatel on valitsev mõju ühel järgmisel juhul, kui kõnealused hankijad otseselt või kaudselt:

- a) omavad enamust äriühingu märgitud kapitalist;
- b) omavad kontrolli äriühingu emiteeritud aktsiatega määratud häälte enamuse üle;
- c) võivad nimetada rohkem kui poole äriühingu haldus-, juhtimis- või järelevalveorgani liikmetest.

3. ***Käesoleva artikli kohaldamisel on „eri- või ainuõigused” õigused, mis asjaomase liikmesriigi pädev ametiasutus on õigus- või haldusnormiga andnud ja mille toime seisneb artiklites 8–14 määratletud tegevuste piiramises ühe või mitme üksusega ning mis oluliselt mõjutavad teiste üksuste võimalusi sel alal tegutseda.***

■ Piisavat avalikustamist tagava menetluse käigus antud õigusi, mis on antud objektiivsete kriteeriumide alusel, ei käsitata ***esimese lõigu*** kohaste „eri- või ainuõigustena”.



***Sellised menetlused on:***

- a) väljakuulutamisega hankemenetlused vastavalt direktiivile **■** .../.../EL<sup>\*</sup>, ***direktiivile 2009/81/EÜ***, direktiivile .../.../EL<sup>\*\*</sup> või käesolevale direktiivile;
- b) muude II lisas loetletud liidu õigusaktide kohased menetlused, mis tagavad eelnevalt objektiivsete kriteeriumide alusel lubade andmise piisava läbipaistvuse.

**■**

- 4. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 103 vastu delegeeritud õigusakte ***muudatuste tegemiseks*** II lisas esitatud liidu õigusaktide loetellu, kui uute õigusaktide vastuvõtmise, kehtetuks tunnistamise või muutmise tõttu on sellised muudatused vajalikud.

---

<sup>\*</sup> Väljaannete talitus: palun sisestada dokumendis PE-CONS 74/13 sisalduva direktiivi number.

<sup>\*\*</sup> Väljaannete talitus: palun sisestada dokumendis PE-CONS 73/13 sisalduva direktiivi number.

## Artikkel 5

### Sama *tegevust* hõlmav *segahange*

1. *Lõiget 2 kohaldatakse segalepingute suhtes, mille esemeks on erinevad hankeliigid, mis kõik on käesoleva direktiiviga hõlmatud.*

*Lõikeid 3–5 kohaldatakse segalepingute suhtes, mille esemeks on käesoleva direktiiviga hõlmatud riigihanked ja muude õiguskordadega hõlmatud riigihanked.*

2. Hankelepingud, mille esemeks on kaks või enam liiki riigihankeid (ehitustööd, teenused või asjad), sõlmitakse kooskõlas hankelepingu põhiesemeks oleva riigihanke liigi suhtes kohaldatavate sätetega.

Segalepingute puhul, mis hõlmavad *osaliselt* teenuseid III jaotise I peatüki tähenduses ning *osaliselt* muid teenuseid või *segalepingute puhul, mis hõlmavad osaliselt* teenuseid ja *osaliselt* asju, määratakse hankelepingu *põhiese* kindlaks *selle järgi, milliste* asjaomaste teenuste või asjade eeldatav maksumus on *suurim*.

3. *Kui asjaomase hankelingu eri osasid on objektiivselt võimalik lahutada, kohaldatakse lõiget 4. Kui asjaomase hankelingu eri osasid ei ole objektiivselt võimalik lahutada, kohaldatakse lõiget 5.*

*Kui asjaomase hankelingu osa on hõlmatud ELi toimimise lepingu artikliga 346 või direktiiviga 2009/81/EÜ, kohaldatakse käesoleva direktiivi artiklit 25.*

4. *Selliste hankelepingute puhul, mille ese hõlmab nii käesoleva direktiiviga reguleeritavaid riigihankeid kui ka riigihankeid, mida käesolev direktiiv ei hõlma, võivad võrgustiku sektori hankijad teha otsuse sõlmida eri osade kohta eraldi hankelpingud või sõlmida ühtne hankeleping. Kui võrgustiku sektori hankijad otsustavad sõlmida eri osade kohta eraldi hankelpingud, otsustatakse see, millist õiguskorda iga sellise eraldi hankelingu suhtes kohaldada, asjaomase eraldi osa omaduste põhjal.*

*Kui võrgustiku sektori hankijad otsustavad sõlmida ühtse hankelepingu, kohaldatakse segalepingu suhtes käesolevat direktiivi, juhul kui artiklis 25 ei ole ette nähtud teisiti, olenemata nende osade maksumusest, mis muidu oleksid hõlmatud erineva õiguskorraga, ning olenemata sellest, millise õiguskorraga kõnealused osad muidu hõlmatud oleksid.*

*Seega* Asjade, ehitustöö- ja teenuste hankelepingute ja kontsessioonide elemente sisaldavate segalepingute puhul *sõlmitakse segaleping käesoleva direktiivi sätete kohaselt, kui* hankelepingu selle osa, mis moodustab käesoleva direktiiviga reguleeritava hankelepingu, *artikli 16* kohaselt *arvutatud* eeldatav *maksumus on võrdne artiklis 15 sätestatud piirmääraga või sellest suurem.*

5. Kui *kõnealuse* hankelepingu eri osad ■ ei ole objektiivselt võimalik lahutada, lähtutakse *kohaldatava õiguskorra* üle otsustamisel hankelepingu põhiesemest.

## *Artikkel 6*

### *Mitut tegevust hõlmavad riigihanked*

1. *Hankelepingute puhul, mis on kavandatud hõlmama mitut tegevust, võivad võrgustiku sektori hankijad teha otsuse sõlmida eri tegevuste kohta eraldi hankelepingud või ühtse hankelepingu. Kui võrgustiku sektori hankijad otsustavad sõlmida eraldi hankelepingud, tehakse otsus selle kohta, milliseid eeskirju iga sellise eraldi hankelepingu suhtes kohaldatakse, asjaomase eri tegevuse omaduste alusel.*

*Olenemata artiklist 5, kui võrgustiku sektori hankijad otsustavad sõlmida ühtse hankelepingu, kohaldatakse käesoleva artikli lõikeid 2 ja 3. Kui üks asjaomane tegevus on siiski hõlmatud ELi toimimise lepingu artikliga 346 või direktiiviga 2009/81/EÜ, kohaldatakse käesoleva direktiivi artiklit 26.*

*Otsust, kas sõlmida ühtne hankeleping või mitu eraldi hankelepingut, ei või teha eesmärgiga jätta hankeleping välja käesoleva direktiivi reguleerimisalast või, kui see on asjakohane, direktiivi .../.../EL\* või direktiivi .../.../EL\*\* reguleerimisalast.*

---

\*

*Väljaannete talitus: palun sisestada dokumendis PE-CONS 74/13 sisalduva direktiivi number.*

\*\*

*Väljaannete talitus: palun sisestada dokumendis PE-CONS 73/13 sisalduva direktiivi number.*

2. Mitut tegevust hõlmava hankelepingu suhtes kohaldatakse eeskirju, mida kohaldatakse hankelepingu peamiseks eesmärgiks oleva tegevuse puhul.

■

3. **Kui** on tegemist **hankelepingutega, mille puhul** on objektiivselt võimatu kindlaks määrata, millise tegevuse jaoks on hankeleping peamiselt ette nähtud, **määratakse kohaldatavad eeskirjad kindlaks punktide a, b ja c kohaselt:**

- a) **hankeleping sõlmitakse direktiivi .../.../EL\* kohaselt, kui üht tegevustest, mille jaoks hankeleping on ette nähtud, reguleeritakse käesoleva direktiiviga, ja teist direktiiviga .../.../EL\*;**
- b) **hankeleping sõlmitakse käesoleva direktiivi kohaselt, kui üht tegevustest, mille jaoks hankeleping on ette nähtud, reguleeritakse käesoleva direktiiviga, ja teist direktiiviga .../.../EL\*\*;**
- c) **hankeleping sõlmitakse käesoleva direktiivi kohaselt, kui üht tegevustest, mille jaoks hankeleping on ette nähtud, reguleeritakse käesoleva direktiiviga, ja teist ei reguleerita ei käesoleva direktiiviga ■, direktiiviga .../.../EL\* ega direktiiviga .../.../EL\*\*.** ■

\*

**Väljaannete talitus: palun sisestada dokumendis PE-CONS 74/13 sisalduva direktiivi number.**

\*\*

**Väljaannete talitus: palun sisestada dokumendis PE-CONS 75/13 sisalduva direktiivi number.**

## ***II PEATÜKK***

### ***Tegevused***

#### ***Artikkel 7***

#### ***Üldsätted***

***Artiklite 8, 9 ja 10 kohaldamisel tähendab „tarnimine ” tootmist, hulgimüüki ja jaemüüki.***

***Gaasi tootmine ammutamise teel kuulub siiski artikli 14 kohaldamisalasse.***

#### **Artikkel 8**

#### **Gaas ja soojusenergia**

1. Gaasi ja soojusenergia puhul kohaldatakse käesolevat direktiivi järgmiste tegevuste suhtes:
  - a) selliste püsivõrkude pakkumine või käitamine, mille eesmärk on pakkuda avalikkusele gaasi või soojusenergia tootmise, transpordi või jaotamisega seotud teenust;
  - b) gaasi või soojusenergia tarnimine sellistesse võrkudesse.

2. Kui võrgustiku sektori hankija, kes ei ole avaliku sektori hankija, varustab üldkasutatavat teenust osutavaid püsivõrke gaasi või soojusenergiaga, ei käsitata seda asjakohase tegevusena lõike 1 tähenduses, kui kõik järgmised tingimused on täidetud:

a) ***nimetatud*** võrgustiku sektori hankija ***gaasi või soojusenergia tootmine on muu kui käesoleva artikli lõikes 1 või artiklites 9–11 osutatud tegevuse vältimatuks tagajärjeks;***

**I**

- b) üldkasutatavate võrkude varustamise eesmärk on ainult kõnealuse toodangu majanduslik ekspuaterimine ja see ei ületa 20 % võrgustiku sektori hankija käibest, võttes arvesse kolme eelneva aasta, sh käesoleva aasta keskmist.



## Artikkel 9

### Elektrienergia

1. Elektrienergia puhul kohaldatakse käesolevat direktiivi järgmiste tegevuste suhtes:
  - a) selliste püsivõrkude pakkumine või käitamine, mille eesmärk on pakkuda avalikkusele elektrienergia tootmise, transpordi või jaotamisega seotud teenust;
  - b) elektrienergia tarnimine sellistesse võrkudesse.
2. Kui võrgustiku sektori hankija, kes ei ole avaliku sektori hankija, varustab üldkasutatavat teenust osutavaid püsivõrke elektrienergiaga, ei käsitata seda asjakohase tegevusena lõike 1 tähenduses, kui kõik järgmised tingimused on täidetud:
  - a) nimetatud võrgustiku sektori hankija elektrienergia tootmine toimub seetõttu, et selle tarbimine on vajalik muu kui käesoleva artikli lõikes 1 või artiklites 8, 10 ja 11 hõlmatud tegevuse teostamiseks;
  - b) üldkasutatavate võrkude varustamine sõltub ainult võrgustiku sektori hankija omatarbimisest ega ole ületanud 30 % võrgustiku sektori hankija summaarsest energiatootmisest, võttes arvesse kolme eelneva aasta, sh käesoleva aasta keskmist.

## Artikkel 10

### Vesi

1. Veega seoses kohaldatakse käesolevat direktiivi järgmiste tegevuste suhtes:
  - a) niisuguste püsivõrkude pakkumine või käitamine, mille eesmärgiks on pakkuda avalikkusele joogivee tootmise, transpordi või jaotamisega seotud teenust;
  - b) joogivee tarnimine sellistesse võrkudesse.
2. Käesolevat direktiivi kohaldatakse ka selliste hankelepingute või ideekonkursside suhtes, mida sõlmivad või korraldavad lõikes 1 osutatud tegevusi teostavad võrgustiku sektori hankijad ja mis on seotud ühe järgmise elemendiga:
  - a) vesiehitusprojektid, niisutus või maakuivendus, tingimusel et joogiveetarne moodustab üle 20 % nimetatud projektide, niisutus- või kuivendustööde käigus saadava vee kogumahust;
  - b) reovee ärajuhtimine ja töötlemine.

3. Kui muu võrgustiku sektori hankija kui avaliku sektori hankija varustab üldkasutatavat teenust osutavaid püsivõrke joogiveega, ei käsitata seda asjakohase tegevusena lõike 1 tähenduses, kui kõik järgmised tingimused on täidetud:
- a) nimetatud võrgustiku sektori hankija joogivee tootmine toimub seetõttu, et selle joogivee tarbimine on vajalik muu kui artiklites 8–11 hõlmatud tegevuse teostamiseks;
  - b) üldkasutatavate võrkude varustamine sõltub ainult võrgustiku sektori hankija omatarbimisest ega ole ületanud 30 % võrgustiku sektori hankija summaarsest joogivee tootmisest, võttes arvesse kolme eelneva aasta, sh jooksva aasta keskmist.

## Artikkel 11

### Transporditeenused

Käesolevat direktiivi kohaldatakse tegevuste suhtes, mis on seotud võrgustike käitamise või avalikkusele transporditeenuse pakkumisega rongiga, automaatsüsteemidega, trammiga, trollibussiga, bussiga või köisteedel.

Transporditeenuste puhul loetakse võrgustiku olemasoluks seda, kui teenust osutatakse vastavalt liikmesriigi pädeva asutuse kehtestatud tegevustingimustele, nagu näiteks teenindusmarsruutide tingimused, pakutav läbilaskevõime või teenindussagedus.

## Artikkel 12

### Sadamad ja lennuväljad

Käesolevat direktiivi kohaldatakse selliste tegevuste suhtes, mis on seotud geograafilise piirkonna kasutamisega lennuvälja- ja meresadamateenuste või siseveekogude sadamateenuste või muude terminaliteenuste osutamiseks ettevõtjatele, kes teevad vedusid õhu-, mere- või siseveeteede kaudu.

Artikkel 13  
Postiteenused

1. Käesolevat direktiivi kohaldatakse selliste tegevuste suhtes, mis on seotud järgneva osutamisega:
  - a) postiteenused;
  - b) muud kui postiteenused, kui selliseid teenuseid osutab üksus, kes pakub ka postiteenuseid käesoleva artikli lõike 2 punkti b tähenduses, ning kui artikli 34 lõikes 1 sätestatud tingimused ei ole täidetud käesoleva artikli lõike 2 punkti b alla kuuluvate teenuste puhul.
2. Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 97/67/EÜ<sup>1</sup> kohaldamist piiramata kasutatakse käesolevas artiklis järgmisi mõisteid:
  - a) „postisaadetis” – igasuguse kaaluga aadressiga saadetis valmiskujul, milles teda edasi toimetatakse. Lisaks kirjadele võivad postisaadetiste hulka kuuluda näiteks raamatud, kataloogid, ajalehed, perioodikaväljaanded ja igasuguse kaaluga postipakid, mis sisaldavad kaubandusliku väärtusega või väärtuseta asju;
  - b) „postiteenused” – teenused, mis koosnevad postisaadetiste kogumisest, sortimisest, sihitamisest ja kättetoimetamisest. See hõlmab nii vastavalt direktiivile 97/67/EÜ kehtestatud universaalteenuse reguleerimisalasse kuuluvaid teenuseid kui ka sellest välja jäävaid teenuseid;

---

<sup>1</sup> Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. detsembri 1997. aasta direktiiv 97/67/EÜ ühenduse postiteenuste siseturu arengut ja teenuse kvaliteedi parandamist käsitlevate ühiseeskirjade kohta (EÜT L 15, 21.1.19103, lk 1).

- c) „muud teenused kui postiteenused” – teenused, mida osutatakse järgmistes valdkondades:
- i) postiteenistuse korraldamise teenused (teenused, mis eelnevad ja järgnevad lähetamisele, sealhulgas „postiruumi töö korraldamise teenused”);
  - ii) teenused, mis on seotud postisaadetistega, mis ei ole hõlmatud punktiga a, nagu aadressita otsepostituse saadetised.

#### Artikkel 14

Nafta ja gaasi ammutamine ning söe ja teiste tahkekütuste leiukohtade uuringud või kaevandamine

Käesolevat direktiivi ei kohaldata selliste tegevuste suhtes, mis on seotud geograafilise piirkonna kasutamisega, mille eesmärk on:

- a) nafta või gaasi ammutamine;
- b) söe või muude tahkekütuste uuringud ja kaevandamine.

### III PEATÜKK Reguleerimisala

#### 1. *jagu* PIIRMÄÄRAD

##### Artikkel 15 Piirmäärad

Välja arvatud juhud, kus piirmäärad on välistatud artiklite 18–23 või artikli 34 kohaselt, kohaldatakse käesolevat direktiivi seoses asjaomase tegevuse teostamisega selliste riigihangete suhtes, mille maksumus käibemaksuta vastab hinnanguliselt vähemalt järgmistele piirmääradele või ületab neid:

- a) 414 000 eurot asjade ja teenuste hankelepingute ning ideekonkursside puhul;
- b) 5 186 000 eurot ehitustööde hankelepingute puhul;
- c) 1 000 000 eurot XVII lisas loetletud sotsiaalteenuste ja muude eriteenuste hankelepingute puhul.

## Artikkel 16

### Hanke eeldatava maksumuse arvutamise meetodid

1. Hanke eeldatava maksumuse arvutamisel võetakse aluseks võrgustiku sektori hankija hinnangu kohaselt väljamakstav kogusumma käibemaksuta, arvestades sealhulgas hankelepingutega seotud mis tahes valikuvõimalusi ja uuendamisi, ***nagu on selgelt esitatud hankedokumentides.***

Kui võrgustiku sektori hankija näeb ette auhindu või makseid taotlejatele või pakkujatele, võtab ta need arvesse hanke eeldatava maksumuse arvutamisel.

2. ***Kui võrgustiku sektori hankija koosneb mitmest eraldi tegutsevast üksusest, võetakse arvesse kõigi nende üksuste riigihangete eeldavat kogumaksumust.***

***Olenemata esimesest lõigust, kui eraldi tegutsev üksus on sõltumatult vastutav oma riigihanke või selle teatavate kategooriate eest, võib maksumust hinnata kõnealuse üksuse tasandil.***

3. Hanke eeldatava maksumuse arvutamise meetodi valik ei tohi olla seotud kavatsusega jätta hankeleping käesoleva direktiivi reguleerimisalast välja. ■ Üksikhanget ■ ei jaotata seega osadeks selliselt, et hoitakse ära selle kuulumine käesoleva direktiivi reguleerimisalasse, välja arvatud juhul, kui see ei ole objektiivsetel põhjustel õigustatud.



4. Kõnealune hinnang peab kehtima ***hanketeate*** saatmise hetkel või kui hanketeate saatmist ei ole ette nähtud, siis hetkel, kui võrgustiku sektori hankija alustab hankemenetlust, ***näiteks võttes, kui see on asjakohane, riigihankega seoses ühendust ettevõtjatega.***
5. Raamlepingu ja dünaamiliste hankesüsteemide puhul on arvestatavaks maksumuseks raamlepingu kogu kehtivusaja või hankesüsteemi kogu kasutusaja jooksul sõlmitavate kõigi hankelepingute suurim eeldatav kogumaksumus käibemaksuta.
6. Innovatsioonipartnerluste puhul vastab arvessevõetav maksumus kavandatava partnerluse kõigis etappides aset leidva teadus- ja arendustegevuse ning samuti kavandatava partnerluse lõpus välja arendatavate ja tarnitavate asjade, teenuste või ehitustööde maksimaalsele eeldatavale maksumusele käibemaksuta.
7. Artikli 15 kohaldamisel arvestavad võrgustiku sektori hankijad ehitustööde hankelepingu eeldatava maksumuse sisse ehitustööde kulud ja võrgustiku sektori hankija poolt töövõtjale kättesaadavaks tehtavate kõigi asjade ja teenuste maksumuse, kui need on vajalikud ehitustööde tegemiseks.

8. Kui **kavandatava** ehitustöö või teenuse tulemuseks võib olla hankelepingute sõlmimine **■** eraldi osadena, võetakse arvesse kõigi selliste osade eeldatavat kogumaksumust.

Kui osade kogumaksumus on võrdne artiklis 15 sätestatud piirmääraga või sellest suurem, kohaldatakse käesolevat direktiivi iga osa suhtes.

9. Kui sarnaste asjade riigihanke tulemuseks võib olla hankelepingute sõlmimine **■** eraldi osadena, tuleb artikli 15 punktide b ja c kohaldamisel arvestada kõigi selliste osade eeldatavat kogumaksumust.

Kui osade kogumaksumus on võrdne artiklis 15 sätestatud piirmääraga või sellest suurem, kohaldatakse käesolevat direktiivi iga osa suhtes.

10. **Olenemata lõigetest 8 ja 9 võivad** võrgustiku sektori **hankijad** üksikute osade suhtes hankelepinguid sõlmides jätta käesolevas direktiivis sätestatud menetlused kohaldamata, kui asjaomase osa eeldatav maksumus käibemaksuta jääb asjade või teenuste puhul alla 80 000 euro ja ehitustööde puhul alla 1 miljoni euro. Selliste osade kogumaksumus, mille jaoks sõlmitud hankelepingute suhtes ei kohaldata käesolevat direktiivi, ei tohi siiski ületada 20 % kavandatava ehitustöö, samalaadsete asjade või teenuste riigihanke kõikide osade kogumaksumusest.

11. Asjade või teenuste hankelepingute puhul, mis on olemuselt regulaarsed või mida kavatsetakse teatava aja jooksul uuendada, võetakse hankelepingu eeldatava maksumuse arvutamisel aluseks:
- a) kas eelnenud 12 kuu või eelarveaasta jooksul sõlmitud samalaadsete järjestikuste hankelepingute tegelik kogumaksumus, mida on võimaluse korral kohandatud esialgse hankelepingu sõlmimisele järgneva 12 kuu jooksul toimuvate muutustega koguses või maksumuses,
  - b) või esimesele tarnele järgnenud kaheteistkümne kuu või finantsaasta jooksul, kui see on pikem kui kaksteist kuud, sõlmitud järjestikuste hankelepingute eeldatav kogumaksumus.
12. Asjade hankelepingute puhul, mis on seotud toodete liisimise, rentimise, laenutamise või ostuga järelmaksu teel, võetakse hankelepingu eeldatava maksumuse arvutamisel aluseks:
- a) tähtajaliste hankelepingute puhul, kus tähtaeg on kuni kaksteist kuud, selle hankelepingu eeldatav kogumaksumus kogu hankelepingu tähtaja jooksul või kui tähtaeg on pikem kui kaksteist kuud, selle hankelepingu kogumaksumus, kaasa arvatud selle eeldatav jääkmaksumus;
  - b) tähtajatute hankelepingute puhul või hankelepingute puhul, mille kehtivusaega ei ole võimalik määratlada, igakuine maksumus korrutatuna 48ga.

13. Teenuste hankelepingute puhul tuleb hankelepingu eeldatava maksumuse arvutamisel vajaduse korral aluseks võtta järgmine:
- a) kindlustusteenused: makstav kindlustusmakse ja muud tasud;
  - b) panga- ja muud finantsteenused: teenustasud, makstavad vahendustasud, intress ja muud tasud;
  - c) projekteerimislepingud: teenustasud, makstavad vahendustasud ja muud tasud.
14. Teenuste hankelepingute puhul, milles ei täpsustata koguhinda, võetakse hankelepingu eeldatava maksumuse arvutamisel aluseks:
- a) selliste tähtajaliste hankelepingute puhul, mille kehtivusaeg on 48 kuud või lühem: kogumaksumus hankelepingu kehtivusaja jooksul;
  - b) tähtajatute hankelepingute või selliste hankelepingute puhul, mille kehtivusaeg on üle 48 kuu: igakuine maksumus korrutatuna 48ga.

## Artikkel 17

### Piirmäärade läbivaatamine

1. Komisjon kontrollib iga kahe aasta tagant alates 30. juunist **2013**, kas artikli 15 esimese lõigu punktides a ja b kehtestatud piirmäärad vastavad Maailma Kaubandusorganisatsiooni riigihankelepingus (edaspidi „WTO riigihankeleping”) sätestatud piirmääradele, ja vaatab need vajaduse korral kooskõlas käesoleva artikliga läbi.

Vastavalt WTO riigihankelepingu kohasele arvutamismeetodile võtab komisjon kõnealuste piirmäärade väärtuste arvutamisel aluseks Rahvusvahelise Valuutafondi arvestusühikutes (SDR) väljendatud euro keskmise päevakursi 24 kuu pikkuse ajavahemiku jooksul, mis lõpeb 1. jaanuaril jõustuvale läbivaatamisele eelnevaks 31. augustiks. Sel viisil läbivaadatud piirmäärade väärtus ümardatakse vajaduse korral lähima tuhande euronit allapoole, et tagada WTO riigihankelepingus sätestatud ja SDRides väljendatud kehtivate piirmäärade järgimine.

2. Iga kahe aasta tagant alates 1. jaanuarist 2014 määrab komisjon kindlaks artikli 15 esimese lõigu punktides a ja b osutatud ja käesoleva artikli lõike 1 kohaselt läbivaadatud piirmäärade väärtused liikmesriikidele, mille rahaühik ei ole euro.

Samal ajal määrab komisjon kindlaks artikli 15 esimese lõigu punktis c osutatud piirmäära väärtuse liikmesriikidele, mille rahaühik ei ole euro.

Vastavalt WTO riigihankelepingu kohasele arvutusmeetodile võetakse nende väärtuste arvutamisel aluseks kõnealuste omavääringute keskmine päevakurss, mis vastab eurodes väljendatud kohaldatavatele piirmääradele 24 kuu pikkuse ajavahemiku jooksul, mis lõpeb 1. jaanuaril toimuvale piirmäärade muutmisele eelneval 31. augustil.

3. Komisjon avaldab lõikes 1 osutatud muudetud piirmäärad, nende vastavad väärtused ***lõike 2 esimeses lõigus*** osutatud riikide vääringus ***ja lõike 2 teise lõigu kohaselt kindlaks määratud väärtuse Euroopa Liidu Teatajas*** nende muutmisele järgneva novembrikuu alguses.

4. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 103 vastu delegeeritud õigusakte, et kohandada käesoleva artikli lõike 1 teises lõigus osutatud meetodit WTO riigihankelepingus sätestatud meetodi muudatustega seoses artikli 15 esimese lõigu punktides a ja b osutatud piirmäärade muutmisega ning käesoleva artikli lõikes 2 osutatud, liikmesriikide, mille rahaühik ei ole euro, omavääringu vastava väärtuse kindlaksmääramisega.

Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 103 vastu delegeeritud õigusakte, et vajaduse korral muuta artikli 15 esimese lõigu punktides a ja b osutatud piirmäärasid.

5. Kui on vaja muuta artikli 15 esimese lõigu punktides a ja b osutatud piirmäärasid ja ajalised piirangud ei võimalda kasutada artikliga 103 ette nähtud menetlust, siis on tegemist eriti kiireloomulise vajadusega ja kohaldatakse käesoleva artikli lõike 4 teise lõigu kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktide suhtes artiklis 104 sätestatud menetlust.

## 2. jagu

Hankelepingute ja ideekonkursside erandid; erisätted riigihangete jaoks, mis sisaldavad kaitse- või julgeolekuaspekte

### 1. alajagu

Kõigi võrgustiku sektori hankijate suhtes kohaldatavad erandid ning vee- ja energeetikavaldkonnas kohaldatavad erandid

## Artikkel 18

Kolmandatele isikutele edasimüügi või rentimise eesmärgil sõlmitavad hankelepingud

1. Käesolevat direktiivi ei kohaldata selliste hankelepingute suhtes, mis on sõlmitud kolmandatele isikutele edasimüümise või rentimise eesmärgil, tingimusel et võrgustiku sektori hankijal ei ole kõnealuste hankelepingute eseme müümiseks või rentimiseks eri- või ainuõigusi ja teistel üksustel on õigus müüa või rentida võrgustiku sektori hankijaga samadel tingimustel.



2. Võrgustiku sektori hankijad teatavad **taotluse korral** komisjonile kõikidest toodete või tegevuste kategooriatest, mida nad peavad lõike 1 kohase erandi alla kuuluvaks. Komisjon võib teavitamise eesmärgil aeg-ajalt avaldada nende toodete ja tegevuste kategooriate loetelud *Euroopa Liidu Teatajas*, mida ta peab selle erandi alla kuuluvaks. Seejuures võtab komisjon arvesse kõiki delikaatseid ärilisi aspekte, millele võrgustiku sektori hankijad võivad teavet edastades tähelepanu juhtida.

#### Artikkel 19

Muul eesmärgil kui hõlmatud tegevuse teostamiseks või sellise tegevuse teostamiseks kolmandas riigis sõlmitavad hankelepingud ja korraldatavad ideekonkursid

1. Käesolevat direktiivi ei kohaldata hankelepingute suhtes, mille võrgustiku sektori hankijad sõlmivad muu kui artiklites 8–14 kirjeldatud tegevuse teostamise eesmärgil või niisuguseks tegevuseks kolmandas riigis ja mille tingimuste hulka ei kuulu liidus asuvate võrkude või geograafiliste piirkondade füüsiline kasutamine, samuti ei kohaldata seda kõnealusel eesmärgil korraldatavate ideekonkursside suhtes.

2. Võrgustiku sektori hankijad teavitavad komisjoni, *kui seda taotletakse*, mis tahes tegevusest, mida nad peavad lõike 1 kohase erandi alla kuuluvaks. Komisjon võib teavitamise eesmärgil aeg-ajalt avaldada nende tegevuste kategooriate loetelud *Euroopa Liidu Teatajas*, mida ta peab selle erandi alla kuuluvaks. Seejuures võtab komisjon arvesse kõiki delikaatseid ärilisi aspekte, millele võrgustiku sektori hankijad võivad teavet edastades tähelepanu juhtida.

I

## Artikkel 20

Rahvusvaheliste eeskirjade kohaselt sõlmitud hankelepingud ja korraldatud ideekonkursid

1. Käesolevat direktiivi ei kohaldata hankelepingute ja ideekonkursside suhtes, mille sõlmimisel või korraldamisel peab võrgustiku sektori hankija kohaldama käesolevas direktiivis sätestatud erinevat hankemenetlust, mis on kehtestatud mõnel järgmisel alusel:

- a) *rahvusvahelisest õigusest tulenevaid kohustusi loov õiguslik vahend, näiteks* rahvusvaheline leping, mis on sõlmitud kooskõlas aluslepingutega liikmesriigi ja ühe või mitme kolmanda riigi *või selle allpiirkonna* vahel ja mis hõlmab ehitustöid, asju või teenuseid, mis on ette nähtud teatava projekti ühiseks rakendamiseks või kasutamiseks *allakirjutanute poolt*;

■

- b) rahvusvaheline organisatsioon ■ .

*Liikmesriigid teatavad kõigist käesoleva lõike esimese lõigu punktis a osutatud õiguslikest vahenditest komisjonile, kes võib konsulteerida artiklis 105 osutatud hankelepingute nõuandekomiteega.*

2. *Käesolevat direktiivi ei kohaldata hankelepingute ega ideekonkursside suhtes, mille võrgustiku sektori hankija sõlmib hankelingu või korraldab selle sõlmimise kooskõlas* rahvusvahelise organisatsiooni või rahvusvahelise finantseerimisasutuse hankel-eeskirjadega, *kui asjaomaseid* hankelepinguid või ideekonkursside rahastab täielikult see organisatsioon või asutus; hankelingu või ideekonkursi puhul, mille *suuremat osa* kaasrahastab rahvusvaheline organisatsioon või rahvusvaheline finantseerimisasutus, lepivad lepingupooled kokku, milliseid hankemenetlusi kohaldada ■ .

3. *Artiklit 27 kohaldatakse kaitse- või julgeolekuaspekte sisaldavate hankelepingute ja ideekonkursside suhtes, mis on sõlmitud või korraldatud rahvusvaheliste eeskirjade kohaselt. Käesoleva artikli lõikeid 1 ja 2 ei kohaldata nimetatud lepingute ja ideekonkursside suhtes.*

#### Artikkel 21

##### Erandid teenuste hankelepingute puhul

Käesolevat direktiivi ei kohaldata selliste teenuste hankelepingute suhtes, mis hõlmavad järgmist:

- a) maa, olemasolevate ehitiste või muu kinnisvara või sellega seotud õiguste omandamine või rendilevõtmine mis tahes rahaliste vahenditega; ■
- b) vahekohtu- ja lepitamisteenused;
- c) *järgmised õigusteenused:*

- i) *kliendi õiguslik esindamine juristi poolt, nagu seda mõistet käsitatakse nõukogu direktiivi 77/249/EMÜ<sup>1</sup> artiklis 1:*
- *liikmesriigi, kolmanda riigi või rahvusvahelises vahekohtus või lepituskohtus läbiviidavates vahekohtu- või lepitusmenetlustes; või*
  - *liikmesriigi või kolmanda riigi kohtutes või ametiasutustes või rahvusvahelistes kohtutes või asutustes läbiviidavates kohtumenetlustes;*
- ii) *õigusnõustamine käesoleva punkti alapunktis i osutatud menetluste ettevalmistamisel või juhul, kui on konkreetsed märgid selle kohta, et suure tõenäosusega hakatakse asja, mida õigusnõustamine puudutab, sellistes menetlustes arutama, tingimusel et õigusnõu annab jurist direktiivi 77/249/EMÜ artikli 1 tähenduses;*
- iii) *notarite osutatavad dokumentide tõendamise ja autentimise teenused;*

---

<sup>1</sup> *Nõukogu 22. märtsi 1977. aasta direktiiv 77/249/EMÜ õigusteenuste osutamise vabaduse tulemuslikuma elluviimise kohta (EÜT L 78, 26.3.1977, lk 17).*

- iv) usaldusisikute või hooldajate osutatavad õigusteenused või muud õigusteenused, mida osutavad isikud, kelle on määranud asjaomase liikmesriigi kohus või kes on õigusaktidega määratud selliste kohtute järelevalve all konkreetseid ülesandeid täitma;*
- v) muud õigusteenused, mis on asjaomases liikmesriigis seotud (isegi harvadel juhtudel) riigivõimu teostamisega;*
- d) finantsteenused, mis on seotud väärtpaberite või muude finantsinstrumentide emiteerimise, müügi, ostu või võõrandamisega Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2004/39/EÜ<sup>1</sup> tähenduses, ning Euroopa Finantsstabiilsuse Fondiga ja Euroopa Stabiilsusmehhanismiga seotud toimingud;
- e) *laenud, mis on või ei ole seotud väärtpaberite või muude finantsinstrumentide emiteerimise, müügi, ostu või võõrandamisega;*

---

<sup>1</sup> Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. aprilli 2004. aasta direktiiv 2004/39/EÜ finantsinstrumentide turgude kohta, millega muudetakse nõukogu direktiive 85/611/EMÜ ja 93/6/EMÜ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2000/12/EÜ ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 93/22/EMÜ (ELT L 145, 30.4.2004, lk 1).

- f) töölepingud;
- g) avalik reisijateveoteenus raudteel või metroos;
- h) *tsiviilkaitse, kodanikukaitse ja ohu ennetusega seotud teenused, mida osutavad mittetulunduslikud organisatsioonid ja ühendused ning mis on kaetud järgmiste CPV koodidega: 75250000-3, 75251000-0, 75251100-1, 75251110-4, 75251120-7, 75252000-7, 75222000-8; 98113100-9 ja 85143000-3, välja arvatud patsiendi veo kiirabiteenused;*
- i) *audiovisuaalmeedia teenuste pakkuja või raadioringhäälinguorganisatsiooniga sõlmitavaid hanketingud, mis käsitlevad saateaga või saate pakkumist. Käesoleva punkti kohaldamisel käsitatakse mõistet „meediateenuse osutajad” samas tähenduses nagu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2010/13/EL<sup>1</sup> artikli 1 lõike 1 punktis d. Mõistet „saade” kasutatakse samas tähenduses kui direktiivi 2010/13/EL artikli 1 lõike 1 punktis b, kuid see hõlmab ka raadiosaateid ja raadiosaadete materjale. Käesoleva sätte kohaldamisel on mõistel „saatematerjal” sama tähendus nagu mõistel „saade”.*

---

<sup>1</sup> *Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. märtsi 2010. aasta direktiiv 2010/13/EL audiovisuaalmeedia teenuste osutamist käsitlevate liikmesriikide teatavate õigus- ja haldusnormide koordineerimise kohta (audiovisuaalmeedia teenuste direktiiv) (ELT L 95, 15.4.2010, lk 1).*

## *Artikkel 22*

### *Ainuõiguse alusel sõlmitavad teenuste hankelepingud*

***Käesolevat direktiivi ei kohaldata teenuste hankelepingute suhtes, mis sõlmitakse üksusega, kes on ise avaliku sektori hankija, või avaliku sektori hankijate ühendusega ainuõiguse alusel, mis on neile antud ELi toimimise lepingule vastava õigusnormide või avaldatud haldusnormiga.***

## Artikkel 23

Teatavate võrgustiku sektori hankijate sõlmitavad hankelepingud vee hankimiseks ja elektrienergia tarnimiseks või elektrienergia tootmiseks vajalike kütuste tarnimiseks

Käesolevat direktiivi ei kohaldata:

- a) vee hankimise lepingute suhtes, kui need sõlmivad võrgustiku sektori hankijad, kes osalevad ühes või mõlemas joogiveega seotud tegevuses, millele on osutatud artikli 10 lõikes 1;
- b) selliste hankelepingute suhtes, mille on sõlminud ise energeetikavaldkonnas tegutsevad võrgustiku sektori hankijad, kes tegelevad artikli 8 lõikes 1, artikli 9 lõikes 1 või artiklis 14 osutatud tegevusega, tarnides:



- i) energiat;
- ii) energia tootmiseks vajalikke kütuseid.

## 2 alajagu

### *Kaitse- või julgeolekuaspektiga seotud riigihanked*

#### Artikkel 24

#### *Kaitse ja julgeolek*

1. *Seoses kaitse ja julgeoleku valdkonnas sõlmitavate hankelepingute või korraldatavate ideekonkurssidega ei kohaldata käesolevat direktiivi järgmise suhtes:*  
**I**
  - a) *direktiivi 2009/81/EÜ reguleerimisalasse kuuluvad hankelepingud;*
  - b) *hankelepingud, mis vastavalt direktiivi 2009/81/EÜ artiklitele 8, 12 ja 13 ei kuulu nimetatud direktiivi reguleerimisalasse.*
2. *Käesolevat direktiivi ei kohaldata hankelepingute ja ideekonkursside suhtes, mille suhtes ei ole lõike 1 alusel tehtud muul viisil erandit, kuivõrd liikmesriigi oluliste julgeolekuhuvide kaitset ei ole võimalik tagada vähem sekkuvate meetmetega, näiteks kehtestades nõuded eesmärgiga kaitsta võrgustiku sektori hankija poolt käesoleva direktiivi kohaselt hankemenetluse jooksul esitatud teabe konfidentsiaalsust.*

*Lisaks ning kooskõlas ELi toimimise lepingu artikli 346 lõike 1 punktiga a ei kohaldata käesolevat direktiivi hankelepingute ja ideekonkursside suhtes, mille suhtes ei ole juba tehtud erandit käesoleva artikli lõike 1 alusel, sel määral, mil käesoleva direktiivi kohaldamine kohustaks liikmesriiki andma teavet, mille avalikustamist ta peab oma oluliste julgeolekuhuvide vastaseks.*

3. *Kui riigihange ja hankelepingu või ideekonkursi täitmine on tunnistatud salajaseks või nendega peavad kaasnema erilised julgeolekumeetmed kooskõlas liikmesriigis kehtivate õigus- ja haldusnormidega, siis käesolevat direktiivi ei kohaldata, tingimusel et liikmesriik on kindlaks teinud, et asjaomaseid olulisi huve ei ole võimalik tagada vähem sekkuvate meetmetega, näiteks lõike 2 esimeses lõigus osutatud meetmetega.*

#### *Artikkel 25*

*Sama tegevust hõlmav segahange, millega kaasnevad kaitse- või julgeolekuaspektid*

1. *Sama tegevust hõlmavate segalepingute puhul, mille esemeks on käesoleva direktiiviga hõlmatud riigihange ning ELi toimimise lepingu artikliga 346 või direktiivi 2009/81/EÜ hõlmatud riigihange või muud elemendid, kohaldatakse käesolevat artiklit.*
2. *Kui asjaomase hankelepingu eri osasid on objektiivselt võimalik lahutada, võib võrgustiku sektori hankija teha otsuse sõlmida eri osade kohta eraldi hankelepingud või sõlmida ühtne hankeleping.*

*Kui võrgustiku sektori hankija otsustab sõlmida eri osade kohta eraldi hankelepingud, otsustatakse see, millist õiguskorda iga sellise eraldi hankelepingu suhtes kohaldada, asjaomase eraldi osa omaduste põhjal.*

*Kui võrgustiku sektori hankija otsustab sõlmida ühtse hankelepingu, kohaldatakse järgmisi kriteeriume, et määrata kindlaks kohaldatav õiguskord:*

- a) kui asjaomase hankelepingu osa on hõlmatud ELi toimimise lepingu artikliga 346, võib hankelepingu sõlmida ilma käesolevat direktiivi kohaldamata, tingimusel et ühtse hankelepingu sõlmimine on objektiivselt põhjendatud;*
- b) kui asjaomase hankelepingu osa on hõlmatud direktiiviga 2009/81/EÜ, võib hankelepingu sõlmida kooskõlas nimetatud direktiiviga, tingimusel et ühtse hankelepingu sõlmimine on objektiivselt põhjendatud. Käesolev punkt ei piira nimetatud direktiiviga sätestatud piirmäärade ja erandite kohaldamist.*

*Otsust sõlmida ühtne hankeleping ei tohi siiski teha selleks, et arvata hankelepingud välja kas käesoleva direktiivi või direktiivi 2009/81/EÜ kohaldamisalast.*

3. *Segalepingute suhtes, mille puhul võiks kohaldada nii lõike 2 kolmanda lõigu punkti a kui ka b, kohaldatakse nimetatud lõigu punkti a.*
4. *Kui asjaomase hankelepingu eri osasid ei ole objektiivselt võimalik lahutada, võib hankelepingu sõlmida ilma käesolevat direktiivi kohaldamata, kui see sisaldab elemente, mille suhtes kohaldatakse ELi toimimise lepingu artiklit 346; muul juhul võib hankelepingu sõlmida kooskõlas direktiiviga 2009/81/EÜ.*

#### *Artikkel 26*

*Mitut tegevust hõlmavad riigihanked, millega kaasnevad kaitse- või julgeolekuaspektid*

1. *Hankelepingute puhul, mis on kavandatud hõlmama mitut tegevust, võib võrgustiku sektori hankija teha otsuse sõlmida eri tegevuste kohta eraldi hankelepingud või ühtse hankelepingu. Kui võrgustiku sektori hankija otsustab sõlmida eri osade kohta eraldi hankelepingud, otsustatakse see, millist õiguskorda iga sellise eraldi hankelepingu suhtes kohaldada, asjaomase eraldi tegevuse omaduste põhjal.*

*Kui võrgustiku sektori hankija otsustab sõlmida ühtse hankelepingu, kohaldatakse käesoleva artikli lõiget 2. Valikut, kas sõlmida ühtne hankeleping või mitu eraldi hankelepingut, ei tohi teha eesmärgiga jätta hankeleping või hankelepingud välja käesoleva direktiivi reguleerimisalast või direktiivi 2009/81/EÜ reguleerimisalast.*

2. *Hankelepingute puhul, mis on kavandatud hõlmama mõnda käesoleva direktiiviga reguleeritavat tegevust ja teist tegevust:*

a) *mille suhtes kohaldatakse direktiivi 2009/81/EÜ või*

b) *mis on hõlmatud Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 346,*

*võib esimese lõigu punktis a osutatud juhtudel hankelepingu sõlmida vastavalt direktiivile 2009/81/EÜ ning punktis b osutatud juhtudel hankelepingu sõlmida ilma käesolevat direktiivi kohaldamata. Käesolev lõik ei piira direktiiviga 2009/81/EÜ sätestatud piirmäärade ja erandite kohaldamist.*

*Esimese lõigu punktis a sätestatud hankelepinguid, mis lisaks hõlmavad Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 346 hõlmatud riigihankeid või muid elemente, võib sõlmida käesolevat direktiivi kohaldamata.*

*Esimese ja teise lõigu kohaldamise tingimuseks on siiski see, et ühtse hankelepingu sõlmimine on objektiivsetel põhjustel õigustatud ning et otsust sõlmida ühtne hankeleping ei tehta eesmärgiga arvata hankelepingud välja käesoleva direktiivi kohaldamisest.*

## *Artikkel 27*

*Kaitse- ja julgeolekuaspekte sisaldavad hankelepingud ja ideekonkursid, mis on sõlmitud või korraldatud rahvusvaheliste eeskirjade kohaselt*

1. *Käesolevat direktiivi ei kohaldata selliste kaitse- või julgeolekuaspekte sisaldavate hankelepingute ja ideekonkursside suhtes, mille sõlmimisel või korraldamisel võrgustiku sektori hankija peab kohaldama käesoleva direktiiviga kaetust erinevat hankemenetlust, mis on kehtestatud mõnel järgmisel alusel:*
  - a) *rahvusvaheline leping või kokkulepe, mis on sõlmitud liikmesriigi ja ühe või mitme kolmanda riigi või selle allpiirkonna vahel aluslepingute kohaselt ja mis hõlmab ehitustöid, asju või teenuseid, mis on ette nähtud teatava projekti ühiseks rakendamiseks või kasutamiseks allakirjutanute poolt;*
  - b) *sõjaväeüksuste paigutamist käsitlev rahvusvaheline leping või kokkulepe, mis on seotud liikmesriigi või kolmanda riigi ettevõtjaga;*
  - c) *rahvusvaheline organisatsioon.*

*Kõigist käesoleva lõike esimese lõigu punktis a osutatud lepingutest või kokkulepetest teatatakse komisjonile, kes võib konsulteerida artiklis 105 osutatud riigihankelepingute nõuandekomiteega.*

2. *Käesolevat direktiivi ei kohaldata selliste kaitse- või julgeolekuaspekte sisaldavate hankelepingute ega ideekonkursside suhtes, mille puhul võrgustiku sektori hankija sõlmib hankelepingu kooskõlas rahvusvahelise organisatsiooni või rahvusvahelise finantseerimisasutuse hanke-eeskirjadega, kui asjaomaseid hankelepinguid või ideekonkursside rahastab täielikult see organisatsioon või asutus. Hankelepingu või ideekonkursi puhul, mille suuremat osa kaasrahastab rahvusvaheline organisatsioon või rahvusvaheline finantseerimisasutus, lepivad lepingupooled kokku, milliseid hankemenetlusi kohaldada.*

### *3. alajagu*

*Erisuhted (koostöö, sidusettevõtted ja ühisettevõtted)*

#### *Artikkel 28*

*Avaliku sektori hankijate vahelised hankelepingud*

1. *Hankeleping, mille avaliku sektori hankija on sõlminud mõne teise avalik-õigusliku või eraõigusliku juriidilise isikuga, jääb käesoleva direktiivi reguleerimisalast välja, kui on täidetud kõik järgmised tingimused:*
- a) *avaliku sektori hankija teostab asjaomase juriidilise isiku üle kontrolli, mis sarnaneb kontrolliga, mida ta teostab oma osakondade üle;*

- b) üle 80 % asjaomase kontrollitava juriidilise isiku tegevusest on selliste ülesannete täitmine, mille talle on andnud kontrolliv avaliku sektori hankija või selle avaliku sektori hankija kontrollitav muu juriidiline isik;*
- c) kontrollitaval juriidilisel isikul puudub otsene erakapitali osalus, välja arvatud kontrolliõiguseta ja mitteblokeerivad erakapitali osaluse vormid, mis on kooskõlas aluslepingutega nõutavate siseriiklike õigusaktidega ja mille puhul ei avaldata kontrollitavale juriidilisele isikule otsustavat mõju.*

*Esimese lõigu punkti a mõistes teostab avaliku sektori hankija juriidilise isiku üle kontrolli, mis sarnaneb kontrolliga, mida ta teostab oma osakondade üle esimese lõigu alapunkti a tähenduses, kui ta avaldab otsustavat mõju kontrollitava juriidilise isiku strateegilistele eesmärkidele ja olulistele otsustele. Kontrolli võib teostada ka muu juriidiline isik, keda ennast kontrollib avaliku sektori hankija samal viisil.*

- 2. Lõiget 1 kohaldatakse ka siis, kui kontrollitav isik, kes on avaliku sektori hankija, sõlmib hankelepingu teda kontrolliva avaliku sektori hankijaga või muu sama avaliku sektori hankija poolt kontrollitava juriidilise isikuga, tingimusel et sellel juriidilisel isikul, kellega sõlmitakse hankeleping, puudub otsene erakapitali osalus, välja arvatud siseriikliku õiguse sätetega ettenähtud kontrolliõiguseta ja mitteblokeerivad erakapitali osaluse vormid, mis on kooskõlas aluslepingutega nõutavate õigusaktidega ja mille puhul ei avaldata kontrollitavale juriidilisele isikule otsustavat mõju.*



3. *Avaliku sektori hankija, kes ei teosta kontrolli avalik-õigusliku või eraõigusliku juriidilise isiku üle lõike 1 tähenduses, võib siiski käesolevat direktiivi kohaldamata sõlmida hankilepingu sellise juriidilise isikuga ■ , kui täidetud on kõik järgmised tingimused:*
- a) *avaliku sektori hankija teostab ühiselt koos teiste avaliku sektori hankijatega asjaomase juriidilise isiku üle kontrolli, mis sarnaneb kontrolliga, mida nad teostavad oma osakondade üle;*
  - b) *üle 80 % asjaomase juriidilise isiku tegevusest on selliste ülesannete täitmine, mille talle on usaldanud kontrolliv avaliku sektori hankija või sama avaliku sektori hankija poolt kontrollitav muu juriidiline isik; ja*
  - c) *kontrollitaval juriidilisel isikul puudub otsene erakapitali osalus, välja arvatud kontrolliõiguseta ja mitteblokeerivad erakapitali osaluse vormid, mis on kooskõlas aluslepingutega nõutavate siseriiklike õigusaktidega ja mille puhul ei avaldata kontrollitavale juriidilisele isikule otsustavat mõju.*

***Esimese lõigu punkti a tähenduses kontrollivad avaliku sektori hankijad juriidilist isikut ühiselt juhul, kui on täidetud kõik järgmised tingimused:***

- i) kontrollitava juriidilise isiku otsuseid tegevad organid koosnevad kõigi osalevate avaliku sektori hankijate esindajatest. ***Esindaja võib esindada mitut või kõiki osalevaid avaliku sektori hankijaid;***
- ii) kõnealused avaliku sektori hankijad saavad ühiselt avaldada otsustavat mõju kontrollitava juriidilise isiku strateegilistele eesmärkidele ja olulistele otsustele; ja
- iii) kontrollitav juriidiline ***isik*** ei lähtu huvidest, mis on ***vastuolus kontrollivate avaliku sektori hankijate*** huvidega ■ .

■

- 4. Ainult kahe või enama avaliku sektori hankija vahel sõlmitud ***hankeleping ei kuulu käesoleva*** direktiivi reguleerimisalasse, kui on täidetud kõik järgmised tingimused:

- a) ***hankeleping*** kehtestab osalevate avaliku sektori hankijate vahelise koostöö ***või rakendab seda eesmärgiga tagada, et nende osutatavaid avalikke teenuseid osutatakse oma ühiste eesmärkide täitmiseks;***

- b) *sellise koostöö tegemisel* juhindutakse *üksnes* avaliku huviga seotud kaalutlustest; ja
  - c) osalevate avaliku sektori hankijate *sellise koostööga seonduvast tegevusest toimub* *avatud turul alla 20 %*.
5. *Lõike 1 esimese lõigu punktis b, lõike 3 esimese lõigu punktis b ja lõike 4 punktis c osutatud tegevuse protsendimäära kindlakstegemisel võetakse arvesse asjaomase juriidilise isiku keskmist hankelepingu sõlmimisele eelnenud kolme aasta kogukäivet seoses teenuste, asjade ja ehitustöödega või muud sobivat alternatiivset tegevusepõhist elementi, näiteks kantud kulusid.*

*Kui asjaomase juriidilise isiku loomise või tegevuse alustamise kuupäeva või tegevuse ümberkorraldamise tõttu puuduvad andmed eelneva kolme aasta käibe kohta või alternatiivse tegevusepõhise elemendi, näiteks kulude kohta, või kui need ei ole enam asjakohased, siis piisab sellest, kui näidatakse, eelkõige majandustegevuse prognooside abil, et tegevuse mahu hindamine on usaldusväärne.*

## Artikkel 29

### Sidusettevõtjatega sõlmitud hankelepungud

1. Käesolevas artiklis tähendab „sidusettevõtja” mis tahes ettevõtjat, kelle raamatupidamise aastaaruanne on konsolideeritud võrgustiku sektori hankija aastaaruannetega vastavalt nõukogu direktiivi 2013/34/EÜ nõuetele.
2. **■** Direktiiviga **2013/34/EÜ hõlmamata** üksuste puhul tähendab „sidusettevõtja” mis tahes ettevõtjat, kes vastab järgmistele tingimustele:
  - a) tema üle võib võrgustiku sektori hankijal olla otsene või kaudne valitsev mõju;
  - b) tal võib olla valitsev mõju võrgustiku sektori hankija üle; **või**
  - c) tema ja võrgustiku sektori hankija üle on teisel ettevõtjal valitsev mõju tulenevalt omandiõigusest või finantsosalusest või teda reguleerivatest eeskirjadest.

***Käesoleva lõike kohaldamisel on mõistel „valitsev mõju” sama tähendus kui artikli 4 lõike 2 teises lõigus.***

3. Olenemata artiklist 28 ja tingimusel et käesoleva artikli lõikes 4 sätestatud tingimused on täidetud, ei kohaldata käesolevat direktiivi selliste hankelepingute suhtes:
  - a) mille võrgustiku sektori hankija sõlmib sidusettevõtjaga või
  - b) mille sõlmib ühisettevõtte, mille mitu võrgustiku sektori hankijat on loonud üksnes artiklites 8–14 kirjeldatud tegevuseks, ettevõtjaga, mis on ühe kõnealuse võrgustiku sektori hankija sidusettevõtja.
4. Lõiget 3 kohaldatakse:
  - a) teenuste hankelepingute suhtes, tingimusel et vähemalt 80 % selle sidusettevõtja eelneva kolme aasta keskmisest kogukäibest, ***võttes arvesse kõiki nimetatud ettevõtja osutatud*** teenuseid, on saadud teenuste osutamisest ***võrgustiku sektori hankijale või teistele*** temaga seotud ettevõtjatele;
  - b) asjade hankelepingute suhtes, tingimusel et vähemalt 80 % selle sidusettevõtja eelneva kolme aasta keskmisest kogukäibest, ***võttes arvesse kõiki nimetatud ettevõtja tarnitud asju***, on saadud asjade tarnimisest ***võrgustiku sektori hankijale või teistele*** temaga seotud ettevõtjatele;

- c) ehitustööde hankelepingle suhtes, tingimusel et vähemalt 80 % selle sidusettevõtja eelneva kolme aasta keskmisest kogukäibest, ***võttes arvesse kõiki nimetatud ettevõtja tehtud ehitustöid***, on saadud ehitustööde tegemisest ***võrgustiku sektori hankijale või teistele*** temaga seotud ettevõtjatele.
5. Kui sidusettevõtja loomise või tegevuse alustamise aja tõttu puuduvad andmed eelneva kolme aasta käibe kohta, siis piisab sellest, kui ettevõtja näitab eelkõige äriprognnooside abil, et lõike 4 punktides a, b või c osutatud käive on usaldusväärne.
6. Kui mitu võrgustiku sektori hankijaga seotud sidusettevõtjat, ***kes moodustavad koos ettevõtjate rühma***, osutavad ühesuguseid või sarnaseid teenuseid, tarnivad ühesuguseid või sarnaseid asju või teevad ühesuguseid või sarnaseid ehitustöid, siis arvutatakse nimetatud protsendimäärad kogukäibe põhjal, mis kõnealused sidusettevõtjad on teenuste osutamisest või ehitustööde tegemisest saanud.

### Artikkel 30

Ühisettevõtte või ühisettevõttesse kuuluva võrgustiku sektori hankijaga sõlmitavad hankelepingud

Olenemata artiklist 28 ja tingimusel et ühisettevõtte on loodud kõnealuse tegevuse teostamiseks vähemalt kolme aasta jooksul ja et ühisettevõtte asutamisdokumendis on sätestatud, et ühisettevõttesse kuuluvad võrgustiku sektori hankijad osalevad selles vähemalt samasuguse ajavahemiku jooksul, ei kohaldata käesolevat direktiivi hankelepingute suhtes, mille sõlmib:

- a) ühisettevõtte, mille mitu võrgustiku sektori hankijat on loonud üksnes artiklites 8–14 määratletud tegevuste sooritamiseks, ühega kõnealustest võrgustiku sektori hankijatest; või
- b) võrgustiku sektori hankija sellise ühisettevõttega, kuhu ta kuulub.

## Artikkel 31

### Teabe edastamine

Võrgustiku sektori hankijad esitavad komisjonile **taotluse korral** artikli 29 lõigete 2 ja 3 ning artikli 30 kohaldamisega seotud järgmised andmed:

- a) asjaomaste ettevõtjate või ühissettevõtete nimed;
- b) asjaomaste hankelepingute olemus ja maksumus;
- c) tõendusmaterjal, mida komisjon **■** peab vajalikuks tõendamaks, et suhe võrgustiku sektori hankija ja selle ettevõtja või ühissetevõtte vahel, kellega sõlmitakse hankelepingud, vastab artikli 29 või 30 nõuetele.

## 4. alajagu

### Eriolukorrad

## Artikkel 32

### Teadusuuringute ja arendustegevuse alased teenused

Käesolevat direktiivi kohaldatakse ainult selliste teadus- ja arendusteenuste hankelepingute suhtes, mis on kaetud CPV koodidega 73000000-2 – **73120000-9, 73300000-5, 73420000-2 ja 73430000-5**, tingimusel et mõlemad järgmised tingimused on täidetud:



- a) hankalepingust tuleneb kasu üksnes võrgustiku sektori hankijale tema enda tegevuse läbiviimiseks ning
- b) teenuse eest tasub täielikult võrgustiku sektori hankija.



### Artikkel 33

#### Erikorra alusel sõlmitavad hankalepingud

1. Ilma et see piiraks käesoleva direktiivi artikli 34 kohaldamist, tagavad Austria Vabariik ja Saksamaa Liitvabariik volitamistingimuste ja muude asjakohaste meetmetega, et iga üksus, kes tegutseb komisjoni otsuses 2002/205/EÜ<sup>1</sup> ja komisjoni otsuses 2004/73/EÜ<sup>2</sup> osutatud sektorites:
  - a) järgib asjade, ehitustööde ja teenuste hankalepingute sõlmimisel mittediskrimineerimise ja konkurentsi põhimõtteid, eriti hankekavatsusi käsitleva eelteabe avaldamisel ettevõtjatele;

---

<sup>1</sup> Komisjoni 4. märtsi 2002. aasta otsus 2002/205/EÜ vastuseks Austria palvele, milles taotleti direktiivi 93/38/EMÜ artiklis 3 sätestatud erikorra kehtestamist (ELT L 68, 12.3.2002, lk 31).

<sup>2</sup> Komisjoni 15. jaanuari 2004. aasta otsus 2004/73/EÜ Saksamaa palve kohta, milles taotleti direktiivi 93/38/EMÜ artiklis 3 sätestatud erikorra kehtestamist (ELT L 16, 23.1.2004, lk 57).

- b) edastab komisjonile vastavalt komisjoni otsusega 93/327/EMÜ<sup>1</sup> ette nähtud tingimustele teabe nende sõlmitud hankelepingute kohta.
2. Ilma et see piiraks artikli 34 kohaldamist, tagab Ühendkuningriik volitamistingimuste ja muude asjakohaste meetmetega, et otsuses 97/367/EMÜ osutatud sektorites tegutsevad üksused kohaldavad käesoleva artikli lõike 1 punkte a ja b selliste hankelepingute suhtes, mis on sõlmitud kõnealuse tegevuse teostamiseks Põhja-Iirimaal.
3. Lõikeid 1 ja 2 ei kohaldata nafta ja gaasi leiukohtade uurimiseks sõlmitavate hankelepingute suhtes.

## 5. alajagu

Otseselt konkurentsile avatud tegevused ja nendega seotud menetlussätted

### Artikkel 34

Otseselt konkurentsile avatud tegevused

---

<sup>1</sup> Komisjoni 13. mai 1993. aasta otsus 93/327/EMÜ, millega määratletakse tingimused, mille alusel peavad nafta, gaasi, kivisöe ja muude tahkekütuste leiukohtade uurimiseks või nende tootmiseks geograafilisi piirkondi kasutavad tellijad edastama komisjonile teavet sõlmitavate lepingute kohta (EÜT L 129, 27.5.1993, lk 25).

1. Käesolevat direktiivi ei kohaldata artiklites 8–14 osutatud tegevuse võimaldamiseks ette nähtud hankelepingute suhtes, kui artikli 35 kohaselt taotluse esitanud liikmesriigil või võrgustiku sektori hankijal on võimalik näidata, et liikmesriigis, kus seda tegevust teostatakse, on see tegevus otseselt avatud konkurentsile turgudel, millele juurdepääs ei ole piiratud; ka ei kohaldata käesolevat direktiivi selliste ideekonkursside suhtes, mida korraldatakse sellise tegevuse teostamiseks kõnealuses geograafilises piirkonnas.  
***Asjaomane tegevus võib olla suurema sektori osa või sellega võidakse tegeleda üksnes asjaomase liikmesriigi teatavates osades. Selline käesoleva lõike esimeses lauses osutatud konkurentsi hindamine, mida tehakse komisjonile kättesaadava teabe alusel ja käesoleva direktiivi kohaldamise eesmärgil, ei piira konkurentsialaste õigusaktide kohaldamist. Sellise hindamise läbiviimisel võetakse arvesse kõnealuste tegevuste turgu ja geograafilist võrdlusturgu lõike 2 tähenduses.***

2. Käesoleva artikli lõike 1 kohaldamisel otsustatakse, kas tegevus on otseselt avatud konkurentsile, lähtudes kriteeriumidest, mis vastavad ELi toimimise lepingu konkurentsialastele sätetele. Kõnealused kriteeriumid võivad hõlmata asjaomaste asjade või teenuste omadusi, *nõudluse või pakkumise aspektis asendatavaks peetavate* alternatiivsete asjade või teenuste olemasolu, hindu ja mitme kõnealuseid asju tarniva või teenuseid osutava tarnija tegelikku või võimalikku kohalolekut turul.

Konkurentsile avatuse hindamiseks kasutatav geograafiline võrdlusturg hõlmab ala, kus asjaomased ettevõtjad tegelevad kaupade ja teenuste pakkumise ja nõudmisega ja kus konkurentsitingimused on piisavalt sarnased ning mida saab naaberaladest eristada eelkõige märgatavalt erinevate konkurentsitingimuste tõttu. Hindamisel võetakse eelkõige arvesse kõnealuste asjade või teenuste olemust ja omadusi, turutõkete või tarbijaeelistuste olemasolu, märgatavaid erinevusi võrreldes naaberturgude ettevõtjate turuosadega või olulisi hinnaerinevusi.

3. Käesoleva artikli lõike 1 kohaldamisel loetakse juurdepääsu turule mittepiiratuks, kui liikmesriik on rakendanud ja kohaldanud liidu õigusakte, mis on loetletud III lisas.

Kui esimese lõigu põhjal ei saa eeldada, et juurdepääs antud turule on vaba, on vaja tõendada, et juurdepääs kõnealusele turule on vaba nii *de facto* kui ka *de jure*.

#### Artikkel 35

##### Menetlus, millega tehakse kindlaks artikli 34 kohaldatavus

1. Kui liikmesriik või kui see on asjaomase liikmesriigi õigusaktidega ette nähtud, siis võrgustiku sektori hankija, leiab, et teatav tegevus on vastavalt artikli 34 lõigetele 2 ja 3 otseselt avatud konkurentsile piiramata juurdepääsuga turul, võib ta esitada ***komisjonile*** taotluse, et käesolevat direktiivi ei kohaldataks kõnealuse tegevuse teostamiseks sõlmitavate hankelepingle või korraldatavate ***idee***konkursside suhtes, ***lisades vajaduse korral seisukoha, mille on vastu võtnud sõltumatu siseriiklik ametiasutus, kes on pädev kõnealuse tegevuse valdkonnas. Sellised taotlused võivad puudutada tegevusi, mis on suurema sektori osaks või millega tegeletakse üksnes asjaomase liikmesriigi teatavates osades.***

***Asjaomane liikmesriik või võrgustiku sektori hankija teavitab komisjoni nimetatud taotluses kõigist asjakohastest faktidest ja eelkõige mis tahes õigus- või haldusnormist või kokkuleppest seoses artikli 34 lõikes 1 sätestatud tingimuste täitmisega.***

2. **Komisjon teavitab asjaomast liikmesriiki viivitamata, välja arvatud juhul, kui võrgustiku sektori hankija taotlusega** koos esitatakse põhjendatud seisukoht, mille on vastu võtnud sõltumatu siseriiklik ametiasutus, kellel on pädevus kõneluse tegevuse valdkonnas, **milles analüüsitakse** põhjalikult tingimusi artikli 34 lõike 1 võimalikuks kohaldamiseks asjaomase tegevuse suhtes kooskõlas selle artikli lõigetega 2 ja 3. **Asjaomane liikmesriik** teavitab **sellisel juhul** komisjoni nimetatud taotluses kõigist asjakohastest faktidest ja eelkõige mis tahes õigus- või haldusnormist või kokkuleppest seoses artikli 34 lõikes 1 sätestatud tingimuste täitmisega.
3. Käesoleva artikli lõike 1 kohaselt esitatud taotluse korral võib komisjon **IV lisas** sätestatud ajavahemike jooksul vastuvõetud **rakendusaktidega** kehtestada, kas artiklite 8–14 kohane tegevus on otsesele konkurentsile avatud, võttes aluseks artiklis 34 sätestatud kriteeriumid. Need **rakendusaktid** võetakse vastu artikli 105 lõikes 2 osutatud nõuandemenetluse kohaselt.

Käesolevat direktiivi ei kohaldata enam asjaomase tegevuse võimaldamiseks ette nähtud hankelepingute suhtes ega sellise tegevuse teostamiseks korraldatavate ideekonkursside suhtes ühel järgmisel juhul:

- a) komisjon on võtnud vastu **rakendusakti** artikli 34 lõike 1 kohaldatavuse kohta **IV lisas** ette nähtud ajavahemiku jooksul;
- b) **rakendusakti** ei ole **IV lisas** ette nähtud ajavahemiku jooksul vastu võetud.

## I

- 4. *Asjaomane liikmesriik või võrgustiku sektori hankija võib pärast taotluse esitamist muuta komisjoni nõusolekul taotlust olulisel määral, eelkõige asjaomaseid tegevusi või geograafilisi piirkondi. Sellisel juhul nähakse rakendusakti vastuvõtmiseks ette uus ajavahemik, mis arvutatakse kooskõlas IV lisa punktiga 1, kui komisjon ei ole taotluse esitanud liikmesriigi või võrgustiku sektori hankijaga kokku leppinud lühema ajavahemiku kohaldamises.*
- 5. Kui teatava tegevuse suhtes antud liikmesriigis juba kohaldatakse lõigete 1, 2 ja 4 kohast menetlust, siis sama tegevust samas liikmesriigis hõlmavaid edasisi taotlusi, mis esitatakse enne esimese taotlusega alanud ajavahemiku lõppu, ei käsitata uute menetlustena ja neid käsitletakse esimese taotluse kontekstis.

6. Komisjon võtab vastu rakendusakti, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad lõigete 1–5 kohaldamiseks. Selles rakendusaktis esitatakse vähemalt *eeskirjad, mis seonduvad järgmisega*:
- a) *IV lisa* punktis 1 sätestatud ajavahemiku ja sealhulgas vajaduse korral *nimetatud lisa* kohaste pikendatud või peatatud ajavahemike algus- ja lõpukuupäeva avaldamine *Euroopa Liidu Teatajas* teavitamise eesmärgil;
  - b) teate avaldamine artikli 34 lõike 1 võimaliku kohaldamise kohta kooskõlas käesoleva artikli lõike 3 teise lõigu punktiga b;
  - c) rakendussätted, mis hõlmavad käesoleva artikli lõike 1 kohaste taotluste vormi, sisu ja muid üksikasju;

■

Need rakendusaktid võetakse vastu artikli 105 lõikes 2 osutatud nõuandemenetluse kohaselt.



## IV PEATÜKK

### Üldpõhimõtted

#### Artikkel 36

#### Riigihanke üldpõhimõtted

1. Võrgustiku sektori hankijad kohtlevad ettevõtjaid võrdselt ja mittediskrimineerivalt ning tegutsevad läbipaistvalt ja proportsionaalselt.

Riigihanke kavandamisel ei tohi lähtuda eesmärgist jätta see käesoleva direktiivi reguleerimisalast välja või konkurentsi kunstlikult piirata. ***Konkurentsi peetakse kunstlikult piiratuks, kui riigihanget kavandatakse kavatsusega teatavaid ettevõtjaid sobimatul viisil soodustada või ebasoodsasse olukorda panna.***

2. ***Liikmesriigid võtavad asjakohaseid meetmeid, et tagada, et hankelepingle täitmisel täidavad ettevõtjad neid keskkonna-, sotsiaal- ja tööõiguse valdkonnas kohaldatavaid kohustusi, mis on kehtestatud liidu või siseriiklike õigusaktidega, kollektiivlepingutega või XIV lisas loetletud rahvusvaheliste keskkonna-, sotsiaal- ja tööõiguse sätetega.***

## Artikkel 37

### Ettevõtjad

1. Ettevõtjaid, kellel on oma asukohaliikmesriigi õigusaktide alusel õigus asjaomast teenust osutada, ei tohi kõrvale jätta üksnes seetõttu, et selle liikmesriigi õiguse alusel, kus hankeleping sõlmitakse, peaksid nad olema kas füüsilised või juriidilised isikud.

Ent teenuste, ehitustööde ning selliste asjade hankelepingute puhul, mis hõlmavad ka lisateenuseid või kohaletoomis- ja paigaldamistöid, võib juriidilistelt isikutelt nõuda, et nad märgiksid pakkumuses või osalemistaotluses kõnealuse hankelepingu täitmise eest vastutavate töötajate nimed ja asjakohase kutsekvalifikatsiooni.

2. Ettevõtjate rühmad, *sealhulgas ajutised ühendused võivad* hankemenetlustes osaleda. *Võrgustiku sektori hankija ei või nõuda, et neil oleks* pakkumuse või osalemistaotluse esitamiseks *mingi konkreetne õiguslik vorm*.

*Vajaduse korral võib võrgustiku sektori hankija hankedokumentides selgitada, kuidas ettevõtjate rühmad peavad vastama artiklites 77–81 osutatud kvalifikatsiooni ja kvantitatiivsetele kvalifitseerimise tingimustele ja -nõuetele, kui see on objektiivselt põhjendatud ja proportsionaalne.* Liikmesriigid võivad kehtestada standardtingimused sellele, kuidas ettevõtjate rühmad neid nõudeid täitma peavad.

*Ettevõtjaterühmade poolt esitatud hankepingu täitmise kõik sellised tingimused, mis erinevad eraldiseisvate osalejate suhtes kehtestatud tingimustest, peavad samuti olema objektiivsetel alustel põhjendatavad ning proportsionaalsed.*

3. *Olenemata lõikest 2 võivad võrgustiku sektori hankijad ettevõtjate rühmadelt nõuda teatava õigusliku vormi võtmist, kui **nendega** on sõlmitud hankeping, sellisel määral, mil seda muudatust on vaja hankepingu nõuetekohaseks täitmiseks.*

#### Artikkel 38

##### Reserveeritud hankepingud

1. Liikmesriigid võivad reserveerida hankemenetluses osalemise õiguse kaitstud töö keskustele ja ettevõtjatele, kelle peamine eesmärk on puudega või ebasoodsas olukorras olevate **isikute** sotsiaalne ja kutsealane integreerimine, või näha ette selliste hankepingute täitmise kaitstud tööhõive programmi raames, tingimusel et **vähemalt** 30 % sellises töökohas, sellise ettevõtja alluvuses või selliste programmidega hõivatud töötajatest on puudega või ebasoodsas olukorras olevad töötajad.

2. Hanketeates viidatakse käesolevale artiklile.

#### Artikkel 39

#### Konfidentsiaalsus

1. **■** Kui käesoleva direktiivi või siseriiklike, *eelkõige* teabele juurdepääsu käsitlevate *õigusaktidega, mis on võrgustiku sektori hankija suhtes kohaldatavad*, ei ole teisiti ette nähtud ning ilma et see piiraks kohustusi seoses sõlmitud hankelepingute avaldamisega ning taotlejatele ja pakkujatele artiklite 70 ja 75 kohase teabe andmisega, ei avalikusta võrgustiku sektori hankija talle ettevõtjate poolt edastatud konfidentsiaalsena märgitud teavet, sh tehnika- või ärialaseid saladusi ja pakkumuste konfidentsiaalseid aspekte.
2. *Võrgustiku sektori hankijad võivad ettevõtjate suhtes kohaldada nõudeid, mille eesmärk on kaitsta sellise teabe konfidentsiaalsust, mille võrgustiku sektori hankijad teevad hankemenetluse käigus kättesaadavaks, sh seoses kvalifitseerimissüsteemi käitamisega kättesaadavaks tehtud teave, olenemata sellest, kas see on hõlmatud kvalifitseerimissüsteemi olemasolu teatega, mida kasutati riigihanke väljakuulutamiseks.*



1. *Liikmesriigid tagavad, et kogu käesoleva direktiivi kohane sidepidamine ja teabevahetus, eelkõige dokumentide elektrooniline esitamine, toimub elektrooniliste sidevahendite abil kooskõlas käesolevas artiklis sätestatud nõuetega. Elektroonilisel sidepidamisel kasutatavad vahendid ja seadmed, samuti nende tehnilised omadused, peavad olema mittediskrimineerivad, üldiselt kättesaadavad ja koostalitlusvõimelised üldkasutatavate IKT toodetega ning need ei tohi piirata ettevõtjate juurdepääsu hankemenetlusele.*

*Olenemata esimesest lõigust ei pea võrgustiku sektori hankijad nõudma esitamisprotsessis elektrooniliste sidevahendite kasutamist järgmistel juhtudel:*

- a) *hanke spetsiifilise olemuse tõttu nõuaks elektrooniliste sidevahendite kasutamine erivahendeid, seadmeid või failivorminguid, mis ei ole üldiselt kättesaadavad või mida ei toeta üldiselt kättesaadavad rakendused;*

- b) pakkumuse kirjelduse jaoks sobivaid failivorminguid toetavad rakendused kasutavad failivorminguid, mida ei ole võimalik töödelda ühegi teise avatud või üldiselt kättesaadava rakendusega või on need failivormingud kasutatavad tööstusomandi kasutamise korra alusel ja võrgustiku sektori hankija ei saa neid teha allalaadimiseks või kaugkasutamiseks kättesaadavaks;*
- c) elektrooniliste sidevahendite kasutamine nõuaks spetsiaalseid kontoriseadmeid, mida võrgustiku sektori hankijad üldiselt ei kasuta;*
- d) hankedokumentides nõutakse füüsilise või mõõtkavas mudeli esitamist, mida ei saa edastada elektrooniliste vahendite abil.*

*Andmed, mille puhul ei kasutata teise lõigu kohaselt elektroonilisi sidevahendeid, edastatakse posti teel või muid sobivaid vahendeid kasutades või kasutades nii postiteenust või muid sobivaid vahendeid ja elektroonilisi vahendeid.*

*Olenemata käesoleva lõike esimeses lõigus sätestatust ei ole võrgustiku sektori hankijad kohustatud nõudma esitamisprotsessis elektrooniliste sidevahendite kasutamist selles ulatuses, kus muude kui elektrooniliste vahendite kasutamine on vajalik kas nende sidevahendite turvalisuse rikkumise tõttu või eriti tundliku iseloomuga teabe kaitsmiseks, mis nõuab niivõrd kõrgetasemelist kaitset, et seda ei ole võimalik nõuetekohaselt tagada nende elektrooniliste vahendite ja seadmetega, mis on kas ettevõtjatele üldiselt kättesaadavad või mida saab neile kättesaadavaks teha alternatiivsete juurdepääsuvõimalustega lõike 5 tähenduses.*

*Võrgustiku sektori hankijad, kes kooskõlas käesoleva lõike teise lõiguga nõuavad esitamisprotsessis muid kui elektroonilisi sidevahendeid, peavad artiklis 100 osutatud üksikaruandes esitama selle nõude põhjused. Vajaduse korral esitavad võrgustiku sektori hankijad üksikaruandes põhjused, miks muude kui elektrooniliste sidevahendite kasutamist on peetud vajalikuks käesoleva lõike neljandalõigu kohaldamisel.*

2. *Olenemata lõikest 1 võib muu kui hankemenetluse oluliste elementidegaseotud teabe vahetamisel suhelda suuliselt. Sel eesmärgil loetakse olulisteks elementideks hankedokumente, osalemistaotluseid, huvi kinnitamise avaldusi ja pakkumusi, tingimusel et suulise suhtluse sisu dokumenteeritakse piisavas ulatuses. Eelkõige tuleb dokumenteerida piisavas ulatuses ja sobival viisil, näiteks kirjalikult või helisalvestusvahenditega või tehes kokkuvõtte suhtluse peamistest elementidest, suuline suhtlemine pakkujatega, mis võib olulisel määral mõjutada pakkumuste sisu ja hindamist.*
3. **■** Teabe vahetamisel ning salvestamisel tagavad võrgustiku sektori hankijad andmete tervikluse ning pakkumuste ja osalustaotluste konfidentsiaalsuse säilimise. Nad tutvuvad pakkumuste ja osalemistaotluste sisuga alles pärast esitamise tähtaja möödumist.

4. *Ehitustööde hankelepingute ja ideekonkursside puhul võivad liikmesriigid nõuda spetsiaalsete elektrooniliste vahendite, näiteks ehitusteabe elektroonilise modelleerimise vahendite või sarnaste vahendite kasutamist. Seni, kuni need vahendid muutuvad üldiselt kättesaadavaks lõike 1 esimese lõigu teise lause tähenduses, pakuvad võrgustiku sektori hankijad lõikes 5 sätestatud alternatiivseid juurdepääsuvõimalusi.*

■

5. Võrgustiku sektori hankijad võivad vajaduse korral nõuda ka selliste vahendite kasutamist, mis ei ole üldiselt kättesaadavad, tingimusel et **nad** pakuvad alternatiivseid juurdepääsuvahendeid.

Võrgustiku sektori hankijad pakuvad sobivaid alternatiivseid juurdepääsuvõimalusi, **kui nad:**

- a) pakuvad tasuta piiramatut ja täielikku elektroonilist juurdepääsu kõnealustele vahenditele **ja seadmetele** alates teate avaldamisest kooskõlas IX lisaga või alates kuupäevast, mil saadetakse huvi kinnitamise ettepanek. Teates või huvi kinnitamise ettepanekus esitatakse internetiaadress, kus **kõnealused** vahendid **ja seadmed** on kättesaadavad;



- b) *tagavad, et pakkujad, kellel puudub juurdepääs asjaomastele vahenditele ja seadmetele, või kellel ei ole võimalik neid vastava tähtaja jooksul hankida, tingimusel et juurdepääsu puudumine ei tulene asjaomasest pakkujast endast, võivad saada juurdepääsu hankemenetlusele ajutiste lubadega, mis tehakse interneti kaudu tasuta kättesaadavaks; või*
  - c) toetavad alternatiivset kanalit pakkumuste elektrooniliseks esitamiseks.
6. *Lisaks V lisas sätestatud nõuetele* kehtivad pakkumuste elektroonilise edastamise ja vastuvõtu ning osalemistaotluste elektroonilise vastuvõtu *vahendite ja* seadmete suhtes järgmised eeskirjad:
- a) huvitatud isikutele tehakse kättesaadavaks teave pakkumuste ja osalemistaotluste elektroonilise esitamise, sealhulgas krüpteerimise ja ajatempli kasutamise kirjelduste kohta;

■

- b) *liikmesriigid või asjaomase liikmesriigi kehtestatud üldises raamistikus tegutsevad* võrgustiku sektori hankijad täpsustavad teatava hankemenetluse iga etapi puhul elektroonilistelt sidevahenditelt nõutava turvalisuse taseme; tase peab olema proportsionaalne kaasnevate riskidega;

■

- c) *kui liikmesriigid või asjaomase liikmesriigi kehtestatud üldises raamistikus tegutsevad võrgustiku sektori hankijad leiavad, et kooskõlas käesoleva lõike punktiga b hinnatud riskide tase on selline, et* on nõutavad Euroopa parlamendi ja nõukogu direktiivis 1999/93/EÜ<sup>1</sup> ■ määratletud täiustatud elektroonilised allkirjad, aktsepteerivad võrgustiku sektori hankijad ■ kvalifitseeritud sertifikaadi toetatavaid *täiustatud elektroonilisi* allkirju, *võttes arvesse* kas kõnealused sertifikaadid on esitanud komisjoni otsuses 2009/767/EÜ<sup>2</sup> ■ sätestatud usaldusnimekirjas oleva sertifitseeritud teenuse pakkuja, kas see on loodud turvalise allkirja andmise vahendiga või ilma selleta, kui on täidetud järgmised tingimused:

---

<sup>1</sup> Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. detsembri 1999. aasta direktiiv 1999/93/EÜ elektroonilisi allkirju käsitleva ühenduse raamistiku kohta (EÜT L 13, 19.1.2000, lk 12).

<sup>2</sup> Komisjoni 16. oktoobri 2009. aasta otsus 2009/767/EÜ, millega kehtestatakse meetmed elektrooniliste haldustoimingute kasutamise lihtsustamiseks ühtsete kontaktpunktide kaudu, mis on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2006/123/EÜ teenuste kohta siseturul (ELT L 274, 20.10.2009, lk 36).

- i) võrgustiku sektori hankijad peavad komisjoni otsusega 2011/130/EL<sup>1</sup> ette nähtud vormingute alusel kehtestama nõutava täiustatud elektroonilise allkirja vormingu ja vajalikud meetmed, mis võimaldaksid neid vorminguid tehniliselt töödelda; **juhul, kui kasutatakse erinevat elektroonilise allkirja vormingut, peab elektrooniline allkiri või elektrooniline dokumendikandja sisaldama teavet olemasolevate verifitseerimisvõimaluste kohta, mille eest vastutab liikmesriik. Verifitseerimisvõimalused võimaldavad võrgustiku sektori hankijal interneti teel, tasuta ja kasutatud keelt emakeelena mittekõnelevale inimesele arusaadaval viisil verifitseerida laekunud elektroonilisi allkirju kvalifitseeritud sertifikaadil põhinevate täiustatud elektrooniliste allkirjadena. Liikmesriigid esitavad verifitseerimisteenuste osutajat käsitleva teabe komisjonile, kes teeb liikmesriikidelt saadud teabe internetis avalikkusele kättesaadavaks;**
- ii) kui pakkumus on allkirjastatud usaldusnimekirjas osutatud kvalifitseeritud sertifikaadiga, ei tohi võrgustiku sektori hankijad kohaldada täiendavaid nõudeid, mis võivad pakkujatel takistada kõnealuste allkirjade kasutamist.

<sup>1</sup> Komisjoni 25. veebruari 2011. aasta otsus 2011/130/EL, millega kehtestatakse pädevate asutuste poolt elektrooniliselt allkirjastatud dokumentide piiriülese töötlemise miinimumnõuded vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile 2006/123/EÜ teenuste kohta siseturul (ELT L 53, 26.2.2011, lk 66).

*Hankemenetluses kasutatavate dokumentide puhul, mille allkirjastab liikmesriigi pädev asutus või muu dokumente väljastav üksus, võib dokumendi väljastanud pädev asutus või üksus kehtestada nõutava täiustatud allkirja vormingu komisjoni otsuse 2011/130/EL artikli 1 lõikes 2 sätestatud nõuete kohaselt. Nad näevad ette vajalikud meetmed selliste vormingute tehniliseks töötlemiseks, lisades teabe, mis on vajalik asjaomases dokumendis oleva allkirja töötlemiseks. Sellised dokumendid peavad sisaldama elektroonilises allkirjas või elektroonilises dokumendikandjas teavet olemasolevate verifitseerimisvõimaluste kohta, mis võimaldavad laekunud elektroonilisi allkirju interneti teel, tasuta ja kasutatud keelt emakeelena mittekõnelevale inimesele arusaadaval viisil verifitseerida.*


7. *Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 103 vastu delegeeritud õigusakte, et muuta V lisas osutatud tehnilisi üksikasju ja omadusi tulenevalt tehnika arengust.*

*Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 103 vastu delegeeritud õigusakte käesoleva artikli lõike 1 teise lõigu punktides a–d esitatud loetelu muutmiseks, kui tehnoloogia arengu tõttu ei ole elektrooniliste sidevahendite kasutamisest püsivate erandite tegemine enam asjakohane või, erandkorras, kui tehnoloogia arengu tõttu on vaja ette näha uusi erandeid.*

*Tehniliste vormingute ning protsesside ja sõnumiedastusstandardite koostalitlusvõime tagamiseks, eelkõige piiriülesel suhtlemisel, on komisjonil õigus võtta kooskõlas artikliga 103 vastu delegeeritud õigusakte selliste teatavate tehniliste standardite kasutamise kohustuslikuks muutmiseks, eelkõige seoses pakkumuste ja taotluste elektroonilise esitamise ja elektrooniliste kataloogide kasutamisega ning elektroonilise autentimise vahenditega, üksnes juhul kui need tehnilised standardid on põhjalikult kontrollitud ja on tõendatud nende tegelik kasu. Enne mõne tehnilise standardi kasutamise kohustuslikuks tegemist peab komisjon samuti hoolikalt analüüsima sellega kaasneda võivaid kulusid, eelkõige seoses olemasolevate elektrooniliste hankelepingute sõlmimise lahenduste, sealhulgas infrastruktuuri, protsesside ja tarkvara kohandamisega.*

#### Artikkel 41

##### Nomenklatuurid

1. Kõik viited nomenklatuuridele riigihangete kontekstis peavad põhinema määrusega (EÜ) nr 2195/2002  vastu võetud ühtsel riigihangete klassifikaatoril (CPV).
2. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 103 vastu delegeeritud õigusakte, et kohandada käesolevas direktiivis osutatud CPV koode kui CPV nomenklatuuri tehakse muudatusi, mis peavad kajastuma käesolevas direktiivis ning millega ei kaasne direktiivi reguleerimisala muutust.

## Artikkel 42

### Huvide konflikt

Liikmesriigid *tagavad*, et *avaliku sektori hankijad võtavad sobivaid meetmeid* selliste huvide konfliktide tõhusaks ärahoidmiseks, kindlakstegemiseks ja **■** heastamiseks, mis võivad tekkida hankemenetluste läbiviimisel **■**, eesmärgiga vältida konkurentsi moonutamist ja tagada kõigi *ettevõtjate* võrdne kohtlemine.

*Mõiste „huvide konflikt” hõlmab vähemalt olukordi, kus avaliku sektori hankija või avaliku sektori hankija nimel tegutseva hanketeenuse osutaja töötajal, kes on kaasatud hankemenetluse läbiviimisse või võib mõjutada selle menetluse tulemust, on otseselt või kaudselt finantsalaseid, majanduslikke või muid isiklikke huvisid ■, mida võib hankemenetluse kontekstis käsitada tema erapooletust ja sõltumatust kahjustavatena.*

**■**

## II JAOTIS

### LEPINGUTE SUHTES KEHTIVAD EESKIRJAD

#### I PEATÜKK

##### Menetlused

#### Artikkel 43

WTO riigihankalepingu ja muude rahvusvaheliste kokkulepetega seotud tingimused

WTO riigihankalepingu Euroopa Liitu käsitleva I liite 3., 4. ja 5. lisa ja üldiste märkuste ning teiste liidu jaoks kohustuslike rahvusvaheliste lepingute reguleerimisala piires kohtlevad artikli 4 lõike 1 punkti a kohased võrgustiku sektori hankijad kõnealuste kokkulepete osaliste ehitustöid, asju, teenuseid ja ettevõtjaid sama soodsatel tingimustel kui liidu ehitustöid, asju, teenuseid ja ettevõtjaid.

#### Artikkel 44

Menetluse valik

1. Asjade, ehitustööde või teenuste hankalepingute sõlmimisel kasutavad võrgustiku sektori hankijad vastavalt käesoleva direktiivi sätetele kohandatud menetlusi, tingimusel et kooskõlas käesoleva direktiiviga on avaldatud hanketeade, ilma et see piiraks artikli 47 kohaldamist.
2. Liikmesriigid näevad ette, et võrgustiku sektori hankijad võivad kasutada avatud või piiratud hankemenetlust või väljakuulutamisega läbirääkimistega hankemenetlust, lähtudes käesoleva direktiivi sätetest.
3. *Liikmesriigid näevad ette, et võrgustiku sektori hankijad võivad kasutada võistlevat dialoogi ja innovatsioonipartnerlusi, lähtudes käesoleva direktiivi sätetest.*

4. Hanke väljakuulutamiseks võib kasutada ühte järgmistest vahenditest:

- a) artikli 67 kohane perioodiline eelteade, kui hankelepings sõlmitakse piiratud hankemenetluse või läbirääkimistega hankemenetluse teel;
- b) artikli 68 kohane kvalifitseerimissüsteemi olemasolu teade, kui hankelepings sõlmitakse piiratud hankemenetluse või läbirääkimistega hankemenetluse või **võistleva dialoogi või** innovatsioonipartnerluse teel;
- c) artikli 69 kohane hanketeade.

Käesoleva lõike punktis a osutatud juhul kutsutakse perioodilise eelteate avaldamise järel huvi avaldanud ettevõtjad kinnitama oma huvi kirjalikult „huvi kinnitamise ettepanekuga” vastavalt artiklile 74.

5. **Artiklis 50 selgelt osutatud konkreetsetel juhtudel ja asjaoludel** võivad liikmesriigid ette näha, et võrgustiku sektori hankijad võivad kasutada väljakuulutamiseta läbirääkimistega hankemenetlust. **Liikmesriigid ei võimalda seda hankemenetlust kohaldada muudel kui artiklis 50 osutatud juhtudel.**



Artikkel 45  
Avatud hankemenetlus

1. Avatud hankemenetluse puhul võib iga huvitatud ettevõtja esitada hanketeate peale pakkumuse ■ .

Pakkumuste laekumise miinimumtähtaeg on 35 päeva alates hanketeate saatmise kuupäevast.

Pakkumusega koos tuleb esitada ■ kvalitatiivse valiku tegemiseks ***võrgustiku sektori hankija poolt nõutud*** teave.

2. Kui võrgustiku sektori hankija on esitanud perioodilise eelteate, mida ei kasutatud riigihanke väljakuulutamiseks, võib käesoleva artikli lõike 1 teises lõigus sätestatud pakkumuste laekumise miinimumtähtaega lühendada **15** päevani, kui on täidetud ***kõik*** järgmised tingimused:

- a) perioodiline eelteade ■ sisaldas lisaks VI lisa A osa I jao kohaselt nõutavale teabele kogu teavet, mis on nõutav VI lisa A osa II jao kohaselt, kui viimasena osutatud teave ***oli*** perioodilise eelteate avaldamise ajal kättesaadav;
- b) ***perioodiline eelteade*** on avaldamiseks saadetud **35** päeva kuni 12 kuud enne hanketeate saatmise kuupäeva.

3. Kui asjaolude kiireloomulisus, mida võrgustiku sektori hankija nõuetekohaselt põhjendab, muudab lõike 1 teise lõiguga ette nähtud tähtaja kasutamise võimatuks, võib võrgustiku sektori hankija määrata tähtaja, mis on vähemalt **15** päeva alates hanketeate saatmise kuupäevast.
4. Võrgustiku sektori hankija võib **käesoleva artikli** lõike 1 teises lõigus sätestatud pakkumuste laekumise tähtaega lühendada viie päeva võrra, kui ta nõustub sellega, et pakkumused võib esitada elektrooniliselt artikli 40 lõike 4 **esimese lõigu ning artikli 40** lõigete 5 ja 6 kohaselt.

#### Artikkel 46

##### Piiratud hankemenetlus

1. Piiratud hankemenetluse puhul võib iga ettevõtja esitada hanketeate peale hankemenetluses osalemise taotluse, esitades ■ kvalitatiivse valiku tegemiseks **võrgustiku sektori hankija poolt nõutava** teabe.

Osalemistaotluste laekumise miinimumtähtaeg on üldiselt vähemalt 30 päeva alates kuupäevast, mil saadeti hanketeade või huvi kinnitamise ettepanek ning see ei ole mitte mingil juhul lühem kui 15 päeva.

2. Pakkumuse võivad esitada ainult need ettevõtjad, kellele võrgustiku sektori hankija teeb **esitatud** teabe hindamise põhjal vastava ettepaneku. Võrgustiku sektori hankijad võivad artikli 78 lõike 2 kohaselt piirata sobivate taotlejate arvu, keda kutsutakse menetluses osalema.

Pakkumuste laekumise tähtaeg võidakse määrata võrgustiku sektori hankija ja valitud taotlejate vastastikusel kokkuleppel, tingimusel et kõikidele **valitud** taotlejatele antakse pakkumuste ettevalmistamiseks ja esitamiseks võrdselt aega.

Kui pakkumuste laekumise tähtaja suhtes **ei ole** kokku lepitud, on ■ tähtaeg **vähemalt** 10 päeva alates pakkumuse esitamise ettepaneku saatmise kuupäevast.

#### Artikkel 47

##### Väljakuulutamise ja läbirääkimistega hankemenetlus

1. Väljakuulutamise ja läbirääkimistega hankemenetluse puhul võib iga ettevõtja esitada väljakuulutatud hankemenetluses osalemise taotluse, esitades kvalitatiivse valiku tegemiseks **võrgustiku sektori hankija poolt nõutava** teabe.

Osalemistaotluste laekumise miinimumtähtaeg on üldiselt vähemalt 30 päeva alates kuupäevast, mil saadeti hanketeade või huvi kinnitamise ettepanek, kui riigihanke väljakuulutamiseks kasutati perioodilist eelteadet, ning see ei ole mitte mingil juhul lühem kui 15 päeva.

2. Läbirääkimistel võivad osaleda ainult need ettevõtjad, keda võrgustiku sektori hankija kutsub *esitatud* teabe hindamise põhjal läbirääkimistel osalema. Võrgustiku sektori hankijad võivad artikli 78 lõike 2 kohaselt piirata vastavaks tunnistatud taotlejate arvu.

Pakkumuste laekumise tähtaeg võidakse määrata võrgustiku sektori hankija ja valitud taotlejate vastastikusel kokkuleppel, tingimusel et neile kõigile antakse pakkumuste ettevalmistamiseks ja esitamiseks võrdselt aega.

Kui pakkumuste laekumise tähtaja suhtes *ei ole* kokku lepitud, *on* tähtaeg *vähemalt* 10 päeva alates pakkumuse esitamise ettepaneku saatmise kuupäevast.

#### *Artikkel 48*

##### *Võistlev dialoog*

1. *Võistleva dialoogi puhul võib iga ettevõtja esitada hanketeate peale hankemenetluses osalemise taotluse kooskõlas artikli 44 lõike 4 punktidega b ja c, esitades kvalitatiivse valiku tegemiseks võrgustiku sektori hankija poolt nõutava teabe.*

*Osalemistaotluste laekumise miinimumtähtaeg on üldiselt vähemalt 30 päeva alates kuupäevast, mil saadeti hanketeade või huvi kinnitamise ettepanek, kui riigihanke väljakuulutamiseks kasutati perioodilist eelteadet, ning see ei ole mitte mingil juhul lühem kui 15 päeva.*

*Dialogis võivad osaleda ainult need ettevõtjad, kellele võrgustiku sektori hankija teeb esitatud teabe hindamise põhjal vastava ettepaneku. Võrgustiku sektori hankijad võivad artikli 78 lõike 2 kohaselt piirata vastavaks tunnistatud taotlejate arvu. Hankeleping sõlmitakse parima hinna-kvaliteedi suhtega pakkumuse alusel kooskõlas artikli 82 lõikega 2, mis on pakkumuste hindamise ainus kriteerium.*

2. *Võrgustiku sektori hankija esitab oma vajadused ja nõuded hanketeates ja/või kirjeldavas dokumendis. Samal ajal ja samades dokumentides esitab ja määratleb ta ka pakkumuste hindamise kriteeriumid ning kehtestab soovitusliku ajakava.*

3. *Võrgustiku sektori hankija alustab artiklite 76–81 asjakohaste sätete kohaselt valitud osalejatega dialoogi, mille eesmärk on tuvastada ja määratleda võrgustiku sektori hankija vajadusi kõige paremini rahuldavad lahendusi. Dialoogi ajal võib võrgustiku sektori hankija arutada valitud osalejatega kõiki riigihanke aspekte.*

*Võrgustiku sektori hankija tagab kõigi osalejate võrdse kohtlemise dialoogi ajal. Seetõttu ei avalda ta teavet diskrimineerival viisil, mis võib anda mõnele osalejale teiste ees eelise.*

*Vastavalt artiklile 39 ei avalda võrgustiku sektori hankija teistele osalejatele osaleva taotleja või pakkuja pakutud lahendusi või esitatud konfidentsiaalset teavet ilma vastava taotleja või pakkuja nõusolekuta. Sellist nõusolekut ei saa anda üldise konfidentsiaalsuse nõudest loobumisenä, vaid selle andmisel tuleb osutada konkreetse teabe kavandatavale edastamisele.*

4. *Võistlev dialoog võib toimuda järjestikuste etappidena, et hanketeates või kirjeldavas dokumendis sätestatud pakkumuste hindamise kriteeriume kohaldades vähendada dialoogietapis arutatavate lahenduste arvu. Võrgustiku sektori hankija näitab hanketeates või kirjeldavas dokumendis ära, kas ta kavatseb seda võimalust kasutada.*

5. *Võrgustiku sektori hankija jätkab dialoogi, kuni on kindlaks määranud oma vajadustele vastava(d) lahenduse(d).*
6. *Kui võrgustiku sektori hankija on teatanud dialoogi lõpetamisest ja järelejäänud osalejaid sellest teavitanud, palub ta neil esitada lõplikud pakkumused dialoogi käigus esitatud ja täpsustatud lahenduse või lahenduste põhjal. Pakkumused peavad sisaldama kõiki ettenähtud ja projekti elluviimiseks vajalikke elemente.*

*Võrgustiku sektori hankija taotluse korral võib neid pakkumusi selgitada, piiritleda ja täpsustada. Sellise selgitamise, piiritlemise, täpsustamise või täiendava teabe esitamisega ei tohi muuta pakkumuse või riigihanke põhiaspekte, sealhulgas hanketeates või kirjeldavas dokumendis esitatud vajadusi ja nõudeid, kui nende aspektide, vajaduste või nõuete muutmine tõenäoliselt moonutaks konkurentsi või oleks diskrimineeriv.*

7. *Võrgustiku sektori hankija hindab laekunud pakkumusi hanketeates või kirjeldavas dokumendis esitatud pakkumuste hindamise kriteeriumide alusel.*

*Võrgustiku sektori hankija taotluse korral võib artikli 82 lõike 2 kohaselt parima hinna-kvaliteedi suhtega pakkumuse teinud pakkujaga pidada läbirääkimisi, et hankelepingu tingimusi viimistledes kinnitada pakkumuses sisalduvad rahalised kohustused või muud tingimused, juhul kui need läbirääkimised ei mõjuta oluliselt pakkumuse või riigihanke sisu, sealhulgas hanketeates või kirjeldavas dokumendis esitatud vajadusi ja nõudeid, ning sellega ei kaasne konkurentsi moonutamise või diskrimineerimise ohtu.*

8. *Võrgustiku sektori hankija võib kindlaks määrata preemiad või maksed dialoogis osalejatele.*

#### Artikkel 49

#### Innovatsioonipartnerlus

### I

1. Innovatsioonipartnerluse puhul võib iga ettevõtja esitada hanketeate peale hankemenetluses osalemise taotluse kooskõlas artikli 44 lõike 4 punktidega b ja c, *esitades kvalitatiivse valiku tegemiseks võrgustiku sektori hankija poolt nõutava teabe.*



*Võrgustiku sektori hankija teeb hankedokumentides kindlaks vajaduse selliste innovatiivsete toodete, teenuste või ehitustööde järele, mida ei ole võimalik rahuldada turul juba olemasolevate toodete, teenuste või ehitustööde ostmisega. Samuti osutab ta, millised selle kirjelduse elemendid määratlevad miinimumnõuded, millele kõik pakkumused peavad vastama. Esitatud teave peab olema piisavalt täpne, et võimaldada ettevõtjatel kindlaks teha nõutava lahenduse olemus ja ulatus ning otsustada, kas esitada hankemenetluses osalemise taotlus.*

*Võrgustiku sektori hankija võib teha otsuse luua innovatsioonipartnerlus ühe või mitme partneriga, kes tegelevad eraldi teadus- ja arendustegevusega.*

*Osalemistaotluste laekumise miinimumtähtaeg on üldiselt vähemalt 30 päeva alates kuupäevast, mil saadeti hanketeade, ning see ei ole mitte mingil juhul lühem kui 15 päeva. Menetluses võivad osaleda ainult need ettevõtjad, kellele võrgustiku sektori hankija teeb esitatud teabe hindamise põhjal vastava ettepaneku. Võrgustiku sektori hankija võib artikli 78 lõike 2 kohaselt piirata vastavaks tunnistatud taotlejate arvu. Hankeleping sõlmitakse parima hinna-kvaliteedi suhtega pakkumuse alusel kooskõlas artikli 82 lõikega 2, mis on pakkumuste hindamise ainus kriteerium.*

2. *Innovatsioonipartnerluse eesmärk on innovatiivsete toodete, teenuste või ehitustööde väljatöötamine ning selle tulemusena saadud asjade, teenuste või ehitustööde hilisem ostmine, tingimusel et need on võrgustiku sektori hankija ja osalejate vahel kokkulepitud kvaliteedi ja hinnaga.*

*Innovatsioonipartnerlus ehitatakse üles järjestikuste etappidena, lähtudes teadusuuringute ja innovatsiooniprotsessi osadest, mis võib hõlmata ka toodete tootmist, teenuste osutamist või ehitustööde läbiviimist. Innovatsioonipartnerlusega kehtestatakse partnerite saavutatavad vahe-eesmärgid ning nähakse ette tasu maksmine sobivate osamaksetena.*

Nende eesmärkide alusel võib võrgustiku sektori hankija teha pärast igat etappi otsuse lõpetada innovatsioonipartnerlus või, kui innovatsioonipartnerlus on loodud mitme partneriga, vähendada partnerite arvu üksikute hankelepingute lõpetamise teel, tingimusel et võrgustiku sektori hankija on hankedokumentides ette näinud sellised võimalused ja nende kasutamise tingimused.

3. *Kui käesolevas artiklis ei ole sätestatud teisiti, peab võrgustiku sektori hankija pakkujatega läbirääkimisi talle esitatud esialgsete ja kõigi järgnevate pakkumuste, välja arvatud lõplike pakkumuste üle, et parandada nende sisu.*

*Läbirääkimisi ei peeta miinimumnõuete ning pakkumuste hindamise kriteeriumide üle.*

4. *Läbirääkimiste ajal tagavad võrgustiku sektori hankijad kõigi pakkujate võrdse kohtlemise. Seetõttu ei avalda nad teavet diskrimineerival viisil, mis võib anda mõnele pakkujale teiste ees eelise. Nad teavitavad kõiki pakkujaid, kelle pakkumusi ei ole lõike 5 kohaselt kõrvale jäetud, kirjalikult muudest kui miinimumnõudeid puudutavatest muudatustest tehnilises kirjelduses või muudes hankedokumentides. Pärast kõnealuste muudatuste tegemist annavad võrgustiku sektori hankijad pakkujatele piisavalt aega vastavalt vajadusele pakkumusi muuta ja uuesti esitada.*

*Kooskõlas artikliga 39 ei avalda võrgustiku sektori hankijad teistele läbirääkimistel osalejatele taotleja või pakkuja esitatud konfidentsiaalset teavet ilma vastava taotleja või pakkuja nõusolekuta. Sellist nõusolekut ei saa anda üldise konfidentsiaalsuse nõudest loobumisena, vaid selle andmisel tuleb osutada konkreetse teabe kavandatavale edastamisele.*

5. *Innovatsioonipartnerluse menetluste jooksul võivad läbirääkimised toimuda järjestikuste etappidena, et vähendada läbirääkimistel arutatavate pakkumuste arvu, kohaldades hanketeates, huvi kinnitamise ettepanekus või muus hankedokumendis esitatud pakkumuste hindamise kriteeriume. Võrgustiku sektori hankija näitab hanketeates, huvi kinnitamise ettepanekus või muus hankedokumendis ära, kas ta kavatseb seda võimalust kasutada.*

6. Taotlejate vahel valikut tehes **kohaldavad** võrgustiku sektori hankijad **eelkõige** kriteeriume, mis puudutavad **taotlejate** suutlikkust ■ teadus- ja arendustegevuse **ning** innovatiivsete lahenduste väljatöötamise **ja rakendamise** valdkonnas. ■

Ainult sellised ettevõtjad, kellele võrgustiku sektori hankija on nõutava teabe hindamise põhjal vastava kutse saatnud, võivad esitada teadus- ja arendusprojekte, ■ eesmärgiga rahuldada võrgustiku sektori hankija poolt kindlaks määratud vajadusi, mida ei ole võimalik rahuldada olemasolevate lahenduste abil. ■

*Võrgustiku sektori hankija määratleb hankedokumentides intellektuaalomandi õiguste suhtes kohaldatava korra. Mitme partneriga loodud innovatsioonipartnerluse puhul ei avalda võrgustiku sektori hankija kooskõlas artikliga 39 teistele partneritele pakutud lahendusi ega muud konfidentsiaalset teavet, mille partner on partnerluse raames edastanud, ilma selle partneri nõusolekuta. Sellist nõusolekut ei saa anda üldise konfidentsiaalsuse nõudest loobumisenä, vaid selle andmisel tuleb osutada konkreetse teabe kavandatavale edastamisele.*

7. *Võrgustiku sektori hankija tagab, et partnerluse struktuur ning eelkõige selle eri etappide kestus ja maksumus ■ peegeldavad kavandatava lahenduse uuenduslikkust ning turul seni kättesaamatu innovatiivse lahenduse väljatöötamiseks vajalikke teadusuuringute ja innovatsioonitegevuse etappe. Hangitavate asjade, teenuste ja ehitustööde eeldatav maksumus ei tohi olla ebaproportsionaalne võrreldes nende väljaarendamiseks tehtavate investeeringutega.*

■

## Artikkel 50

### Väljakuulutamisetä läbirääkimistega hankemenetluse kasutamine

Võrgustiku sektori hankijad võivad kasutada väljakuulutamisetä läbirääkimistega hankemenetlust järgmistel juhtudel:

- a) kui väljakuulutamisetä läbirääkimistega hankemenetluse käigus ei ole esitatud ühtegi pakkumust või ühtegi nõuetele vastavaks tunnistatud pakkumust või ühtegi osalemistaotlust ***või ühtegi nõuetele vastavaks tunnistatud osalemistaotlust***, tingimusel et hankelepingu lähtetingimusi ei ole vahepeal oluliselt muudetud.

***Pakkumust ei peeta nõuetele vastavaks, kui see ei ole hankelepingu täitmiseks asjakohane, kuna ilmselgelt ei vasta oluliselt muutmata kujul võrgustiku sektori hankija hankedokumentides esitatud vajadustele ja nõuetele. Osalemistaotlust ei peeta nõuetele vastavaks, kui asjaomane ettevõtja kõrvaldatakse või võidakse kõrvaldada artikli 78 lõike 1 või artikli 80 lõike 1 kohaselt või kui ta ei vasta võrgustiku sektori hankija sätestatud kvalifitseerimise tingimustele vastavalt artiklitele 78 või 80;***

- b) kui hankeping sõlmitakse üksnes teadusuuringute, katsetus-, uurimis- või arendustööde eesmärgil ja mitte kasumi saamiseks või teadusuuringute ja arendustööde kulutuste tasateenimiseks ning kui selliste hankepingute sõlmimine ei piira just viimati nimetatud eesmäärke taotleivate edaspidiste hankepingute sõlmimist konkursi korras;

I

c) kui ühel järgmistest põhjustest saab ehitusõid, asju või teenuseid pakkuda ainult teatav ettevõtja:

i) *hanke eesmärk on unikaalse kunstiteose või kunstilise esituse loomine või omandamine;*

ii) tehnilistel põhjustel konkurents *puudub*;

iii) *ainuõiguste, sealhulgas* intellektuaalomandi õiguste kaitsmine.

*Alapunktides ii ja iii sätestatud erandeid kohaldatakse ainult juhul*, kui puudub mõistlik alternatiiv ning konkurentsi puudumine ei tulene hankekriteeriumide kunstlikust kitsendamisest;

d) kui see on tingimata vajalik, sest *võrgustiku sektori hankija jaoks ettenägematutest sündmustest* tingitud kiireloomulisuse tõttu ei ole avatud, piiratud või väljakuulutamisega läbirääkimistega hankemenetluste tähtaegade täitmine võimalik. Kiireloomulisuse põhjendamiseks esitatavad asjaolud ei tohi mingil juhul johtuda võrgustiku sektori hankijast;

- e) esialgse tarnija lisatarneid käsitlevate asjade hankalepingute puhul, mis on mõeldud olemasolevate asjade või seadmete osaliseks asendamiseks ■ või olemasolevate asjade või seadmete täiendamiseks, kui tarnija vahetamine sunniks võrgustiku sektori hankijat hankima teistsuguste tehniliste omadustega *asju*, mis tooks kaasa ühildamatuse või ülemääraseid tehnilised raskused käitamisel ja hooldamisel;
- f) uute ehitustööde või teenuste puhul, mis seisnevad samalaadsete ehitustööde või teenuste kordamises, mille kohta samad võrgustiku sektori hankijad on töövõtjaga varasema hankalepingu sõlminud, tingimusel et need ehitustööd või teenused vastavad artikli 44 lõike 1 kohaselt valitud menetluse alusel sõlmitud esimese hankalepingu esemeks olevale esialgsele projektile.

*Esialgses projektis märgitakse võimalike täiendavate ehitustööde või teenuste ulatus ning nende suhtes lepingu sõlmimise tingimused. Niipea, kui esialgse projekti kohta on hankemenetlus välja kuulutatud, teatatakse kõnealuse menetluse kasutamise võimalusest ning võrgustiku sektori hankijad võtavad artiklite 15 ja 16 kohaldamisel arvesse järgnevate ehitustööde või teenuste eeldatavat kogumaksumust;*

- g)* tooraineturul noteeritud ja sealt ostetavate asjade puhul;
- h)* allahindlusega riigihangete puhul, kui väga lühikeseks ajaks avaneb eriti soodne võimalus hankida materjale hinnaga, mis on tunduvalt allpool tavapärasest turuhinda;
- i)* asjade **või teenuste** ostmise puhul erakordselt soodsatel tingimustel kas oma äritegevust lõpetavalt tarnijalt või **likvideerijalt**, kes teostab maksejõuetusmenetlust, võlausaldajatega sõlmitud kokkulepet või muud siseriiklikele õigusnormidele vastavat samalaadset menetlust;
- j)* teenuste hankelepingute puhul, kui asjaomase hankelepingu aluseks on käesoleva direktiivi kohaselt korraldatud ideekonkurss ning **ideekonkursis ette nähtud** eeskirjade järgi  
■ sõlmitakse hankeleping selle ideekonkursi võitjaga või ühega võitjatest; viimasel juhul peetakse läbirääkimisi kõigi konkursi võitjatega.

■



## II PEATÜKK

### Elektrooniliste ja koondhangete puhul kasutatavad meetodid ja vahendid

#### Artikkel 51

#### Raamlepingud

1. Võrgustiku sektori hankijad võivad sõlmida raamlepinguid, tingimusel et kohaldatakse käesolevas direktiivis sätestatud menetlusi.

Raamleping on ühe või mitme võrgustiku sektori hankija ning ühe või mitme ettevõtja vaheline leping, mille eesmärk on kehtestada teatava aja jooksul sõlmitavaid hankelepinguid reguleerivad tingimused, eelkõige hinna ja vajaduse korral kavandatava koguse osas.

Raamlepingu kehtivusaeg ei ületa **kaheksat** aastat, välja arvatud nõuetekohaselt põhjendatud erandjuhtudel, mis on eelkõige seotud raamlepingu esemega.

2. Raamlepingul põhinevad hankelepingud sõlmitakse **objektiivsete eeskirjade ja kriteeriumide alusel, mis võivad hõlmata** minikonkurssi **sõlmitud** raamlepingu pooleks olevate ettevõtjate vahel. **Need eeskirjad ja kriteeriumid esitatakse raamlepingu hankedokumentides.**

*Esimeses lõigus osutatud objektiivsete eeskirjade ja kriteeriumidega tagatakse lepingupoolteks olevate ettevõtjate võrdne kohtlemine. Minikonkursi korral määravad võrgustiku sektori hankijad piisavalt pika tähtaja, mis võimaldab iga konkreetse hankelepinguga seoses pakkumusi esitada, ning võrgustiku sektori hankijad sõlmivad iga hankelepingu pakkujaga, kes on raamlepingu kirjelduses sätestatud pakkumuste hindamise kriteeriumide põhjal esitanud parima pakkumuse.*

Võrgustiku sektori hankijad peavad raamlepinguid kasutama nõuetekohasel viisil, mis ei tõkesta, piira ega moonuta konkurentsi.



## Artikkel 52

### Dünaamilised hankesüsteemid

1. Üldkasutatavate toodete puhul, mis sellisel kujul, nagu neid üldiselt turul pakutakse, vastavad võrgustiku sektori hankijate nõuetele, võivad võrgustiku sektori hankijad kasutada dünaamilist hankesüsteemi. Dünaamiline hankesüsteem on täielikult elektrooniliselt hallatav protsess *ja see on hankesüsteemi* kasutusajal avatud kõigile *kvalifitseerimise tingimustele* vastavatele ettevõtjatele. *Selle võib jagada asjade, ehitustööde või teenuste kategooriateks, mis määratletakse objektiivselt asjaomase kategooria raames läbiviidava riigihanke omaduste alusel. Selliseks omaduseks võib muu hulgas olla edaspidi sõlmitavate konkreetsete hankelepingute maksimaalne maksumus või konkreetne geograafiline ala, kus edaspidi sõlmitavad konkreetset hankelepingud tuleb täita.*

2. ***Hangete teostamiseks*** dünaamilise hankesüsteemi alusel järgivad võrgustiku sektori hankijad piiratud hankemenetluse eeskirju. Süsteemiga võivad liituda kõik ***kvalifitseerimise tingimustele*** vastavad taotlejad, liituvate taotlejate arvu artikli 78 lõike 2 alusel ei piirata.

***Kui võrgustiku sektori hankijad on süsteemi jaotanud käesoleva artikli lõike 1 kohaselt asjade, ehitustööde või teenuste kategooriateks, määravad nad iga kategooria puhul kohaldatavad kvalifitseerimise tingimused.***

***Olenemata artiklist 46 kohaldatakse järgmisi tähtaegu:***

- a) ***osalemistaotluste laekumise miinimumtähtaeg on üldiselt vähemalt 30 päeva alates kuupäevast, mil saadeti hanketeade või huvi kinnitamise ettepanek, kui riigihanke väljakuulutamiseks kasutati perioodilist eelteadet, ning see ei ole mitte mingil juhul lühem kui 15 päeva. Osalemistaotluste laekumise suhtes ei kohaldata muid täiendavaid tähtaegu, kui pakkumuse esitamise ettepanek esimese konkreetse hankelepingu sõlmimiseks dünaamilise hankesüsteemi alusel on juba esitatud;***

- b) pakkumuste laekumise miinimumtähtaeg on vähemalt 10 päeva alates pakkumuse esitamise ettepaneku saatmise kuupäevast. Kohaldatakse artikli 46 lõike 2 teist ja kolmandat lõiku.*
3. Kogu dünaamilise hankesüsteemiga seotud teabevahetus toimub ainult elektrooniliste vahendite abil kooskõlas artikli 40 lõigetega **1, 3, 4 ja 6**.
4. Dünaamilise hankesüsteemi alusel hankelepingsid sõlmides peavad võrgustiku sektori hankijad:
- a) hanget välja kuulutades selgelt märkima, et kasutusel on dünaamiline hankesüsteem;
  - b) osutama **hankedokumentides** vähemalt kõnealuse süsteemi alusel kavandatud riigihangete olemusele ja hinnangulisele kogusele, samuti vajalikule teabele **dünaamilise** hankesüsteemi **ja selle toimimisviisi**, kasutatavate elektrooniliste seadmete ning ühenduse tehnilise korralduse ja kirjelduste kohta;

- c) *osutama asjade, ehitustööde või teenuste kategooriateks jagamisele, kui seda tehakse, ning neid määratlevatele omadustele;*
  - d) võimaldama kooskõlas artikliga 73 *hankedokumentidele* piiramatut ja täielikku otsest juurdepääsu kogu süsteemi kasutajale jooksul.
5. Võrgustiku sektori hankijad võimaldavad kõigil ettevõtjatel kogu dünaamilise hankesüsteemi *kehtivusaja* jooksul esitada taotlusi süsteemiga liitumiseks lõikes 2 nimetatud tingimuste kohaselt. Võrgustiku sektori hankijad annavad taotlustele *kvalifitseerimise tingimuste* alusel hinnangu 10 tööpäeva jooksul alates taotluste laekumisest. *Seda tähtaega võib üksikjuhtudel pikendada 15 tööpäevani, kui see on põhjendatud, eelkõige tulenevalt vajadusest vaadata läbi täiendavaid dokumente või muul viisil kontrollida, kas kvalifitseerimise tingimused on täidetud.*

*Olenemata esimesest lõigust võib võrgustiku sektori hankija seni, kuni pakkumuse esitamise ettepanek esimese konkreetse hankelepingu sõlmimiseks dünaamilise hankesüsteemi alusel ei ole veel esitatud, pikendada hindamisperioodi, tingimusel et pikendatud hindamisperioodi jooksul ei esitata pakkumuse esitamise ettepanekut. Võrgustiku sektori hankija peab hankedokumentides märkima, kui pikk on pikendatud periood, mida ta kavatseb kohaldada.*

Võrgustiku sektori hankija annab *asjaomasele* ettevõtjale esimesel võimalusel teada, kas tal lubatakse dünaamilise hankesüsteemiga liituda.

6. Dünaamilise hankesüsteemi alusel toimuva iga konkreetse riigihanke puhul teeb võrgustiku sektori hankija kõigile *liitumiseks loa saanud* osalejatele artikli 74 kohaselt ettepaneku esitada pakkumus. *Kui dünaamiline hankesüsteem on jaotatud ehitustööde, asjade või teenuste kategooriateks, teeb võrgustiku sektori hankija konkreetsele asjaomasele riigihankele vastava kategooriaga liitumiseks loa saanud osalejatele ettepaneku esitada pakkumus.*

Nad sõlmivad hankelepingu pakkujaga, kes on esitanud parima pakkumuse, võttes aluseks *pakkumuste hindamise* kriteeriumid, mis on esitatud dünaamilise hankesüsteemi hanketeates, huvi kinnitamise ettepanekus või kui riigihange kuulutatakse välja kvalifitseerimissüsteemi olemasolu teatega, siis pakkumuse esitamise ettepanekus. Vajaduse korral võib need kriteeriumid pakkumuse esitamise ettepanekus täpsemalt sõnastada.

7. *Võrgustiku sektori hankija, kes artikli 80 kohaselt kohaldab direktiivis .../.../EL\* sätestatud kõrvaldamis- ja kvalifitseerimise tingimusi, võib igal ajal dünaamilise hankesüsteemi kehtivusajal nõuda liitumiseks loa saanud osalejatelt uuendatud ja ajakohastatud enda kinnituste esitamist, nagu on sätestatud selle direktiivi artikli 63 lõikes 1, viie tööpäeva jooksul alates sellise nõude esitamise päevast.*

*Dünaamilise hankesüsteemi kogu kehtivusaja jooksul kohaldatakse nimetatud artikli 63 lõikeid 2–4.*

8. Võrgustiku sektori hankija teatab riigihanget välja kuulutades dünaamilise hankesüsteemi *kehtivusaja*. Ta teavitab komisjoni *kehtivusaja* mis tahes muutusest, kasutades järgmisi standardvorme:
- a) dünaamilise hankesüsteemi esialgseks väljakuulutamiseks kasutatud vorm, kui *kehtivusaega* muudetakse süsteemi kehtivust lõpetamata;
  - b) artikli 70 kohane hankelepingu sõlmimise teade, kui süsteemi kehtivus lõpetatakse.

---

\* *Väljaannete talitus: palun sisestada dokumendis PE-CONS 74/13 sisalduva direktiivi number.*

9. ***Enne dünaamilise hankesüsteemi kehtivuse algust ega selle ajal*** ei tohi nõuda tasu neilt ettevõtjatelt, kes dünaamilise hankesüsteemi ***vastu huvi tunnevad*** või ***selles osalevad***.

#### Artikkel 53

##### Elektroonilised oksjonid

1. Võrgustiku sektori hankija võib kasutada elektroonilisi oksjoneid, mis põhinevad uute, madalamate hindade ja/või pakkumuse teatavate osadega seotud uute maksumuste esitamisel.

Selleks viib võrgustiku sektori hankija läbi ***elektroonilise oksjoni***, mis on elektrooniline korduvmenetlus ■ , mis toimub pärast pakkumuste esialgset täielikku hindamist, võimaldades need pakkumused automaatsete hindamismeetodite abil järjestada.

***Teatavate teenuste hankelepingute ja teatavate ehitustööde hankelepingute puhul, mille eesmärgiks on intellektuaalne tegevus, nagu ehitustööde projekteerimine, ei saa pakkumusi automaatsete hindamismeetodite abil järjestada ning selliste hankelepingute sõlmimiseks ei kasutata elektroonilist oksjonit.***



2. Avatud või piiratud menetluse või väljakuulutamisega läbirääkimistega hankemenetluse puhul võivad võrgustiku sektori hankijad otsustada, et hankelepingu sõlmimisele eelneb elektrooniline oksjon, kui ***hankedokumendid ja eelkõige tehnilised*** kirjeldused on võimalik täpselt koostada.

Samadel asjaoludel võib raamlepingu poolte jaoks artikli 51 lõike 2 kohase uue riigihanke väljakuulutamise puhul ning artikli 52 kohase dünaamilise hankesüsteemi alusel sõlmitavate hankelepingutega seotud riigihanke väljakuulutamise puhul korraldada elektroonilise oksjoni.

3. Elektrooniline oksjon toimub ühe **■** järgmise ***pakkumuste elemendi*** alusel:

- a) üksnes hind, kui hankeleping sõlmitakse ***ainult hinna alusel***;
- b) hind ja/või ***hankedokumentides*** märgitud pakkumuse osade uus maksumus, kui hankeleping ***sõlmitakse parima hinna ja kvaliteedi suhte alusel või madalaima maksumusega pakkumuse alusel, kasutades kulutõhususe põhimõtet***.

4. Elektroonilist oksjonit korraldada kavatsevad võrgustiku sektori hankijad märgivad selle ära hanketeates, huvi kinnitamise ettepanekus või kui hanketeade on kvalifitseerimissüsteemi olemasolu teade, siis pakkumuse esitamise ettepanekus.

***Hankedokumendid*** peavad sisaldama vähemalt VII lisas osutatud andmeid.

5. Enne elektroonilise oksjoni alustamist annab võrgustiku sektori hankija pakkumustele täieliku esialgse hinnangu vastavalt pakkumuste hindamise kriteeriumidele ja neile määratud suhtelisele osakaalule.

Pakkumust peetakse vastuvõetavaks, kui selle on esitanud ***pakkuja, keda ei ole artikli 78 lõike 1 või artikli 80 lõike 1 kohaselt kõrvaldatud ja kes vastab artiklite 78 ja 80 kohaselt kehtestatud kvalifitseerimise tingimustele ning kelle pakkumus*** on tehnilise kirjeldusega kooskõlas ***ning ei ole ebakorrektnes või vastuvõetamatu või sobimatu***.

***Eelkõige tuleb ebakorrekseteks pidada pakkumusi, mis ei vasta hankedokumentidele, on saadud liiga hilja, on esitatud konkurentsivastase koostöö või korruptsiooni tulemusel või mille maksumust peab avaliku sektori hankija põhjendamatult madalaks. Eelkõige tuleb vastuvõetamatuteks pidada pakkumusi, mille on esitanud pakkujad, kellel puudub nõutud kvalifikatsioon, ja pakkumusi, mille hind ületab avaliku sektori hankija eelarvet, mis on kindlaks määratud ja dokumenteeritud enne hankemenetluse käivitamist.***

***Pakkumust ei peeta nõuetele vastavaks, kui see ei ole hankelepingu täitmiseks asjakohane, kuna ilmselgelt ei vasta oluliselt muutmata kujul võrgustiku sektori hankija hankedokumentides esitatud vajadustele ja nõuetele. Osalemistaotlust ei peeta nõuetele vastavaks, kui asjaomane ettevõtja kõrvaldatakse või võidakse kõrvaldada artikli 78 lõike 1 või artikli 80 lõike 1 kohaselt või kui ta ei vasta võrgustiku sektori hankija sätestatud kvalifitseerimise tingimustele vastavalt artiklitele 78 või 80.***

Kõik pakkujad, kes on esitanud vastuvõetavad pakkumused, kutsutakse seejärel samal ajal elektrooniliste vahendite teel elektroonilisel oksjonil osalema, kasutades selleks kindlaks määratud kuupäeval ja kellaajal kutses esitatud instruktsioonide kohaseid ühendusi. Elektrooniline oksjon võib toimuda mitme järjestikuse etapina. Elektrooniline oksjon ei tohi alata varem kui kaks tööpäeva pärast kutsete väljasaatmise kuupäeva.

6. Kutsele lisatakse asjakohase pakkuja pakkumuse täieliku hindamise tulemused, mis on saadud artikli 82 lõike 5 esimeses lõigus sätestatud osakaalu põhjal.

Kutses esitatakse ka elektroonilisel oksjonil esitatud uute hindade ja/või maksumuste põhjal automaatselt toimuva ümberjärjestuse määramiseks kasutatav matemaatiline valem. See valem sisaldab kõigi majanduslikult soodsaima pakkumuse kindlaksmääramiseks esitatud kriteeriumide osakaale, nagu oli näidatud hanketeates ***või muudes hankedokumentides***, väljaarvatud juhul, kui majanduslikult kõige soodsam pakkumus on määratletud ainult hinna alusel. Selleks taandatakse kõik lubatud vahemikud ette kindlaks määratud maksumustele.

Kui alternatiivsed lahendused on lubatud, esitatakse iga alternatiivse lahenduse kohta eraldi valem.

7. Elektroonilise oksjoni iga etapi vältel saadavad võrgustiku sektori hankijad kõikidele pakkujatele kohe piisavat teavet, mis võimaldab neil endil määrata mis tahes hetkel oma pakkumuse koha pakkumuste järjestuses. Nad võivad edastada ka muud teavet esitatud hindade või maksumuse kohta, tingimusel et kirjeldustes on vastav märges. Samuti võivad nad igal ajal teatada oksjoni asjaomases etapis osalejate arvu. Ent ühelgi juhul ega üheski oksjoni etapis ei tohi nad avalikustada pakkujate isikuid.
8. Võrgustiku sektori hankija lõpetab elektroonilise oksjoni ühel või mitmel järgmisel viisil:
- a) eelnevalt osutatud kuupäeval ja kellaajal;
  - b) kui pakkujad ei esita enam minimaalsete erinevuste nõuetele vastavaid uusi hindu ega uusi maksumusi, tingimusel et võrgustiku sektori hankija on eelnevalt ära näidanud aja, mille möödumisel viimasest hinna või maksumuse esitamisest ta elektroonilise oksjoni sulgeb, **või**

c) kui on läbitud eelnevalt ära näidatud arv oksjoni etappe.

Kui võrgustiku sektori hankija *kavatseb* sulgeda elektroonilise oksjoni esimese lõigu punkti c kohaselt, mida ta võib kombineerida selle punktis b sätestatud korraga, tuleb oksjonil osalemise kutses märkida oksjoni kõikide etappide ajakava.

9. Pärast elektroonilise oksjoni lõpetamist sõlmib võrgustiku sektori hankija elektroonilise oksjoni tulemuste põhjal hankelepingu vastavalt artiklile 82.

#### Artikkel 54

##### Elektroonilised kataloogid

1. Kui *on nõutav* elektrooniliste sidevahendite kasutamine, võib *võrgustiku sektori hankija* nõuda pakumuste esitamist *elektroonilise kataloogi kujul või* elektroonilise kataloogi *lisamist*.

Liikmesriigid võivad teha elektrooniliste kataloogide kasutamise teatavat liiki riigihangete puhul kohustuslikuks.

Elektroonilise kataloogi kujul esitatud pakumustele võib lisada pakumuse täiendamiseks muid dokumente.

2. Taotlejad või pakkujad koostavad **konkreetses** hankemenetluses osalemiseks elektroonilised kataloogid võrgustiku sektori hankija esitatud tehnilise kirjelduse ja vormingu kohaselt.

Elektroonilised kataloogid peavad vastama elektroonilise sidevahendite suhtes kohaldatavatele nõuetele ning mis tahes täiendavatele nõuetele, mis võrgustiku sektori hankija on kooskõlas artikliga 40 kehtestanud.

3. Kui võrgustiku sektori hankijad aktsepteerivad või nõuavad pakkumuste esitamist elektrooniliste kataloogide kujul, peavad nad:

- a) märkima selle ära hanketeates, huvi kinnitamise ettepanekus või kui riigihange kuulutakse välja kvalifitseerimissüsteemi olemasolu teatega, siis pakkumuse esitamise või läbirääkimiste alustamise ettepanekus;
- b) esitama **hankedokumentides** artikli 40 lõike 6 kohase kogu vajaliku teabe vormingu, kasutatavate elektrooniliste seadmete, tehniliste ühenduste korra ning kataloogi tehniliste kirjelduste kohta.

4. Kui pärast pakkumuste esitamist elektrooniliste kataloogide kujul sõlmitakse raamleping mitme ettevõtjaga, võib võrgustiku sektori hankija ette näha, et konkreetsete hankelepingute puhul kuulutatakse riigihange uuesti välja ajakohastatud kataloogide alusel. Sellisel juhul kasutab võrgustiku sektori hankija üht järgmistest meetoditest:
- a) esitab pakkujatele kutse esitada uuesti elektrooniline kataloog, mida on kohandatud hankelepingu nõuetele, või
  - b) teatab pakkujatele, et kavatseb koguda juba esitatud *elektroonilistest* kataloogidest vajaliku teabe, mida on vaja hankelepingu nõuetele kohandatud pakkumuse koostamiseks ■, tingimusel et kõnealuse meetodi kasutamine on ära näidatud raamlepingu hankedokumentides.
5. Kui võrgustiku sektori hankija kuulutab riigihanke uuesti välja lõike 4 punkti b alusel, teavitab ta pakkujaid kuupäeva ja kellaaja, millal ta kavatseb koguda konkreetse hankelepingu nõuetele kohandatud pakkumuste koostamiseks vajalikku teavet, ning annab pakkujatele võimaluse teabe kogumisest keelduda.

Võrgustiku sektori hankija jätab teatamise ja teabekogumise vahele piisavalt aega.

Enne hankelepingu sõlmimist esitab võrgustiku sektori hankija kogutud teabe asjaomasele pakkujale, et anda talle võimalus esitada vastuväiteid või kinnitada, *et* nii koostatud pakkumus *ei sisalda sisulisi vigu*.

6. Võrgustiku sektori hankija võib sõlmida hankelepingu dünaamilise hankesüsteemi alusel, *nõudes konkreetse hankelepingu sõlmimiseks pakkumuste esitamist elektroonilise kataloogi kujul*.

*Võrgustiku sektori hankija võib sõlmida hankelepingu ka dünaamilise hankesüsteemi alusel kooskõlas lõike 4 punktiga b ja lõikega 5*, tingimusel et dünaamilise hankesüsteemiga liitumise taotlusega koos esitatakse elektrooniline kataloog, mis vastab võrgustiku sektori hankija esitatud tehnilisele kirjeldusele ja kehtestatud vormingule. Kui võrgustiku sektori hankija teatab taotlejatele oma kavatsusest koostada pakkumused lõike 4 punktis b sätestatud *viisil*, täidavad taotlejad selle kataloogi.



## Artikkel 55

### Keskne hankimine ja kesksed hankijad

1. *Liikmesriigid võivad sätestada, et võrgustiku sektori hankija võib hankida asju ja/või teenuseid keskselt hankijalt, kes osutab artikli 2 punkti 10 alapunktis a osutatud kesksete riigihangete läbiviimise teenuseid.*

*Liikmesriigid võivad samuti sätestada, et võrgustiku sektori hankija võib hankida ehitustöid, asju ja teenuseid, kasutades keskse hankija sõlmitud hankelepinguid, keskse hankija hallatavat dünaamilist hankesüsteemi või kasutades raamlepingut, mille on sõlminud keskne hankija, kes osutab artikli 2 punkti 10 alapunktis b osutatud kesksete riigihangete läbiviimise teenuseid. Kui keskse hankija hallatavat dünaamilist hankesüsteemi võivad kasutada teised võrgustiku sektori hankijad, tuleb seda mainida sellise dünaamilise hankesüsteemi loomist käsitlevas hanketeates.*

*Seoses esimese ja teise lõiguga võivad liikmesriigid sätestada, et teatavad riigihanked tuleb läbi viia keskse hankija kaudu või ühe või mitme konkreetse keskse hankija kaudu.*

■

2. Võrgustiku sektori hankija **täidab** oma käesolevast direktiivist tulenevaid kohustusi, kui ta **hangib asju või teenuseid keskselt hankijalt, kes osutab artikli 2 punkti 10 alapunktis a osutatud kesksete riigihangete läbiviimise teenuseid.**

**Lisaks täidab võrgustiku sektori hankija oma käesolevast direktiivist tulenevaid kohustusi, kui ta hangib ehitustöid, asju või teenuseid, kasutades keskse hankija sõlmitud hankelepinguid, keskse hankija hallatavat dünaamilist hankesüsteemi või kasutades raamlepingut, mille on sõlminud keskne hankija, kes osutab artikli 2 punkti 10 alapunktis b osutatud kesksete riigihangete läbiviimise teenuseid.**

Asjaomane võrgustiku sektori hankija **vastutab** siiski käesolevast direktiivist tulenevate kohustuste täitmise eest seoses **sellise** tegevusega, mis ta viib läbi **ise, nagu**:

- a) **hankelepingu sõlmimine keskse hankija hallatava dünaamilise hankesüsteemi alusel või**
- b) **minikonkurss keskse hankija sõlmitud raamlepingu alusel.**

3. Kõigi keskse hankija läbi viidavate hankemenetluste puhul kasutatakse elektroonilisi sidevahendeid vastavalt artiklis 40 *sätestatud* nõuetele.
4. Võrgustiku sektori hankijad võivad sõlmida keskse hankijaga *teenuste hankelepingu* keskse riigihanke teenuste *osutamiseks*, kasutamata käesolevas direktiivis ette nähtud menetlusi.

*Sellised teenuste hankelepingud võivad hõlmata ka riigihangete tugiteenuste osutamist.*



#### Artikkel 56

##### Ajutised ühishanked

1. *Kaks* või rohkem võrgustiku sektori hankijat võivad otsustada viia teatavad riigihanked läbi ühiselt.
2. Kui *kogu hankemenetlus viiakse läbi ühiselt kõigi asjaomaste võrgustiku sektori hankijate nimel ja eest, on nad ühiselt vastutavad oma käesolevast direktiivist tulenevate kohustuste täitmise eest. See kehtib ka juhtudel, kui hankemenetlust juhib üks võrgustiku sektori hankija, tegutsedes enda nimel ja teiste asjaomaste võrgustiku sektori hankijate nimel.*

***Kui kõigi asjaomaste võrgustiku sektori hankijate nimel ja eest ei viida läbi kogu hankemenetlust, vastutavad nad ühiselt ainult nende menetluse osade eest, mis viiakse läbi ühiselt. Iga*** võrgustiku sektori hankija vastutab ainuisikuliselt oma käesolevast direktiivist tulenevate kohustuste täitmise eest ■ seoses menetluse ***osadega***, mille ta viib läbi ***enda nimel ja enda eest***.

#### Artikkel 57

Eri liikmesriikide võrgustiku sektori hankijaid ***hõlmavad riigihanked***

1. Ilma et see piiraks artiklite 28 kuni 31 kohaldamist, võivad eri liikmesriikide võrgustiku sektori hankijad ***tegutseda*** hankelepingle ***sõlmimisel*** ühiselt, kasutades ühte käesolevas artiklis ***kirjeldatud*** viisi.

***Võrgustiku sektori hankijad ei kasuta käesolevas artiklis sätestatud viise selleks, et vältida kohustuslike avaliku õiguse sätete kohaldamist kooskõlas liidu õigusega, mida nad peavad kohaldama oma liikmesriigis.***

2. ***Liikmesriigid ei keela võrgustiku sektori hankijatel kasutada muus liikmesriigis asuvate kesksete hankijate pakutavaid keskeid riigihankeid.*** ■

*Liikmesriigid võivad muus kui võrgustiku sektori hankija liikmesriigis asuva keskse hankija poolt osutatavate keskse riigihanke läbiviimise teenustega seoses siiski täpsustada, et nende võrgustiku sektori hankijad võivad kasutada üksnes artikli 2 punkti 10 alapunktides a või b osutatud keskseid riigihankeid.*

3. *Keskse riigihanke läbiviimise teenuste osutamine teises liikmesriigis asuva keskse hankija poolt* peab toimuma selle liikmesriigi siseriiklike sätete kohaselt, kus asub keskne hankija.

*Selle liikmesriigi siseriiklike sätteid, kus asub keskne hankija, kohaldatakse ka järgmise suhtes:*

- a) *hankelepingu sõlmimine dünaamilise hankesüsteemi alusel;*
- b) *minikonkurss raamlepingu alusel.*

4. Mitu eri liikmesriikide võrgustiku sektori hankijat võivad ühiselt sõlmida hankelepinguid, *sõlmida raamlepinguid ja hallata dünaamilist hankesüsteemi. Nad võivad samuti sõlmida hankelepinguid raamlepingu või dünaamilise hankesüsteemi alusel. Kui vajalikke elemente ei reguleerita asjaomaste liikmesriikide vahel sõlmitud rahvusvahelise lepinguga*, sõlmivad osalevad võrgustiku sektori hankijad hankelepingu, milles määratakse kindlaks järgmine:

- a) *poolte vastutusvaldkonnad ja asjakohased kohaldatavad* siseriiklikud sätted;
- b) hankemenetluse sisemine korraldus, sh menetluse haldamine, ■ hangitavate ehitustööde, asjade või teenuste jaotamine ning hankelepingute sõlmimine.

*Osalev võrgustiku sektori hankija täidab oma käesoleva direktiivi kohaseid kohustusi, kui ta hangib ehitustöid, asju või teenuseid hankemenetluse eest vastutavalt võrgustiku sektori hankijalt. Vastutuse* ja punktis a osutatud kohaldatava siseriikliku õiguse *kindlaksmääramisel* võivad osalevad võrgustiku sektori hankijad jagada konkreetse vastutuse omavahel ning määrata kindlaks nende vastava liikmesriigi siseriikliku õiguse kohaldatavad siseriiklikud sätted.

*Vastutuse jaotust ja sellest tulenevalt kohaldatavat siseriiklikku õigust mainitakse ühiselt sõlmitud hankelepingute hankedokumentides.*

- 5. Kui mitu eri liikmesriikide võrgustiku sektori hankijat on moodustanud ühise juriidilise isiku, näiteks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1082/2006<sup>1</sup> ■ kohase Euroopa territoriaalse koostöö rühmituse või muu liidu õigusaktide kohaselt asutatud üksuse, lepivad osalevad võrgustiku sektori hankijad ühise juriidilise isiku pädeva organi otsusega kokku kohaldada ühe järgmise liikmesriigi siseriiklikke hanke-eeskirju:

---

<sup>1</sup> Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuli 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1082/2006 Euroopa territoriaalse koostöö rühmituse (ETKR) kohta (ELT L 210, 31.7.2006, lk 19).

- a)* selle liikmesriigi siseriiklikud sätted, kus on ühise juriidilise isiku registrijärgne asukoht;
- b)* selle liikmesriigi siseriiklikke sätteid, kus ühine juriidiline isik tegutseb.

***Esimeses lõigus osutatud*** kokkulepet võib kohaldada tähtajatult, kui nii on sätestatud ühise juriidilise isiku asutamisaktis, või teatava ajavahemiku jooksul või teatavat tüüpi hankelepingle suhtes või ühe või mitme sõlmitud üksiku hankelepingu suhtes.



### III PEATÜKK

#### Menetluse läbiviimine

##### 1. jagu

##### Ettevalmistamine

##### Artikkel 58

##### Esialgsed turu-uuringud

**■** Enne hankemenetluse käivitamist võivad võrgustiku sektori hankijad läbi viia turu-uuringud ***eesmärgiga valmistada riigihanget ette*** ning teavitada ettevõtjaid oma hankeplaanidest ja nõuetest.

Selleks võib võrgustiku sektori hankija **näiteks** küsida või vastu võtta nõuandeid **sõltumatutelt ekspertidelt või asutustelt või** turul osalejatelt. Seda nõu  **võib kasutada hankemenetluse kavandamisel ja läbiviimisel**, tingimusel et sellised nõuanded ei **moonuta** konkurentsiga ning nende tulemusel ei rikuta mittediskrimineerimise ja läbipaistvuse põhimõtet.

#### **Artikkel 59**

##### **Taotlejate ja pakkujate eelnev osalemine**

■ Kui taotleja või pakkuja või taotleja või pakkujaga seotud ettevõtja on andnud võrgustiku sektori hankijale nõu, **kas artikli 58 kontekstis või mitte**, või on muul moel olnud kaasatud hankemenetluse ettevalmistamisse, võtab võrgustiku sektori hankija asjakohaseid meetmeid tagamaks, et kõnealuse taotleja või pakkuja osalemine ei moonuta konkurentsiga.

Selliste meetmetega nähakse ette, et teistele taotlejatele ja pakkujatele edastatakse ■ oluline teave, mida on vahetatud seoses sellise taotleja või pakkuja hankemenetluse ettevalmistamises osalemisega või selle tulemusena, ning et pakkumuste laekumiseks kehtestatakse piisavad tähtajad. Kõnealune taotleja või pakkuja kõrvaldatakse menetlusest üksnes siis, kui puuduvad muud vahendid, millega tagada võrdse kohtlemise põhimõtte järgimist.



Enne sellist kõrvaldamist antakse taotlejatele ja pakkujatele võimalus tõendada, et nende kaasatus hankemenetluse ettevalmistamisse ei moonuta konkurentsi. Võetavad meetmed dokumenteeritakse artikli 100 kohases üksikaruandes.

## Artikkel 60

### Tehnilised kirjeldused

1. VIII lisa punktis 1 määratletud tehniline kirjeldus esitatakse hankedokumentides.  
Tehnilises kirjelduses määratakse kindlaks ehitustöö, teenuse või asja nõutavad omadused.

Selliste omaduste kirjeldamisel võib käsitleda ka tellitavate ehitustööde tegemise, asjade tootmise või teenuste osutamise teatavat protsessi ***või meetodit*** või ***spetsiifilist protsessi*** nende olulusringi ***muu*** etapi ***jaoks, isegi kui need tegurid ei ole nende oluliseks osaks, tingimusel et need on seotud hankelepingu esemega ning on proportsionaalsed selle maksumuse ja eesmärkide suhtes.***

Tehnilises kirjelduses **võib** täpsustada ka seda, kas nõutakse intellektuaalomandi õiguste üleandmist.

Kõigi selliste riigihangete puhul ■ , mille eseme kavandatud kasutajateks on **füüsilised** isikud, olenemata sellest, kas kasutajaks on üldsus või võrgustiku sektori hankija töötajad, peab kõnealune tehniline kirjeldus olema koostatud nii, et selles võetakse arvesse puudega **inimeste** ligipääsukriteeriumeid või arvestatakse kõigi kasutajatega, v.a nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel.

Kui kohustuslikud ligipääsunõuded võetakse vastu liidu õigusaktiga, määratletakse **puudega inimeste ligipääsukriteeriumeid või kõigi kasutajatega arvestamist** käsitlevad tehnilised kirjeldused kõnealusele seadusandlikule aktile viitamisega.

2. Tehniline kirjeldus peab **võimaldama** kõigile ettevõtjatele võrdse juurdepääsu hankemenetlusele ega **tohi** tekitada põhjendamatuid takistusi riigihangete avamisel konkurentsile.
3. Ilma et see piiraks kohustuslike siseriiklike tehniliste eeskirjade kohaldamist, kuivõrd need on liidu õigusega kooskõlas, sõnastatakse tehniline kirjeldus ühel järgmisel viisil:

- a) kirjeldades kasutusomadusi või funktsionaalseid nõudeid, sh keskkonnanäitajaid, tingimusel et parameetrid on piisavalt täpsed, et pakkujad saaksid kindlaks teha hankelepingu eseme ning et võrgustiku sektori hankijad saaksid hankelepingu sõlmida;
- b) viidates tehnilisele kirjeldusele ja tähtsuse järjekorras Euroopa standardeid ülevõtvatele riiklikele standarditele, Euroopa *tehnilisele hinnangule*, ühistele tehnilistele kirjeldustele, rahvusvahelistele standarditele, muudele Euroopa standardimisorganite kehtestatud tehnilistele etalonsüsteemidele või nendest *mõne* puudumisel riiklikele standarditele, riiklikele tehnilistele tunnustustele või riiklikele tehnilistele kirjeldustele ehitustööde projekteerimise, arvutuste ja tööde teostamise ning asjade kasutamise kohta;
- c) kirjeldades punktis a osutatud kasutusomadusi või funktsionaalseid nõudeid, viidates punktis b osutatud tehnilisele kirjeldusele kui kasutusomadustele või funktsionaalsetele nõuetele vastavuse tagamise vahendile;

- d) viidates teatavate omaduste puhul punktis b osutatud tehnilisele kirjeldusele ja muude omaduste puhul punktis a osutatud kasutusomadustele või funktsionaalsetele nõuetele.
4. Tehnilises kirjelduses ei nimetata kindlat marki ega allikat või eri protsessi, ***mis iseloomustab konkreetse ettevõtja tooteid või teenuseid***, ega kaubamärki, patenti, liiki, kindlat päritolu ega teatavat tootmisviisi, mis võiks teatavaid ettevõtjaid või tooteid soosida või need välistada, välja arvatud juhul, kui see on hankelepingu eseme seisukohast põhjendatud. Erandkorras lubatakse sellist nimetamist, kui hankelepingu eset ei ole lõike 3 kohaselt võimalik piisavalt täpselt ja arusaadavalt kirjeldada. Sellisele viitele lisatakse märges „või samaväärne”.
5. Kui võrgustiku sektori hankija kasutab lõike 3 punktis b osutatud ***tehnilisele*** kirjeldusele viitamise võimalust, ei saa ta pakkumust tagasi lükata põhjusel, et pakutavad ehitustööd, asjad ***või*** teenused ei vasta tema poolt viidatud ***tehnilisele*** kirjeldusele, kui pakkuja tõendab oma pakkumuses ***mis tahes*** asjakohasel viisil, sealhulgas kasutades artikli 62 kohast tõendusmaterjali, et ***pakutavad*** lahendused rahuldavad tehnilises kirjelduses määratletud nõudeid samaväärsel viisil.

6. Kui võrgustiku sektori hankija kasutab lõike 3 punkti a kohast võimalust sõnastada tehniline kirjeldus kasutusomaduste või funktsionaalsete nõuete kirjeldamise teel, ei saa ta lükata tagasi asjade, teenuste või ehitustööde pakkumust, mis vastab Euroopa standardit ülevõtvale riiklikule standardile, Euroopa tehnilisele tunnustusele, ühtsele tehnilisele kirjeldusele, rahvusvahelisele standardile või Euroopa standardimisorgani kehtestatud tehnilisele etalonsüsteemile, kui nendes kirjeldustes käsitletakse tema poolt kindlaks määratud kasutusomadusi või funktsionaalseid nõudeid.

Oma pakkumuses tõendab pakkuja mis tahes asjakohasel viisil, sealhulgas artiklis 62 osutatud vahendeid kasutades, et standardile vastavad asjad, teenus või ehitustöö vastavad võrgustiku sektori hankija ette nähtud kasutusomadustele või funktsionaalsetele nõuetele.

#### Artikkel 61

##### Märgised

1. Kui võrgustiku sektori hankijad *kavatsevad osta teatavate* keskkonna-, sotsiaalsete või muude näitajatega *ehitustöid, asju või teenuseid, võivad nad tehnilises kirjelduses, pakkumuste hindamise kriteeriumides või hankelepingu täitmise tingimustes nõuda, et* kõnealustel ehitustöödel, teenustel või asjadel *oleks konkreetne märkis, mis* tõendab asjaomaste ehitustööde, teenuste või asjade *vastavust nõutavatele omadustele*, kui on täidetud kõik järgmised tingimused:

- a) **märgise** nõuded puudutavad üksnes hankelepingu esemega seotud **kriteeriume** ning need sobivad hankelepingu esemeks olevate ehitustööde, asjade või teenuste omaduste kindlaksmääramiseks;
- b) **märgise** nõuded põhinevad ■ objektiivselt kontrollitavatel ja mittediskrimineerivatel kriteeriumidel;
- c) märgised on kehtestatud avatud ja läbipaistva menetlusega, milles saavad osaleda kõik **asjaomased** sidusrühmad, sealhulgas valitsusasutused, tarbijad, **sotsiaalpartnerid**, tootjad, turustajad ja **valitsusvälised** organisatsioonid;
- d) märgised on kättesaadavad kõikidele huvitatud isikutele;
- e) märgise **nõuded** määrab kindlaks kolmas isik, ■ kelle **üle** märgist taotleval ettevõtjal **ei ole otsustavat mõju**.

***Kui võrgustiku sektori hankijad ei nõua, et ehitustööd, asjad või teenused peavad vastama kõigile märgise nõuetele, osutavad nad, milliseid märgise nõudeid nad silmas peavad.***

Konkreetselt märgist nõudvad võrgustiku sektori hankijad aktsepteerivad kõiki ***märgiseid, mis kinnitavad, et ehitustööd, asjad või teenused vastavad samaväärsetele märgise nõuetele.***

***Kui ettevõtjal ei ole tõendatavalt ja temast mitteolenevatel põhjustel võimalik võrgustiku sektori hankija poolt nõutavat konkreetset märgist või samaväärset märgist ettenähtud tähtaja jooksul hankida, aktsepteerib võrgustiku sektori hankija muid asjakohaseid tõendeid, näiteks tootja tehnilist toimikut, tingimusel et asjaomane ettevõtja tõendab, et tema ehitustööd, asjad ja teenused vastavad konkreetse märgise nõuetele või võrgustiku sektori hankija osutatud konkreetsetele nõuetele.***

2. Kui märgis vastab lõike 1 punktides b, c, d ja e esitatud nõuetele, kuid hõlmab ka nõudeid, mis ei ole seotud hankelepingu esemega, ***ei tohi*** võrgustiku sektori hankija ***nõuda märgise enda olemasolu, kuid võib tehnilises kirjelduses viidata*** märgise või vajaduse korral selle osade üksikasjalikele nõuetele, mis on seotud hankelepingu esemega ja mis sobivad selle eseme omaduste kindlaksmääramiseks.

## Artikkel 62

Katsearuanded, sertifitseerimine ja muu tõendusmaterjal ■

1. Võrgustiku sektori hankija võib ettevõtjatelt nõuda **vastavushindamisasutuse** katsearuande või sellise asutuse väljastatud tõendi esitamist tõendamaks tehnilises kirjelduses, **lepingu pakkumuste hindamise või hankelepingu täitmise tingimustes esitatud nõude või kriteeriumi** täitmist.

Kui võrgustiku sektori hankija nõuab **konkreetselt vastavushindamisasutuse** koostatud sertifikaatide esitamist, aktsepteerib võrgustiku sektori hankija ka samaväärsete muude **vastavushindamisasutuste** sertifikaate.

**Käesoleva lõike kohaldamisel käsitatakse vastavushindamisasutusena asutust, mis teostab vastavuse hindamist, sealhulgas kalibreerimist, testimist, sertifitseerimist ja kontrolle, mis on akrediteeritud vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 765/2008<sup>1</sup>.**

---

<sup>1</sup> **Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. juuli 2008. aasta määrus (EÜ) nr 765/2008, millega sätestatakse akrediteerimise ja turujärelevalve nõuded seoses toodete turustamisega ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EMÜ) nr 339/93 (ELT L 218, 13.8.2008, lk 30).**



2. Võrgustiku sektori hankija aktsepteerib lisaks lõikes 1 osutatud tõenditele ka muid asjakohaseid tõendeid, nagu tootja tehniline toimik, kui asjaomasel ettevõtjal puudub juurdepääs lõike 1 kohastele sertifikaatidele või katsearuannetele ning tal ei ole võimalik neid ettenähtud tähtaja jooksul hankida, ***tingimusel et selline juurdepääsu puudumine ei johtu asjaomasest ettevõtjast ning et see ettevõtja tõendab, et ehitustööd, asjad või teenused vastavad tehnilises kirjelduses, pakkumuste hindamise kriteeriumides või hankelepingu täitmise tingimustes sätestatud nõuetele või kriteeriumidele.***
3. ■ Liikmesriigid esitavad teistele liikmesriikidele nende taotlusel mis tahes teabe, mis on seotud artikli 60 lõike 6, artikli 61 ning käesoleva artikli lõigete ***1 ja 2*** ■ kohaselt esitatud tõendite ja dokumentidega ■ . ***Ettevõtja*** asukohaliikmesriigi pädevad asutused annavad sellist teavet kooskõlas artikliga 102.

#### Artikkel 63

##### Tehniliste kirjelduste edastamine

1. Hankelepingu sõlmimisest huvitatud ettevõtjate taotlusel teevad võrgustiku sektori hankijad neile kättesaadavaks tehnilised kirjeldused, millele nende asjade, ehitustööde või teenuste hankelepingutes korrapäraselt viidatakse, või tehnilised kirjeldused, mida nad kavatsevad kohaldada selliste hankelepingute suhtes, mille puhul riigihange kuulutatakse välja perioodilise eelteatega. Kõnealused kirjeldused tehakse elektrooniliste vahendite abil kättesaadavaks, võimaldades piiramatut ja täielikku otsest tasuta juurdepääsu.

***Tehnilised kirjeldused võib aga edastada muul kui elektroonilisel viisil, kui teatud hankedokumentidele ei saa elektrooniliste vahendite abil pakkuda piiramatut ja täielikku tasuta juurdepääsu ühel artikli 40 lõike 1 teises lõigus esitatud põhjustest või kui teatud hankedokumentidele ei saa elektrooniliste vahendite abil pakkuda piiramatut ja täielikku tasuta juurdepääsu põhjusel, et võrgustiku sektori hankijad kavatsevad kohaldada artikli 39 lõiget 1.***

2. Kui kõnealused tehnilised kirjeldused põhinevad elektrooniliste vahendite abil kättesaadavatel dokumentidel, mis tehakse huvitatud ettevõtjatele kättesaadavaks, võimaldades piiramatut ja täielikku otsest tasuta juurdepääsu, piisab viite lisamisest kõnealustele dokumentidele.

## Artikkel 64

### Alternatiivsed lahendused

1. Võrgustiku sektori hankijad võivad **lubada pakkujatel esitada** alternatiivseid lahendusi, mis vastavad võrgustiku sektori hankijate kindlaksmääratud miinimumnõuetele, **või neilt** selliste lahenduste **esitamist nõuda**.

Võrgustiku sektori hankijad märgivad **hankedokumentides**, kas nad lubavad **või nõuavad** alternatiivseid lahendusi, ning juhul, kui nad seda lubavad või nõuavad, siis esitavad miinimumnõuded, millele alternatiivsed lahendused peavad vastama, ja nende alternatiivsete lahenduste esitamise tingimused, **eelkõige märkides, kas alternatiivsed lahendused tuleb esitada üksnes juhul, kui esitatakse ka pakkumus, mis ei ole alternatiivne lahendus**. Kui alternatiivsete lahenduste esitamine on lubatud **või nõutav**, tagavad nad ka, et **pakkumuste hindamise** kriteeriume on võimalik kohaldada kõnealustele miinimumnõuetele vastavate alternatiivsete lahenduste suhtes ja ka selliste nõuetele vastavate pakkumuste suhtes, mis ei ole alternatiivsed lahendused.

2. Asjade või teenuste hankelepingute sõlmimise menetluse korral ei lükka alternatiivsete lahenduste esitamist lubanud **või nõudnud** võrgustiku sektori hankijad alternatiivset lahendust tagasi üksnes seetõttu, et selle valimine tooks kaasa teenuste hankelepingu sõlmimise asjade hankelepingu asemel või asjade hankelepingu sõlmimise teenuste hankelepingu asemel.

Hankelepingute osadeks jaotamine

- 1** *Võrgustiku sektori hankija võib otsustada sõlmida hankelepingu eri osadena ning võib määrata kindlaks nende osade suuruse ja eseme.*

Võrgustiku sektori hankijad märgivad hanketeates, huvi kinnitamise ettepanekus või kui hanketeade on kvalifitseerimissüsteemi olemasolu teade, siis pakkumuse esitamise või läbirääkimiste alustamise ettepanekus, kas pakkumused *võib esitada ühe või mitme osa või kõigi osade kohta.*

- 2.** Võrgustiku sektori hankija võib, isegi juhul kui *pakkumused võib esitada mitme osa või kõigi osade kohta*, piirata *ühe* pakkujaga sõlmitavate hankelepingu osade arvu, tingimusel et *osade* maksimaalne arv, *mille kohta võidakse ühe pakkujaga hankeleping sõlmida*, on märgitud hanketeates või huvi kinnitamise, *pakkumuse esitamise või läbirääkimiste alustamise* ettepanekus. Võrgustiku sektori hankija märgib hankedokumentides objektiivsed ja mittediskrimineerivad kriteeriumid või eeskirjad, *mida ta kavatseb kohaldada, et määrata kindlaks, milliste osade kohta hankeleping sõlmitakse*, kui *pakkumuste hindamise* kriteeriumide kohaldamise tulemusena *sõlmitaks* ühe pakkujaga *hankeleping* maksimaalset arvu ületavate osade kohta.

3. ***Liikmesriigid võivad sätestada, et kui sama pakkujaga võib sõlmida hankelepingu rohkem kui ühe osa kohta, võib võrgustiku sektori hankija sõlmida hankelepingu, liites kokku mitu osa või kõik osad, kui ta on hanketeates või huvi kinnitamise, pakkumuse esitamise või läbirääkimiste alustamise ettepanekus märkinud, et jätab endale võimaluse seda teha, ning märgib, kuidas osasid või osade rühmasid võib liita.***

**I**

4. ***Liikmesriigid võivad teha kohustuslikuks hankelepingute sõlmimise eraldi osadena nende siseriiklikus õiguses määratletavatel tingimustel ja võttes arvesse liidu õigust. Kohaldatakse lõike 1 teist lõiku ja vajaduse korral lõiget 3.***

#### Artikkel 66

##### Tähtaegade kehtestamine

1. Osalemistaotluste ja pakkumuste laekumise tähtaegade määramisel võtavad võrgustiku sektori hankijad eelkõige arvesse hankelepingu keerulisust ja pakkumuste koostamiseks vajalikku aega, ilma et see piiraks artiklites 45–49 sätestatud miinimumtähtaegade kohaldamist.

2. Kui pakkumusi saab esitada üksnes pärast kohaga tutvumist või täiendavate dokumentide kontrollimist kohapeal, **kehtestatakse** pakkumuste laekumise tähtajad, **mis** ei ole **pikemad artiklites 45–49 sätestatud miinimumtähtaegadest**, nii et kõik asjaomased ettevõtjad oleksid teadlikud kogu pakkumuste esitamiseks vajalikust teabest.
3. **Võrgustiku sektori hankija pikendab pakkumuste laekumise tähtaega, et kõik asjaomased ettevõtjad saaksid teada kogu pakkumuste esitamiseks vajaliku teabe, järgmistel juhtudel:**
  - a) **kui mis tahes põhjusel ei edastatud lisateavet, kuigi ettevõtjad taotlesid seda õigeaegselt, hiljemalt kuus päeva enne pakkumuste laekumiseks kehtestatud tähtaega. Artikli 45 lõikes 3 osutatud kiirendatud avatud menetluse puhul on see ajavahemik neli päeva;**
  - b) **kui hankedokumentides on tehtud olulisi muudatusi.**

***Tähtaega pikendatakse proportsionaalselt teabe või muudatuse olulisusega.***

***Kui lisateavet ei ole kas õigeaegselt taotletud või on selle tähtsus asjakohaste pakkumuste ettevalmistamiseks väike, ei ole võrgustiku sektori hankijad kohustatud tähtaegu pikendama.***

2. jagu

Avaldamine ja läbipaistvus

Artikkel 67

Perioodilised eelteated

1. Võrgustiku sektori hankija võib kavandatavast riigihankest teavitamiseks avaldada perioodilise eelteate **1**. Sellised teated sisaldavad VI lisa A osa I jao kohast teavet. Teated avaldab kas Euroopa Liidu väljaannete talitus või võrgustiku sektori hankija oma IX lisa punkti 2 alapunkti b kohases hankija **profilis**. Kui võrgustiku sektori hankijad avaldavad perioodilise eelteate oma hankija profiilis, saadavad nad teate hankija profiilis perioodilise eelteate avaldamise kohta kooskõlas IX lisa punktiga 3 Euroopa Liidu väljaannete talitusele. ***Sellised teated sisaldavad VI lisa B osa kohast teavet.***

2. Kui piiratud hankemenetluse ja väljakuulutamisega läbirääkimistega hankemenetluse puhul kuulutatakse riigihange välja perioodilise eelteatega, vastab teade järgmistele nõuetele:
- a) selles nimetatakse konkreetselt need asjad, ehitustööd või teenused, mis on sõlmitava hankelepingu esemeks;
  - b) selles märgitakse, et hankeping sõlmitakse piiratud või läbirääkimistega hankemenetluse teel, ilma et edaspidi avaldataks hanketeade, ning huvitatud ettevõtjatel *palutakse* oma huvist teatada;
  - c) see sisaldab lisaks VI lisa A osa I jao kohasele teabele VI lisa A osa II jaos esitatud teavet;
  - d) see on *saadetud avaldamiseks 35 päeva kuni* 12 kuud enne kuupäeva, mil saadetakse huvi kinnitamise ettepanek.

***Selliseid teateid ei avaldata hankija profiilis. Vastavalt artiklile 72 võib siiski teate avaldada täiendavalt hankija profiilis riigi tasandil.***



*Perioodilises eelteates võib käsitleda maksimaalset 12 kuu pikkust ajavahemikku, mis algab selle teate avaldamiseks saatmise kuupäevast. Sotsiaalteenuste ja muude eriteenuste hankelepingute puhul võib artikli 92 lõike 1 osutatud perioodilises eelteates käsitleda siiski pikemat perioodi kui 12 kuud.*

#### Artikkel 68

##### Kvalifitseerimissüsteemi olemasolu teated

1. Kui võrgustiku sektori hankijad otsustavad kehtestada kvalifitseerimissüsteemi vastavalt artiklile 77, tuleb selle süsteemi kohta avaldada X lisas osutatud teade, milles näidatakse ära kvalifitseerimissüsteemi eesmärk ning juhatatakse, kust leida selle toimimise reeglid. ■
2. *Võrgustiku sektori hankijad esitavad süsteemi olemasolu teates kvalifitseerimissüsteemi kehtivusaja. Nad teavitavad Euroopa Liidu väljaannete talitust kehtivusaja mis tahes muutusest, kasutades järgmisi standardvorme:*
  - a) *kvalifitseerimissüsteemi olemasolu teate esitamise vorm, kui kehtivusaega muudetakse süsteemi kehtivust lõpetamata;*
  - b) *artikli 70 kohane hankelepingu sõlmimise teade, kui süsteemi kehtivus lõpetatakse.*

## Artikkel 69

### Hanketeated

Hanketeateid võib riigihanke väljakuulutamiseks kasutada mis tahes menetluse puhul. Need sisaldavad XI lisa vastavas osas esitatud teavet ja need avaldatakse kooskõlas artikliga 71.

## Artikkel 70

### Hankelepingu sõlmimise teated

1. Võrgustiku sektori hankijad, ***kes on teinud otsuse sõlmida*** hankeleping või raamleping, saavad ***hiljemalt 30. päeval pärast hankelepingu või raamlepingu sõlmimist*** hankelepingu sõlmimise teate hankemenetluse tulemuste kohta.

Kõnealune teade sisaldab XII lisas esitatud teavet ja see avaldatakse kooskõlas artikliga 71.

2. Kui asjaomase hankelepingu puhul on riigihanke väljakuulutamiseks kasutatud perioodilist eelteadet ning võrgustiku sektori hankija ***on otsustanud, et*** ei sõlmi perioodilise eelteatega hõlmatud ajavahemikul täiendavaid hankelepinguid, sisaldab hanketeade vastavat märkust.

Artikli 51 kohaselt sõlmitud raamlepingu puhul ei ole võrgustiku sektori hankijad kohustatud saatma hankemenetluse tulemusi sisaldavat teadet iga kõnealusel raamlepingul põhineva hankelepingu kohta. ***Liikmesriigid võivad sätestada, et võrgustiku sektori hankija rühmitab raamlepingul põhinevate hankelepingutega seotud hankemenetluste tulemusi käsitlevad teated kvartalipõhiselt. Sel juhul edastab võrgustiku sektori hankija selliselt rühmitatud teated 30 päeva jooksul pärast iga kvartali lõppu.***

Dünaamilisel hankesüsteemil põhineva iga hankelepingu sõlmimise puhul saadavad võrgustiku sektori hankijad hankelepingu sõlmimise teate **30 päeva** jooksul pärast hankelepingu sõlmimist. Selliseid teateid võib siiski kvartalite kaupa rühmitada. Sel juhul edastavad nad selliselt rühmitatud teated 30 päeva jooksul pärast iga kvartali lõppu.

3. XII lisa alusel esitatud avaldamiseks mõeldud teave avaldatakse vastavalt IX lisale. Teatavad andmed hankelepingu või raamlepingu sõlmimise kohta võib jätta avaldamata, kui selliste andmete avaldamine takistaks õigusaktide rakendamist või oleks muul viisil vastuolus avalike huvidega või riivaks teatava avalik-õigusliku või eraõigusliku ettevõtja või võiks takistada ettevõtjate ausat konkureerimist.

Teadus- ja arendusteenuste hankelepingute puhul võib osutatavate teenuste olemust ja kogust hõlmav teave piirduda järgmisega:

- a) märke „teadus- ja arendusteenused”, kui hankeleping on sõlmitud väljakuulutamiseta läbirääkimistega hankemenetluse käigus kooskõlas artikli 50 esimese lõigu punktiga b;
  - b) vähemalt sama üksikasjalik teave, kui märgiti riigihanke väljakuulutamiseks kasutatud teates.
4. Vastavalt XII lisale esitatud teave, mis on tähistatud avaldamiseks mittemõelduna, avaldatakse üksnes lihtsustatud kujul vastavalt IX lisale ning seda kasutatakse statistika tegemiseks.

#### Artikkel 71

##### Teadete avaldamise vorm ja viis

1. Artiklite 67–70 kohased teated sisaldavad XI ja X lisas, VI lisa A osa, VI lisa B osas ja XII lisas osutatud teavet standardvormide kujul, sh paranduste standardvormide kujul.

Komisjon kehtestab need standardvormid ***rakendusaktidega***. Kõnealused rakendusaktid võetakse vastu artiklis 105 osutatud nõuandemenetluse kohaselt.

2. Artiklites 67–70 osutatud teated koostatakse, edastatakse elektrooniliste vahendite abil Euroopa Liidu väljaannete talitusele ja avaldatakse IX lisa kohaselt. Teated avaldatakse hiljemalt viis päeva pärast nende saatmist. Euroopa Liidu väljaannete talituse kulud seoses teadete avaldamisega kannab liit.
3. ***Artiklites 67–70 osutatud teated*** avaldatakse tervikuna liidu institutsioonide ametlikus keeles / ***ametlikes keeltes***, mille valib võrgustiku sektori hankija. See keeleversioon ***või need keeleversioonid*** on ainsaks autentseks tekstiks / ***ainsateks autentseteks tekstideks***. Iga teate olulistest elementidest avaldatakse kokkuvõtte liidu institutsioonide teistes ametlikes keeltes.

4. Euroopa Liidu väljaannete talitus tagab, et artikli 67 lõike 2 kohaste perioodiliste eelteadete, riigihanke väljakuulutamiseks kasutatavate artikli 52 lõike 4 punkti a kohase dünaamilise hankesüsteemi loomise teate ja artikli 44 lõike 4 punkti b kohase kvalifitseerimissüsteemi olemasolu teadete täieliku teksti ja kokkuvõtte avaldamist jätkatakse:
- a) perioodiliste eelteadete puhul 12 kuud või seni, kuni saadakse artikli 70 lõike 2 kohane hankelepingu sõlmimise teade, milles märgitakse, et hanketeatega hõlmatud 12 kuu pikkuse ajavahemiku jooksul täiendavaid hankelepinguid ei sõlmita.  
***Sotsiaalteenuste ja muude eriteenuste hankelepingute puhul tuleb artikli 92 lõikes 1 osutatud perioodilise eelteate esitamist jätkata selle algselt kehtestatud kehtivusaja lõpuni või kuni artikli 70 kohase hankelepingu sõlmimise teate laekumiseni, milles märgitakse, et täiendavaid hankelepinguid väljakuulutatud hankeperioodil ei sõlmita;***
  - b) dünaamilise hankesüsteemi loomist hõlmavate hanketeadete puhul dünaamilise hankesüsteemi kehtivusaja lõpuni;
  - c) kvalifitseerimissüsteemi olemasolu teadete puhul selle kehtivusaja lõpuni.

5. **Võrgustiku** sektori hankijad **peavad** olema suutelised esitama tõendeid teadete saatmise kuupäeva kohta.

Euroopa Liidu väljaannete talitus annab võrgustiku sektori hankijatele kinnituse teate kättesaamise ja saadud teabe avaldamise kohta, märkides ära avaldamise kuupäeva.

Kõnealune kinnitus on tõend avaldamise kohta.

6. Võrgustiku sektori hankijad võivad avaldada ehitustööde, asjade või teenuste hankepingute teateid, mille suhtes ei kohaldata käesoleva direktiivi kohaseid avaldamisnõudeid, tingimusel et kõnealused teated saadetakse Euroopa Liidu väljaannete talitusele elektrooniliste vahendite abil vastavalt IX lisas esitatud vormile ja edastamiskorrale.

## Artikkel 72

### Avaldamine riigi tasandil

1. Artiklites 67–70 osutatud teateid ja nende sisu ei avaldata riigi tasandil enne nende avaldamist **artikli 71 kohaselt. Siiski võib avaldamine toimuda igal juhul riigi tasandil, kui võrgustiku sektori hankijale ei ole avaldamisest teatatud 48 tunni jooksul pärast artikli 71 kohaselt teate kättesaamise kinnitamist.**

2. Riigi tasandil avaldatavad teated ei sisalda muud teavet kui see, mis sisaldub Euroopa Liidu väljaannete talitusele saadetud teadetes või mis avaldati hankija profiilis, kuid seal näidatakse ära kuupäev, mil teade saadeti Euroopa Liidu väljaannete talitusele või avaldati hankija profiilis.
3. Hankija profiilis ei avaldata perioodilisi eelteateid enne, kui Euroopa Liidu väljaannete talitusele on saadetud teade nende kõnealuses vormis avaldamise kohta; nendes märgitakse saatmise kuupäev.

### Artikkel 73

#### Hankedokumentide elektrooniline kättesaadavus

1. Võrgustiku sektori hankija võimaldab *elektrooniliste vahendite abil* hankedokumentidele piiramatut ja täielikku tasuta juurdepääsu alates teate avaldamise kuupäevast kooskõlas *artikliga* 71 või alates kuupäevast, mil saadeti huvi kinnitamise ettepanek.



Kui hanketeateks on kvalifitseerimissüsteemi olemasolu teade, võimaldatakse sellist juurdepääsu võimalikult kiiresti ja hiljemalt siis, kui saadetakse pakkumuse esitamise või läbirääkimiste alustamise ettepanek. Teate või kõnealuste ettepanekute tekstis märgitakse internetiaadress, kus hankedokumendid on kättesaadavad.

*Kui hankedokumentidele elektrooniliste vahendite abil piiramatut ja täielikku tasuta juurdepääsu ei saa pakkuda ühel artikli 40 lõike 3 teises lõigus esitatud põhjustest, võib võrgustiku sektori hankija teatises või huvi kinnitamise ettepanekus märkida, et asjaomased hankedokumendid esitatakse muul kui elektroonilisel viisil kooskõlas käesoleva artikli lõikega 2. Sellisel juhul tuleb pakkumuste esitamise tähtaega pikendada viie päeva võrra, välja arvatud artikli 45 lõikes 3 osutatud nõuetekohaselt põhjendatud kiireloomulistel juhtudel ning kui tähtaeg on määratud vastastikusel kokkuleppel artikli 46 lõike 2 teise lõigu või artikli 47 lõike 2 teise lõigu kohaselt.*

*Kui hankedokumentidele elektrooniliste vahendite abil piiramatut ja täielikku tasuta juurdepääsu ei saa pakkuda, sest võrgustiku sektori hankija kavatseb kohaldada artikli 39 lõiget 1, märgib ta teatises või huvi kinnitamise ettepanekus või, kui riigihange kuulutatakse välja kvalifitseerimissüsteemi olemasolu teatega, siis hankedokumentides, milliste teabe konfidentsiaalsuse kaitse alaste meetmete võtmist ta nõuab ja kuidas asjaomastele dokumentidele saab juurde pääseda. Sellisel juhul tuleb pakkumuste esitamise tähtaega pikendada viie päeva võrra, välja arvatud artikli 45 lõikes 3 osutatud nõuetekohaselt põhjendatud kiireloomulistel juhtudel ning kui tähtaeg on määratud vastastikusel kokkuleppel artikli 46 lõike 2 teise lõigu või artikli 47 lõike 2 teise lõigu kohaselt.*

2. Võrgustiku ■ sektori hankija edastab kirjeldustega seotud lisateabe ja täiendavad dokumendid **kõikidele hankemenetluses osalevatele pakkujatele** vähemalt kuus päeva enne pakkumuste laekumise tähtaega, tingimusel et seda on aegsasti taotletud. Artikli 45 lõikes 3 osutatud kiirendatud avatud menetluse puhul on see ajavahemik neli päeva.

Artikkel 74  
Ettepanek taotlejatele

1. Piiratud hankemenetluse, ***võistleva dialoogi menetluse***, innovatsioonipartnerluse ja väljakuulutamisega läbirääkimistega hankemenetluse korral saadavad võrgustiku sektori hankijad valitud taotlejatele üheaegselt kirjaliku ettepaneku esitada oma pakkumused, ***osaleda dialoogis*** või alustada läbirääkimisi.

Kui hanketeatena kasutatakse artikli 44 lõike 4 punkti a kohaselt perioodilist eelteadet, esitavad võrgustiku sektori hankijad ***oma*** huvist teatanud ettevõtjatele üheaegselt kirjaliku ettepaneku kinnitada oma jätkuvat huvi.

2. Käesoleva artikli lõikes 1 osutatud ettepanekud sisaldavad viidet elektroonilisele aadressile, kus ***hankedokumendid*** on tehtud elektrooniliste vahendite abil vahetult kättesaadavaks. ***Ettepanekutega koos esitatakse hankedokumendid, kui nendele dokumentidele ei ole artikli 73 lõike 1 teises või kolmandas lõigus osutatud põhjustel tasuta piiramatut ja vahetut juurdepääsu ning neid ei ole juba tehtud muul viisil kättesaadavaks. Lisaks sisaldab käesoleva artikli lõikes 1 osutatud ettepanek XIII lisas ette nähtud teavet.***

## Artikkel 75

### Kvalifitseerimise taotlejate, taotlejate ja pakkujate teavitamine

1. Võrgustiku sektori hankijad teavitavad iga taotlejat ja pakkujat võimalikult kiiresti raamlepingu või hankelepingu sõlmimise või dunaamilisse hankesüsteemi lubamise kohta tehtud otsustest, sh ka põhjustest, miks otsustati mitte sõlmida raamlepingut või hankelepingut, mille kohta oli esitatud hanketeade, või miks otsustati menetlust uuesti alustada või dunaamilist hankesüsteemi mitte luua.
2. Asjaomase taotleja või pakkuja taotlusel teavitavad võrgustiku sektori hankijad võimalikult kiiresti ja igal juhul 15 päeva jooksul alates kirjaliku taotluse saamisest:
  - a) iga taotlejat, kelle taotlus tagasi lükati, osalemistaotluse tagasilükkamise põhjustest;
  - b) iga pakkujat, kelle pakkumus tagasi lükati, pakkumuse tagasilükkamise põhjustest, sealjuures artikli 60 lõigetes 5 ja 6 viidatud juhtudel põhjustest, miks otsustati, et tegemist pole samaväärsusega või et ehitustööd, asjad või teenused ei vasta kasutusomadustele või funktsionaalsetele nõuetele;

- c) iga nõuetele vastava pakkumuse teinud pakkuja edukaks tunnistatud pakkumuse omadustest ja suhtelistest eelistest ning teatatakse talle ka edukaks tunnistatud pakkuja nimi või osapooled, kellega raamleping sõlmiti;
  - d) iga vastavaks tunnistatud pakkumuse teinud pakkuja pakkujatega läbiviidavate läbirääkimiste ja dialoogi korraldamisest ja edenemisest.
3. Võrgustiku sektori hankijad võivad otsustada, et teatavaid ***lõigetes 1 ja 2 osutatud*** andmeid hankelepingu või raamleping sõlmimise või dünaamilisse hankesüsteemi lubamise kohta ei avaldata, kui avaldamine takistaks õigusaktide rakendamist ega oleks muul põhjusel kooskõlas üldsuse huvidega või kahjustaks mõne konkreetse avalik-õigusliku või eraõigusliku ettevõtja või võiks takistada ettevõtjate ausat konkureerimist.

4. Võrgustiku sektori hankijad, kes loovad kvalifitseerimissüsteemi ja rakendavad seda, teavitavad kvalifitseerimise taotlejaid oma otsusest kvalifitseerimise kohta kuue kuu jooksul.

Kui otsuse tegemine võtab aega rohkem kui neli kuud taotluse esitamisest, teatab võrgustiku sektori hankija kvalifitseerimise taotlejale kahe kuu jooksul taotluse esitamisest pikema otsustusaja põhjused ja taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise tähtaja.

5. Kvalifitseerimise taotlejaid, kes ei kvalifitseeru, teavitatakse keeldumisotsusest ja põhjustest võimalikult kiiresti ja mitte hiljem kui 15 päeva jooksul alates keeldumisotsuse kuupäevast. Põhjenduste aluseks on artikli 77 lõikes 2 nimetatud kvalifitseerimiskriteeriumid.

6. Võrgustiku sektori hankijad, kes loovad kvalifitseerimissüsteemi ja rakendavad seda, võivad mõne ettevõtja diskvalifitseerida üksnes artikli 77 lõikes 2 viidatud kvalifitseerimiskriteeriumide alusel. Kavatsusest ettevõtjat diskvalifitseerida teatatakse talle kirjalikult ette vähemalt 15 päeva enne diskvalifitseerimise jõustumise kuupäeva, näidates ära selle sammu põhjuse või põhjused.



### 3. jagu

#### Osalejate valimine ja hankelepingute sõlmimine

##### Artikkel 76

##### Üldpõhimõtted

1. Hankemenetluse osalejate valimisel järgitakse järgmisi eeskirju:
  - a) võrgustiku sektori hankijad, olles näinud ette eeskirjad ja kriteeriumid pakkujate või taotlejate kõrvaldamiseks artikli 78 lõike 1 või artikli 80 ***lõike 1*** alusel, kõrvaldavad nende eeskirjadele ja kriteeriumidele vastavad ettevõtjad;
  - b) nad valivad välja pakkujad ja taotlejad vastavalt objektiivsetele eeskirjadele ja kriteeriumidele, mis on sätestatud artiklite 78 ja 80 kohaselt;
  - c) piiratud hankemenetluse, väljakuulutatud läbirääkimistega hankemenetluse, ***võistleva dialoogi*** ja innovatsioonipartnerluse puhul vähendavad nad vajaduse korral artikli 78 lõike 2 kohaselt selliste taotlejate arvu, kes on välja valitud käesoleva lõike punktide a ja b alusel.

2. Kui hanketeatena kasutatakse kvalifitseerimissüsteemi olemasolu teadet ning selleks et valida välja konkreetseid hankelepunguid hõlmavas hankemenetluses osalejaid, teevad võrgustiku sektori hankijad järgmist:
  - a) kvalifitseerivad ettevõtjad artikli 77 alusel;
  - b) kohaldavad niimoodi kvalifitseeritud ettevõtjate suhtes lõike 1 neid sätteid, milles käsitletakse piiratud või läbirääkimistega hankemenetlust, ***võistlevat dialoogi*** või innovatsioonipartnerlust.
3. Osalejate väljavalimisel piiratud või läbirääkimistega hankemenetluse, ***võistleva dialoogi*** või innovatsioonipartnerluse puhul ei tohi võrgustiku sektori hankijad oma kvalifitseerimisotsustuse tegemisel või kriteeriumide ja eeskirjade ajakohastamisel:
  - a) kehtestada mõnede ettevõtjate suhtes haldus-, tehnilisi või finantstingimusi, mida teiste suhtes ei kehtestata;
  - b) nõuda katseid või tõendeid, mis dubleerivad juba olemasolevat objektiivset tõendusmaterjali.



4. *Kui ettevõtja esitatav teave või dokumendid on või tunduvad olevat mittetäielikud või vigased või kui konkreetsed dokumendid on puudu, võib võrgustiku sektori hankija, kui käesoleva direktiivi rakendamiseks siseriiklikus õiguses ei ole sätestatud teisiti, nõuda asjaomaselt ettevõtjalt vastava teabe või dokumentide esitamist, täiendamist, selgitamist või täitmist sobiva tähtaja jooksul, tingimusel et selline nõue esitatakse täielikus kooskõlas võrdse kohtlemise ja läbipaistvuse põhimõtetega.*
5. Võrgustiku sektori hankijad kontrollivad, et väljavalitud pakkujate esitatud pakkumused vastavad pakkumuste eeskirjadele ja nõuetele ning sõlmivad hankalepingu artiklites 82 ja 84 esitatud kriteeriumide alusel, võttes arvesse artiklit 64.
6. Võrgustiku sektori hankijad võivad otsustada mitte sõlmida hankalepingut pakkujaga, kes esitas parima pakkumuse, kui nad on kindlaks teinud, et kõnealune pakkumus ei vasta *artikli 36 lõikes 2 osutatud kohaldatavatele kohustustele.*

7. Avatud menetluste puhul võivad võrgustiku sektori hankijad otsustada, et nad analüüsivad pakkumusi enne pakkuja vastavuse kontrollimist, tingimusel et järgitakse artiklite 76–84 asjakohaseid sätteid, sh eeskirja, et hankelepingut ei sõlmita pakkujaga, kes oleks tulnud artikli 80 kohaselt kõrvaldada või kes ei vasta **kvalifitseerimise tingimustele**, mis võrgustiku sektori hankija on kehtestanud kooskõlas artikli 78 lõikega 1 ja artikliga 80.

***Liikmesriigid võivad esimeses lõigus kirjeldatud menetluse kasutamise keelata teatavat tüüpi riigihangete puhul või teatavatel juhtudel või piirduda selle kasutamisega teatavat tüüpi riigihangete puhul või teatavatel juhtudel.***

8. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 103 vastu delegeeritud õigusakte XIV lisas esitatud loetelu ajakohastamiseks, kui loetellu on vaja **lisada** uusi **kõikide liikmesriikide poolt ratifitseeritud** rahvusvahelisi kokkuleppeid **või kui kõik liikmesriigid ei ratifitseeri enam** loetelus olevaid rahvusvahelisi kokkuleppeid **või kui neid on muul viisil muudetud, näiteks on muudetud nende ulatust, sisu või nimetust.**

1. alajagu  
Kvalifitseerimine ja kvalitatiivne valik

Artikkel 77

Kvalifitseerimissüsteemid

1. Võrgustiku sektori hankijad võivad soovi korral luua ettevõtjate kvalifitseerimise süsteemi ja rakendada seda.

Kvalifitseerimissüsteemi kehtestavad või seda rakendavad võrgustiku sektori hankijad tagavad, et ettevõtjatel on igal ajal võimalik taotleda kvalifitseerimist.

2. Lõikega 1 ettenähtud süsteemil võivad olla erinevad kvalifitseerimisetapid.

Võrgustiku sektori hankijad kehtestavad kvalifitseerimist taotlevate ettevõtjate kõrvaldamise ja väljavajutamise objektiivsed eeskirjad ja kriteeriumid ning kvalifitseerimissüsteemi rakendamise objektiivsed kriteeriumid ja eeskirjad, mis hõlmavad selliseid küsimusi nagu süsteemiga liitumine, kvalifikatsiooni perioodiline ajakohastamine ja süsteemi kehtivusaeg.

Kui need kriteeriumid ja eeskirjad hõlmavad tehnilisi kirjeldusi, kohaldatakse artikleid 60–62. Kriteeriume ja eeskirju võib vastavalt vajadusele ajakohastada.

3. Taotluse korral tehakse ettevõtjale kättesaadavaks lõikes 2 osutatud kriteeriumid ja eeskirjad. Kõnealustest ■ ajakohastatud kriteeriumidest ja eeskirjadest teatatakse huvitatud ettevõtjatele.

Kui võrgustiku sektori hankija leiab, et teatavate teiste üksuste või asutuste kvalifitseerimissüsteem vastab tema nõuetele, teatab ta huvitatud ettevõtjatele niisuguste teiste üksuste või asutuste nimed.

4. Kvalifitseeritud ettevõtjate kohta peetakse kirjalikku registrit; selle võib jagada kategooriateks vastavalt hankelepingute tüüpidele, mille suhtes kvalifitseerimine kehtib.
5. Kui hanketeateks on kvalifitseerimissüsteemi olemasolu teade, kasutatakse kvalifitseerimissüsteemiga hõlmatud konkreetsete ehitustööde, asjade või teenuste hankelepingute sõlmimiseks piiratud hankemenetlust või läbirääkimistega hankemenetlust, mille käigus kõik pakkujad ja osalejad valitakse nende taotlejate hulgast, kes juba on sellise süsteemi alusel kvalifitseeritud.

6. Kvalifitseerimise taotlusega või süsteemi alusel juba saadud kvalifikatsiooni ajakohastamise või säilitamisega seotud teenustasud on proportsionaalsed tekkivate kuludega.

#### Artikkel 78

##### Kvalitatiivse valiku kriteeriumid

1. Võrgustiku sektori hankijad võivad kehtestada objektiivsed eeskirjad ja kriteeriumid pakkujate või taotlejate kõrvaldamiseks ja väljavalimiseks; kõnealused eeskirjad ja kriteeriumid tehakse huvitatud ettevõtjatele kättesaadavaks.
2. Kui võrgustiku sektori hankijatel on vaja tagada asjakohane tasakaal hankemenetluse konkreetsete omaduste ja selle läbiviimiseks vajalike vahendite vahel, võivad nad piiratud või läbirääkimistega hankemenetluse, ***võistleva dialoogi*** või innovatsioonipartnerluse korral kehtestada objektiivsed eeskirjad ja kriteeriumid, mis kajastavad kõnealust vajadust ja võimaldavad võrgustiku sektori hankijal vähendada nende taotlejate arvu, kellele esitatakse pakkumuse esitamise või läbirääkimiste alustamise ettepanek. Väljavalitud taotlejate arvu puhul võetakse siiski arvesse piisava konkurentsi tagamise vajadust.

## Artikkel 79

### Teiste üksuste suutlikkusele toetumine

1. Kui kvalifitseerimissüsteemi alusel kvalifitseerimist taotlevate ettevõtjate kõrvaldamise ja väljaajamise eeskirjad ja kriteeriumid hõlmavad nõudeid ettevõtja majandus- ja finantssuutlikkusele või tehnilisele ja ametialasele suutlikkusele, võib ettevõtja vajaduse korral toetuda teiste üksuste suutlikkusele, milline ka poleks tema ja nende üksuste vaheline juriidiline seos. ***Teenuseosutaja või töövõtja või ettevõtja juhtide haridust ja kutsekvalifikatsiooni või asjakohast töökogemust puudutavate kriteeriumide osas võivad ettevõtjad toetuda aga üksnes teiste üksuste suutlikkusele, kui viimati nimetud teevad selliseid ehitustöid või osutavad selliseid teenuseid, mille jaoks selline suutlikkus on nõutav. Kui ettevõtja soovib toetuda teiste üksuste suutlikkusele, tõendab ta võrgustiku sektori hankijale, et need vahendid on kättesaadavad kvalifitseerimissüsteemi kogu kehtivusaja jooksul, näiteks esitades sellistelt üksustelt saadud vastava kinnituse.*** ■

*Kui võrgustiku sektori hankija osutab käesoleva direktiivi artikli 80 kohaselt direktiivis .../.../EL\* sätestatud kõrvaldamis- ja kvalifitseerimise tingimustele, kontrollib võrgustiku sektori hankija käesoleva direktiivi artikli 80 lõike 3 kohaselt, kas teised üksused, kelle suutlikkusele ettevõtja kavatseb toetuda, vastavad asjakohastele kvalifitseerimise tingimustele või kas esinevad kõrvaldamise alused, millele võrgustiku hankija osutanud vastavalt direktiivi .../.../EL\* artiklile 57. Võrgustiku sektori hankija nõuab, et ettevõtja asendaks üksust, kelle puhul esinevad kohustusliku kõrvaldamise alused, millele võrgustiku sektori hankija on osutanud. Võrgustiku sektori hankija võib nõuda või liikmesriik võib teda kohustada nõudma, et ettevõtja asendaks üksust, kelle puhul esinevad mittekohustusliku kõrvaldamise alused, millele võrgustiku sektori hankija on osutanud.*

*Kui ettevõtja toetub teiste üksuste suutlikkusele seoses majandusliku ja finantsseisundiga seotud kriteeriumidega, võib võrgustiku sektori hankija nõuda, et ettevõtja ja vastavad üksused vastutaksid hankelepingu täitmise eest ühiselt.*

---

\*

*Väljaannete talitus: palun sisestada dokumendis PE-CONS 74/13 sisalduva direktiivi number.*

Samadel tingimustel võib artikli 37 lõikes 2 osutatud ettevõtjate rühm toetuda sama rühma teiste osaliste või teiste üksuste suutlikkusele.

2. Kui taotlejate ja pakujate kõrvaldamise ja väljavalmimise objektiivsed eeskirjad ja kriteeriumid avatud, piiratud või läbirääkimistega hankemenetluse, **võistleva dialoogi** või innovatsioonipartnerluse korral hõlmavad nõudeid ettevõtja majandus- ja finantssuutlikkusele või tema tehnilisele ja ametialasele suutlikkusele, võib ettevõtja vajaduse korral ja teatava hankelepingu puhul toetuda teiste üksuste suutlikkusele, vaatamata sellele, milline on tema ja nende üksuste vaheline juriidiline seos.  
***Teenuseosutaja või töövõtja või ettevõtja juhtide haridust ja kutsekvalifikatsiooni või asjakohast töökogemust puudutavate kriteeriumide osas võivad ettevõtjad toetuda aga üksnes teiste üksuste suutlikkusele, kui viimati nimetud teevad selliseid ehitustöid või osutavad selliseid teenuseid, mille jaoks selline suutlikkus on nõutav. Kui ettevõtja soovib toetuda teiste üksuste suutlikkusele, tõendab ta võrgustiku sektori hankijale, et vajalikud vahendid on talle kättesaadavad, näiteks esitades sellistelt üksustelt saadud vastava kinnituse.*** ■



*Kui võrgustiku sektori hankija osutab käesoleva direktiivi artikli 80 kohaselt direktiivis .../.../EL\* sätestatud kõrvaldamis- ja kvalifitseerimise tingimustele, kontrollib võrgustiku sektori hankija käesoleva direktiivi artikli 80 lõike 3 kohaselt, kas teised üksused, kelle suutlikkusele ettevõtja kavatseb toetuda, vastavad asjakohastele kvalifitseerimise tingimustele või kas esinevad kõrvaldamise alused, millele võrgustiku hankija osutanud vastavalt direktiivi .../.../EL\* artiklile 57. Võrgustiku sektori hankija nõuab, et ettevõtja asendaks üksust, kes ei vasta asjakohasele kvalifitseerimise tingimusele või kelle puhul esinevad kohustusliku kõrvaldamise alused, millele võrgustiku sektori hankija on osutanud. Võrgustiku sektori hankija võib nõuda või liikmesriik võib teda kohustada nõudma, et ettevõtja asendaks üksust, kelle puhul esinevad mittekohustusliku kõrvaldamise alused, millele võrgustiku sektori hankija on osutanud.*

*Kui ettevõtja toetub teiste üksuste suutlikkusele seoses majandusliku ja finantsseisundiga seotud kriteeriumidega, võib võrgustiku sektori hankija nõuda, et ettevõtja ja vastavad üksused vastutaksid hankelepingu täitmise eest ühiselt.*

---

\*

*Väljaannete talitus: palun sisestada dokumendis PE-CONS 74/13 sisalduva direktiivi number.*

Samadel tingimustel võib artikli 37 lõikes 2 osutatud ettevõtjate rühm toetuda sama rühma teiste osaliste või teiste üksuste suutlikkusele.

3. Seoses ehitustööde ja teenuste hankelepingutega ning asjade kohaletoomise ja paigaldamistöödega asjade hankelepingute puhul võib võrgustiku sektori hankija nõuda, et teatavaid olulisi ülesandeid teostaks pakkuja ise või kui pakkumuse esitab artikli 37 kohane ettevõtjate rühm, siis *selle* rühma liige.

#### Artikkel 80

Kõrvaldamise *aluste* ja *kvalifitseerimise tingimuste* kasutamine vastavalt direktiivile .../.../EL\*

1. Kvalifitseerimissüsteemi alusel kvalifitseerimist taotlevate ettevõtjate kõrvaldamise ja väljavalimise objektiivsed eeskirjad ja kriteeriumid ning taotlejate ja pakkujate kõrvaldamise ja väljavalimise objektiivsed eeskirjad ja kriteeriumid avatud, piiratud või läbirääkimistega hankemenetluse, *võistleva dialoogi* või innovatsioonipartnerluse korral võivad hõlmata direktiivi .../.../EL\* artiklis 57 loetletud kõrvaldamise *aluseid* kõnealuses direktiivis sätestatud tingimustel.

Kui võrgustiku sektori hankija on avaliku sektori hankija, hõlmavad kõnealused kriteeriumid ja eeskirjad direktiivi .../.../EL\* artikli 57 lõigetes 1 ja 2 loetletud kõrvaldamise *aluseid* kõnealuses artiklis sätestatud tingimustel.

---

\* Väljaannete talitus: palun sisestada dokumendis PE-CONS 74/13 sisalduva direktiivi number.

***Kui liikmesriigid seda nõuavad, hõlmavad kõnealused kriteeriumid ja eeskirjad direktiivi .../.../EL\* artikli 57 lõikes 4 loetletud kõrvaldamise aluseid kõnealuses artiklis sätestatud tingimustel.***

2. Käesoleva artikli lõikes 1 osutatud kriteeriumid ja eeskirjad võivad hõlmata direktiivi .../.../EL\* artiklis 58 sätestatud ***kvalifitseerimise tingimusi*** kõnealuses artiklis sätestatud tingimustel, eriti seoses aastakäibe piirmäärade nõuetega, nagu on sätestatud kõnealuse artikli lõike 3 ***kolmandas*** lõigus.
3. Käesoleva artikli lõigete 1 ja 2 kohaldamisel kohaldatakse direktiivi .../.../EL\* artikleid 59–61.

#### Artikkel 81

##### Kvaliteeditagamis- ja keskkonnajuhtimisstandardid

1. ***Kui võrgustiku sektori hankijad nõuavad*** sõltumatute asutuste koostatud tõendeid selle kohta, et ettevõtja järgib teatavaid kvaliteeditagamisstandardeid ja sealhulgas puudega inimeste ligipääsu tagamise nõuet, ***viitavad*** võrgustiku sektori hankijad asjakohastele kvaliteeditagamissüsteemidele, mis põhinevad Euroopa standardite seerial, mille on kinnitanud ***akrediteeritud*** asutused. Nad tunnustavad teiste liikmesriikide asutuste samaväärseid tõendeid. Samuti aktsepteeritakse muid tõendeid samaväärsete kvaliteeditagamismeetmete kohta, ***kui asjaomasel ettevõtjal ei ole võimalik selliseid tõendeid*** saada ettenähtud tähtaja jooksul ***temast mitteolenevatel põhjustel, tingimusel et see ettevõtja tõendab, et kavandatavad kvaliteeditagamismeetmed vastavad nõutavatele kvaliteeditagamisstandarditele.***

---

\* Väljaannete talitus: palun sisestada dokumendis PE-CONS 74/13 sisalduva direktiivi number.

2. Kui võrgustiku sektori hankijad nõuavad sõltumatute asutuste koostatud tõendeid selle kohta, et ettevõtja järgib teatavaid keskkonnajuhtimissüsteeme või -standardeid, osutavad nad liidu keskkonnajuhtimis- ja auditeerimissüsteemile (EMAS) või määruse (EÜ) nr 1221/2009 artikli 45 alusel nõuetele vastavaks tunnistatud muudele keskkonnajuhtimissüsteemidele või akrediteeritud asutuste koostatud asjakohastel Euroopa või rahvusvahelistel standarditel põhinevatele muudele keskkonnajuhtimisstandarditele. **Nad** tunnustavad teiste liikmesriikide asutuste samaväärseid tõendeid. ■

***Kui ettevõtjal ei ole tõendatavalt*** sellistele tõenditele juurdepääsu või võimalust saada neid tõendeid ettenähtud tähtaja jooksul ***temast mitteolenevatel põhjustel, aktsepteerib võrgustiku sektori hankija ka muud tõendusmaterjali keskkonnajuhtimismeetmete järgimise kohta, tingimusel et asjaomane ettevõtja tõendab, et need meetmed on samaväärsed kohaldatava keskkonnajuhtimissüsteemi või -standardi kohaselt nõutavate meetmetega.***

3. Liikmesriigid teevad teistele liikmesriikidele taotluse korral kättesaadavaks kogu teabe seoses dokumentidega, mis esitatakse tõendina lõigetes 1 ja 2 osutatud kvaliteeditagamis- ja keskkonnajuhtimisstandardite järgimise kohta.

2. alajagu  
Hankelepingu sõlmimine

Artikkel 82

***Pakkumuste hindamise kriteeriumid***

1. Ilma et see piiraks siseriiklikke õigus- ja haldusnorme, mis käsitlevad ***teatavate asjade hinda*** või teatavate teenuste eest tasustamist, ■ tuginevad võrgustiku sektori hankijad hankelepington sōlmimisel ***majanduslikult soodsaimale pakkumusele***.  
  
■
2. Võrgustiku sektori hankija seisukohast majanduslikult soodsaim pakkumus ■ tehakse kindlaks ***hinna või kulu alusel, kasutades kulutõhususe põhimõtet, näiteks olelusringi kulude alusel kooskõlas artikliga 83 ning see võib hõlmata parima hinna ja kvaliteedi suhet, mida hinnatakse kvalitatiivseid, keskkonna- ja sotsiaalseid aspekte sisaldavate kriteeriumide alusel***, mis on seotud asjaomase hankelepington esemega. ***Sellised kriteeriumid võivad näiteks hõlmata järgmist:***
  - a) kvaliteet, sh tehniline väärtus, esteetilised ja funktsionaalsed omadused, ligipääsetavus, kõiki kasutajaid arvestav projekt, ***sotsiaalsed omadused***, keskkonnaomadused ***ja innovaatilised omadused, kauplemine ja selle tingimused;***

- b) hankalepingut täitma määratavate töötajate töökorraldus, kvalifikatsioon ja kogemus, *kui töötajate kvalifikatsioon võib oluliselt mõjutada hankalepingu täitmise kvaliteeti; või*
- c) müügijärgne hooldus ja tehniline abi ning tarnetingimused, nagu tarnekuupäev, tarneprotsess ja tarneperiood või valmimise aeg, varuosadega seoses võetavad kohustused ja tarnekindlus. *Kulude element võib esineda ka fikseeritud hinna või kulude näol, millest tulenevalt ettevõtjad konkureerivad üksnes kvaliteedikriteeriumi alusel.*


*Liikmesriigid võivad ette näha, et võrgustiku sektori hankija ei või kasutada ainult hinda või ainult kulu pakkumuste hindamise ainsa kriteeriumina või piirata nende kasutamist teatavatele võrgustiku sektori hankijate kategooriatele või teatavat liiki hankalepingutele.*

3. *Pakkumuste hindamise kriteeriume käsitatakse seotuna hankalepingu esemega, kui need on seotud ehitustööde, asjade või teenustega, mis tehakse, tarnitakse või osutatakse selle hankalepingu alusel nende olelusringi mis tahes aspektides ja etappides, sealhulgas teguritega, mis on seotud järgmisega:*

- a) *nende ehitustööde, asjade või teenuste tootmise, osutamise või nendega kauplemise konkreetse protsessiga; või*

*b) konkreetse protsessiga nende olelusringi muus etapis,*

*isegi kui need tegurid ei ole nende oluliseks osaks.*

4. *Pakkumuste hindamise* kriteeriumidega *ei anta* võrgustiku sektori hankijatele piiramatut valikuvabadust. Need peavad tagama toimiva konkurentsi võimaldamise ja nendega peavad kaasnema tehnilised *kirjeldused*, mis võimaldavad pakkuja esitatud teavet tõhusalt kontrollida, *et hinnata, kui hästi vastavad pakkumused pakkumuste hindamise kriteeriumidele. Kahtluse korral* kontrollib *võrgustiku* sektori hankija tegelikkuses  pakkuja esitatud teabe ning tõendite *tõesust*.
5. Võrgustiku sektori hankija märgib *hankedokumentides* suhtelise osakaalu, mille ta omistab igale valitud kriteeriumile majanduslikult soodsaima pakkumuse kindlakstegemisel, *välja arvatud juhul, kui see tehakse kindlaks üksnes hinna alusel.*

Nimetatud osakaalusid võib väljendada ligikaudsel viisil asjakohase maksimaalse vahemikuna.

Kui osakaalude kasutamine ei ole objektiivsetel põhjustel võimalik, esitab võrgustiku sektori hankija kriteeriumid tähtsuse vähenemise järjekorras.

## Artikkel 83

### Olelusringi kulude arvestamine

1. Olelusringi kulude arvestamisel võetakse asjakohases ulatuses *osaliselt või täielikult* arvesse toote, teenuse või ehitustöö olelusringi jooksul tekkivaid järgmisi kulusid ■ :
  - a) *võrgustiku sektori hankija või muude kasutajate kantavad kulud, nagu:*
    - i) soetamisega seotud kulud; ■
    - ii) kasutamisega seotud kulud, ■ nagu *energia- ja muude ressursside* tarbimine;





- a) *see* põhineb objektiivselt kontrollitavatel mittediskrimineerivatel kriteeriumidel.  
*Eelkõige, kui see ei ole kehtestatud korduvaks või pidevaks kohaldamiseks, ei tohi see sobimatul viisil soodustada või ebasoodsasse olukorda panna teatavaid ettevõtjaid;*

■

- b) see on kõigile huvitatud isikutele kättesaadav ■ ;
- c) *nõutavaid andmeid saab tavapäraselt hoolas ettevõtja, sealhulgas WTO hankelepingu või muu, liidu jaoks siduva rahvusvahelise lepingu osaliseks oleva kolmanda riigi ettevõtja mõistlikke jõupingutusi tehes esitada.*

3. Kui liidu õigusaktiga *on tehtud kohustuslikuks* olelusringi kulude arvestamise ühise *meetodi* kasutamine, *tuleb* olelusringi *kulude arvestamiseks kasutada seda ühist meetodit.*

Selliste seadusandlike aktide loetelu ja vajaduse korral neid täiendavate delegeeritud õigusaktide loetelu on esitatud XV lisas.

Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 103 vastu delegeeritud õigusakte *kõnealuse* loetelu ajakohastamiseks, kui *selle loetelu ajakohastamine on vajalik tulenevalt* uute õigusaktide vastuvõtmisest, *millega tehakse kohustuslikuks ühise meetodi kasutamine või* tunnistatakse kehtetuks või muudetakse *kehtivaid* õigusakte.

I

#### Artikkel 84

##### Põhjendamatult madala maksumusega pakkumused

1. *Võrgustiku sektori hankija palub* ettevõtjatel selgitada *pakkumuses esitatud* hindu või kulusid, kui pakkumused tunduvad olevat *asjaomaste ehitustööde, asjade või teenuste kohta* põhjendamatult madala maksumusega.
2. *Lõikes 1* osutatud selgitused võivad eelkõige olla seotud järgnevaga:
  - a) tootmisprotsessi, osutatavate teenuste või ehitusmeetodi säästlikkus;
  - b) valitud tehnilised lahendused või erandlikult soodsad tingimused, mida pakkuja saab kasutada asjade tarnimisel, teenuste osutamisel või ehitustööde tegemisel;

- c) pakkuja väljapakutud asjade, teenuste või ehitustööde originaalsus;
  - d) *artikli 36 lõikes 2 osutatud kohustuste täitmine;*
  - e) *artiklis 88 osutatud kohustuste täitmine;*
  - f) pakkuja võimalus saada riigiabi.
3. Võrgustiku sektori hankija **hindab** esitatud teavet, konsulteerides pakkujaga.
- Ta võib pakkumuse tagasi lükata üksnes siis, kui **esitatud** tõendid ei **õigusta rahuldaval määral väljapakutud** madalat hinda või kulusid, võttes arvesse lõikes 2 osutatud elemente.
- Võrgustiku sektori hankija võib pakkumuse tagasi lükata, kui ta on kindlaks teinud, et pakkumus on põhjendamatult madala maksumusega, sest see ei vasta **artikli 36 lõikes 2 osutatud kohaldatavatele** kohustustele.

4. Kui võrgustiku sektori hankija teeb kindlaks, et pakkumus on põhjendamatult madala maksumusega, kuna pakkuja on saanud riigiabi, võib sellise pakkumuse üksnes kõnealusel põhjusel tagasi lükata ainult pärast pakkuja konsulteerimist, kui pakkuja ei suuda võrgustiku sektori hankija määratud piisava ajavahemiku jooksul tõendada, et kõnealune abi sobib kokku siseturuga ELi toimimise lepingu artikli 107 tähenduses. Kui võrgustiku sektori hankija lükkab neil asjaoludel pakkumuse tagasi, teavitab ta sellest komisjoni.
5. Liikmesriigid teevad teistele liikmesriikidele taotluse korral *halduskoostöö raames* kättesaadavaks mis tahes *nende käsutuses oleva* teabe, *näiteks õigusnormid, üldiselt kohaldatavad kollektiivlepingud või siseriiklikud tehnilised standardid*, mis puudutavad lõikes 2 osutatud üksikasjadega seoses esitatavaid tõendeid ja dokumente.

#### **4. jagu**

***Kolmandatest riikidest pärinevaid tooteid sisaldavad pakkumused ja suhted nende riikidega***

## *Artikkel 85*

### *Kolmandatest riikidest pärinevaid tooteid sisaldavad pakkumused*

1. *Käesolevat artiklit kohaldatakse pakkumustele, mis hõlmavad tooteid kolmandatest riikidest, millega liit ei ole mitmepoolselt ega kahepoolselt sõlminud kokkulepet, mis tagaks ühenduse ettevõtjatele võrreldava ja tõhusa juurdepääsu nende kolmandate riikide turgudele. See ei piira liidu ja selle liikmesriikide kohustusi kolmandate riikide suhtes.*

2. *Asjade hankelepingu sõlmimiseks tehtud pakkumuse võib tagasi lükata, kui kolmandatest riikidest pärit toodete osakaal, mille päritolu on kindlaks määratud vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) nr 952/2013,<sup>1</sup> ületab 50 % pakkumuses sisalduvate toodete kogumaksumusest.*

*Käesoleva artikli kohaldamisel käsitletakse telekommunikatsioonivõrgu seadmetes kasutatavat tarkvara tootena.*

3. *Kui käesoleva lõike teisest lõigust ei tulene teisiti, siis kahe või enama pakkumuse korral, mis on artiklis 82 sätestatud pakkumuste hindamise kriteeriumide seisukohast samaväärsed, eelistatakse pakkumusi, mida ei või käesoleva artikli lõike 2 alusel tagasi lükata. Käesoleva artikli kohaldamisel käsitatakse selliste pakkumuste hindu võrdsetena, kui hinnaerinevus ei ole suurem kui 3 %.*

---

<sup>1</sup> *Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. oktoobri 2013. aasta määrus (EL) nr 952/2013, millega kehtestatakse liidu tolliseadustik (ELT L 269, 10.10.2013, lk 1).*

*Pakkumust ei eelistata teisele, nagu on sätestatud esimeses lõigus, kui selle vastuvõtmine sunniks ostjat hankima olemasolevatest seadmetest erinevate tehniliste omadustega seadmeid, mis tooks kaasa ühildamatuse, tehnilised raskused käitamisel ja hooldamisel või ebaproportsionaalselt suured kulud.*

- 4. Käesoleva artikli kohaldamisel ei võeta kolmandatest riikidest pärit toodete osakaalu kindlaksmääramisel lõike 2 alusel arvesse neid kolmandaid riike, kelle suhtes nõukogu otsusega kohaldatakse lõike 1 alusel käesoleva direktiivi sätteid.*
- 5. Komisjon esitab nõukogule 31. detsembriks 2015 ja seejärel igal aastal aastaaruande, mis kajastab mitmepoolsetel või kahepoolsetel läbirääkimistel tehtud edusamme liidu ettevõtjate juurdepääsu tagamisel kolmandate riikide turgudele käesoleva direktiivi reguleerimisalasse kuuluvates valdkondades, kõnealuste läbirääkimiste tulemusi ja kõigi sõlmitud kokkulepete praktilist rakendamist.*

## *Artikkel 86*

### *Suhted kolmandate riikidega ehitustööde, asjade ja teenuste hankelepingute alal*

- 1. Liikmesriigid teatavad komisjonile kõigist üldistest õiguslastest või praktilistest raskustest, mida nende ettevõtjad teenuste hankelepingute sõlmimisel kolmandates riikides kogevad ja millest need neile ette kannavad.*
- 2. Komisjon teatab nõukogule ...\* ja seejärel kindlate ajavahemike järel kolmandates riikides sõlmitavatest teenuste hankelepingutest ja nende riikidega selleteemalistel läbirääkimistel, eelkõige Maailma Kaubandusorganisatsiooni (WTO) raames saavutatud edusammudest.*
- 3. Komisjon püüab pöördumisega asjaomase kolmanda riigi poole parandada olukorda kõikjal, kus ta lõikes 2 viidatud ettekannete või muu teabe põhjal leiab, et teenuste hankelepingute sõlmimise kontekstis kolmas riik:*
  - a) ei võimalda liidu ettevõtjatele sama tõhusat juurdepääsu teenuste hankelepingute sõlmimisele, kui see on võimaldatud liidu poolt nimetatud riigi ettevõtjatele;*

---

\* Väljaannete talitus: palun sisestada kuupäev 5 aastat käesoleva direktiivi jõustumisest.



- b) ei võimalda liidu ettevõtjatele selle riigi ettevõtjatega võrdset kohtlemist või samu konkurentsivõimalusi või*
  - c) kohtleb teiste kolmandate riikide ettevõtjaid paremini kui liidu ettevõtjaid.*
- 4. Liikmesriigid teatavad komisjonile kõigist õiguslastest või praktilistest raskustest, mida nende ettevõtjad hankelepinguid sõlmida püüdes kogevad kolmandates riikides XIV lisas loetletud rahvusvahelise tööõiguse sätete rikkumise tõttu, millest ettevõtjad neile ette kannavad.*
- 5. Lõigetes 3 ja 4 viidatud asjaoludel võib komisjon igal ajal teha ettepaneku, et nõukogu võtaks vastu rakendusakti, millega katkestatakse või piiratakse selles rakendusaktis nimetatud ajavahemikuks teenuste hankelepingute sõlmimine:*
  - a) ettevõtjatega, kelle suhtes kehtib kõnealuse kolmanda riigi õigus;*

- b) ettevõtjatega, kes on seotud punktis a määratletud ettevõtjatega ja kellel, kuigi nende registrijärgne asukoht on liidus, ei ole otsest ega toimivat seost liikmesriigi majandusega;*
- c) ettevõtjatega, kelle esitatud pakkumuse esemeks on kõnealusest kolmandast riigist pärit teenused.*

*Nõukogu teeb otsuse kvalifitseeritud häälteenamusega niipea kui võimalik.*

*Komisjon võib teha ettepaneku kõnealuste meetmete kohta omal algatusel või liikmesriigi taotlusel.*

- 6. Käesolev artikkel ei mõjuta liidu kohustuste täitmist kolmandate riikide suhtes, mis tulenevad rahvusvahelistest kokkulepetest riigihangete kohta, eriti Maaailma Kaubandusorganisatsiooni raames.*

## IV peatükk Hankelepingu täitmine

### Artikkel 87 Hankelepington täitmise tingimused

Võrgustiku sektori hankija võib sätestada hankelepington täitmise eritingimused, tingimusel et need on *seotud hankelepington esemega artikli 82 lõike 3 tähenduses ning* need on esitatud hanketeates või *hankedokumentides*. Need tingimused võivad *hõlmata majanduslikke, innovaatusesega seotud*, keskkonnanalaseid, *sotsiaalseid või tööhõivealaseid* kaalutlusi. ■

### Artikkel 88 Allhanked

1. *Artikli 36 lõikes 2 osutatud kohustuste täitmine alltöövõtjate poolt tagatakse oma vastutusalala ja pädevuse piirides tegutsevate pädevate riiklike asutuste asjakohaste meetmetega.*
2. Võrgustiku sektori hankija võib hankedokumentides paluda või liikmesriik võib nõuda, et pakkuja näitaks oma pakkumustes ära hankelepington kõik osad, mis ta kavatseb lasta teha allhankena kolmandatel osapooltel, ja kõik allhangete väljapakutud täitjad.

3. Liikmesriigid võivad alltöövõtja taotluse korral ja kui hankelepingu olemus seda lubab, ette näha, et võrgustiku sektori hankija kannab alltöövõtjale otse üle nende teenuste, asjade või ehitustööde eest tasumisele kuuluvad maksed, mille alltöövõtja on osutanud või tarninud *ettevõtjale, kellega hankeleping sõlmiti* (peatöövõtjale). *Sellised meetmed võivad sisaldada* asjakohaseid mehhanisme, mis võimaldavad peatöövõtjal alusetud maksed vaidlustada. Kõnealust makseviisi käsitlev kord nähakse ette hankedokumentides.
4. Lõigete 1–3 kohaldamine ei piira *peatöövõtja vastutuse* küsimust.
5. *Ehitustööde hankelepingute puhul ja nende teenuste osas, mida osutatakse rajatistel võrgustiku sektori hankija otsese järelevalve all, nõuab võrgustiku sektori hankija pärast hankelepingu sõlmimist ja hiljemalt siis, kui algab hankelepingu täitmine, et peatöövõtja teataks talle selliste ehitustööde või teenustega seotud ja selleks hetkeks teadaolevate alltöövõtjate nimed, kontaktandmed ja seaduslikud esindajad. Võrgustiku sektori hankija nõuab, et peatöövõtja teataks talle selle teabe mis tahes muutustest hankelepingu kehtivusaja jooksul ning sama teabe ka mis tahes uute alltöövõtjate kohta, kes asjaomaste ehitustööde või teenustega järgnevalt seotud on.*

*Olenemata esimesest lõigust võivad liikmesriigid sätestada kohutuse, et nõutav teave edastatakse otse peatöövõtja kohta.*

*Kui see on käesoleva artikli lõike 6 punkti b kohaldamise eesmärgil vajalik, lisatakse nõutavale teabele artikli 80 lõikes 3 osutatud alltöövõtjate endi kinnitused. Käesoleva artikli lõike 8 kohaste rakendusmeetmetega võib ette näha, et alltöövõtjad, kes kaasatakse pärast hankelepingu sõlmimist, esitavad enda kinnituse asemel tõendid ja muud täiendavad dokumendid.*

*Esimest lõiku ei kohaldata tarnijate suhtes.*

*Võrgustiku sektori hankijad võivad esimeses lõigus sätestatud kohustusi laiendada või liikmesriigid võivad nende laiendamist nõuda näiteks:*

- a) asjade hankelepingutele, nende teenuste hankelepingutele, mis ei ole seotud rajatistel võrgustiku sektori hankija otsese järelevalve all osutatavate teenustega, või ehitustööde või teenuste hankelepingutega seotud tarnijatele;*
- b) peatöövõtja alltöövõtjate alltöövõtjatele või alltöövõtuhelas veelgi allapoole.*

6. Artikli 36 lõikes 2 osutatud kohustuste rikkumise vältimiseks võib võtta asjakohaseid meetmeid, näiteks:
- a) kui liikmesriigi siseriiklik õigus näeb ette alltöövõtjate ja peatöövõtja solidaarvastutuse mehhanismi, peab asjaomane liikmesriik tagama asjakohaste eeskirjade kohaldamise vastavalt artikli 36 lõikes 2 sätestatud tingimustele;
  - b) avaliku sektori hankija võib kooskõlas käesoleva direktiivi artikli 80 lõikega 3 kontrollida, kas alltöövõtjate kõrvaldamine direktiivi .../.../EL\* artikli 57 kohaselt on põhjendatud, või liikmesriigid võivad temalt selle kontrollimist nõuda. Sellistel juhtudel nõuab avaliku sektori hankija, et ettevõtja asendaks alltöövõtjat, kelle puhul kontrollimine näitas kohustusliku kõrvaldamise aluste olemasolu. Avaliku sektori hankija võib nõuda või liikmesriik võib teda kohustada nõudma, et ettevõtja asendaks alltöövõtjat, kelle puhul näitas kontrollimine mittekohustusliku kõrvaldamise aluste olemasolu.
7. Liikmesriigid võivad oma siseriikliku õiguse alusel kehtestada rangemad eeskirjad või minna alltöövõtjatele otsemaksete tegemisel kaugemale, näiteks nühes ette, et alltöövõtjatele on võimalik otse maksta, ilma et nad peaksid otsemaksmist taotlema.

---

\*

Väljaannete talitus: palun sisestada dokumendis PE-CONS 74/13 sisalduva direktiivi number.

8. *Liikmesriigid, kes on otsustanud näha lõigete 3, 5 või 6 kohased meetmed ette õigus- või haldusnormidega ning liidu õigust arvestades, täpsustavad nende meetmete rakendamise tingimused. Seejuures võivad liikmesriigid piirata nende meetmete kohaldatavust, näiteks teatavatele hankelepingu liikidele, võrgustiku sektori hankijate või ettevõtjate kategooriatele või teatavatele summadele.*

#### Artikkel 89

##### Hankelepingute muutmine nende kehtivusajal

1. *Hankelepinguid ja raamlepinguid võib ilma käesoleva direktiivi kohaselt uut hankemenetlust korraldamata muuta järgmistel juhtudel:*

I

- a) *kui muudatused, sõltumata nende rahalisest väärtusest, olid esialgsetes hankedokumentides ette nähtud selgete, täpsete ja ühemõtteliste läbivaatamisklauslitega, mis võivad hõlmata hinna läbivaatamise klausleid või võimalusi. Sellistes klauslites märgitakse võimalike muudatuste või võimaluste ulatus ja olemus ning ka tingimused, mille korral neid võib kasutada. Nendega ei nähta ette muudatusi või võimalusi, millega muudetaks hankelepingu või raamlepingu üldist olemust;*

- b)** *selliste algse töövõtja vajalikuks osutunud täiendavate ehitustööde, teenuste või asjade puhul, olenemata nende maksumusest, mida esialgne riigihange ei sisaldanud, juhul kui töövõtja vahetamine:*
- i) ei ole majanduslikel või tehnilistel põhjustel võimalik, kuna need ei ole omavahel vahetatavad või koostalitlusvõimelised olemasolevate seadmete, tarkvara, teenuste või rajatistega, mis tarniti või osutati esialgse riigihanke raames, ja*
  - ii) põhjustaks võrgustiku sektori hankijale olulist ebamugavust või topeltkulusid;*
- c)** kui on täidetud järgmised kumulatiivsed tingimused:
- i) muudatus tuleneb olukorrast, mida hoolas võrgustiku sektori hankija ei saanud ette näha;*
  - ii) muudatusega ei muudeta hankelepingu üldist olemust;*



- d) *kui uus töövõtja asendab seda töövõtjat, kellega võrgustiku sektori hankija algselt hankalepingu sõlmis, ühel järgmisel põhjusel:*
- i) *ühemõtteline läbivaatamisklausel või -võimalus kooskõlas punktiga a;*
  - ii) *algse töövõtja täielik või osaline asendamine, tulenevalt ettevõtte restruktureerimisest, sealhulgas ülevõtmisest, ühinemisest, omandamisest või maksejõuetuks muutumisest, teise algseid kvalitatiivseid kvalifitseerimise tingimusi täitva ettevõtjaga, kui sellega ei kaasne muid olulisi hankalepingu muudatusi ning selle eesmärk ei ole käesoleva direktiivi kohaldamisest kõrvale hoida, või*
  - iii) *võrgustiku sektori hankija täidab ise peatöövõtja kohustusi alltöövõtjate ees, kui see võimalus on siseriiklikus õiguses artikli 88 kohaselt ette nähtud;*
- e) *kui muudatused ei ole sõltumata oma maksumusest lõike 4 tähenduses olulised.*

Võrgustiku sektori hankijad, *kes on hankalepingut muutnud käesoleva lõike punktides b ja c sätestatud juhtudel*, avaldavad Euroopa Liidu Teatajas *sellekohase* teate. Kõnealused teated sisaldavad XVI lisas esitatud teavet ja see avaldatakse kooskõlas artikliga 71.

2. *Lisaks ja ilma et oleks vaja kontrollida, kas lõike 4 punktides a–d sätestatud tingimused on täidetud, võib hankelepinguid ilma käesoleva direktiivi kohaselt uut hankemenetlust korraldamata muuta, kui muudatuse maksumus on väiksem mõlemast järgmisest maksumusest:*

i) *artiklis 15 sätestatud piirmäärad ning*

ii) *10 % algse hankelepingu maksumusest teenuste ja asjade hankelepingute puhul ning alla 15 % algse hankelepingu maksumusest ehitustööde hankelepingute puhul.*

*Siiski ei või muudatusega muuta hankelepingu või raamlepingu üldist olemust. Kui tehakse mitu järjestikust muudatust, hinnatakse kõnealust maksumust järjestikuste muudatuste kumulatiivse netomaksumuse alusel.*

3. *Lõikes 2 osutatud maksumuse arvutamisel on kontrollväärtuseks ajakohastatud maksumus, kui hankeleping sisaldab indekseerimisklauslit.*

4. *Hankelepingu või raamlepingu kehtivusajal tehtud muudatust käsitatakse lõike 1 punkti e tähenduses olulisena, kui sellega muutub hankeleping või raamleping olemuselt olulisel määral võrreldes algselt sõlmitud hankelepingu või raamlepinguga. Ilma et see piiraks lõigete 1 ja 2 kohaldamist, käsitatakse muudatust igal juhul olulisena, kui on täidetud üks või mitu järgmist tingimust:*

- a) *muudatusega lisatakse tingimusi, mis oleksid võimaldanud osaleda ka muudel kui algselt välja valitud taotlejatel või aktsepteerida muid kui algselt aktsepteeritud pakkumusi või mis oleksid hankemenetlusesse kaasanud täiendavaid osalejaid, kui neid oleks rakendatud algses hankemenetluses;*
  - b) *muudatusega muudetakse hankelepingu või raamlepingu majanduslikku tasakaalu töövõtja jaoks soodsamaks viisil, mida ei olnud algses hankelepingus või raamlepingus ette nähtud;*
  - c) *muudatusega laiendatakse hankelepingu või raamlepingu reguleerimisala märkimisväärselt;*
  - d) *kui uus töövõtja asendab seda töövõtjat, kellega võrgustiku sektori hankija algselt hankelepingu sõlmis, muudel kui lõike 1 punktis d ette nähtud põhjustel.*
5. *Käesoleva direktiivi kohaselt uue hankemenetluse korraldamine on nõutav ehitustööde, asjade ja teenuste hankelepingu või raamlepingu kehtivusajal selle sätetesse muude kui lõigetes 1 ja 2 ette nähtud muudatuste tegemisel.*

Artikkel 90  
Hankelepingle lõpetamine

Liikmesriigid tagavad, et võrgustiku sektori hankijatel on võimalik **vähemalt järgmistel juhtudel ja** kohaldatava siseriikliku õigusega ette nähtud tingimuste kohaselt lõpetada ehitustööde, asjade või teenuste hankeleping selle kehtivusaja jooksul, **kui ilmneb, et:**

**I**

- a) ***hankelepingus tehakse olulisi*** muudatusi, mis oleks nõudnud uue hankemenetluse korraldamist vastavalt artiklile 89;
- b) ***töövõtja oli hankelepingu sõlmimise ajal ühes direktiivi .../.../EL<sup>\*</sup> artikli 57 lõikes 1 osutatud olukordadest ning oleks seetõttu tulnud hankemenetlusest kõrvaldada vastavalt käesoleva direktiivi artikli 80 lõike 1 teisele lõigule;***
- c) ***hankelepingut ei oleks töövõtjaga tohtinud sõlmida, arvestades aluslepingutest ja käesolevast direktiivist tulenevate kohustuste tõsist rikkumist, mida on kinnitanud Euroopa Liidu Kohus ELi toimimise lepingu artikli 258 kohases menetluses.***

---

\*

***Väljaannete talitus: palun sisestada dokumendis PE-CONS 74/13 sisalduva direktiivi number.***

III JAOTIS  
ERIHANGETE KORD

I PEATÜKK

Sotsiaalteenused ja muud eriteenused

Artikkel 91

Sotsiaalteenuste ja muude eriteenuste hankelepingle sõlmimine

XVII lisas loetletud sotsiaalteenuste ja muude eriteenuste **hankelepingle** sõlmitakse vastavalt käesolevale peatükile, kui hankelepingu maksumus on võrdne artikli 15 esimese lõigu punktis c sätestatud piirmääraga või sellest suurem.

Artikkel 92

Teadete avaldamine

1. Võrgustiku sektori hankija, kes soovib sõlmida artiklis 91 osutatud teenuste hankelepingu, teatab oma kavatsusest **ühel järgmisel** viisil:

**a) hanketeates või**

- b) pidevalt avaldatavas perioodilises eelteates. Perioodilises eelteates tuleb osutada konkreetset teenuste liikidele, mis on sõlmitavate hankelepingute esemeks. Selles tuleb märkida, et hankelepingud sõlmitakse ilma täiendavaid teateid avaldamata, ning paluda huvitatud ettevõtjatel oma huvist kirjalikult teatada; või*
- c) pidevalt avaldatavas teates kvalifitseerimissüsteemi olemasolu kohta.*

*Esimest lõiku ei kohaldata aga juhul, kui teenuste hankelepingu sõlmimiseks oleks võidud kasutada väljakuulutamiseta läbirääkimistega hankemenetlust vastavalt artikli 50 sätetele.*

2. Võrgustiku sektori hankijad, kes on sõlminud artiklis 91 osutatud teenuste hankelingu, teatavad tulemustest hankelingu sõlmimise teatega. ***Nad võivad sellised teated kvartalite kaupa rühmitada. Sel juhul edastavad nad selliselt rühmitatud teated 30 päeva jooksul pärast iga kvartali lõppu.***
3. Käesoleva artikli lõigetes 1 ja 2 ***osutatud*** teated sisaldavad vähemalt XVIII lisa ***A, B, C või D osas*** osutatud teavet kooskõlas standardsete näidisteadetega. Komisjon kehtestab need standardvormid ***rakendusaktidega***. Kõnealused rakendusaktid võetakse vastu artiklis 105 osutatud nõuandemenetluse ***kohaselt***.
4. ***Käesolevas artiklis*** osutatud teated avaldatakse artikliga 71 ette nähtud korras.

#### Artikkel 93

##### Hankelepingute sõlmimise põhimõtted

1. Liikmesriigid kehtestavad hankelepingute, mille suhtes kohaldatakse käesolevat peatükki, sõlmimist käsitlevad ***riiklikud eeskirjad, et tagada, et võrgustiku sektori hankijad järgivad*** läbipaistvuse ja ettevõtjate võrdse kohtlemise põhimõtteid. ***Liikmesriigid võivad kehtestada menetluseeskirjad, mida kohaldatakse selles ulatuses, milles need eeskirjad võimaldavad*** võrgustiku sektori hankijatel võtta arvesse kõnealuste teenuste eripärasid.

2. Liikmesriigid tagavad, et võrgustiku sektori hankijad võivad arvesse võtta vajadust tagada teenuste kvaliteet, katkematus, ligipääsetavus, **taskukohasus**, kättesaadavus ja terviklikkus, erinevate kasutajakategooriate, sealhulgas **ebasoodsas olukorras olevate või haavatavate rühmade** erivajaduste arvessevõtmine, kasutajate kaasamine ja neile suuremate õiguste andmine ning innovatsioon. Liikmesriigid võivad ka ette näha, et teenuseosutajaks **valitakse kõige parema hinna-kvaliteedi suhtega pakkumus, võttes arvesse sotsiaalteenuste kvaliteedi ja jätkusuutlikkuse kriteeriume.**

#### *Artikkel 94*

##### *Teatavatele teenustele reserveeritud hankelepingud*

1. ***Liikmesriigid võivad ette näha, et võrgustiku sektori hankijad, kes on avaliku sektori hankijad, võivad reserveerida organisatsioonidele õiguse osaleda hankelepingute sõlmimise menetluses üksnes artiklis 91 osutatud tervishoiu-, sotsiaal- ja kultuuriteenuste osutamiseks, mille CPV koodid on 75121000-0, 75122000-7, 75123000-4, 79622000-0, 79624000-4, 79625000-1, 80110000-8, 80300000-7, 80420000-4, 80430000-7, 80511000-9, 80520000-5, 80590000-6, 85000000-9 – 85323000-9, 92500000-6, 92600000-7, 98133000-4, 98133110-8.***



2. *Lõikes 1 osutatud organisatsioon peab vastama kõikidele järgmistele tingimustele:*

- a) *tema eesmärk on osutada lõikes 1 osutatud teenustega seotud avalikke teenuseid;*
- b) *kasum reinvesteeritakse organisatsiooni eesmärgi täitmiseks. Kui kasum kas jaotatakse või jaotatakse ümber, peaks see põhinema osalusega seotud kaalutlustel;*
- c) *hankelepingut täitva organisatsiooni juhtimisstruktuur või omandisuhted põhinevad töötajate omandi või osalemise põhimõtetel või nõuavad töötajate, kasutajate või sidusrühmade aktiivset osalemist, ning*
- d) *asjaomane avaliku sektori hankija ei ole asjaomaste teenuste osutamiseks sõlminud selle organisatsiooniga käesoleva artikli kohast hankelepingut viimase kolme aasta jooksul.*

3. *Hankelepingu maksimaalne kehtivusaeg ei tohi olla pikem kui kolm aastat.*
4. *Hanketeates viidatakse käesolevale artiklile.*
5. *Olenemata artiklist 108 hindab komisjon käesoleva artikli mõju ning esitab selle kohta Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande ...\*.*

## II PEATÜKK

### IDEEKONKURSSE REGULEERIVAD EESKIRJAD



#### Artikkel 95

##### Reguleerimisala

1. Käesolevat peatükki kohaldatakse teenuste hankelepingu hankemenetluse osana korraldatava ideekonkursi suhtes, tingimusel et hankelepingu eeldatav maksumus käibemaksuta ja sealhulgas mis tahes võimalikud auhinnad või osalistele tehtavad maksed on vähemalt artikli 15 punktis a sätestatud summa suurus.

---

\* Väljaannete talitus: palun sisestada kuupäev 60 kuud käesoleva direktiivi jõustumisest.

2. Käesolevat peatükki kohaldatakse kõigi selliste ideekonkursside suhtes, mille puhul on osalistele antavate auhindade ja neile tehtavate maksete kogusumma (sh artikli 50 esimese lõigu punkti j kohaselt sõlmitava võimaliku teenuste hankelepingu, kui võrgustiku sektori hankija ei välista sellise hankelepingu sõlmimist hanketeatega) eeldatav maksumus käibemaksuta vähemalt artikli 15 punktis a sätestatud summa suurune.

#### Artikkel 96

##### Teated

1. Võrgustiku sektori hankijad, kes kavatsevad korraldada ideekonkursi, kuulutavad riigihanke välja ideekonkursi teate avaldamisega. Kui nad kavatsevad sõlmida hiljem teenuse hankelepingu artikli 50 esimese lõigu punkti j kohaselt, märgitakse see ära ideekonkursi teates.

Ideekonkursi korraldanud võrgustiku sektori hankijad avaldavad selle tulemuste kohta teate.

2. Hanketeade sisaldab XIX lisas osutatud teavet ja teade ideekonkursi tulemuste kohta sisaldab XX lisas osutatud teavet standardvormide kujul. Kõnealused standardvormid kehtestab komisjon ***rakendusaktidega***. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu artiklis 105 osutatud nõuandemenetluse kohaselt.

Teade ideekonkursi tulemuste kohta edastatakse Euroopa Liidu Väljaannete Talitusele **30 päeva** jooksul pärast ideekonkursi lõppu.

Kui ideekonkursi tulemustega seotud teabe avaldamine takistaks õigusaktide rakendamist või oleks muul viisil vastuolus üldiste huvidega või kahjustaks konkreetse era- või avalik-õigusliku ettevõtja õigustatud ärihuve, või takistaks ausat konkurentsi ettevõtjate vahel, võib sellise teabe jätta avaldamata.

3. Artikli 71 lõikeid 2–6 kohaldatakse ka ideekonkurssidega seotud teadete suhtes.

## Artikkel 97

### Ideekonkursside korraldamise ja osalejate valimise eeskirjad ja žürii

1. Ideekonkursside korraldamisel kohaldavad võrgustiku sektori hankijad käesolevale *I jaotisele ja* käesolevale *peatükile* vastavalt kohandatud menetlust.
2. *Ideekonkursil osalemist ei piirata:*
  - a) *osutamisega liikmesriigi territooriumile või territooriumi osale;*
  - b) *põhjendusega, et vastavalt selle liikmesriigi õigusele, kus konkurss korraldatakse, peavad osalejad olema kas füüsilised või juriidilised isikud.*
3. Kui ideekonkursist saab osa võtta piiratud arv osalejaid, kehtestavad võrgustiku sektori hankijad selged ja mittediskrimineerivad *kvalifitseerimise tingimused*. Igal juhul peab osalema kutsutud taotlejate arv olema piisav tegeliku konkurentsi tagamiseks.
4. Žürii koosneb üksnes füüsilistest isikutest, kes on ideekonkursil osalejatest sõltumatud. Kui konkursil osalejatelt nõutakse teatavat kutsekvalifikatsiooni, peab vähemalt kolmandikul žüriiliikmetest olema sama või sellega samaväärne kvalifikatsioon.

Artikkel 98  
Žürii otsused

1. Žürii on oma otsustes ja arvamustes sõltumatu.
2. Žürii tutvub taotlejate anonüümselt esitatud plaanide ja projektidega ning teeb otsuse ainult konkursiteates märgitud kriteeriumide alusel.
3. Žürii märgib žüriiliikmete allkirjastatud aruandes ära projektide paremusjärjestuse, milles võetakse arvesse kõigi projektide eeliseid, ning lisab märkused ja kõik selgitamist vajavad punktid.
4. Anonüümsust säilitatakse niikaua, kuni žürii on kokku leppinud oma arvamuse või otsuse suhtes.
5. Vajaduse korral võib kutsuda taotlejaid vastama žürii poolt protokollis märgitud küsimustele, et selgitada projektide mis tahes tahke.
6. Žürii liikmete ja taotlejate vahelise dialoogi kohta koostatakse täiemahuline protokoll.

IV JAOTIS  
JUHTIMINE

Artikkel 99  
Jõustamine

1. *Korrektse ja tõhusa rakendamise tulemusliku tagamise eesmärgil tagavad liikmesriigid, et vähemalt käesolevas artiklis ette nähtud ülesandeid täidab üks või mitu asutust, organit või struktuuri. Liikmesriigid teatavad komisjonile kõigist nende ülesannete täitmise õigust omavatest asutustest või struktuuridest.*

2. Liikmesriigid tagavad, et jälgitakse riigihanke eeskirjade kohaldamist.

*Kui jälgimist teostavad asutused või struktuurid tuvastavad omal algatusel või teabe saamisel konkreetse rikkumise või süsteemse probleemi, on neil õigus teavitada nendest probleemidest riiklikke audiitoreid, kohtuid või muid asjaomaseid asutusi või struktuure, nagu ombudsman, riikide parlamendid või nende komisjonid.*

3. *Lõike 2 kohase jälgimise tulemused tehakse sobivate teavitustahendite abil üldsusele kättesaadavaks. Samuti tehakse tulemused kättesaadavaks komisjonile. Näiteks võib need tulemused esitada käesoleva lõike teises lõigus osutatud jälgimist käsitlevates aruannetes.*

*Liikmesriigid edastavad komisjonile ...\* ja seejärel iga kolme aasta tagant jälgimist käsitleva aruande, mis sisaldab vajaduse korral teavet kõige sagedamini esinevate vale kohaldamise või õiguskindlusetuse allikate kohta, sealhulgas võimalike struktuursete või korduvate probleemide kohta eeskirjade kohaldamisel, VKEde osalemise taseme kohta riigihangetes ning hankepettuse, korruptsiooni, huvide konflikti ja muude tõsiste rikkumiste ennetamise, tuvastamise ja nende kohta nõuetele vastavalt andmete esitamise kohta* .

*Komisjon võib mitte sagedamini kui iga kolme aasta tagant nõuda liikmesriikidelt teavet riikliku strateegilise hankepoliitika praktilise rakendamise kohta.*

---

\*

*Väljaannete talitus: palun sisestada kuupäev: kolm aastat käesoleva direktiivi jõustumisest.*



*Käesoleva lõike kohaldamisel käsitatakse VKEsid komisjoni soovitus 2003/361/EÜ<sup>1</sup> määratletud tähenduses.*

*Käesoleva lõike kohaselt saadud andmete alusel esitab komisjon regulaarselt aruande riiklike hankepoliitikate rakendamise ja parimate tavade kohta siseturul.*

**4. Liikmesriigid tagavad, et:**

- a) liidu riigihankeõigustiku tõlgendamist ja kohaldamist käsitlev teave ja juhised on tasuta kättesaadavad, et aidata avaliku sektori hankijatel ja ettevõtjatel, eriti VKEdel, liidu riigihanke-eeskirju korrektselt kohaldada, ning*
- b) avaliku sektori hankijatele on kättesaadav toetus hankemenetluste ettevalmistamisel ja läbiviimisel.*

**5. Ilma et see piiraks üldist korda ja töömeetodeid, mille komisjon on kehtestanud liikmesriikidega suhtlemise jaoks, määravad liikmesriigid kontaktpunkti komisjoniga koostöö tegemiseks riigihankeid käsitlevate õigusaktide kohaldamise valdkonnas.**

---

<sup>1</sup> *Komisjoni 6. mai 2003. aasta soovitus mikroettevõtete ning väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete määratlemise kohta (ELT L 124, 20.5.2003, lk 36).*

6. Avaliku sektori hankija **säilitab** kõigi sõlmitud hankelepingute **koopiad vähemalt hankelepingu kehtivuse ajal**, kui hankelepingu maksumus on:

- a) 1 000 000 eurot või rohkem asjade ja teenuste hankelepingute puhul;
- b) 10 000 000 eurot ehitustööde hankelepingute puhul.

**I**

*Avaliku sektori hankija võimaldab neile hankelepingutele juurdepääsu; konkreetsete dokumentide või konkreetse teabe puhul võib juurdepääsu siiski keelata selles ulatuses ja neil tingimustel, mis on sätestatud kohaldatavate juurdepääsu dokumentidele ja andmekaitset käsitlevate liidu või siseriiklike eeskirjadega.*

## Artikkel 100

### Üksikaruanded hankelepingute sõlmimise menetluse kohta

1. Võrgustiku sektori hankijad säilitavad asjakohast teavet iga **käesoleva direktiiviga hõlmatud** hankelepingu **või** raamlepingu kohta ning iga kord luuakse dünaamiline hankesüsteem. See teave on piisav, et nad saaksid hiljem õigustada otsuseid, mis on tehtud seoses:
  - a) ettevõtjate kvalifitseerimise ja väljavalimise ning hankelepingute sõlmimisega;
  - b) artikli 50 kohase väljakuulutamisetähtaajaga menetluse kasutamisega;
  - c) II jaotise II–IV peatüki mittekohaldamisega I jaotise II ja III peatüki alusel tehtavate eranditega;
  - d) **vajaduse korral põhjustega, miks on elektrooniliseks esitamiseks kasutatud muid kui elektroonilisi sidevahendeid.**

**Kui artikli 70 või artikli 92 lõike 2 kohane hankelepingu sõlmimise teade sisaldab käesoleva lõike kohaselt nõutavat teavet, võivad võrgustiku sektori hankijad osutada sellele teatele.**

2. Võrgustiku sektori hankijad dokumenteerivad kõigi hankemenetluste kulgemise, ka elektrooniliste vahendite abil läbiviidavate. Selleks ***tagavad nad, et ta säilitavad piisavalt dokumente, et põhjendada*** hankemenetluse igas etapis ***tehtud otsuseid***, nagu ettevõtjatega suhtlemist ja sisearutelusid, ***hankedokumentide*** ettevalmistamist, dialoogi ja läbirääkimisi, kui neid esines, valikut ning hankelepingle sõlmimist käsitlevad ***dokumendid***. ***Neid dokumente säilitatakse vähemalt kolm aastat alates hankelepingu sõlmimise kuupäevast.***
3. ***See teave või need dokumendid või selle peamised osad esitatakse taotluse korral komisjonile või artiklis 99 osutatud riiklikule asutusele, organile või struktuurile.***

## *Artikkel 101*

### *Liikmesriikide aruandlus ja statistiline teave*

1. *Komisjon vaatab läbi artiklites 67–71, 92 ja 96 osutatud ning IX lisa kohaselt avaldatavatest teadetest saadavate andmete kvaliteedi ja täielikkuse.*

*Kui käesoleva lõike esimeses lõigus osutatud andmete kvaliteet ja täielikkus ei vasta artikli 67 lõikes 1, artikli 68 lõikes 1, artiklis 69, artikli 70 lõikes 1, artikli 92 lõikes 3 ja artikli 96 lõikes 2 sätestatud kohustustele, esitab komisjon asjaomasele liikmesriigile taotluse täiendava teabe saamiseks. Asjaomane liikmesriik esitab mõistliku aja jooksul komisjoni taotletud puuduva statistilise teabe.*

2. *Liikmesriigid edastavad komisjonile ...\* ja seejärel iga kolme aasta järel statistilise aruande riigihangete puhul, mille suhtes oleks olnud kohaldatav käesolev direktiiv, kui nende maksumus oleks ületanud artiklis 15 sätestatud asjaomase piirmäära, märkides nende riigihangete eeldatava kogumaksumuse asjaomasel perioodil Sellise hinnangu koostamisel võib eelkõige lähtuda riiklikest avaldamisnõuetest tulenevalt kättesaadavatest andmetest või valimipõhistest hinnangutest.*

---

\*

*Väljaannete talitus: palun sisestada kuupäev: kolm aastat käesoleva direktiivi jõustumisest.*

**Kõnealuse aruande võib integreerida artikli 99 lõikes 3 osutatud aruandesse.**

## Artikkel 102

### Halduskoostöö

1. Liikmesriigid annavad üksteisele vastastikust abi ja kehtestavad omavahelise tõhusa koostöö meetmed, et tagada teabe vahetamine artiklites 62, 81 ja 84 osutatud küsimustes. Nad tagavad vahetatava teabe konfidentsiaalsuse.
2. Kõigi asjaomaste liikmesriikide pädevad asutused vahetavad teavet kooskõlas eeskirjadega, mis käsitlevad üksikisikute kaitset isikuandmete töötlemisel ning mis on ette nähtud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 95/46/EÜ<sup>1</sup> ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2002/58/EÜ<sup>2</sup>.
3. ***Et testida*** Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr **1024/2012** loodud siseturu infosüsteemi (***IMI***) ***kasutamise sobivust käesoleva direktiiviga hõlmatud teabe vahetamiseks, käivitatakse hiljemalt ...***\*

---

<sup>1</sup> Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. oktoobri 1995. aasta direktiiv 95/46/EÜ üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise kohta (EÜT L 281, 23.11.1995, lk 31).

<sup>2</sup> Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. juuli 2002. aasta direktiiv 2002/58/EÜ, milles käsitletakse isikuandmete töötlemist ja eraelu puutumatuse kaitset elektroonilise side sektoris (eraelu puutumatust ja elektroonilist sidet käsitlev direktiiv) (EÜT L 201, 31.7.2002, lk 37).

\* ***Väljaannete talitus: palun sisestada kuupäev 12 kuud käesoleva direktiivi jõustumisest.***

V JAOTIS  
DELEGEERITUD VOLITUSED, RAKENDUSVOLITUSED JA LÕPPSÄTTED

Artikkel 103

Delegeeritud volituste rakendamine

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.
2. Artiklites 4, **17**, 40, **41**, **76** ja **83** osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile määramata ajaks alates ...<sup>\*</sup>.
3. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artiklites 4, **17**, 40, **41**, **76** ja **83** osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.

---

<sup>\*</sup> Väljaannete talitus: palun sisestada käeoleva direktiivi jõustumise kuupäev.

4. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.
5. *Artiklite 4, 17, 40, 41, 76 ja 83* alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti teatavakstegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.

#### Artikkel 104

#### Kiirmenetlus

1. Käesoleva artikli kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub viivitamata ja seda kohaldatakse seni, kuni selle suhtes ei esitata lõike 2 kohaselt vastuväidet. Delegeeritud õigusakti teatavakstegemisel Euroopa Parlamendile ja nõukogule põhjendatakse kiirmenetluse kasutamist.



2. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad delegeeritud õigusakti suhtes vastuväite esitada kooskõlas artikli 103 lõikes 5 osutatud menetlusega. Sellisel juhul tunnistab komisjon õigusakti viivitamata kehtetuks pärast seda, kui Euroopa Parlament või nõukogu teatab oma otsusest esitada *vastuväide*.

#### Artikkel 105

##### Komiteemenetlus

1. Komisjoni abistab riigihangete nõuandekomitee, mis on loodud nõukogu otsusega 71/306/EMÜ. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.
2. Käesolevale ***lõikele*** viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 4.
3. ***Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.***

---

<sup>1</sup> Nõukogu 26. juuli 1971. aasta otsus 71/306/EMÜ riiklike ehitustöölepingute nõuandekomitee loomise kohta (EÜT L 185, 16.8.1971, lk 15).

Ülevõtmine *ja üleminekusätted*

1. Liikmesriigid jõustavad käesoleva direktiivi täitmiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid ...<sup>\*</sup>. Liikmesriigid edastavad kõnealuste normide teksti viivitamata komisjonile.
2. *Olenemata käesoleva artikli lõikest 1 võivad liikmesriigid lükata artikli 40 lõike 1 kohaldamise edasi kuni ...<sup>\*\*</sup>, välja arvatud siis, kui elektrooniliste vahendite kasutamine on kohustuslik vastavalt artiklitele 52, 53, 54, artikli 55 lõikele 3 või artikli 71 lõikele 2 või artiklile 73.*

*Olenemata käesoleva artikli lõikest 1 võivad liikmesriigid lükata kesksete hankijate puhul artikli 55 lõike 3 kohase artikli 40 lõike 1 kohaldamise edasi kuni ...<sup>\*\*\*</sup>.*

*Kui liikmesriik otsustab artikli 40 lõike 1 kohaldamise edasi lükata, näeb see liikmesriik ette, et võrgustiku sektori hankijad võivad igasuguse side ja kogu teabevahetuse puhul valida järgmiste sidevahendite vahel:*

---

<sup>\*</sup> Väljaannete talitus: palun sisestada kuupäev 24 kuud pärast käesoleva direktiivi jõustumist.  
<sup>\*\*</sup> *Väljaannete talitus: palun sisestada kuupäev 54 kuud pärast käesoleva direktiivi jõustumist.*  
<sup>\*\*\*</sup> *Väljaannete talitus: palun sisestada kuupäev 36 kuud pärast käesoleva direktiivi jõustumist.*

*a) elektroonilised vahendid artikli 40 kohaselt;*

*b) post või muu sobiv kandja;*

*c) faks;*

*d) eelnimetatud vahendite kombinatsioon.*

3. Kui liikmesriigid ***lõigetes 1 ja 2 osutatud sätted*** vastu võtavad, lisavad nad nendesse või nende ametliku avaldamise korral nende juurde viite käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.

■ Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastu võetud põhiliste siseriiklike õigusnormide teksti.

Artikkel 107  
Kehtetuks tunnistamine

Direktiiv 2004/17/EÜ tunnistatakse kehtetuks ...\*.

Viiteid kehtetuks tunnistatud direktiivile käsitletakse viidetena käesolevale direktiivile ja neid loetakse vastavalt XXI lisa vastavustabelile.

Artikkel 108  
Läbivaatamine

Komisjon vaatab läbi artiklis 15 sätestatud piirmäärade kohaldamisest tuleneva mõju siseturule, *eelkõige sellised tegurid nagu piiriülene hankelepingute sõlmimine ja tehingute maksumus*, ning esitab selle kohta Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande ...\*\*.

---

\* Väljaannete talitus: palun sisestada kuupäev 24 kuud pärast käesoleva direktiivi jõustumist.  
\*\* Väljaannete talitus: palun sisestada kuupäev 60 kuud pärast käesoleva direktiivi jõustumist.

***Kui see on võimalik ja asjakohane, kaalub komisjon ettepaneku tegemist suurendada järgmises läbirääkimistevoorus WTO riigihankelepingu alusel kohaldatavaid piirmäärasid.*** WTO riigihankelepingu alusel kohaldatavate piirmäärade muutmise korral järgneb aruandele vajaduse korral õigusakti ettepanek, millega muudetakse käesolevas direktiivis sätestatud piirmäärasid.

Artikkel 109

Jõustumine

Käesolev direktiiv jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artikkel 110

Adressaadid

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

...

*Euroopa Parlamendi nimel*

*president*

*Nõukogu nimel*

*eesistuja*

## I LISA

### ARTIKLI 2 PUNKTI 2 ALAPUNKTIS a SÄTESTATUD TEGEVUSTE LOETELU

Juhul kui CPV ja NACE tõlgendamisel on erinevusi, kohaldatakse CPV nomenklatuuri.

| NACE(1) |      |        |                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | CPV kood |
|---------|------|--------|-----------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------|
| F JAGU  |      | EHITUS |                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |          |
| Jaotis  | Rühm | Klass  | Valdkond                                      | Märkused                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |          |
| 45      |      |        | Ehitus                                        | Käesolev jaotis hõlmab                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | 45000000 |
|         |      |        |                                               | uute hoonete ehitamist ja seonduvaid töid, ennistamist ja remonttöid                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |          |
|         | 45.1 |        | Objekti ettevalmistamine                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | 45100000 |
|         |      | 45.11  | Hoonete lammutamine ja lõhkumine; pinnasetööd | <p>Käesolevasse klassi kuulub:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>— hoonete ja muude rajatiste lammutamine,</li> <li>— ehitusplatside puhastamine,</li> <li>— kaevetööd, tagasitäide, ehitusplatsi tasandamine ja profileerimine, kraavide kaevamine, kivide eemaldamine, lõhkamine jne.</li> <li>— ehitusplatsi ettevalmistamine kaevetöödeks:</li> <li>— kattekihi eemaldamine ja muud mineraalidega seotud ettevalmistustööd.</li> </ul> <p>Käesolevasse klassi kuulub veel:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>— ehitusplatsi kuivendamine.</li> <li>— põllumajandusmaa või metsa all oleva maa kuivendamine.</li> </ul> | 45110000 |

|       |                                |                                                                                                                                        |          |
|-------|--------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------|
| 45.12 | Katsepuurimi ne ja läbindamine | Käesolevasse klassi kuulub:                                                                                                            | 45120000 |
|       |                                | — katsepuurimine, katseläbindamine ja südamikpuurimine ehituslikel, geofüüsikalistel, geoloogilistel või muudel sellistel eesmärkidel. |          |

Käesolevasse klassi ei kuulu:

- nafta- ja gaasipuuraukude puurimine, vt 11.20.
- veekaevude puurimine, vt 45.25,
- šahtide süvistamine, vt 45.25,
- nafta- ja gaasiväljade uuring, geofüüsikaline, geoloogiline ja seismiline mõõdistamine, vt 74.20.

|      |                                   |  |          |
|------|-----------------------------------|--|----------|
| 45.2 | Hoonete või nende osade ehitamine |  | 45200000 |
|------|-----------------------------------|--|----------|

|       |                                             |                                                                                  |                |
|-------|---------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------|----------------|
| 45.21 | Hoonete üldehitus ja insenertehnilised tööd | Käesolevasse klassi kuulub:                                                      | 45210000       |
|       |                                             | — iga tüüpi hoonete ehitamine; insenertehniliste rajatiste ehitamine,            | välja arvatud: |
|       |                                             | — sillad, kaasa arvatud tõstetud maantee sillad, viaduktid, tunnelid ja metrood, | -<br>45213316  |
|       |                                             | — magistraaltorustikud, magistraalside- ja elektriülekanaliidid,                 | 45220000       |
|       |                                             | — linnatorustikud, linna side- ja elektriliinid,                                 | 45231000       |
|       |                                             | — abitööd linnades,                                                              | 45232000       |
|       |                                             | — monteeritavate konstruktsioonide montaaž ja püstitamine objektidel.            |                |

Käesolevasse klassi ei kuulu:

- nafta ja gaasi toomisega kaasnevad tegevused, vt 11.20,
- monteeritavate ehitiste püstitamine omavalmistatud osadest, mis pole betoonist, vt jaotised 20, 26 ja 28,
- staadionite, ujumisebasseinide, võimlate, tenniseväljakute ja muude spordirajatiste, välja arvatud vastavate hoonete ehitamine, vt 45.23,
- hoonete seadmestik, vt 45.3,
- hoonete viimistlus, vt 45.4,
- arhitektuurilised ja insenertehnilised tegevused, vt 74.20,
- ehitustööde projektijuhtimine, vt 74.20.

|       |                                                             |                                                                                                                                  |                  |
|-------|-------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------|
| 45.22 | Katusekatete ja -sõrestike ehitamine                        | Käesolevasse klassi kuulub:                                                                                                      | 45261000         |
|       |                                                             | — katuste tegemine,                                                                                                              |                  |
|       |                                                             | — katusekatete paigaldamine,                                                                                                     |                  |
|       |                                                             | — katuste hüdroisolatsioonitööd.                                                                                                 |                  |
| 45.23 | Maanteede, teede, lennuväljade ja spordirajatiste ehitamine | Käesolevasse klassi kuulub:                                                                                                      | 45212212 ja DA03 |
|       |                                                             | — kiirteede, tänavate, maanteede ning teiste sõidukitele ja jalakäijatele mõeldud teede ehitamine,                               | 45230000         |
|       |                                                             | — raudteede ehitamine,                                                                                                           | välja arvatud:   |
|       |                                                             | — lennuväljaradade ehitamine,                                                                                                    | -                |
|       |                                                             | — staadionite, ujumisbasseinide, võimlate, tenniseväljakute ja muude spordirajatiste, välja arvatud vastavate hoonete ehitamine, | 45231000         |
|       |                                                             | — tee- ja autoparklate katetele märgistuse tegemine.                                                                             | -                |
|       |                                                             | Käesolevasse klassi ei kuulu:                                                                                                    | 45232000         |
|       |                                                             | — eelnev pinnase teisaldamine, vt 45.11.                                                                                         | -                |
| 45.24 | Vesiehitiste ehitamine                                      | Käesolevasse klassi kuulub:                                                                                                      | 45234115         |
|       |                                                             | — järgmised tööd:                                                                                                                | 45240000         |
|       |                                                             | — veeteede, mere-, jõe- ja huvisadamate (marinade), lüüside jms ehitamine,                                                       |                  |
|       |                                                             | — paisude ja tammide rajamine,                                                                                                   |                  |
|       |                                                             | — süvendustööd,                                                                                                                  |                  |
|       |                                                             | — veealused tööd.                                                                                                                |                  |



|       |                                               |                                                                                                         |                |
|-------|-----------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------|
| 45.25 | Teised eritöid hõlmavad ehitustööd            | Käesolevasse klassi kuulub:                                                                             | 45250000       |
|       |                                               | — eri tüüpi hoonete ja rajatiste ehitamisel ette tulevad eritööd, mis nõuavad erioskusi või -vahendeid, | 45262000       |
|       |                                               | —vundamentide rajamine, kaasa arvatud vaiade rammimine,                                                 |                |
|       |                                               | — veekaevude puurimine ja ehitamine, šahtide süvistamine,                                               |                |
|       |                                               | — tööstuslike teraselementide paigaldamine,                                                             |                |
|       |                                               | — terase painutamine,                                                                                   |                |
|       |                                               | — müüriladumine,                                                                                        |                |
|       |                                               | — tellingute ja töötasapindade paigaldamine ja lahtivõtmine koos rentimisega,                           |                |
|       |                                               | — korstnate ja tööstuslike ahjude ehitamine.                                                            |                |
|       |                                               | Käesolevasse klassi ei kuulu:                                                                           |                |
|       |                                               | — tellingute rentimine ilma paigalduse ja lahtivõtmiseta, vt 71.32                                      |                |
| 45.3  | Hoonete seadmestik                            |                                                                                                         | 45300000       |
| 45.31 | Elektrijuhtmestiku ja furnituuri paigaldamine | Käesolevasse klassi kuulub:                                                                             | 45213316       |
|       |                                               | järgmiste süsteemide ja seadmete paigaldamine hoonetesse ja teistesse rajatistesse:                     | 45310000       |
|       |                                               | — elektrijuhtmestik ja furnituur,                                                                       | välja arvatud: |
|       |                                               | — telekommunikatsioonisüsteemid,                                                                        | -              |
|       |                                               | — elektriküttesüsteemid,                                                                                | 45316000       |
|       |                                               | — eraantennid,                                                                                          |                |
|       |                                               | — tulekahjualarmid,                                                                                     |                |
|       |                                               | — turvahäiresüsteemid,                                                                                  |                |
|       |                                               | — liftid ja eskalaatorid,                                                                               |                |
|       |                                               | — piksevardad jms.                                                                                      |                |

45.32 Isolatsioonitöö Käesolevasse klassi kuulub:  
ööd

45320000

— soojus-, heli- ja vibratsiooniisolatsiooni paigaldamine  
hoonetesse ja teistesse rajatistesse.

Käesolevasse klassi ei kuulu:

— hüdroisolatsioonitööd, vt 45.22.

|       |                            |                                                                                                                                                             |          |
|-------|----------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------|
| 45.33 | Hoone torustikud           | Käesolevasse klassi kuulub:                                                                                                                                 | 45330000 |
|       |                            | — järgmiste süsteemide ja seadmete paigaldamine hoonetesse ja teistesse rajatistesse:                                                                       |          |
|       |                            | — torustikud ja sanitaarseadmed,                                                                                                                            |          |
|       |                            | — gaasiseadmed,                                                                                                                                             |          |
|       |                            | — kütte-, ventilatsiooni-, jahutus- või kliimaseadmed ja lõõrid,                                                                                            |          |
|       |                            | — sprinklersüsteemid.                                                                                                                                       |          |
|       |                            | Käesolevasse klassi ei kuulu:                                                                                                                               |          |
|       |                            | — elektriküttesüsteemide paigaldus, vt 45.31.                                                                                                               |          |
| 45.34 | Muud seadmestikud          | Käesolevasse klassi kuulub:                                                                                                                                 | 45234115 |
|       |                            | — teede, raudteede, lennuväljade ja sadamate valgustus- ja signalisatsioonisüsteemide paigaldamine,                                                         | 45316000 |
|       |                            | — abiseadmete ja -detailide jms paigaldamine hoonetesse ja teistesse rajatistesse.                                                                          | 45340000 |
| 45.4  | Hoonete viimistlus         |                                                                                                                                                             | 45400000 |
| 45.41 | Krohvimine                 | Käesolevasse klassi kuulub:                                                                                                                                 | 45410000 |
|       |                            | — hoonete või muude rajatiste katmine seest ja väljast krohvi või stukk-krohviga ning krohivialusvõrgu paigaldamine.                                        |          |
| 45.42 | Puitdetailide paigaldamine | Käesolevasse klassi kuulub:                                                                                                                                 | 45420000 |
|       |                            | — puidust või teistest materjalidest valmisuste, akende ja nende raamide paigaldamine ning sisseehitatud köökide, treppide, poesisseseade jms paigaldamine, |          |
|       |                            | — siseviimistlustööd, nagu lagede, puidust seinakatete, liigutatavate vaheseinte jms paigaldamine.                                                          |          |
|       |                            | Käesolevasse klassi ei kuulu:                                                                                                                               |          |
|       |                            | — parketi ja teiste puidust põrandakatete paigaldamine, vt 45.43.                                                                                           |          |

|       |                                                     |                                                                             |                  |
|-------|-----------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------|------------------|
| 45.43 | Põranda- ja seinakatte-materjalide paigaldamine     | Käesolevasse klassi kuulub:                                                 | 45430000         |
|       |                                                     | — järgmiste materjalide paigaldamine hoonetesse ja teistesse rajatistesse:  |                  |
|       |                                                     | —                                                                           |                  |
|       |                                                     | — keraamilised, betoonist või tahatud kivist seina- või põrandaplaadid,     |                  |
|       |                                                     | — parkett ja teised puidust põrandakatted; vaibad ja linoleumpõrandakatted, |                  |
|       |                                                     | — kaasa arvatud kummist ja plastikust põrandakatted,                        |                  |
|       |                                                     | — terratso, marmorist, graniidist või kiltkivist põranda- või seinakatted,  |                  |
|       |                                                     | — tapeet.                                                                   |                  |
| 45.44 | Värvimine ja klaasimine                             | Käesolevasse klassi kuulub:                                                 | 45440000         |
|       |                                                     | — hoonete värvimine seest ja väljast,                                       |                  |
|       |                                                     | — insener-tehniliste rajatiste värvimine,                                   |                  |
|       |                                                     | — klaasi, peeglite jms paigaldamine.                                        |                  |
|       |                                                     | Käesolevasse klassi ei kuulu:                                               |                  |
|       |                                                     | akende paigaldamine, vt 45.42,                                              |                  |
| 45.45 | Muud viimistlustööd                                 | Käesolevasse klassi kuulub:                                                 | 45212212 ja DA04 |
|       |                                                     | — erabasseinide paigaldamine,                                               | 45450000         |
|       |                                                     | — hoonete välispindade puhastamine auru, liivapritsi vms abil,              |                  |
|       |                                                     | — muud hoonete lõpetamis- või viimistlustööd.                               |                  |
|       |                                                     | Käesolevasse klassi ei kuulu:                                               |                  |
|       |                                                     | — hoonete ja teiste rajatiste seest puhastamine, vt 74.70.                  |                  |
| 45.5  | Ehitus- ja lammutus-seadmete rent koos operaatoriga |                                                                             | 45500000         |

|                                                                        |                                                                                                                     |          |
|------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------|
| 45.50 Ehitus- ja<br>lammutus-<br>seadmete<br>rent koos<br>operaatoriga | Käesolevasse klassi ei kuulu:<br><br>— ehitus- ja lammutusmasinate ja seadmete rent ilma<br>operaatorita, vt 71.32. | 45500000 |
|------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------|

- 1) Nõukogu 9. oktoobri 1990. aasta määrus (EMÜ) nr 3037/90 (EÜT L 293, 24.10.1990, lk 1).



## II LISA

### ARTIKLI 4 LÕIKES 3 OSUTATUD LIIDU ÕIGUSAKTIDE LOEND

Piisavat avalikustamist tagava menetluse käigus antud õigusi, mis on antud objektiivsete kriteeriumide alusel, ei käsitata käesoleva direktiivi artikli 4 kohaste eri- või ainuõigustena. Järgmisena loetletakse menetlused, millega tagatakse eelnevalt liidu teiste õigusaktide alusel lubade andmise piisav läbipaistvus ning mida ei käsitata käesoleva direktiivi **artikli 4** kohaste eri- või ainuõigustena:

- a) loa andmine maagaasirajatiste kasutamiseks vastavalt direktiivi 2009/73/EÜ artiklis 4 sätestatud menetlusele;
- b) luba või pakkumuse esitamise ettepanek uute elektrijaamade ehitamiseks vastavalt direktiivi 2009/72/EÜ sätetele;

- c) vastavalt direktiivi 97/67/EÜ artiklis 9 sätestatud menetlustele tegevuslubade andmine seoses postiteenustega, mis ei ole reserveeritud ja mida ei reserveerita;
- d) menetlus loa andmiseks seoses tegevusega, mis hõlmab süsivesinike tootmist vastavalt direktiivile 94/22/EÜ;
- e) määruse (EÜ) nr 1370/2007 kohased hankelepingud *avaliku reisijateveoteenuse osutamiseks bussiga, trammiga, raudteel või metroos*, mis on sõlmitud nimetatud määruse artikli 5 lõike 3 kohaselt võistupakkumismenetluse alusel, *tingimusel et selle pikkus vastab nimetatud määruse artikli 4 lõikele 3 või 4.*



### III LISA

#### ARTIKLI 34 LÕIKES 3 OSUTATUD LIIDU ÕIGUSAKTIDE LOEND

A. GAASI VÕI SOOJUSENERGIA TRANSPORT VÕI JAOTUS

Direktiiv 2009/73/EÜ

B. ELEKTRIENERGIA TOOTMINE, ÜLEKANDMINE VÕI JAOTAMINE

Direktiiv 2009/72/EÜ

C. JOOGIVEE TOOTMINE, TRANSPORT JA JAOTAMINE

[kanne puudub]

D. RAUDTEETEENINDUSE VALDKONNA VÕRGUSTIKU SEKTORI HANKIJAD



Raudtee-kaubavedu

*Direktiiv 2012/34/EL*

Rahvusvaheline reisijate raudteevedu

*Direktiiv 2012/34/EL*

Riiklik reisijate raudteevedu

[kanne puudub]

E. LINNARONGI-, TRAMMI- TROLLIBUSSI- VÕI BUSSITEENINDUSE VALDKONNA  
VÕRGUSTIKU SEKTORI HANKIJAD

[kanne puudub]

F. POSTITEENINDUSE VALDKONNA VÕRGUSTIKU SEKTORI HANKIJAD

Direktiiv 97/67/EÜ

G. NAFTA VÕI GAASI AMMUTAMINE

Direktiiv 94/22/EÜ

H. KIVISÖE VÕI MUUDE TAHKEKÜTUSTE LEIUKOHTADE UURINGUD JA  
KAEVANDAMINE

[kanne puudub]

I. MERESADAMA-, SISEVEESADAMA- VÕI MUU TERMINALIVARUSTUSE  
VALDKONNA VÕRGUSTIKU SEKTORI HANKIJAD

[kanne puudub]

J. LENNUJAAMASEADMETE VALDKONNA VÕRGUSTIKU SEKTORI HANKIJAD

[kanne puudub]

## *IV LISA*

### *Artiklis 35 osutatud rakendusaktide vastuvõtmise tähtaeg*

#### *1. Artiklis 35 osutatud rakendusaktid võetakse vastu järgmiste ajavahemike jooksul:*

- a) 90 tööpäeva jooksul, kui vaba juurdepääsu asjaomasele turule eeldatakse artikli 34 lõike 3 esimese lõigu kohaselt;*
- b) 130 tööpäeva jooksul muudel kui punktis a osutatud juhtudel.*

*Käesoleva lõike punktides a ja b sätestatud ajavahemikke pikendatakse 15 tööpäeva võrra, kui taotlusele ei ole lisatud põhjendatud seisukohta, mille on vastu võtnud kõnealuse tegevuse valdkonnas pädev sõltumatu siseriiklik ametiasutus ja milles on põhjalikult analüüsitud tingimusi artikli 34 lõike 1 võimalikuks kohaldamiseks asjaomase tegevuse suhtes kooskõlas artikli 34 õigetega -2 ja 3.*

*Kõnealused tähtajad algavad esimesel tööpäeval, mis järgneb kuupäevale, mil komisjon saab artikli 35 lõikes 1 osutatud taotluse, või kui taotlusega esitatav teave ei ole täielik, siis tööpäeval, mis järgneb täieliku teabe saamisele.*

*Komisjon võib esimeses lõigus sätestatud ajavahemikke pikendada taotluse esitanud liikmesriigi või võrgustiku sektori hankija nõusolekul.*

2. *Komisjon võib paluda asjaomasel liikmesriigil või võrgustiku sektori hankijal või punktis 1 osutatud sõltumatul siseriiklikul ametiasutusel või muul pädeval siseriiklikul ametiasutusel esitada kogu vajalik teave või täiendada või selgitada teatavat teavet asjakohase ajavahemiku jooksul. Kui vastused saadakse hiljem või need ei ole täielikud, peatatakse punkti 1 esimese lõigu kohased ajavahemikud selleks ajaks, mis jääb teabetaotlusega ette nähtud ajavahemiku lõpu ning täieliku ja korrektse teabe saamise vahele.*



## V LISA

### PAKKUMUSTE, OSALEMISTAOTLUSTE, KVALIFITSEERIMISTAOTLUSTE JA KONKURSSIDEL PLAANIDE NING PROJEKTIDE ELEKTROONILISEKS VASTUVÕTMISEKS ETTE NÄHTUD VAHENDITELE JA SEADMETELE ESITATAVAD NÕUDED

Pakkumuste, osalemistaotluste, kvalifitseerimistaotluste ja konkurssidel plaanide ning projektide elektrooniliseks vastuvõtmiseks ette nähtud *vahendid ja seadmed* peavad tehniliste vahendite ja asjakohaste menetlusviiside rakendamise kaudu tagama vähemalt järgmist:

- a)* pakkumuste, osalemistaotluste ja kvalifitseerimistaotluste saamise ning plaanide ja projektide esitamise aega on võimalik täpselt kindlaks määrata;
- b)* on võimalik tagada, et enne kehtestatud tähtaega ei ole kellelgi juurdepääsu eespool osutatud nõuete kohaselt edastatud andmetele;

**I**

- c)* üksnes volitatud isikutel on võimalik määrata ja muuta saabunud andmete avamise kuupäeva;

*d)* kvalifitseerimismenetluse, hankemenetluse või konkursi eri etappide jooksul peab kõigile esitatud andmetele või osale neist olema võimalik juurde pääseda ainult volitatud isikutel;

*e)* **üksnes** volitatud isikud peavad võimaldama edastatud andmetele juurdepääsu **ning** alles pärast ette nähtud kuupäeva;

**I**

*f)* kõnealuste nõuete kohaselt laekunud ja avatud andmetele peab olema võimalik juurde pääseda ainult isikutel, keda on volitatud nendega tutvuma **I** ;

**I**

*g)* **kui punktides b kuni f osutatud juurdepääsukeeldu või tingimusi rikutakse või püütakse rikkuda, siis on võimalik mõistliku kindlusega tagada, et rikkumine või selle katse on selgelt tuvastatav.**

## VI LISA

### I A OSA

#### PERIOODILISES EELTEATES AVALDATAV TEAVE

(millele on osutatud artiklis 67)

##### I. IGAL JUHUL ESITATAV TEAVE

1. Võrgustiku sektori hankija nimi, identifitseerimisnumber (kui see on siseriiklike õigusaktidega ette nähtud), aadress, sh NUTSi kood, telefoni- ja faksinumber, meili- ja internetiaadress, ning täiendavat teavet andva talituse kontaktandmed, kui need erinevad võrgustiku sektori hankija andmetest.
2. Peamine tegevus.
3. a) Hankelepingute puhul: osutatavate teenuste või tarnitavate asjade (CPV koodid) olemus ja kogus või maksumus.

- b) Ehitustööde hankelepingute puhul: osutatavate teenuste olemus ja ulatus, ehitustööde või ehitustööde osade üldised omadused, osutades ehitustöödele (CPV koodid).
  - c) Teenuste hankelepingu puhul: riigihanke kogumaksumus iga kavandatud teenusekategooria kohta (CPV koodid).
- 4. Kuupäev, mil saadeti välja teade või teade selle teate avaldamisest hankijaprofiilis.
  - 5. Muu asjakohane teave.



II. TÄIENDAVALD ANDMED, MIS TULEB ESITADA, KUI TEADET KASUTATAKSE RIIGIHANKE VÄLJAKUULUTAMISEKS VÕI KUI SELLE ALUSEL VÕIB LÜHENDADA PAKKUMUSTE VASTUVÕTMISE TÄHTAEGU (artikli 67 lõige 2)

6. Märge selle kohta, et huvitatud ettevõtjad peavad võrgustiku sektori hankijale teatama oma huvist hankelepingu või hankelepingute suhtes.
7. Meili- või internetiaadress, mille kaudu on piiramatult ja täielikult otsene tasuta juurdepääs *hankedokumentidele*.

*Kui piiramatult ja täielikult otsene tasuta juurdepääs ei ole artikli 73 lõike 1 teises ja kolmandas lõigus osutatud põhjustel võimalik, teave selle kohta, kuidas saab hankedokumentidele juurde pääseda.*

8. Vajaduse korral märgitakse, et hankeleping on reserveeritud kaitstud töö keskustele või et selle täitmine toimub kaitstud tööhõive programmide kontekstis.

9. Tähtaeg, mille jooksul võetakse vastu taotlusi pakkumuse esitamise või läbirääkimiste alustamise ettepaneku saamiseks.
10. Tarnitavate asjade olemus ja kogus või ehitustööde üldine olemus või teenusekategooria ja kirjeldus, märkides ära, kas kavandatakse raamlepingut (raamlepinguid), sealhulgas kõik võimalused lisahankeks ja eeldatav aeg nende võimaluste kasutamiseks ning kas ja mitu korda kavatakse hanklepingut pikendada. Uuendatavate hanklepingute puhul ka järgnevate hanketeade eeldatav avaldamisaeg. Märkida, kas tegemist on ostmise, üürimise, rentimise või liisimise või nende kombinatsiooniga.
11. Ehitustööde peamise tegemise koha NUTSi kood või asjade tarnimise või teenuste osutamise koha NUTSi kood; kui hankleping on osadeks jaotatud, esitatakse vastav teave iga osa kohta.
12. Tarnetähtaeg, hanklepingu täitmistähtaeg või teenuste hanklepingu kestus ja võimaluse korral alguskuupäev.
13. Aadress, kuhu asjast huvitatud ettevõtjad teatavad oma huvist kirjalikult.

14. Osalemishuvist teatamise tähtaeg.
15. Keel või keeled, milles on lubatud esitada osalemistaotlusi või pakkumusi.
16. Tarnijatele seatud majanduslikud ja tehnilised tingimused ning neilt nõutavad tehnilised ja finantstagatised.
17.
  - a) Hankemenetluste ettenähtud alguskuupäev hankelepingu või hankelepingute sõlmimise puhul (kui see on teada);
  - b) Hankemenetluse liik (piiratud *menetlus, sõltumata sellest, kas on rakendatud dünaamilist hankesüsteemi või mitte*, või läbirääkimistega *menetlus*).

■

18. Vajaduse korral eritingimused, mida tuleb arvestada hankelepingu täitmisel.
19. Vajaduse korral märge selle kohta, kas:
- a)* nõutakse/lubatakse pakkumuste või osalemistaotluste elektroonilist esitamist;
  - b)* kasutatakse elektroonilisi tellimusi;
  - c)* kasutatakse elektroonilist arveldamist;
  - d)* lubatakse elektroonilisi makseid.
20. Vaidlustusi menetleva ja vajaduse korral vahendusmenetlust teostava asutuse nimi ja aadress. Täpne teave kaebuse esitamise tähtaegade kohta või vajaduse korral selle talituse nimi, aadress, telefoni- ja faksinumbriid ning meiliaadress, kust sellist teavet võib saada.

21. Kui on teada, siis artikli 82 kohased ***pakkumuste hindamise*** kriteeriumid. Välja arvatud juhul, kui majanduslikult kõige soodsam pakkumus valiti välja üksnes madalama hinna põhjal. Kui need ei ole avaldatud kirjeldustes või kui neid ei avaldata artikli 67 lõike 2 punktis b viidatud huvi kinnitamise ettepanekus, pakkumuse esitamise või läbirääkimiste alustamise ettepanekus, esitatakse kriteeriumid majanduslikult soodsaima pakkumuse väljavalimiseks koos neile omistatavate kaaludega või, kus vaja, tähtsusjärjestusega.

## B OSA

### TEAVE, MIS SISALDUB HANKIJAPROFIILI LISATAVA PERIOODILISE EELTEATE AVALDAMISE TEADETES, MIDA EI KASUTATA HANKETEADETENA

(millele on osutatud artikli 67 lõikes 1)

1. Võrgustiku sektori hankija nimi, identifitseerimisnumber (kui see on siseriiklike õigusaktidega ette nähtud), aadress, sh NUTSi kood, telefoni- ja faksinumber, meili- ja internetiaadress, ning täiendavat teavet andva talituse kontaktandmed, kui need erinevad võrgustiku sektori hankija andmetest.
2. Peamine tegevus.
3. CPV koodid.
4. Avaliku sektori hankija profiili internetiaadress (URL).
5. Eelteate hankijaprofiilis avaldamise teate saatmise kuupäev.



## VII LISA

### HANKEDOKUMENTIDES SISALDUV TEAVE ELEKTROONILISE OKSJONI KOHTA (ARTIKLI 53 LÕIGE 4)

**Kui** võrgustiku sektori hankija on otsustanud korraldada elektroonilise oksjoni, peavad **hankedokumentid** sisaldama vähemalt järgmist teavet:

- a)* pakkumuse komponendid, mille maksumused pannakse elektroonilisele oksjonile, tingimusel, et need on mõõdetavad ja neid saab väljendada arvude või protsentidega;
- b)* esitatava maksumuse võimalikud piirangud, mis tulenevad hankelepingu objektiga seotud kirjeldustest;
- c)* teave, mida pakkujatele elektroonilise oksjoni käigus antakse, ning vajaduse korral teabe kättesaadavaks tegemise aeg;
- d)* asjakohane teave elektroonilise oksjoni pidamise korra kohta;
- e)* tingimused, mis võimaldavad pakkujatel pakkumusi teha, eelkõige pakkumuste tegemisel nõutavad minimaalsed erinevused;
- f)* asjakohane teave kasutatavate elektrooniliste seadmete ning ühenduse korralduse ja ühenduse tehniliste kirjelduste kohta.

## VIII LISA



### TEATAVATE TEHNILISTE KIRJELDUSTE MÄÄRATLUSED

Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

- 1)** „tehniline kirjeldus” – üks järgmistest:
  - a)** asjade või teenuste hankelepingute puhul kirjeldus dokumendis, millega määratakse kindlaks asja või teenuse sellised nõutud omadused nagu kvaliteet, keskkonnaohutuse ja kliimanäitajad, universaalnõuetele (sealhulgas puudega inimeste ligipääs) vastav projekt ja vastavushindamine, tõhusus- ja kasutusnäitajad, ohutus või mõõtmised, sealhulgas tootele esitatavad nõuded, mis puudutavad nime, mille all seda müüakse, terminoloogiat, sümboleid, katsetamist ja katsetamismeetodeid, pakendamist, märgistamist ja tähistamist, kasutusjuhendeid, tootmisprotsesse ja -meetodeid asja või teenuse olelusringi mis tahes etapis ning vastavuse hindamise kriteeriume;

- b) ehitustööde hankelepingu puhul kõik tehnilised eeskirjad, mis on esitatud hankedokumentides ja millega määratletakse materjali, toote või tarne nõutavad omadused, nii et need lubavad materjali, toodet või tarnet kirjeldada viisil, mis vastab kasutusotstarbele, milleks võrgustiku sektori hankija seda vajab; nende omaduste hulka kuuluvad keskkonnaohutuse ja kliimanäitajad, universaalnõuetele (sealhulgas puudega inimeste juurdepääs) vastav projekt ja vastavushindamine, ekspluatatsioonilised näitajad, ohutus või mõõtmised, sealhulgas kvaliteedi tagamise kord, terminoloogia, sümbolid, katsetamine ja katsetamismeetodid, pakendamine, märgistus ja tähistus, kasutusjuhendid, tootmisprotsessid ja -meetodid ehitustööde olelusringi mis tahes etapi jaoks; ühtlasi hõlmavad nimetatud omadused ehitustööde projekti ja maksumusega seotud ettekirjutusi, samuti katsetamise, järelvalve ja vastuvõtmise tingimusi ning ehitamise meetodeid, tehnoloogiat ja kõiki muid tehnilisi tingimusi, mida võrgustiku sektori hankija võib kehtestada vastavalt üldistele või erinormidele, mis seonduvad valmistööde või nende puhul kasutatavate materjalide või nende osadega;



- 2) „*standard*” – tunnustatud *standardimisorgani* poolt korduvaks või pidevaks kasutuseks vastuvõetud tehniline kirjeldus, mille järgimine ei ole kohustuslik ja mis kuulub ühte alljärgnevatest:
- a) rahvusvaheline standard  – mõne rahvusvahelise standardiorganisatsiooni vastu võetud ja avaldatud standard;
  - b) *Euroopa standard* – *Euroopa standardiorganisatsiooni vastu võetud ja avaldatud standard*;
  - c) *siseriiklik standard* – *siseriikliku standardiorganisatsiooni vastu võetud ja avaldatud standard*;
- 
- 3) „*Euroopa tehniline hinnang*” – dokumenteeritud hinnang *ehitustoote toimivuse kohta seoses selle põhiomadustega kooskõlas vastava Euroopa hindamisdokumendiga, nagu on määratletud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 305/2011 artikli 2 punktis 12*;

---

<sup>1</sup> *Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. märtsi 2011. aasta määrus (EL) nr 305/2011, millega sätestatakse ehitustoodete ühtlustatud turustustingimused ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 89/106/EMÜ EMPs kohaldatav tekst (ELT L 88, 4.4.2011, lk 5).*

- 4) „ühtne tehniline **kirjeldus**” – tehniline kirjeldus **IKT valdkonnas**, mis on välja töötatud liikmesriikide tunnustatud meetodi alusel [või kooskõlas *Euroopa Liidu Teatajas* avaldatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu **määruse (EL) nr 1025/2012** artiklitega 13 ja 14;]
- 5) „tehniline etalon” – Euroopa standardimisorganite iga toode peale Euroopa standardite, mis on välja lastud turuvajaduste **muutumist** arvestavas korras.

## **IX LISA**

### **AVALDAMISEGA SEOTUD TINGIMUSED**

#### **1. Teadete avaldamine**

Võrgustiku sektori hankijad peavad saatma artiklites 67, 68, 69, 70, 92 ja 96 osutatud teated Euroopa Liidu Väljaannete Talitusele ning need avaldatakse vastavalt järgmistele eeskirjadele:

- a)** artiklites 67, 68, 69, 70, 92 ja 96 osutatud teated avaldab Euroopa Liidu Väljaannete Talitus või võrgustiku sektori hankija, kui hankijaprofiilis avaldatakse eelteade vastavalt artikli 67 lõikele 1.

Lisaks sellele võivad võrgustiku sektori hankijad avaldada selle teabe internetis hankijaprofiilis, nagu on viidatud allpool lõike 2 punktis b;

- b)** Euroopa Liidu Väljaannete Talitus annab võrgustiku sektori hankijale artikli 71 lõikes 5 osutatud kinnituse.

2. Täiendava või lisateabe avaldamine

- a)** Võrgustiku sektori hankijad avaldavad hankedokumendid täies mahus internetis, ***välja arvatud juhul, kui artikli 73 lõike 1 teises ja kolmandas lõigus on sätestatud teisiti;***

**b)** Hankijaprofiilis võivad olla esitatud artikli 67 lõikes 1 viidatud perioodilised eelteated, teave käigus olevate pakkumuse esitamise ettepanekute kohta, kavandatavad riigihanked, sõlmitud hankelepingud, tühistatud menetlused ja muu üldine kasulik teave, nagu kontaktpunkt, telefoni- ja faksinumber, postiaadress ja meiliaadress. ***Hankijaprofiil võib samuti sisaldada artikli 72 kohaselt riiklikul tasandil avaldatud perioodilisi eelteateid, mida kasutatakse riigihanke väljakuulutamiseks.***

3. Teadete elektroonilisel edastamisel kasutatav vorm ja edastamise kord

Teate elektrooniliselt saatmise vorm ja kord, mille on kehtestanud komisjon, on kättesaadavad internetis aadressil <http://simap.europa.eu>.

**KVALIFITSEERIMISSÜSTEEMI OLEMASOLU TEATES AVALDATAV TEAVE**

(nagu on osutatud artikli 44 lõike 4 punktis b ja artiklis 68)

1. Võrgustiku sektori hankija nimi, identifitseerimisnumber (kui see on siseriiklike õigusaktidega ette nähtud), aadress, sh NUTSi kood, telefoni- ja faksinumber, meili- ja internetiaadress, ning täiendavat teavet andva talituse kontaktandmed, kui need erinevad võrgustiku sektori hankija andmetest.
2. Peamine tegevus.
3. Vajaduse korral märgitakse, et hankeleping on reserveeritud kaitstud töö keskustele või et selle täitmine toimub kaitstud tööhõive programmide kontekstis.
4. Kvalifitseerimissüsteemi eesmärk (kaupade, teenuste või ehitustööde või nende liikide kirjeldus (CPV koodid), mida kõnealuse süsteemi kaudu hangitakse). Ehitustööde hankelepingute puhul ehitustööde peamise asukoha NUTSi kood või asjade ja teenuste hankelepingute puhul peamise tarnekoha või teenuste osutamise koha NUTSi kood.

5. Tingimused, mida ettevõtjad peavad täitma, et saada süsteemile vastav kvalifikatsioon, ja meetodid, millega iga tingimuse täitmist kontrollitakse. Kui nende tingimuste ja kontrollimeetodite kirjeldused on mahukad ja põhinevad dokumentidel, mis on huvitatud ettevõtjatele kättesaadavad, piisab põhiliste tingimuste ja meetodite kokkuvõttest ning viitest nimetatud dokumentidele.
6. Kvalifitseerimissüsteemi kehtivusaeg ja selle pikendamise formaalsused.
7. Märge selle kohta, et teadet käsitletakse hanketeatena.
8. Aadress, kust saab täiendavat teavet ja dokumente kvalifitseerimissüsteemi kohta (kui see aadress erineb punktis 1 nimetatud aadressidest).

9. Vaidlustusi menetleva ja vajaduse korral vahendusmenetlust teostava asutuse nimi ja aadress. Täpne teave vaidlustuste esitamise tähtaegade kohta või selle talituse nimi, aadress, telefoni- ja faksinumbrid ning e-posti aadress, kust sellist teavet võib saada.
10. Kui on teada, siis artikli 82 kohased **pakkumuste hindamise** kriteeriumid. Välja arvatud kui majanduslikult kõige soodsam pakkumus valiti välja üksnes hinna põhjal. Kui need ei ole avaldatud kirjeldustes või neid ei avaldata pakkumuse esitamise või läbirääkimiste alustamise ettepanekus, esitatakse kriteeriumid majanduslikult soodsaima pakkumuse väljaajamiseks koos neile omistatavate kaaludega või, kus vaja, tähtsusjärjestusega.
11. Vajaduse korral märge selle kohta, kas:
- a)** nõutakse/lubatakse pakkumuste või osalemistaotluste elektroonilist esitamist;
  - b)** kasutatakse elektroonilisi tellimusi;
  - c)** kasutatakse elektroonilist arveldamist;
  - d)** lubatakse elektroonilisi makseid.



12. Muu asjakohane teave.

## **XI LISA**

### **HANKETEATES AVALDATAV TEAVE**

(millele on osutatud artiklis 69)

#### **A. AVATUD HANKEMENETLUS**

1. Võrgustiku sektori hankija nimi, identifitseerimisnumber (kui see on siseriiklike õigusaktidega ette nähtud), aadress, sh NUTSi kood, telefoni- ja faksinumber, meili- ja internetiaadress, ning täiendavat teavet andva talituse kontaktandmed, kui need erinevad võrgustiku sektori hankija andmetest.
2. Peamine tegevus.
3. Vajaduse korral märgitakse, et hankeleping on reserveeritud kaitstud töö keskustele või et selle täitmine toimub kaitstud tööhõive programmide kontekstis.
4. Hankelepingu liik (asjade, ehitustööde või teenuste hankeleping, vajaduse korral märkida, et tegemist on raamlepingu või dünaamilise hankesüsteemiga), kirjeldus (CPV koodid). Vajaduse korral märkida, kas pakkumusi taotletakse ostmise, üürimise, rentimise või liisimise või mitme nimetatud tehingu kombineerimise eesmärgil.

5. Ehitustööde hankelepingute puhul ehitustööde peamise asukoha NUTSi kood või asjade ja teenuste hankelepingute puhul peamise tarnekoha või teenuste osutamise koha NUTSi kood.
6. Asjade ja ehitustööde puhul:
  - a)** tarnitavate asjade olemus ja kogus (CPV koodid), sealhulgas kõik võimalused lisahankeks ja, kui võimalik, siis eeldatav aeg, millal neid võimalusi kasutatakse, ning kas ja mitu korda kavatsetakse hankelepingut pikendada. Uuendatavate hankelepingute puhul võimaluse korral ka tarnitavaid asju või osutatavate teenuste ulatust ja laadi ning ehitustööde üldist laadi (CPV koodid) käsitlevate järgnevate hanketeadete eeldatav avaldamisaeg;
  - b)** märge selle kohta, kas tarnijad võivad teha pakkumusi osa ja/või kõikide nõutud asjade kohta.

Kui ehitustööde hankelepingu puhul on ehitustööd või hankeleping jaotatud mitmeks osaks, siis eri osade suurus ja võimalus teha pakkumus ühe osa, mitme osa või kõikide osade kohta;

- c)** ehitustööde hankelepingute puhul: teave ehitustööde või hankelepingu eesmärgi kohta, juhul kui hankeleping sisaldab ka projekteerimist.

7. Teenuste puhul:

- a)** tarnitavate asjade laad ja kogus, sealhulgas kõik võimalused lisahankeks ja, kui võimalik, siis eeldatav aeg, millal neid võimalusi kasutatakse, ning kas ja mitu korda kavatsetakse hankelepingut pikendada. Uuendatavate hankelepingute puhul, kui võimalik, hangitavaid teenuseid käsitlevate järgnevate hanketeadete eeldatav avaldamisaeg;
- b)** märge selle kohta, kas õigus- või haldusnormiga on ette nähtud, et teenust võib osutada üksnes konkreetse kutseala esindaja;

- c)* viide asjakohasele õigus- või haldusnormile;
  - d)* märge selle kohta, kas juriidilised isikud peavad näitama teenuste osutamise eest vastutavate töötajate nimed ja kutsekvalifikatsiooni;
  - e)* märge selle kohta, kas teenuse osutajad võivad teha pakkumusi kõnealuste teenuste osa kohta.
8. Kui on teada, siis märge selle kohta, kas lubatakse esitada alternatiivseid lahendusi.
9. Tarnetähtaeg, hankelepingu täitmistähtaeg või teenuste hankelepingu kestus, ja võimaluse korral alguskuupäev.

10. Meili- või internetiaadress, mille kaudu on piiramatult ja täielikult tasuta juurdepääs *hankedokumentidele*.

*Kui piiramatult ja täielikult tasuta juurdepääs ei ole artikli 73 lõike 1 teises ja kolmandas lõigus osutatud põhjustel võimalik, teave selle kohta, kuidas saab hankedokumentidele juurde pääseda.*

11. a) pakumuste või, dünaamilise hankesüsteemi kehtestamisel näidispakkumuste laekumise lõpptähtaeg;
- b) aadress, kuhu need saadetakse;
- c) keel või keeled, milles taotlused koostatakse.
12. a) vajaduse korral pakumuste avamisel osalema volitatud isikud;
- b) avamise kuupäev, kellaaeg ja koht.
13. Vajaduse korral nõutavad tagatised ja garantiid.

14. Peamised rahastamis- ja maksetingimused ja/või viited sätetele, kus need on esitatud.
15. Vajaduse korral õiguslik vorm, mida pakkumusmenetluse võitnud ettevõtjate rühmalt nõutakse.
16. Pakkumusmenetluse võitnud ettevõtjale esitatavad majanduslikud ja tehnilised miinimumnõuded.
17. Tähtaeg, mille jooksul pakkumus peab jõus olema.
18. Vajaduse korral eritingimused, mida tuleb arvestada hankelepingu täitmisel.

19. Artiklis 82 osutatud kriteeriumid, mille alusel sõlmitakse hankeleping. Välja arvatud kui majanduslikult kõige soodsam pakkumus valiti välja üksnes hinna põhjal. Kui need ei ole kirjeldustes esitatud, esitatakse majanduslikult soodsaima pakkumuse väljaavalimiseks kasutatavad kriteeriumid koos nende kaaludega või, kus vaja, tähtsusjärjestusega.
20. Vajaduse korral ja viide/viited perioodilise eelteate *Euroopa Liidu Teatajas* avaldamise kuupäeva(de)le või märges selle teate avaldamisest hankijaprofiilis, millele viidatakse hankelepingus.
21. Vaidlustusi menetleva ja vajaduse korral vahendusmenetlust teostava asutuse nimi ja aadress. Täpne teave kaebuse esitamise tähtaegade kohta või selle osakonna nimi, aadress, telefoni- ja faksinumbri ning meiliaadress, kust sellist teavet võib saada.
22. Kuupäev, mil võrgustiku sektori hankija teate välja saatis.
23. Muu asjakohane teave.

B. PIIRATUD HANKEMENETLUS

1. Võrgustiku sektori hankija nimi, identifitseerimisnumber (kui see on siseriiklike õigusaktidega ette nähtud), aadress, sh NUTSi kood, telefoni- ja faksinumber, meili- ja internetiaadress, ning täiendavat teavet andva talituse kontaktandmed, kui need erinevad võrgustiku sektori hankija andmetest.
2. Peamine tegevus.
3. Vajaduse korral märgitakse, et hankeleping on reserveeritud kaitstud töö keskustele või et selle täitmine toimub kaitstud tööhõive programmide kontekstis.
4. Hankelepingu liik (asjade, ehitustööde või teenuste hankeleping, vajaduse korral märkida, et tegemist on raamlepinguga), kirjeldus (CPV koodid). Vajaduse korral märkida, kas pakkumusi taotletakse ostmise, üürimise, rentimise või liisimise või mitme nimetatud tehingu kombineerimise eesmärgil.
5. Ehitustööde hankelepingute puhul ehitustööde peamise asukoha NUTSi kood või asjade ja teenuste hankelepingute puhul peamise tarnekoha või teenuste osutamise koha NUTSi kood.



6. Asjade ja ehitustööde puhul:

- a)** tarnitavate asjade olemus ja kogus (CPV koodid), sealhulgas kõik võimalused lisahankeks ja, kui võimalik, siis eeldatav aeg, millal neid võimalusi kasutatakse, ning kas ja mitu korda kavatsetakse hankelepingut pikendada. Uuendatavate hankelepingute puhul võimaluse korral ka tarnitavaid asju või osutatavate teenuste ulatust ja laadi ning ehitustööde üldist laadi (CPV koodid) käsitlevate järgnevate hanketeadete eeldatav avaldamisaeg;
- b)** märge selle kohta, kas tarnijad võivad teha pakkumusi osa ja/või kõikide nõutud asjade kohta.

Kui ehitustööde hankelepingu puhul on ehitustööd või hankeleping jaotatud mitmeks osaks, siis eri osade suurus ja võimalus teha pakkumus ühe osa, mitme osa või kõikide osade kohta;

- c)** teave ehitustööde või hankelepingu eesmärgi kohta, juhul kui hankeleping sisaldab ka projekteerimist.

7. Teenuste puhul:

- a)* tarnitavate asjade laad ja kogus, sealhulgas kõik võimalused lisahankeks ja, kui võimalik, siis eeldatav aeg, millal neid võimalusi kasutatakse, ning kas ja mitu korda kavatsetakse hankelepingut pikendada. Uuendatavate hankelepingute puhul, kui võimalik, hangitavaid teenuseid käsitlevate järgnevate hanketeadete eeldatav avaldamisaeg;
- b)* märge selle kohta, kas õigus- või haldusnormiga on ette nähtud, et teenust võib osutada üksnes konkreetse kutseala esindaja;
- c)* viide asjakohasele õigus- või haldusnormile;
- d)* märge selle kohta, kas juriidilised isikud peavad näitama teenuste osutamise eest vastutavate töötajate nimed ja kutsekvalifikatsiooni;
- e)* märge selle kohta, kas teenuse osutajad võivad teha pakkumusi kõnealuste teenuste osa kohta.

8. Kui on teada, siis märga selle kohta, kas lubatakse esitada alternatiivseid lahendusi.
9. Tarnetähtaeg, hankelepingu täitmistähtaeg või hankelepingu kestus ja võimaluse korral alguskuupäev.
10. Vajaduse korral õiguslik vorm, mida pakkumusmenetluse võitnud ettevõtjate rühmalt nõutakse.
11.
  - a) osalemistaotluste laekumise tähtaeg;
  - b) aadress, kuhu need saadetakse;
  - c) keel või keeled, milles taotlused koostatakse.

12. Pakkumuse esitamise ettepaneku saatmise lõppkuupäev.
13. Vajaduse korral nõutavad tagatised ja garantiid.
14. Peamised rahastamis- ja maksetingimused ja/või viited sätetele, kus need on esitatud.
15. Teave ettevõtja olukorra ja minimaalsete majandus- ja tehniliste tingimuste kohta, mida ta peab täitma.
16. Artiklis 82 osutatud kriteeriumid, mille alusel sõlmitakse hankeping. Välja arvatud kui majanduslikult kõige soodsam pakkumus valiti välja üksnes hinna põhjal. Kui need ei ole avaldatud kirjeldustes või neid ei avaldata pakkumuse esitamise ettepanekus, tuuakse ära kriteeriumid majanduslikult soodsaima pakkumuse väljavalimiseks koos neile omistatavate kaaludega või, kus vaja, tähtsusjärjestusega.

17. Vajaduse korral eritingimused, mida tuleb arvestada hankelepingu täitmisel.
18. Vajaduse korral ja viide/viited perioodilise eelteate *Euroopa Liidu Teatajas* avaldamise kuupäeva(de)le või märges selle teate avaldamisest hankijaprofiilis, millele viidatakse hankelepingus.
19. Vaidlustusi menetleva ja vajaduse korral vahendusmenetlust teostava asutuse nimi ja aadress. Täpne teave kaebuse esitamise tähtaegade kohta või vajaduse korral selle talituse nimi, aadress, telefoni- ja faksinumbri ning meiliaadress, kust sellist teavet võib saada.
20. Kuupäev, mil võrgustiku sektori hankija saatis teate välja.
21. Muu asjakohane teave.

C. LÄBIRÄÄKIMISTEGA HANKEMENETLUS

1. Võrgustiku sektori hankija nimi, identifitseerimisnumber (kui see on siseriiklike õigusaktidega ette nähtud), aadress, sh NUTSi kood, telefoni- ja faksinumber, meili- ja internetiaadress, ning täiendavat teavet andva talituse kontaktandmed, kui need erinevad võrgustiku sektori hankija andmetest.
2. Peamine tegevus.
3. Vajaduse korral märgitakse, et hankeleping on reserveeritud kaitstud töö keskustele või et selle täitmine toimub kaitstud tööhõive programmide kontekstis.
4. Hankelepingu liik (asjade, ehitustööde või teenuste hankeleping, vajaduse korral märkida, et tegemist on raamlepinguga), kirjeldus (CPV koodid). Vajaduse korral märkida, kas pakkumusi taotletakse ostmise, üürimise, rentimise või liisimise või mitme nimetatud tehingu kombineerimise eesmärgil.
5. Ehitustööde hankelepingute puhul ehitustööde peamise asukoha NUTSi kood või asjade ja teenuste hankelepingute puhul peamise tarnekoha või teenuste osutamise koha NUTSi kood.

6. Asjade ja ehitustööde puhul:

**a)** tarnitavate asjade olemus ja kogus (CPV koodid), sealhulgas kõik võimalused lisahankeks ja, kui võimalik, siis eeldatav aeg, millal neid võimalusi kasutatakse, ning kas ja mitu korda kavatsetakse hankelepingut pikendada. Uuendatavate hankelepingute puhul võimaluse korral ka tarnitavaid asju või osutatavate teenuste ulatust ja laadi ning ehitustööde üldist laadi (CPV koodid) käsitlevate järgnevate hanketeadete eeldatav avaldamisaeg;

**b)** märge selle kohta, kas tarnijad võivad teha pakkumusi osa ja/või kõikide nõutud asjade kohta.

Kui ehitustööde hankelepingu puhul on ehitustööd või hankeleping jaotatud mitmeks osaks, siis eri osade suurus ja võimalus teha pakkumus ühe osa, mitme osa või kõikide osade kohta;

**c)** ehitustööde hankelepingute puhul: teave ehitustööde või hankelepingu eesmärgi kohta, juhul kui hankeleping sisaldab ka projekteerimist.

7. Teenuste puhul:

- a)* osutatavate teenuste olemus ja kogus, sealhulgas kõik võimalused lisahankeks ja, kui võimalik, siis eeldatav aeg, millal neid võimalusi kasutatakse, ning kas ja mitu korda kavatsetakse hankelepingut pikendada. Uuendatavate hankelepingute puhul, kui võimalik, hangitavaid teenuseid käsitlevate järgnevate hanketeadete eeldatav avaldamisaeg;
- b)* märge selle kohta, kas õigus- või haldusnormiga on ette nähtud, et teenust võib osutada üksnes konkreetse kutseala esindaja;
- c)* viide asjakohasele õigus- või haldusnormile;
- d)* märge selle kohta, kas juriidilised isikud peavad näitama teenuste osutamise eest vastutavate töötajate nimed ja kutsequalifikatsiooni;
- e)* märge selle kohta, kas teenuse osutajad võivad teha pakkumusi kõnealuste teenuste osa kohta.



8. Kui on teada, siis märga selle kohta, kas lubatakse esitada alternatiivseid lahendusi.
9. Tarnetähtaeg, hankelepingu täitmistähtaeg või hankelepingu kestus ja võimaluse korral alguskuupäev.
10. Vajaduse korral õiguslik vorm, mida pakkumusmenetluse võitnud ettevõtjate rühmalt nõutakse.
11.
  - a) osalemistaotluste laekumise tähtaeg;
  - b) aadress, kuhu need saadetakse;
  - c) keel või keeled, milles taotlused koostatakse.
12. Vajaduse korral nõutavad tagatised ja garantiid.

13. Peamised rahastamis- ja maksetingimused ja/või viited sätetele, kus need on esitatud.
14. Teave ettevõtja olukorra ja minimaalsete majandus- ja tehniliste tingimuste kohta, mida ta peab täitma.
15. Artiklis 82 osutatud kriteeriumid, mille alusel sõlmitakse hankeleping. Välja arvatud kui majanduslikult kõige soodsam pakkumus valiti välja üksnes hinna põhjal. Kui need ei ole avaldatud kirjeldustes või neid ei avaldata läbirääkimiste alustamise ettepanekus, tuuakse ära kriteeriumid majanduslikult soodsaima pakkumuse väljavalimiseks koos neile omistatavate kaaludega või, kus vaja, tähtsusjärjestusega.
16. Vajaduse korral võrgustiku sektori hankija poolt juba välja valitud ettevõtjate nimed ja aadressid.
17. Vajaduse korral eritingimused, mida tuleb arvestada hankelepingu täitmisel.

18. Vajaduse korral ja viide/viited perioodilise eelteate *Euroopa Liidu Teatajas* avaldamise kuupäeva(de)le või märges selle teate avaldamisest hankijaprofiilis, millele viidatakse hankelepingus.
19. Vaidlustusi menetleva ja vajaduse korral vahendusmenetlust teostava asutuse nimi ja aadress. Täpne teave kaebuse esitamise tähtaegade kohta või vajaduse korral selle talituse nimi, aadress, telefoni- ja faksinumbri ning meiliaadress, kust sellist teavet võib saada.
20. Kuupäev, mil võrgustiku sektori hankija teate välja saatis.
21. Muu asjakohane teave.

## XII LISA

### HANKELEPINGU SÕLMIMISE TEATES AVALDATAV TEAVE

(millele on osutatud artiklis 70)

- I. Teave avaldamiseks *Euroopa Liidu Teatajas*<sup>1</sup>
1. Võrgustiku sektori hankija nimi, identifitseerimisnumber (kui see on siseriiklike õigusaktidega ette nähtud), aadress, sh NUTSi kood, telefoni- ja faksinumber, meili- ja internetiaadress, ning täiendavat teavet andva talituse kontaktandmed, kui need erinevad võrgustiku sektori hankija andmetest.

---

<sup>1</sup> Punktides 6, 9 ja 11 nimetatud teavet käsitletakse avaldamisele mittekuuluva teabena, kui lepingu sõlmiv üksus leiab, et selle avaldamine võib kahjustada tundlikke ärihuve.

2. Peamine tegevus.
3. Hankelepingu liik (asjade, ehitustööde või teenuste hankeleping ja CPV koodid; vajaduse korral märkida, kas tegemist on raamlepinguga).
4. Vähemalt kokkuvõtlik märke tarnitavate asjade, tehtavate ehitustööde või osutatavate teenuste liigi ja koguse kohta.
5.
  - a) hanke väljakuulutamise vorm (kvalifitseerimissüsteemi olemasolu teade; perioodiline eelteade; pakkumuskutsed);
  - b) teate *Euroopa Liidu Teatajas* avaldamise kuupäev(ad) ja viide/viited;
  - c) hanke väljakuulutamiseta sõlmitavate hankelepingute puhul viide artikli 50 asjakohasele sättele.
6. Hankemenetlus (avatud, piiratud või läbirääkimistega hankemenetlus).

7. elektrooniliselt saadud pakkumuste arv.

*a)* väikestelt või VKEdelt saadud pakkumuste arv;

*b)* välismaalt saadud pakkumuste arv;

*c)* elektrooniliselt saadud pakkumuste arv.

Kui sõlmitakse mitu hankelepingut (osad, mitu raamlepingut), esitatakse kõnealune teave iga sõlmitud hankelepingu kohta.

8. Hankelepingu (te) *või raamlepingu(te) sõlmimise* kuupäev *pärast selle/nende sõlmimise kohta otsuse tegemist.*

9. Artikli 50 esimese lõigu punktis h nimetatud soodusostude eest makstud hind.

10. Iga hankelepingu kohta eduka(te) pakkuja(te) nimi, aadress, sh NUTSi kood, telefoni- ja faksinumber, meili- ja internetiaadress, sealhulgas:
  - a)** teave selle kohta, kas edukas pakkuja on VKE;
  - b)** teave selle kohta, kas hankeleping sõlmiti konsortsiumiga.
11. Vajaduse korral märkida, kas hankelepingu suhtes on sõlmitud või võib sõlmida allhankelepinguid.
12. Hankelepingu sõlmimisel makstud hind või arvessevõetud kõrgeim ja madalaim pakkumus.
13. Läbivaatamise ja vajaduse korral vahendusmenetluse eest vastutava asutuse nimi ja aadress. Täpne teave kaebuse esitamise tähtaegade kohta või selle talituse nimi, aadress, telefoni- ja faksinumbri ning meiliaadress, kust sellist teavet võib saada.

14. Vabatahtlik teave:

- hankelepingu selle osa suurus ja maksumus, mille suhtes võidakse sõlmida allhankelepinguid kolmandate isikutega,
- *pakkumuste hindamise* kriteeriumid.

II. Teave, mis ei ole avaldamiseks ette nähtud

15. Sõlmitud hankelepingle arv (kui hankelepingu sõlmiti mitme tarnijaga).

16. Iga sõlmitud hankelepingu maksumus.

17. Asja või teenuse päritolumaa (pärit ühendusest või väljastpoolt ühendust); viimasel juhul kolmandate riikide kaupa rühmitatuna).



18. Milliseid *pakkumuste hindamise* kriteeriume?
19. Kas hankaleping sõlmiti pakkujaga, kes esitas alternatiivse lahenduse vastavalt artikli 64 lõikele 1?
20. Kas oli pakkumusi, mis jäeti arvesse võtmata vastavalt artiklile 84 põhjusel, et nende maksumus oli põhjendamatult madal?
21. Kuupäev, mil võrgustiku sektori hankija teate edastas.

### XIII LISA

***Artikliga 74 ette nähtud pakkumuse esitamise ettepaneku, dialoogis osalemise ettepaneku, läbirääkimiste alustamise ettepaneku või huvi kinnitamise ettepaneku sisu***

1. Artikliga 74 ette nähtud pakkumuse esitamise, *dialoogis osalemise* või läbirääkimiste alustamise ettepanek peab sisaldama vähemalt järgmist:
  - a) pakkumuste laekumise tähtpäev, aadress, kuhu need tuleb saata, ning keel või keeled, milles need koostatakse.

*Võistleva dialoogi* või innovatsioonipartnerluste vormis sõlmitavate hankalepingute puhul aga ei esitata kõnealust teavet läbirääkimiste alustamise ettepanekus, vaid see esitatakse pakkumuse esitamise ettepanekus.
  - b) *võistleva dialoogi puhul konsultatsioonide alustamise kuupäev ja koht ning keel või keeled, mida kasutatakse;*

- c)* viide mis tahes avaldatud hanketeatele;
  - d)* viide kõigile lisatud dokumentidele;
  - e)* pakkumuse hindamise kriteeriumid, kui need ei ole ära toodud kvalifitseerimissüsteemi olemasolu teates, mida kasutatakse hanketeatena;
  - f)* ***pakkumuste hindamise*** kriteeriumide suhtelised kaalud või vajaduse korral selliste kriteeriumide tähtsusjärjestus, kui see teave ei ole esitatud hanketeates, kvalifitseerimissüsteemi olemasolu teates või tehnilistes kirjeldustes.
2. Kui riigihange kuulutatakse välja perioodilise eelteatega, kutsuvad võrgustiku sektori hankijad enne pakkuja või läbirääkimistes osalejate väljavalimist kõiki taotlejaid üles kinnitama asjaomase hankelepingu kohta avaldatava üksikasjaliku teabe alusel oma huviatust.

Kõnealune ettepanek sisaldab vähemalt järgmist teavet:

- a)** tellitavate ehitustööde, asjade või teenuste olemus ja kogus, sealhulgas kõik valikuvõimalused seoses täiendavate hankelepingutega ja võimaluse korral selliste valikuvõimaluste kasutamise hinnanguline tähtaeg uuendatavate hankelepingute puhul ning võimaluse korral tulevaste hankekuulutuste hinnangulised avaldamiskuupäevad;
- b)** menetluse liik: piiratud või läbirääkimistega hankemenetlus;
- c)** vajaduse korral kuupäev, mil asjade tarnimine või ehitustööde tegemine või teenuste osutamine peaks algama või lõppema;
- d)** *kui elektroonilist juurdepääsu ei saa pakkuda*, siis hankedokumentide taotluste esitamise aadress ja tähtaeg ning keel või keeled, milles need tuleb koostada;

- e)* võrgustiku sektori hankija aadress ■ ;
- f)* majanduslikud ja tehnilised tingimused, finantstagatised ja ettevõtjalt nõutav teave;
- g)* pakkumuse esitamise ettepaneku objektiks oleva hankelepingu vorm: ostmine, üürimine, rentimine või liisimine koos väljaostuvõimalusega või nende kombinatsioon; ning
- h)* ***pakkumuste hindamise*** kriteeriumid ja nende suhtelised kaalud või vajaduse korral selliste kriteeriumide tähtsusjärjestus, kui see teave ei ole esitatud eelteates või tehnilises kirjelduses või pakkumuse esitamise või läbirääkimiste alustamise ettepanekus.

## XIV LISA

### ARTIKLITES 76 JA 84 OSUTATUD RAHVUSVAHELISTE SOTSIAAL- JA KESKKONNAKONVENTSIOONIDE LOETELU

- ILO konventsioon nr 87 – Ühinemisvabaduse ja organiseerumisõiguse kaitse konventsioon
- ILO konventsioon nr 98 – Organiseerumisõiguse ja kollektiivse läbirääkimisõiguse kaitse konventsioon
- ILO konventsioon nr 29 – Sunniviisilise või kohustusliku töö konventsioon
- ILO konventsioon nr 105 – Sunniviisilise töö kaotamise konventsioon

- ILO konventsioon nr 138 – Vanuse alampiiri konventsioon
- ILO konventsioon nr 111 – Diskrimineerimisevastane (tööhõives ja töökohtadel) konventsioon
- ILO konventsioon nr 100 – Võrdväärse töö eest mees- ja naistöötajate võrdse tasustamise konventsioon
- ILO konventsioon nr 182 – Lapsele sobimatu töö ja muu talle sobimatu tegevuse viivitamatu keelustamise konventsioon
- Osoonikihi kaitsmise Viini konventsioon ja osoonikihti kahandavate ainete Montreali protokoll
- Ohtlike jäätmete riikidevahelise veo ja nende kõrvaldamise kontrolli Baseli konventsioon (Baseli konventsioon)
- Orgaaniliste püsisaasteainete piiramise Stockholmi konventsioon
- Teatavate ohtlike kemikaalide ja pestitsiididega rahvusvaheliseks kauplemiseks nõusoleku saamise korda käsitlev Rotterdami konventsioon, 10.9.1998, ja selle kolm piirkondlikku protokoll

## **XV LISA**

### **ARTIKLI 83 LÕIKES 3 OSUTATUD LIIDU ÕIGUSAKTIDE LOETELU**

Direktiiv 2009/33/EÜ

## XVI LISA

### TEAVE, MIS AVALDATAKSE TEATES HANKELEPINGU MUUTMISE KOHTA SELLE KEHTIVUSE AJAL

(millele on osutatud artikli 89 lõikes 1)

1. Võrgustiku sektori hankija nimi, identifitseerimisnumber (kui see on siseriiklike õigusaktidega ette nähtud), aadress, sh NUTSi kood, telefoni- ja faksinumber, meili- ja internetiaadress, ning täiendavat teavet andva talituse kontaktandmed, kui need erinevad võrgustiku sektori hankija andmetest.
2. Peamine tegevus.
3. CPV koodid.
4. Ehitustööde peamise tegemise koha NUTSi kood või asjade tarnimise või teenuste osutamise koha NUTSi kood.
5. Hanke kirjeldus enne ja pärast muutmist: ehitustööde olemus ja ulatus, asjade olemus, kogus ja maksumus, teenuste olemus ja ulatus.



6. Vajaduse korral muudatusest tulenev maksumuse suurenemine.
7. Nende asjaolude kirjeldus, mis tingisid muutmise.
8. Hankelepingu sõlmimise otsuse kuupäev.
9. Vajaduse korral uue ettevõtja või uute ettevõtjate nimi, aadress, sh NUTSi kood, telefoni- ja faksinumber, meili- ja internetiaadress.
10. Teave selle kohta, kas hankeleping on seotud liidu vahenditest rahastatava projekti ja/või programmiga.
11. Läbivaatamise ja vajaduse korral vahendusmenetluse eest ■ vastutava asutuse nimi ja aadress. Täpne teave läbivaatamismenetluse tähtaegade kohta või vajaduse korral lisateavet andva talituse nimi, aadress, telefoninumber, faksinumber ja e-posti aadress.

## XVII LISA |

## ARTIKLIS 91 OSUTATUD TEENUSED

| CPV kood                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | Kirjeldus                                                                                         |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>75200000-8; 75231200-6; 75231240-8;</b></p> <p><b>79611000-0; 79622000-0 [koduabipersonali pakkumisteenistus]; 79624000-4 [põetuspõsonali pakkumisteenistus] ja 79625000-1 [meditsiinipersonali pakkumisteenistus];</b></p> <p><b>85000000-9 kuni 85323000-9;</b></p> <p><b>98133100-5, 98133000-4 ja 98200000-5 ja 98500000-8 [palgatöötajatega kodumajapidamised] ja 98513000-2 kuni 98514000-9 [tööjõuteenused kodumajapidamiste jaoks, personali vahendamise teenused kodumajapidamiste jaoks, bürootöötajad kodumajapidamiste jaoks, ajutine personal kodumajapidamiste jaoks, koduabiteenused ja koduteenused]</b></p>                                                                                  | <p>Tervishoiu- ja sotsiaalteenused ja <b>nendega seotud</b> teenused</p>                          |
| <p><b>85321000-5 ja 85322000-2, 75000000-6 [riigihaldus-, kaitse- ja sotsiaalkindlustusteenused], 75121000-0, 75122000-7, 75124000-1; 79995000-5 kuni 79995200-7; 80000000-4 [haridus- ja koolitusteenused] kuni 80660000-8 ; 92000000-1 kuni 92700000-8 79950000-8 [näituste, messide ja kongresside organiseerimisteenused], 79951000-5 [seminaride organiseerimisteenused], 79952000-2 [ürituste organiseerimisteenused], 79952100-3 [kultuurisündmuste organiseerimisteenused], 79953000-9 [festivalide organiseerimisteenused], 79954000-6;</b></p> <p><b>[pidude organiseerimisteenused], 79955000-3 [moetetenduste organiseerimisteenused], 79956000-0 [messide ja näituste organiseerimisteenused];</b></p> | <p>Administratiivsed <b>sotsiaalteenused</b>, hariduse, tervishoiu ja kultuuri haldusteenused</p> |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                      |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 75300000-9                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Kohustusliku sotsiaalkindlustuse teenused                                                                                                                            |
| 75310000-2, 75311000-9, 75312000-6,<br>75313000-3, 75313100-4, 75314000-0,<br>75320000-5, 75330000-8, 75340000-1                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | Sotsiaaltoetuste teenused                                                                                                                                            |
| 98000000-3, <b>98120000-0; 98132000-7;<br/>98133110-8 ja 98130000-3</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | Muud ühiskondlikud, sotsiaal- ja isikuteenused, <i>sealhulgas ametiühingute, poliitiliste organisatsioonide, noorteühenduste ja muude organisatsioonide teenused</i> |
| 98131000-0                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | Usuorganisatsioonide teenused                                                                                                                                        |
| <b>55100000-1 kuni 55410000-7; 55521000-8 kuni 55521200-0 [55521000-8 eramajapidamiste toitlustusteenused, 55521100-9 toiduvalmistamise ja selle tarbijale kohaletoomise teenused, 55521200-0 toidu kohaletoomisteenus]</b><br><br><b>55510000-8 [sööklateenused], 55511000-5 [söökla ja muude piiratud klientuuriga selvekohvikute teenused], 55512000-2 [söökla haldamisteenused], 55523100-3 [koolisöögiteenused],</b><br><br><b>55520000-1 [toitlustusteenused], 55522000-5 [transpordiettevõtete toitlustusteenused], 55523000-2 [muude ettevõtete või asutuste toitlustusteenused], 55524000-9 [kooli toitlustusteenused]</b> | <b>Hotelli- ja restoraniteenused</b>                                                                                                                                 |

<sup>1</sup> *Need teenused ei kuulu käesoleva direktiivi reguleerimisalasse, kui neid korraldatakse majandushuvi mittepakkuvate üldhuviteenustena. Liikmesriikidel on vabadus korraldada kohustuslike sotsiaalteenuste või muude teenuste osutamist üldhuviteenustena või majandushuvi mittepakkuvate üldhuviteenustena.*

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                        |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                        |
| <b>79100000-5 to 79140000-7; 75231100-5;</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | <b><i>Õigusteenused, kui need ei ole artikli 21 esimese lõigu punkti c kohaselt välja jäetud</i></b>                                                   |
| <b>75100000-7 to 75120000-3; 75123000-4; 75125000-8 to 75131000-3</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | <b><i>Muud haldusteenused ja teenused valitsusele</i></b>                                                                                              |
| <b>75200000-8 kuni 75231000-4</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   | <b><i>Ühiskonnale pakutavad teenused</i></b>                                                                                                           |
| <b>75231210-9 kuni 75231230-5; 75240000-0 kuni 75252000-7; 794300000-7; 98113100-9</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | <b><i>Vanglaga seotud teenused, avaliku turvalisuse ja päästeteenused, kui need ei ole artikli 21 esimese lõigu punkti h kohaselt välja jäetud</i></b> |
| <b>79700000-1 kuni 79721000-4 [juurdlus- ja turvateenused, turvateenused, alarmjärelevalve teenused, valveteenused, järelevalveteenused, jälitussüsteemi teenused, põgenike jälitamisteenused, patrulliteenused, ametitöendite väljastamise teenused, juurdlusteenused ja detektiivibüroo teenused]</b><br><br><b>79722000-1 [grafoloogiateenused], 79723000-8 [jäätmete analüüsimise teenused]</b> | <b><i>Juurdlus- ja turvateenused</i></b>                                                                                                               |
| <b>98900000-2 [eksterritoriaalsete organisatsioonide ja üksuste teenused] ja 98910000-5 [rahvusvaheliste organisatsioonide ja üksuste eriteenused]</b>                                                                                                                                                                                                                                              | <b><i>Rahvusvahelised teenused</i></b>                                                                                                                 |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                     |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------|
| <p>64000000-6 [posti- ja telekommunikatsiooniteenused], 64100000-7 [posti- ja kullerteenused], 64110000-0 [postiteenused], 64111000-7 [ajalehtede ja perioodikaga seotud postiteenused], 64112000-4 [kirjapostiteenused], 64113000-1 [pakipostiteenused], 64114000-8 [postkontori letiteenused], 64115000-5 [postkasti rentimine], 64116000-2 [nõudmiseni saadetiste postiteenused], 64122000-7 [kontorisisesed posti- ja käskjalateenused]</p> | <p><i>Postiteenused</i></p>         |
| <p>50116510-9 [rehvide protekteerimine], 71550000-8 [sepatenused]</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | <p><i>Mitmesugused teenused</i></p> |

## **XVIII LISA**

### **Sotsiaalteenuste ja muude eriteenuste hankelepinguid käsitlevatesse teadetesse lisatav teave**

**(millele on osutatud artiklis 92)**

#### **A osa. Hanketeade**

1. Võrgustiku sektori hankija nimi, identifitseerimisnumber (kui see on siseriiklike õigusaktidega ette nähtud), aadress, sh NUTSi kood, telefoni- ja faksinumber, meili- ja internetiaadress, ning täiendavat teavet andva talituse kontaktandmed, kui need erinevad võrgustiku sektori hankija andmetest.
2. Peamine tegevus.
3. Teenuste või nende kategooriate ning vajaduse korral hangitavate kaasnevate ehitustööde ja asjade kirjeldus, sh märges hõlmatud koguste või maksumuste kohta, CPV koodid.
4. Teenuste osutamise peamise koha NUTSi kood.
5. Vajaduse korral märgitakse, et hankeleping on reserveeritud kaitstud töö keskustele või et selle täitmine toimub kaitstud tööhõive programmide kontekstis.

6. Ettevõtjatel seoses osalemisega täita tulevad peamised tingimused või vajaduse korral elektrooniline aadress, kust saab üksikasjalikku teavet.
7. Tähtaeg või tähtajad, mille jooksul tuleb võrgustiku sektori hankijaga osalemiseks ühendust võtta.
8. Muu asjakohane teave.

**B osa. Hankelepingu sõlmimise teade**

1. Võrgustiku sektori hankija nimi, identifitseerimisnumber (kui see on siseriiklike õigusaktidega ette nähtud), aadress, sh NUTSi kood, telefoni- ja faksinumber, meili- ja internetiaadress, ning täiendavat teavet andva talituse kontaktandmed, kui need erinevad võrgustiku sektori hankija andmetest.
2. Peamine tegevus.
3. Vähemalt kokkuvõtlik märge teenuste olemuse ja koguse kohta ning vajaduse korral kaasnevate ehitustööde ja asjade kohta.
4. Teate *Euroopa Liidu Teatajas* avaldamise viide.
5. Saadud pakkumuste arv.
6. Väljavalitud ettevõtja nimi ja aadress või ettevõtjate nimed ja aadressid.
7. Muu asjakohane teave.

## **XIX LISA**

### **IDEEKONKURSI TEATES AVALDATAV TEAVE**

**(millele on osutatud artikli 96 lõikes 1)**

1. Võrgustiku sektori hankija nimi, identifitseerimisnumber (kui see on siseriiklike õigusaktidega ette nähtud), aadress, sh NUTSi kood, telefoni- ja faksinumber, meili- ja internetiaadress, ning täiendavat teavet andva talituse kontaktandmed, kui need erinevad võrgustiku sektori hankija andmetest.
2. Peamine tegevus.
3. Projekti kirjeldus (CPV koodid).
4. Konkursi laad: avatud või piiratud.
5. Avatud konkursi korral: projektide vastuvõtmise tähtaeg.
6. Piiratud konkursi korral:
  - a) kavandatud osalejate arv või ligikaudne arv;
  - b) vajaduse korral valitud osalejate nimed;
  - c) osalejate valimise kriteeriumid;
  - d) osalemistaotluste vastuvõtmise tähtaeg;



7. Vajaduse korral märge selle kohta, kas osaleda võib üksnes konkreetse kutseala esindaja.
8. Projektide hindamisel kasutatavad kriteeriumid.
9. Valitud žüriiliikmete nimed, kui see on asjakohane.
10. Märge selle kohta, kas žürii otsus on avaliku sektori hankijale kohustuslik.
11. Preemiate arv ja preemiasumma, kui see on asjakohane.
12. Vajaduse korral märge kõikidele osalejatele maksete tegemise üksikasjade kohta.
13. Märge selle kohta, kas auhinnasaajail lubatakse sõlmida täiendavaid hankelepinguid.
14. Läbivaatamise ja vajaduse korral vahendusmenetluse eest vastutava asutuse nimi ja aadress. Täpne teave kaebuse esitamise tähtaegade kohta või selle talituse nimi, aadress, telefoni- ja faksinumbrid ning meiliaadress, kust sellist teavet võib saada.
15. Teate saatmise kuupäev.
16. Muu asjakohane teave.

## **XX LISA**

### **TEAVE, MIS AVALDATAKSE TEATES IDEEKONKURSI TULEMUSTE KOHTA**

#### **(millele on osutatud artikli 96 lõikes 1)**

1. Võrgustiku sektori hankija nimi, identifitseerimisnumber (kui see on siseriiklike õigusaktidega ette nähtud), aadress, sh NUTSi kood, telefoni- ja faksinumber, meili- ja internetiaadress, ning täiendavat teavet andva talituse kontaktandmed, kui need erinevad võrgustiku sektori hankija andmetest.
2. Peamine tegevus.
3. Projekti kirjeldus (CPV koodid).
4. Osalejate üldarv.
5. Välismaalastest osalejate arv.
6. Konkursi võitja(d).
7. Vajaduse korral auhind või auhinnad.
8. Muu teave.
9. Viide ideekonkursi kutsele.
10. Läbivaatamise ja vajaduse korral vahendusmenetluse eest vastutava asutuse nimi ja aadress. Täpne teave kaebuse esitamise tähtaegade kohta või selle talituse nimi, aadress, telefoni- ja faksinumbrid ning meiliaadress, kust sellist teavet võib saada.
11. Teate saatmise kuupäev.

**XXI LISA**  
**VASTAVUSTABEL**

|                         |                                          |
|-------------------------|------------------------------------------|
| Käesolev direktiiv      | Direktiiv 2004/17/EÜ                     |
| Artikkel 1              | -                                        |
| Artikli 2 esimene lause | Artikli 1 lõige 1                        |
| Artikli 2 punkt 1       | Artikli 1 lõike 2 punkt a                |
| Artikli 2 punkt 2       | Artikli 1 lõike 2 punkti b esimene lause |
| Artikli 2 punkt 3       | Artikli 1 lõike 2 punkti b teine lause   |
| Artikli 2 punkt 4       | Artikli 1 lõike 2 punkt c                |
| Artikli 2 punkt 5       | Artikli 1 lõike 2 punkti d esimene lõik  |
| Artikli 2 punkt 6       | Artikli 1 lõike 7 esimene ja teine lõik  |
| Artikli 2 punkt 7       | Artikli 1 lõike 7 kolmas lõik            |
| Artikli 2 punkt 8       | Artikli 1 lõike 7 kolmas lõik            |
| artikli 2 punkt 9       | Artikli 34 lõige 1                       |
| Artikli 2 punkt 10      | Artikli 1 lõige 8                        |
| Artikli 2 punkt 11      |                                          |
| Artikli 2 punkt 12      | Artikli 1 lõige 8                        |
| Artikli 2 punkt 13      |                                          |
| Artikli 2 punkt 14      | Artikli 1 lõige 11                       |
| Artikli 2 punkt 15      | Artikli 1 lõige 12                       |
| Artikli 2 punkt 16      |                                          |
| Artikli 2 punkt 17      | Artikli 1 lõige 10                       |
| Artikli 2 punkt 18      |                                          |
| Artikli 2 punkt 19      |                                          |
| Artikli 2 punkt 20      |                                          |
| Artikli 3 lõige 1       | Artikli 2 lõike 1 punkti a esimene lõik  |

|                                         |                                                                    |
|-----------------------------------------|--------------------------------------------------------------------|
| Artikli 3 lõige 2                       |                                                                    |
| Artikli 3 lõige 3                       |                                                                    |
| Artikli 3 lõige 4                       | Artikli 2 lõike 1 punkti a teine lõik                              |
| Artikli 4 lõige 1                       | Artikli 2 lõige 2                                                  |
| Artikli 4 lõige 2                       | Artikli 2 lõike 1 punkt b                                          |
| Artikli 4 lõike 3 esimene lõik          | Artikli 2 lõige 3                                                  |
| Artikli 4 lõike 3 teine ja kolmas lõik  |                                                                    |
| Artikli 4 lõige 4                       |                                                                    |
| Artikli 5 lõige 1                       |                                                                    |
| Artikli 5 lõike 2 esimene lõik          |                                                                    |
| Artikli 5 lõike 2 teine lõik            | Artikli 1 lõike 2 punkti d teine ja kolmas lõik                    |
| Artikli 5 lõige 3                       |                                                                    |
| Artikli 5 lõike 4 esimene ja teine lõik |                                                                    |
| Artikli 5 lõike 4 kolmas lõik           |                                                                    |
| Artikli 5 lõige 5                       |                                                                    |
| Artikli 6 lõike 1 esimene ja teine lõik |                                                                    |
| Artikli 6 lõike 1 kolmas lõik           | Artikli 9 lõike 1 teine lõik                                       |
| Artikli 6 lõige 2                       | Artikli 9 lõike 1 esimene lõik                                     |
| Artikli 6 lõike 3 punkt a               | Artikli 9 lõige 2                                                  |
| Artikli 6 lõike 3 punkt b               |                                                                    |
| Artikli 6 lõike 3 punkt c               | Artikli 9 lõige 3                                                  |
| Artikkel 7                              | Artikli 3 lõige 1 ja lõige 3, artikli 4 lõige 1, artikli 7 punkt a |
| Artikkel 8                              | Artikli 3 lõiked 1 ja 2                                            |
| Artikli 9 lõige 1                       | Artikli 3 lõige 3                                                  |
| Artikli 9 lõige 2                       | Artikli 3 lõige 4                                                  |

|                                                |                                                                |
|------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------|
| Artikkel 10                                    | Artikkel 4                                                     |
| Artikkel 11                                    | Artikli 5 lõige 1                                              |
|                                                | Artikli 5 lõige 2                                              |
| Artikkel 12                                    | Artikli 7 punkt b                                              |
| Artikli 13 lõige 1                             | Artikli 6 lõige 1 ja lõike 2 punkti c lõpuosa                  |
| Artikli 13 lõike 2 punkt a                     | Artikli 6 lõike 2 punkt a                                      |
| Artikli 13 lõike 2 punkt b                     | Artikli 6 lõike 2 punkt b                                      |
| Artikli 13 lõike 2 punkti c alapunktid i ja ii | Artikli 6 lõike 2 punkti c esimene ja kolmas taane             |
|                                                | Artikli 6 lõike 2 punkti c teine, neljas, viies ja kuues taane |
| Artikli 14 punkt a                             | Artikli 7 punkt a                                              |
| Artikli 14 punkt b                             | Artikli 7 punkt a                                              |
|                                                | Artikkel 8                                                     |
|                                                | I–X lisa                                                       |
| Artikkel 15                                    | Artikkel 16, artikkel 61                                       |
| Artikli 16 lõige 1                             | Artikli 17 lõige 1; Artikli 17 lõige 8                         |
| Artikli 16 lõige 2                             |                                                                |
| Artikli 16 lõige 3                             | Artikli 17 lõige 2; Artikli 17 lõige 8                         |
| Artikli 16 lõige 4                             |                                                                |
| Artikli 16 lõige 5                             | Artikli 17 lõige 3                                             |
| Artikli 16 lõige 6                             |                                                                |
| Artikli 16 lõige 7                             | Artikli 17 lõiked 4 ja 5                                       |
| Artikli 16 lõige 8                             | Artikli 17 lõike 6 punkti a esimene ja teine lõik              |
| Artikli 16 lõige 9                             | Artikli 17 lõike 6 punkti b esimene ja teine lõik              |

|                     |                                                                         |
|---------------------|-------------------------------------------------------------------------|
| Artikli 16 lõige 10 | Artikli 17 lõike 6 punkti a kolmas lõik ja lõike 6 punkti b kolmas lõik |
| Artikli 16 lõige 11 | Artikli 17 lõige 7                                                      |
| Artikli 16 lõige 12 | Artikli 17 lõige 9                                                      |
| Artikli 16 lõige 13 | Artikli 17 lõige 10                                                     |
| Artikli 16 lõige 14 | Artikli 17 lõige 11                                                     |
| Artikkel 17         | Artikkel 69                                                             |
| Artikli 18 lõige 1  | Artikli 19 lõige 2                                                      |
| Artikli 18 lõige 2  | Artikli 19 lõige 1                                                      |
| Artikli 19 lõige 1  | Artikli 20 lõige 1; artikli 62 punkt 1                                  |
| Artikli 19 lõige 2  | Artikli 20 lõige 2                                                      |
| Artikkel 20         | Artikkel 22; Artikli 62 punkt 1                                         |
| Artikli 21 punkt a  | Artikli 24 punkt a                                                      |
| Artikli 21 punkt b  | Artikli 24 punkt b                                                      |
| Artikli 21 punkt c  |                                                                         |
| Artikli 21 punkt d  | Artikli 24 punkt c                                                      |
| Artikli 21 punkt e  |                                                                         |
| Artikli 21 punkt f  | Artikli 24 punkt d                                                      |
| Artikli 21 punkt g  |                                                                         |
| Artikli 21 punkt h  |                                                                         |
| Artikli 21 punkt i  |                                                                         |
| Artikkel 22         | Artikkel 25                                                             |
| Artikkel 23         | Artikkel 26                                                             |
| Artikli 24 lõige 1  | Artikkel 20a                                                            |
| Artikli 24 lõige 2  | Artikkel 21, artikli 62 punkt 1                                         |
| Artikli 24 lõige 3  | Artikkel 21, artikli 62 punkt 1                                         |

|                                           |                                                                |
|-------------------------------------------|----------------------------------------------------------------|
| Artikkel 25                               |                                                                |
| Artikkel 26                               |                                                                |
| Artikli 27 lõige 1                        | Artikli 22a lõpuosa, direktiivi 2009/81/EÜ artikkel 12         |
| Artikli 27 lõige 2                        |                                                                |
| Artikkel 28                               |                                                                |
| Artikli 29 lõige 1                        | Artikli 23 lõige 1                                             |
| Artikli 29 lõige 2                        | Artikli 23 lõige 1                                             |
| Artikli 29 lõige 3                        | Artikli 23 lõige 2                                             |
| Artikli 29 lõige 4                        | Artikli 23 lõike 3 punktid a–c                                 |
| Artikli 29 lõige 5                        | Artikli 23 lõike 3 teine lõik                                  |
| Artikli 29 lõige 6                        | Artikli 23 lõike 3 kolmas lõik                                 |
| Artikkel 30                               | Artikli 23 lõige 4                                             |
| Artikkel 31                               | Artikli 23 lõige 5                                             |
| Artikkel 32                               | Artikli 24 punkt e                                             |
| Artikli 33 lõiked 1 ja 2                  | Artikkel 27                                                    |
| Artikli 33 lõige 3                        |                                                                |
| Artikli 34 lõike 1 esimene ja teine lause | Artikli 30 lõige 1; artikli 62 punkt 2                         |
| Artikli 34 lõike 1 kolmas lause           |                                                                |
| Artikli 34 lõike 1 neljas lause           | Artikli 30 lõige 2, põhjendus 41                               |
| Artikli 34 lõike 2 esimene lõik           | Artikli 30 lõige 2                                             |
| Artikli 34 lõike 2 teine lõik             |                                                                |
| Artikli 34 lõige 3                        | Artikli 30 lõige 3                                             |
| Artikli 35 lõige 1                        | Artikli 30 lõike 4 esimene lõik; lõike 5 esimene ja teine lõik |
| Artikli 35 lõige 2                        | Artikli 30 lõike 5 esimene ja teine lõik                       |
| Artikli 35 lõige 3                        | Artikli 30 lõike 4 teine lõik, lõike 5 neljas                  |

|                                         |                                                                  |
|-----------------------------------------|------------------------------------------------------------------|
|                                         | lõik; artikli 62 punkt 2                                         |
|                                         | Artikli 30 lõike 4 kolmas lõik                                   |
| Artikli 35 lõige 4                      |                                                                  |
| Artikli 35 lõige 5                      | Artikli 30 lõike 6 teine lõik                                    |
| Artikli 35 lõige 6                      | Artikli 30 lõike 6 kolmas ja neljas lõik                         |
| Artikli 36 lõige 1                      | Artikkel 10                                                      |
| Artikli 36 lõige 2                      |                                                                  |
| Artikkel 37                             | Artikkel 11                                                      |
| Artikli 38 lõige 1                      | Artikli 28 esimene lõik                                          |
| Artikli 38 lõige 2                      | Artikli 28 teine lõik                                            |
| Artikkel 39                             | Artikkel 13                                                      |
| Artikli 40 lõige 1                      | Artikli 48 lõiked 1, 2 ja 4; Artikli 64 lõige 1                  |
| Artikli 40 lõige 2                      |                                                                  |
| Artikli 40 lõige 3                      | Artikli 48 lõige 3; Artikli 64 lõige 2                           |
| Artikli 40 lõige 4                      |                                                                  |
| Artikli 40 lõige 5                      |                                                                  |
| Artikli 40 lõige 6                      | Artikli 48 lõiked 5 ja 6; Artikli 64 lõige 3                     |
| Artikli 40 lõike 7 esimene lõik         | Artikli 70 lõike 2 punkti f teine lõik                           |
| Artikli 40 lõike 7 teine ja kolmas lõik |                                                                  |
| Artikli 41 lõige 1                      | Artikli 1 lõige 13                                               |
| Artikli 41 lõige 2                      | Artikli 70 lõike 2 punktid c ja d; artikli 70 lõike 2 teine lõik |
| Artikkel 42                             |                                                                  |
| Artikkel 43                             | Artikkel 12                                                      |
| Artikli 44 lõige 1                      | Artikli 40 lõiked 1 ja 2                                         |
| Artikli 44 lõige 2                      | Artikli 40 lõige 2                                               |



|                                          |                                               |
|------------------------------------------|-----------------------------------------------|
| Artikli 44 lõige 3                       |                                               |
| Artikli 44 lõige 4                       | Artikli 42 lõige 1 ja lõike 3 punkt b         |
| Artikli 44 lõige 5                       | Artikli 40 lõike 3 algus                      |
| Artikli 45 lõike 1 esimene lõik          | Artikli 1 lõike 9 punkt a                     |
| Artikli 45 lõike 1 teine ja kolmas lõik  | Artikli 45 lõige 2                            |
| Artikli 45 lõige 2                       | Artikli 45 lõige 4                            |
| Artikli 45 lõige 3                       |                                               |
| Artikli 45 lõige 4                       |                                               |
| Artikkel 46                              | Artikli 1 lõike 9 punkt b; Artikli 45 lõige 3 |
| Artikkel 47                              | Artikli 1 lõike 9 punkt c; Artikli 45 lõige 3 |
| Artikkel 48                              |                                               |
| Artikkel 49                              |                                               |
| Artikli 50 punkt a                       | Artikli 40 lõike 3 punkt a                    |
| Artikli 50 punkt b                       | Artikli 40 lõike 3 punkt b                    |
| Artikli 50 punkt c                       | Artikli 40 lõike 3 punkt c                    |
| Artikli 50 punkt d                       | Artikli 40 lõike 3 punkt d                    |
| Artikli 50 punkt e                       | Artikli 40 lõike 3 punkt e                    |
| Artikkel 50, punkt f                     | Artikli 40 lõike 3 punkt g                    |
| Artikli 50 punkt g                       | Artikli 40 lõike 3 punkt h                    |
| Artikli 50 punkt h                       | Artikli 40 lõike 3 punkt j                    |
| Artikli 50 punkt i                       | Artikli 40 lõike 3 punkt k                    |
| Artikli 50 punkt j                       | Artikli 40 lõike 3 punkt l                    |
| Artikli 51 lõike 1 esimene ja teine lõik | Artikli 14 lõige 1; Artikli 1 lõige 4         |
| Artikli 51 lõike 1 kolmas lõik           |                                               |
| Artikli 51 lõike 2 esimene ja teine lõik |                                               |

|                                         |                                       |
|-----------------------------------------|---------------------------------------|
| Artikli 51 lõike 2 kolmas lõik          | Artikli 14 lõige 4                    |
| Artikli 52 lõige 1                      | Artikli 1 lõige 5; Artikli 15 lõige 1 |
| Artikli 52 lõige 2                      | Artikli 15 lõige 2                    |
| Artikli 52 lõige 3                      | Artikli 15 lõike 2 viimane lause      |
| Artikli 52 lõige 4                      | Artikli 15 lõige 3                    |
| Artikli 52 lõige 5                      | Artikli 15 lõige 4                    |
| Artikli 52 lõige 6                      | Artikli 15 lõige 6                    |
| Artikli 52 lõige 7                      |                                       |
| Artikli 52 lõige 8                      |                                       |
| Artikli 52 lõige 9                      | Artikli 15 lõike 7 kolmas lõik        |
| Artikli 53 lõike 1 esimene lõik         | Artikli 1 lõige 6; Artikli 56 lõige 1 |
| Artikli 53 lõike 1 teine ja kolmas lõik | Artikli 1 lõige 6                     |
| Artikli 53 lõige 2                      | Artikli 56 lõige 2                    |
| Artikli 53 lõige 3                      | Artikli 56 lõike 2 kolmas lõik        |
| Artikli 53 lõige 4                      | Artikli 56 lõige 3                    |
| Artikli 53 lõige 5                      | Artikli 56 lõige 4                    |
| Artikli 53 lõige 6                      | Artikli 56 lõige 5                    |
| Artikli 53 lõige 7                      | Artikli 56 lõige 6                    |
| Artikli 53 lõige 8                      | Artikli 56 lõige 7                    |
| Artikli 53 lõige 9                      | Artikli 56 lõige 8                    |
| Artikkel 54                             |                                       |
| Artikli 55 lõige 1                      | Artikli 29 lõige 1                    |
| Artikli 55 lõige 2                      | Artikli 29 lõige 2                    |
| Artikli 55 lõige 3                      |                                       |
| Artikli 55 lõige 4                      | Artikli 29 lõige 2                    |
| Artikkel 56                             |                                       |

|                    |                                                                                          |
|--------------------|------------------------------------------------------------------------------------------|
| Artikkel 57        |                                                                                          |
| Artikkel 58        | Põhjendus 15                                                                             |
| Artikkel 59        |                                                                                          |
| Artikli 60 lõige 1 | Artikli 34 lõige 1                                                                       |
| Artikli 60 lõige 2 | Artikli 34 lõige 2                                                                       |
| Artikli 60 lõige 3 | Artikli 34 lõige 3                                                                       |
| Artikli 60 lõige 4 | Artikli 34 lõige 8                                                                       |
| Artikli 60 lõige 5 | Artikli 34 lõige 4                                                                       |
| Artikli 60 lõige 6 | Artikli 34 lõige 5                                                                       |
| Artikli 61 lõige 1 | Artikli 34 lõige 6                                                                       |
| Artikli 61 lõige 2 | Artikli 34 lõige 6                                                                       |
| Artikli 62 lõige 1 | Artikli 34 lõike 4 teine lõik; lõike 5 teine ja kolmas lõik; lõike 6 teine lõik; lõige 7 |
| Artikli 62 lõige 2 | Artikli 34 lõike 4 esimene lõik; lõike 5 esimene lõik; lõike 6 esimene lõik              |
| Artikli 62 lõige 3 |                                                                                          |
| Artikkel 63        | Artikkel 35                                                                              |
| Artikli 64 lõige 1 | Artikli 36 lõige 1                                                                       |
| Artikli 64 lõige 2 | Artikli 36 lõige 2                                                                       |
| Artikkel 65        |                                                                                          |
| Artikli 66 lõige 1 | Artikli 45 lõige 1                                                                       |
| Artikli 66 lõige 2 | Artikli 45 lõige 9                                                                       |
|                    | Artikli 45 lõige 10                                                                      |
| Artikli 66 lõige 3 | Artikli 45 lõige 9                                                                       |
| Artikli 67 lõige 1 | Artikli 41 lõiked 1 ja 2                                                                 |
| Artikli 67 lõige 2 | Artikli 42 lõige 3; artikli 44 lõige 1                                                   |
| Artikkel 68        | Artikli 41 lõige 3                                                                       |

|                                          |                                                          |
|------------------------------------------|----------------------------------------------------------|
| Artikkel 69                              | Artikli 42 lõike 1 punkt c; Artikli 44 lõige 1           |
| Artikli 70 lõige 1                       | Artikli 43 lõike 1 esimene lõik; Artikli 44 lõige 1      |
| Artikli 70 lõige 2                       | Artikli 43 lõike 1 teine ja kolmas lõik                  |
| Artikli 70 lõige 3                       | Artikli 43 lõiked 2 ja 3                                 |
| Artikli 70 lõige 4                       | Artikli 43 lõige 5                                       |
| Artikli 71 lõige 1                       | Artikli 44 lõige 1; Artikli 70 lõike 1 punkt b           |
| Artikli 71 lõike 2 esimene lause         | Artikli 44 lõiked 2 ja 3                                 |
| Artikli 71 lõike 2 teine ja kolmas lause | Artikli 44 lõike 4 teine lõik                            |
| Artikli 71 lõige 3                       | Artikli 44 lõike 4 esimene lõik                          |
| Artikli 71 lõige 4                       |                                                          |
| Artikli 71 lõike 5 esimene lõik          | Artikli 44 lõige 6                                       |
| Artikli 71 lõike 5 teine lõik            | Artikli 44 lõige 7                                       |
| Artikli 71 lõige 6                       | Artikli 44 lõige 8                                       |
| Artikli 72 lõige 1                       | Artikli 44 lõike 5 esimene lõik                          |
| Artikli 72 lõiked 2 ja 3                 | Artikli 44 lõike 5 teine ja kolmas lõik                  |
| Artikli 73 lõige 1                       | Artikli 45 lõige 6                                       |
| Artikli 73 lõige 2                       | Artikli 46 lõige 2                                       |
| Artikli 74 lõige 1                       | Artikli 47 lõike 1 esimene lause ja lõike 5 esimene lõik |
| Artikli 74 lõige 2                       | Artikli 47 lõike 1 teine lause ja lõike 5 teine lõik     |
| Artikli 75 lõige 1                       | Artikli 49 lõige 1                                       |
| Artikli 75 lõige 2                       | Artikli 49 lõike 2 esimene ja teine lõik                 |
| Artikli 75 lõige 3                       | Artikli 49 lõike 2 kolmas lõik                           |
| Artikli 75 lõiked 4, 5 ja 6              | Artikli 49 lõiked 3, 4 ja 5                              |

|                    |                                        |
|--------------------|----------------------------------------|
| Artikli 76 lõige 1 | Artikli 51 lõige 1                     |
| Artikli 76 lõige 2 | Artikli 51 lõige 2                     |
| Artikli 76 lõige 3 | Artikli 52 lõige 1                     |
| Artikli 76 lõige 4 |                                        |
| Artikli 76 lõige 5 | Artikli 51 lõige 3                     |
| Artikli 76 lõige 6 |                                        |
| Artikli 76 lõige 7 |                                        |
| Artikli 76 lõige 8 |                                        |
| Artikli 77 lõige 1 | Artikli 53 lõige 1                     |
| Artikli 77 lõige 2 | Artikli 53 lõige 2                     |
| Artikli 77 lõige 3 | Artikli 53 lõige 6                     |
| Artikli 77 lõige 4 | Artikli 53 lõige 7                     |
| Artikli 77 lõige 5 | Artikli 53 lõige 9                     |
| Artikli 77 lõige 6 |                                        |
| Artikli 78 lõige 1 | Artikli 54 lõiked 1 ja 2               |
| Artikli 78 lõige 2 | Artikli 54 lõige 3                     |
| Artikli 79 lõige 1 | Artikli 53 lõiked 4 ja 5               |
| Artikli 79 lõige 2 | Artikli 54 lõiked 5 ja 6               |
| Artikli 79 lõige 3 |                                        |
| Artikli 80 lõige 1 | Artikli 53 lõige 3; Artikli 54 lõige 4 |
| Artikli 80 lõige 2 |                                        |
| Artikli 80 lõige 3 | Artikli 53 lõige 3; Artikli 54 lõige 4 |
| Artikli 81 lõige 1 | Artikli 52 lõige 2                     |
| Artikli 81 lõige 2 | Artikli 52 lõige 3                     |
| Artikli 81 lõige 3 |                                        |
| Artikli 82 lõige 1 | Artikli 55 lõige 1                     |

|                                               |                                        |
|-----------------------------------------------|----------------------------------------|
| Artikli 82 lõige 2                            | Artikli 55 lõige 1                     |
| Artikli 82 lõige 3                            |                                        |
| Artikli 82 lõige 4                            | Põhjendus 1; põhjenduse 55 kolmas lõik |
| Artikli 82 lõige 5                            | Artikli 55 lõige 2                     |
| Artikkel 83                                   |                                        |
| Artikli 84 lõige 1                            | Artikli 57 lõike 1 esimene lõik        |
| Artikli 84 lõike 2 punkt a                    | Artikli 57 lõike 1 teise lõigu punkt a |
| Artikli 84 lõike 2 punkt b                    | Artikli 57 lõike 1 teise lõigu punkt b |
| Artikli 84 lõike 2 punkt c                    | Artikli 57 lõike 1 teise lõigu punkt c |
| Artikli 84 lõike 2 punkt d                    | Artikli 57 lõike 1 teise lõigu punkt d |
| Artikli 84 lõike 2 punkt e                    |                                        |
| Artikli 84 lõike 2 punkt f                    | Artikli 57 lõike 1 teise lõigu punkt e |
| Artikli 84 lõike 3 esimene lõik               | Artikli 57 lõige 2                     |
| Artikli 84 lõike 3 teine lõik                 |                                        |
| Artikli 84 lõige 4                            | Artikli 57 lõige 3                     |
| Artikli 84 lõige 5                            |                                        |
| Artikli 85 lõiked 1, 2, 3 ja 4 ja artikkel 86 | Artikli 58 lõiked 1-4; Artikkel 59     |
| Artikli 85 lõige 5                            | Artikli 58 lõige 5                     |
| Artikkel 87                                   | Artikkel 38                            |
| Artikli 88 lõige 1                            |                                        |
| Artikli 88 lõige 2                            | Artikli 37 esimene lause               |
| Artikli 88 lõige 3                            |                                        |
| Artikli 88 lõige 4                            | Artikli 37 teine lause                 |
| Artikli 88 lõiked 5-8                         | Artikli 40 lõike 3 punkt f             |
| Artikkel 89                                   |                                        |
| Artikkel 90                                   |                                        |

|                                         |                                                       |
|-----------------------------------------|-------------------------------------------------------|
| Artikkel 91                             |                                                       |
| Artikkel 92                             |                                                       |
| Artikkel 93                             |                                                       |
| Artikkel 94                             |                                                       |
| Artikkel 95                             | Artikkel 61                                           |
| Artikli 96 lõige 1                      | Artikli 63 lõike 1 esimene lõik                       |
| Artikli 96 lõike 2 esimene lõik         | Artikli 63 lõike 1 esimene lõik                       |
| Artikli 96 lõike 2 teine ja kolmas lõik | Artikli 63 lõike 1 teise lõigu esimene ja teine lause |
| Artikli 96 lõige 3                      | Artikli 63 lõige 2                                    |
| Artikli 97 lõige 1                      | Artikli 65 lõige 1                                    |
| Artikli 97 lõige 2                      | Artikli 60 lõige 2                                    |
| Artikli 97 lõiked 3 ja 4                | Artikli 65 lõiked 2 ja 3                              |
| Artikkel 98                             | Artikkel 66                                           |
| Artikli 99 lõige 1                      | Artikli 72 esimene lõik                               |
| Artikli 99 lõiked 2–6                   |                                                       |
| Artikkel 100                            | Artikkel 50                                           |
| Artikli 101 lõiked 1–3                  | Artikkel 67                                           |
| Artikli 101 lõige 4                     |                                                       |
| Artikli 101 lõige 5                     | Artikli 70 lõike 1 punkt c                            |
| Artikli 101 lõige 6                     | Artikli 67 lõige 3                                    |
| Artikkel 102                            |                                                       |
| Artikkel 103                            |                                                       |
| Artikkel 103                            | Artikli 68 lõiked 3 ja 4                              |
| Artikkel 104                            | Artikli 68 lõige 5                                    |
| Artikli 105 lõiked 1 ja 2               | Artikli 68 lõiked 1 ja 2                              |

|                                              |                                              |
|----------------------------------------------|----------------------------------------------|
| Artikli 105 lõige 3                          |                                              |
| Artikli 106 lõige 1                          | Artikli 71 lõike 1 esimene lõik              |
| Artikli 106 lõige 2                          |                                              |
| Artikli 106 lõige 3                          | Artikli 71 lõike 1 kolmas lõik               |
| Artikkel 107                                 | Artikkel 73                                  |
| Artikkel 108                                 |                                              |
| Artikkel 109                                 | Artikkel 74                                  |
| Artikkel 110                                 | Artikkel 75                                  |
|                                              | I–X lisa                                     |
| I lisa (v.a esimene lause)                   | XII lisa (v.a joonealune märkus 1)           |
| I lisa esimene lause                         | XII lisa joonealune märkus 1                 |
| II lisa                                      |                                              |
| III lisa punktid A, B, C, E, F, G, H, I ja J | XI lisa                                      |
| III lisa punkt D                             |                                              |
| IV lisa punkti 1 esimene kuni kolmas lõik    | Artikli 30 lõike 6 esimene lõik              |
| IV lisa punkti 1 neljas lõik                 |                                              |
| IV lisa punkt 2                              | Artikli 30 lõike 6 esimene lõigu teine lause |
| V lisa punktid a–f                           | XXVI lisa punktid b–h                        |
| V lisa punkt g                               |                                              |
| VI lisa                                      | XV lisa                                      |
| VII lisa                                     | Artikli 56 lõike 3 teise lõigu punktid a–f   |
| VII lisa, v.a punkt 4.                       | XXI lisa, välja arvatud punkt 4              |
| VIII lisa punkt 4                            | XXI lisa punkt 4                             |
| IX lisa                                      | XX lisa                                      |
| X lisa                                       | XIV lisa                                     |



|                   |                    |
|-------------------|--------------------|
| XI lisa           | XIII lisa          |
| XII lisa          | XVI lisa           |
| XIII lisa punkt 1 | Artikli 47 lõige 4 |
| XIII lisa punkt 2 | Artikli 47 lõige 5 |
| XIV lisa          | XXIII lisa         |
| XV lisa           |                    |
| XVI lisa          | XVI lisa           |
| XVII lisa         | XVII lisa          |
| XVIII lisa        |                    |
| XIX lisa          | XVIII lisa         |
| XX lisa           | XIX lisa           |
| XI lisa           | XXVI lisa          |
|                   | XXII lisa          |
|                   | XXV lisa           |